

ban végezhető testnevelés és tornatermeknek nem lében, a tanteremben kell dolgoznunk.

Fentiek alapján szóban forgó művet a felügyeilem alá tartozó iskolák tanítóit könyvtárral részletes beszerzésre ajánlom és engedélyezem: A könyv ára 2 pengő. Megrendelhető: Cseresznyékné Ignác, áll. tan., obl. testnevelési tanárnál, Magyaróvár.

3140/1936. sz. Örandek mikénti kiállításra. A Katolikus Iskola f. évi október 1. számában 2627/1936. sz. alatt közöltem a felügyeilem alá tartozó iskolavezetőségekkel és tanítókkal, hogy az örandeknek a közzéti iskolafelügyelők által történt felbírálása folyódn keletkezett zavarok elszüntetése iránt a nagyméltóságú Püspöki Karhoz felterjeszt intéztetett.

Ezen eljárás eredményeként tudomásvétele és mihez tartás végett közlöm, hogy a r. kat. iskolák örandjének megszerkesztésénél továbbra is nagy-mélt. Püspöki Kar által kiadott hivatalos óraterv (közölve a Katolikus Iskola 1935. december 1. számában) az irányadó; tehát a r. kat. iskoláknál működő tanítók ezen általános óratervben az egyes tantárgyakra előírt óraszámok pontos betartásával kötelesek örandjukat elkészíteni. Ezen intézkedésről a vármegyey kir. felügyelői-hivatalok és közzéti iskolafelügyelők is tudomással bírnak.

HIREK.

Ápát és prépozitú kinevezés. A Mecsegy Püspök Gaál János, paksi plébánosnak a Szentésége Üdvözítőfő nevezett székszárói címzetes apátságot, vitéz Malray Lajos, tolnai plébánosnak az irgihely címzetes prépostságot adományozta. A kinevezés általános örömmel találkozott a pécsi egyházmegyében, mert a kitüntetettek lelkipásztori, iskolai és közéleti munkásságukkal kiváló érdemeket szereztek.

Plébános kinevezés. A mecsey főpásztor Fehérváry Ferenc tengődi adminisztrátor koppanyásztól felbírálással nevezte ki, míg Tengőre Bátai István koppanyásztól adminisztrátort küldötté hasonló minőségben.

Főpásztori elismerés. Tireszt Polihácz, hovásszenájai rk. igazgató-kántortanító, került iskolafelügyelőnek 25 évi bízott tanítói működéséért Mecsey Püspök úr Ó Nagyméltósága főpásztori elismerésért nyilvánította.

Igazgatótanítói kinevezések. Szántó Mihály faddi, Kerekes Géza görögországi és Csiki Székely Gyula dunaföldvári rk. tanítók igazgatótanítói kinevezetleek.

Schmeller József lb. szentszéki tanácsos köblényi plébános, j. é. november 3-án, életének 75-ikéében az Urban elhunyt. Temetésére november 5-én, Köblényben volt általános nagy részvétel mellett.

Tanítói kinevezések. Szigvárt József a dunakömlödi III. sorsz., Csukor Antal, a sentszentalmi kántortanítói, Bachmann Mihály, a dunakömlödi V. sorsz., Dányi Gábor, a

dunaföldvári XI. sorsz., Kálmán Miklós a dunaföldvári III. sorsz. és Klár Marton, a meggyefői kántortanítói állásra egyházköztársággal kinevezetleek.

A képzős cserkészlek megörökítik az egyházmegye tanító-hőseinek emlékeit. A pécsi püsp. tanítóképzőintézet cserkészcsapata ez évben fölölte be működésének 10-ik esztendejét. Ez alkalomból saját külső ünnepeis helyett, egy kis füzét hagyta el a sajtót, melyben vitéz Székely Pál, parancsnok, a köréje sorakozott cserkész-tanító munkatársakkal: „Tíz év a cserkész-tanító szolgálatában” címmel beszámoló arról a munkásságról, melyet az elmúlt 10 év alatt a cserkészcszma megvalósította, a tanítói lélek himnuszlése és értékeinek elismertése érdekében végeztek derék cserkészleek. Hűdéleek, nebulagszakodások, vállalkozások, vándorlások, sikerek és elismerések sorozata a képzős-cserkészlek eddigi élete. A 10 éves jubileumot nagygyűző gondolatlel, hegyeletek alkotással ünneplik, amikor a világahorubán hős halált halt pécsyegyházmegyei tanítók emlékeit köbepésse aherják az utódok s a világ elé állítan. Olyan gondolat, mely megérdemli mindnyájunk szeretetteljes támogatását. A beszámoló füzetet elküldték minden tanító-testvérünknek. A magunk részéről is híerjük, fogadják szeretettel, óvassák és legyennek segítőkészre derék cserkészleeknek tanító-hőseink emlékeinek megörökítésében.

A Katolikus Népszövetség 1937. évi naplója gazdag és fontos tartalommal jelen meg. Vezető elölket G. A. T. J. E. L. E. Q. U. A. D. E. csanádi püspök és E. S. Z. J. S. Á. N. D. O. R. de. Irók. A napló, mely a legnagyobb katolikus szervezetek, a Katolikus Népszövetségnek, egyik tagsági lapjéka, eligazodást nyújt a mai idők eszéle, szociális, gazdasági és köbületi kérdéseleiben. Megrendelésre 50 filléres tagdíj bérlettel a köpönyéki (Budapest, IV., Veres Pálné-u. 8.). Ungancsak tit lehet jelentkezni a Katolikus Népszövetség tartalmas havi, vagy héthavi folyóirataira is, melyek a 10 fillér díjért 33 oldalon jelennek meg. 40 hazafizetlek tagsági díj 1 pengő, a héthetente 60 fillér.

A Horvák Szava legújabb, november hó 15-i számá Saéchényí György és Hatona Jenő szerkesztésében gazdag tartalommal megjelent. Előfizetést ára egy évre 8 pengő, felére 4 pengő, egyéves szám ára 40 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II. Pó-tuta 37/a. földszint 3. Ingym mutatóványszámot küld a kiadóhivatal.

Szerkesztői üzenet.

Lapunk 1936. évfolyomának tárgymutatója az 1937. január 1. számmal együtt jelenik meg.

Szerkesztésért és kiadóért felel: MAGYAR SÁNDOR. Kiadó a Pécsyegyház meggyefői Róm. Kath. Tanítóegyesület.

Helyezés Nyomdászati és Képzőművészeti Pécis, Hirdetvény-t. sz. szám (Hirdet. és Szent Mór-utca sarok) - Igazgató: Ducresky Lőrinc

A Katolikus Iskola 1937. évi TÁRGYMUTATÓJA.

I. PÜSPÖKI RENDELETEK:

Table with 3 columns: Item description, Page number, and Side number (Ooldal). Items include: Beíratási díjak 60. §-ának beküldése, Egészségvédelmi vizsgálatok engedélyezése, Egyházközségi zárszámadás készítésének módja, Falusi leányifjúság vezetői részére rendezendő tanfolyamok részére Baranya-vármegyey rk. tanítónők részére szabadság engedélyezése, Hittanból tanítási vázlatok készítése, Iskolai év megnyitása és befejezése, Katolikus Tanügyi Közlöny és az abban közölt rendeletek, Közzéti közelekedés zavartalanosságának iskolai részéről előmozdítása, Országos Magyar Tejszóvetkezeti Központ kötelekében tanároknak, tanítóknak közreműködése, Papnevelő-intézetbe felvétel, Politikai község megbízottjának az egyházközségi képviselőtestületbe kinevezése, Szekessővárosi gyermekjuttatási akció, Tankönyvváltoztatási tísalam meghosszabbítása, Zárszámadás készítésének módja.

Oldal.	Oldal.
7	Mohácsi esp. tanítói kör 1937. május 19-iki ülése. ————— 71
97	Némethólyi esp. tanítói kör 1937. május 18-iki ülése. ————— 71
45	Pécségházmegei Rk. Tanítóegyesület 1937. április 29-iki választmányi ülésének meghívója. ————— 25
44	Tanítók álláscsereje. (1355/1937. sz.) ——— 44
64	Pécségházmegei Rk. Tanítóegyesület 1937. június 2-iki közgyűlésének meghívója. ——— 33
7, 14	Pécségházmegei Rk. Tanítóegyesület 1937. április 29-iki választmányi ülése. ——— 33
30	Pécségházmegei Rk. Tanítóegyesület 1937. június 2-iki közgyűlése. ————— 49
30, 78	Pécsi esp. tanítói kör 1937. május 24-iki ülése. ————— 54
44	Siklósi esp. tanítói kör 1937. május 25-iki ülése. ————— 54
78	Szentlőrinci esp. tanítói kör 1937. május 20-iki ülése. ————— 76
78	Tolnai esp. tanítói kör 1937. május 24-iki ülése. ————— 85
92	
92	
92	
97	
45	
7	
IV. GYAKORLATI ESETEK — GYAKORLATI MEGALDÁSOK :	
	Uradalmi rk. elemi népiskola megszüntetése körüli eljárás ————— 12
V. CIKKEK :	
4	Barabás András: A földrajz tanítása a IV. osztályban. ————— 4
17	—: A nemzetnevelés lényege. ————— 17
27	—: Egyházmegyéink énekeskönyvei. ——— 27
58	—: Az új kat. Tanterv és Utasítás ——— 58
73	—: A dal a nemzetnevelés szolgálatában. ——— 73
82	—: Hogyan térünk át az új tantevrre. ——— 82
74	Berki István: A népművelés időszéri kérdései. ————— 74
37	Béreczi József: Növényvédelem és a népiskola. ————— 37
4, 11	Eberhardt János: Polgári jogok és kötelesek. ————— 4, 11
65	Faust Antal: A manilai eucharisztikus kongresszusról. ————— 65
10	Fekete János: Esztétikus nevelés a gyakorlatban. ————— 10
25	—: Világhíradó az iskolában. ————— 25
36	—: A Tanító Képeskönyve. ————— 36
41	—: Kirakatok az iskolában. ————— 41
89	Gasz Antal: Békesség az embernek! ——— 89
81	Gasz József: Tanuljunk valamit. ——— 81
9	Komócsy István: Amiről nehéz és mégis kell írni. ————— 9

Oldal.	Oldal.
58	Pedagógus: A növényvédelemről. ——— 58
67	Polgár János: A dalról. ————— 67
18	Sárváry József: Amerikai levél. ——— 18
57	v. Székely Pál: Órszgváltás. ————— 57
2, 69	Tabellly M. Skolasztika: A gyermekek gyakorlatig fontosabb szellemi rendelkezései. ——— 2, 69
1	—: A fiú hódolat szava. ————— 1
61	—: Magyarulnánk a nevelés reformtervei. ————— 61
83	—: A tanítóképzés rendje a világ nevezetesebb kultúrállamaiban. ——— 83
VI. IRODALOM :	
88	„Az Isteni Ige Társasága” c. könyv. ——— 88
32	Baranyai Mária és Keleti Adolf: A magyar neveléstudomány folyóiratok bibliográfiája ——— 32
16, 56, 88	Bávár ————— 16, 56, 88
48	Egyházzenei-irodalmi pályázat. ——— 48
87	Evva Leona: A számolás és mérés tanítása az elemi iskolák I. osztályában. ——— 87
8	Fekete János: Készülés a tanításra. ——— 8
48	Iskola és Élet című folyóirat. ——— 48
68	„Jézus Szentséges Szívének Országa” című imakönyv. ————— 68
15	Kaposi Károly és Dr. Stollmár László: A természet és gazdasági ismeretek tanítása a III.—IV. osztályban. ——— 15
15	Katolikus Kiséregény ————— 15
8	Közi Horváth József dr.: Korunk legnagyobb veszedelme. ————— 8
56	—: Nemzetiszüneti pogányság. ——— 56
38	Kutor Ferenc: 75 elő-, köz- és utójáték orgonára vagy harmoniumra ——— 38
8, 88	Magyar Kórus. ————— 8, 88
24	Marton Kálmán: Ima- és énekkönyv. ——— 24
23	„Mindenki Miskönyve”. ————— 23
87	Pröhle Vilmos: A japán nemzeti irodalom kis tükrre. ————— 87
16	Turner Ferenc dr. és Putnoki Jenő: „Engedjétek hozzám...” ——— 16
23	Szalatsy Richard és Ferenczy István: Történelem, polgári jogok és kötelesek. ——— 23
VII. HÍREK :	
23, 80	Álláscsere. ————— 23, 80
46	Barabás András, pári ig.-tanító kitüntetése. ——— 46
46	Baranyai községek új adóhivatali beosztása. ——— 46
7	Baranyavármegyei Általános Tanítóegyesület és az Allami Tanítók és Övönök Orsz. Egyesületének baranyavármegyei köre. ——— 7
47	Baranya vármegyei kir. tanfelügyelőség új hivatalos helyisége. ————— 47
56	Baranya vármegyei közönsége részéről jutalmazott tanítók. ————— 56
32	Bérmátás. ————— 32
14	Elismerés. ————— 14
40	„Emericum” fiúinternátusba felvétele. ——— 40
8	Érdemkereszttel kitüntetés. ————— 8
80	Főpáztori elismerés. ————— 80
8, 31, 46, 47, 80, 86, 98	Halalozások. ————— 8, 31, 46, 47, 80, 86, 98
87	Hitelemzési mintaelőadás. ————— 87
42	Ifjúsgár dalosnappely. ————— 42
56	Igazgatótanítói kinevezés 8, 23, 40, 46, 56
88	Iskolásgyermekek megérősítése a Szt. Góthárdi és Svábhegyi iskolaszemináriumokban. ——— 88
47	————— 47
47	Julán iskola-egyesület. ————— 47
47	Kalocsa Tanítóövendékek Mágocsón. ——— 47
46	Kerületi tanfelügyelői kinevezés. ——— 46
87	Kórus minta-lerakat. ————— 87
90	„Komócsy István Segélyalap”-ból kiutalások. ————— 90
40	Közégi Missziós Szemináriumba felvétel. ——— 40
98	Levélbélyegek (elhasznált) gyűjtése. ——— 98
18	Magyar Tanítók Szabadegyletem Pécsett. ——— 18
8	Pápai kamarási cím adományozása. ——— 8
72	Pécsi egyházmegyei hősi halált halt tanítóinak emlékműve. ——— 72
79	Pécsi püspöki tanítóképző-intézetben személyi változások. ——— 79
28	Pécsi püspöki tanítóképző-intézet és internátusba felvétel. ——— 28
40	Pécsi tanítónőképző-intézetbe felvétel. ——— 40
72, 80	Pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthon. ————— 4, 32, 40, 72, 80
14	Pécsi zárdaiskolák új díszterme. ——— 14
14	Prelátusi kinevezés. ————— 14
43	Prohászka-film. ————— 43
56	Rómába, Posnanba stb. zarándoklás. ——— 56
80	Személyi változások a pécsi egyházmegyeiben. ——— 12, 23, 46, 65 80
72	v. Székely Pál miniszteri kitüntetése. ——— 72
70	Tanítói lelkigyakorlatok. ————— 70

	Oldal.
Tanfőtő pályázatok.	72
Tanfőtő előléptetése a VII. fizetési oszt.-ba.	64
Tanfőtő kinevezés.	23, 56, 80, 86, 98
Tanfőtő üdültőlabor.	39
Tanfőtő zárt lelkigyakorlata Szentlőrincen.	32, 40
Tanulmányi felügyelői megbízatás.	23
Tolnavármegye iskolán kívüli népművelési bizottsága.	86
Vasúti arcképes igazolványok érvényesítése.	98

VIII. HATÁRIDŐ EMLÉKEZTETŐ:

1. szám, 5. oldal; 2. szám, 12. oldal; 3. szám, 21. oldal; 4. szám, 29. oldal; 5. szám, 39. oldal; 6. szám, 43. oldal; 7. szám, 55. oldal; 8. szám, 63. oldal; 9. szám, 72. oldal; 10. szám, 77. oldal; 11. szám, 86. oldal; 12. szám, 92. oldal.

IX. SZERKESZTŐI ÜZENET:

4. szám. — — — — — 32

X. SZEMÉLYI HÍREK:*

Albert István 46, Ambach Mihály 46, Balogh Ferenc 64, Barabás András 46, 64, Bachmann Mihály 86, Bálványos István 47, 56, Bárd Ferenc 46, Bárd Miklós 87, Becker Lajos 86, Belázy Ernő 14, Benkő Pál 46, 80, Bencze János 64, Bodonyi Ferenc 47, Bodó László 64, Böhm György 47, Bucz Emil 23, 64, Curilovics Ottó 46, Cseh Ferenc 80, Csertán Ernő 64, Csiky Székely Dénes 8, Csornai Ede 64, Csurda Henrik 56, Czeller István 8, Czieleszky M. Agnéta 23, Darabos László 46, Deák István 14, 46, Domosvay Lajos 46, Dornbach Károly 80, Drescher Ádám 47, Ebrics István 47, 56, Erdélyi Lajos 46, Faller Rezső 47, Fányi Sándor 64, Feuerbach Péter 86, Fodor Ferenc 56, Franz József 14, Frei János 46, Froshel Gáspár 64, Gaál János 46, Gajdócsi János 86, Gergely Antal 64, Geosits Lajos 46, Gertig Károly 56, Gyolayok János 80, Hargitai János dr. 64, Harrai Gyula

* A nevek utáni számok az oldalszámokat jelzik.

	Oldal.
dr. 64, Jakab Béla dr. 14, Hesz József 64, Hegedüs Jenő 80, Himesi Károly 64, Hoffman Ádám 64, Horváth Béla 8, Horváth Dezső 80, Horváth József 80, Horváth M. Ottília 23, Horváthy Kálmán 46, Iván József 80, Ivánka Mihály 98, Kanizsai Vendel 64, Kaszás József 56, Kaszás Klára 80, Káptalan József 80, Kerekes Károly 80, Kiss Béla 56, Kiszler Henrik 47, Klug K. György 23, Kohl István 47, Komocsey István 14, Kósa József 46, 47, 56, Kovács Géza 64, Kovács János dr. 64, Kovács János 8, Kovács Pál 46, Koudela Gyula 8, Kőszegi István 64, Kristófics Károly 98, Latzkó Sándor 47, Lomoschitz Pál 79, Lukács István 14, 46, Magyar Béla 14, Martinkovics János 46, Mayer Nándor 56, Máté János 86, Meceksi Margit 86, Megyesi János 80, Megyesi Zoltán 86, Mester József 64, Müller József 64, Nádosai Sándor 64, Nagl János 56, Nárai Ferenc 98, Nemes József 56, Nyakáné dr. Horváth Irma 47, Oberitter Ödön 80, 98, Oszkai Lajos 14, 46, 64, Pappné Bánhalmi Paulina 23, Pethő Gyula 46, Petrovits Ede 64, Pilller Ferenc 80, Pintér János 14, Piel György 64, Pohl Ferenc 47, Pohl János 64, Prásch János 47, 56, Radics Béla 47, 56, Radics Gyula 98, Rausz Alajos 8, Reich Jakab 47, Regős Gyula 64, Reisz Lajos 14, 64, Répássy Eresztin 23, Riedlinger Dezső 8, Romaisz Ferenc 31, Róth József 47, Sasváry József 47, 56, Sálting József 80, Sárváry József 64, Sásdi Lajos 80, Simon Judit 86, Simon Lajos 64, Solti István 64, Som József 80, Solymár György 64, Sümei Kálmán 96, Schlitzer Adolf 47, Schmidt Zoltán 86, Schunk Ferenc 8, Schwoy Ferenc 80, Szabó Erzsébet 80, Szantner József 64, Szántai Géza 86, Szánthó Ignác 8, Szeitz Ádám 64, vitéz Székly Pál 72, Szigethy László 64, Szigethy Olga 80, Szivátsi István 72, Szirmai Károly 79, Tarlós János 86, Tasnády Aladár 47, Tihanyi János 8, Törzsök József 80, Vadás József 56, Vargha Kálmán 14, Vargha Klára 86, Vágvölgyi János 80, Vesztergombi János 80, Ventura László 80, Vértés János 64, Vért József 64, Víz János 23, Walter József 80, Weisz Vencel 47, Wolf József 23, Zeier János 86, Zord Anna 40, Zóka Gábor 86.	

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népohtatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelentik minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Efőzteseti díj 1937. évre 3 pengő.

Tagdíj 1937. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐBŐ: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/, (Papi Otthon), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámbejelentés küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postabanképenkénti befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1937. január 1.

XXVI. évfolyam, I. szám.

A fiúi hódolat szava.

Az ádventi várakozás első napjaiban röppent szét az egész országban a hír, hogy Magyarország Kormányzója (Megyéfpüspösközet) magyar királyi titkos tanácsosa nevezte ki.
Ez a legnagyobb kitüntetés, a legmagasabb fokú elismerés, amelyet az állam fő adhat. Éppen ezért úgy hatott, olyan örömet váltott ki az egyházmegyében, mint egy nagy beteljesülés, mint egy önzelen, munkás életnek a legnagyobb nyilvánosság előtt való megbecsülése.

Az államhatalom a közfélét és közrend legfőbb őre és gondozója. Részfélő jóvá megbecsülését és kitüntetését mindig olyan embereket ér, akik ebben az irányban voltak a közelet hasznos munkásai.
Amikor tehát Megyéfpüspökünket ilyen kitüntetés érte, megbecsülése akart ez lenni egyéni értékeinek és munkásságának, amelyet 45 év óta folytat mind pap a közfélét javára.

A pap feladata lelkeket menteni munkával, imádsággal és jó példával. Az eremény: a lélek megszentelődése és megemerkülése a kárhözatalól, emberi szemmel nem látható és emberi hatalom által meg nem írtalmazható nagy teljesítmény. De a pap munkája révén kialakuló hívő és erkölcsös életforma boldoggá teszi az egyéni embert már itt a földön is, sok hasonló nemes léleknek az együttese és irányító szerepe pedig közfélét és közrendet teremt. Ilyen értelemben köztisztviselő, a polgári közfélét szolgálja a pap és melő a pap és az államhatalom is észrevesse és elismerje munkáját.

Püspökaink a lelkek iránti szeretettel indult el apostoli munkájába. A szeminárium csendjében és az apostoli munka hevében megírt költeményei papi működésének első évében az emberek közkincsévé teszi Dolgozók falusi káplánzóban és városi plébániákban a magyar értelmiség létkét alakítja. Egy időben legtevékenyebb munkása a papnevelésnek és tanítóképzésnek. Irányítja az iparosok jóvoltát. Magasabb lelki igényeket elégíti ki a hitbizalmi egyletekben és a lelkek vezetésében.

Mikor pedig az isteni Gondviselés őt az egyházmegye főpásztorává rendelte, célkitűzése volt az egyházmegye főpásztorává lenni. Püspöki működésének 10 éve igen gazdag a munkában: sok templom és iskola épült az ő buzdítására és az ő támogatásával; elkészült a Papi Otthon, a pécsi nem-lelkészkező és a munkában kifarát papok kedves tartózkodási helye; egyházmegyei zsinatot tartott és ott kihirdetle a legnagyobb mértékben személyes munkájával készült egyházmegyei törvénykönyvet; palotájának ajava és jó szive mindenki számára minőig nyitva áll; körüljárj alkalmával ismétellen hallotta szavát minden hű; hónapokon keresztül nincs vasárnap és ünneppap, amikor az egyházmegye valamelyik helyén meg ne jelenék, hogy együtt ünnepejen hűveivel vagy buzítsa őket.

Naggyonalul élet az ő élete, melyből megszámlálhatatlan lélek gazdagodott és Isten dicsősége hatalmas mértékben nagyobbodott. Hűveinek, papjainak és tanítóinak szeretele edőig is jutalmazta, elismerte azt a nagy munkát.

Amikor most az államhatalom részeseletle őt a legnagyobb elismerésben, hűngsúlyozta azt, hogy egy Jézus Szive szerinti papnak áldozatos munkáját a maga szempontjából is értékelj, fontosnak tartja és elismeri; igazolta azt, hogy aki a lelkeknek ad békét, az a földi életnek is hasznos munkása.

Nekünk két okból nagy öröm és megnugvás Megyéfpüspökünk magas kitüntetése: mert örvendetes bizomsága annak, hogy a mai önző és angyalás korban is észreveszik és megbecsülik az arra illetékesek a magasabb célokért önzelen odaadóan állított élet és munka érdemét; továbbá mert kiváló alkalmul szolgál arra, hogy Püspökaink iránt fiúi ragaszkodásunknak és hódolatunknak kifejezést adhassunk.

A gyermekek gyakorlatilag fontosabb szellemi rendellenességei.

Dr. Decsy Károly elméleti klinikai tanársegéd nyomán írta:

Tabella M. Szoleszfika.

(II. folytatás.)

A jelen értekezésben ismertetjük a vele-született psychopathiás állapotokat. Igen természetes, hogy ezek legfőbb, bár nem egyedüli oka gyanánt az átörökítés szerepel.

Az ilyen szellemi tekintetben abnormális gyermek többnyire ideges, túlságosan gyenge vagy izsakos, vagy éppen elmebeteg szülők gyermeke. Szüleitől gyengébb, kisebb ellenállású idegrendszer kapnak örösrésüül, ezért az egész életen keresztül bizonyos rendellenes, ideges character természetnek Gyan-ran látjuk ezeknél a „hencsdias stagnálást”. Ide tartoznak mindenekelőtt bizonyos testi eltérések, melyenek: aránytalanságok az egyes testrészek között, pld. túlságosan nagy, vagy kicsiny koponyó, hosszú, vagy rövid végtagok, a koponyó, a fogak, szájdap, fülgagló, a szemek hibás vagy ferde, vagy aszimmetriás kifejlődése; a hajzat dús, vagy hiányos volta, rendellenes szőrzet, az ujjak összenövés, megszaporodása, stb. Azután ide számítanak bizonyos működésbeli rendellenességek is, melyenek: minden ok nélküli tipikusn jelentkező fejnyomás, idegászászerű fájdalmak, minduntalan megismétlődő rángások bizonyos izomcsoportokban, hirtelen kipirulás, szivdobogásos, ájuláshoz, ijedéshoz való veleszületett hajlamosság. — Végül e stigmák legjellemzőbbje a szellemi téren mutatkoznak. Ennek főjellemvonását a szellemi működések összhangjának hiánya képezi; majd értelmi, majd érzelmi elemek, vagy az észnélent kerül túlsúlyra; sőt még az értelmi működések egyes fésleget között is ilyen aránytalanság állhat fenn: bizonyos képességek kiálónak, fejlődjenek a mások ropására. Innen van, hogy az ilyen egyéneknél a legellentmondóbb lelki sajtások jérhetnek meg egymás mellett, pld. az egyébként kitűnő feljóságos egyén a gyakorlati élet viszonyai közepette feltűnő éhfeletlenséget tanusít, vagy érhölcsi téren mutat meglopó fogalatközeléseket, egyéb képességei és műveltségével össze nem egyezhető hallamokot, nem olyan egyén, ki pld. szeneti téren meglopó hallamokat tanusít, de egyéb értelmi munkához semmi fogékony-sággal sem bír, stb. Az ilyenféle character-ek gyakran már a gyermekkorban kezdenek kibontakozni, s minthogy az ilyen értelemben rendellenes gyermekek a képezhetőség hatá-

rain belül vannak, az iskolákat látogathatják, valamint a pedagógusra nézve, hogy ezen állapotokat legalább főbb vonásokban megismerje.

A rendellenességek foka szerint psychopathiás hajlamosságáról, terheltsegről és degenerációról szólhatunk.

A veleszületett psychopathiás hajlamosság, mint legnyilvánvaló alak, koros érzékenységek, az akaratér hiányában, csekély ellenállású képességgel bíró characterben nyilvánul meg. Az ilyen egyént — ár aránylag csekély dolog kihozza sodróbból, nagyon érzékeny, könnyen megsérül; kedély-rezihódások, kedvezőtlen életviszonyokhatása alatt nála könnyen súlyosabb leltérbetegségek fejlődhetnek. Az ilyen character előjelei már a gyermekkorban mutatkoznak; a gyermek nagyon anyás, könnyen sírásra, vagy nevetésre bírható, amelyet elég tud abbahagyni; ha megsértik, órákig decol, nem eszik; nagyon lágy szívű, mindenkin sajnálkozik, szemét a legcsekélyebb okból könnyekkel telnek meg, stb. Mindezek nemcsak beteges alapon, hanem más okból, esetleg hibás nevelésből is keletkezhöz eltérések, de beteges eredetre kell gyanakodnunk az olyan esetekben, midőn a gyermek „neuropathiás családból” származik s rajta stigmák is észlelhetők.

A veleszületett psychopathiás terheltsegről tünnet már az előbbinél világos kifejezettenbb „ideges character”-ben nyilvánulnak. Feltűnik mindenekelőtt az ily egyének fokozott érzékenysége, beteges ingerlékenysége; fájdalom-tránt feletle érzékeny, ha egy kis uent ránt látnak, elájulnak. Kicsinyes okból is módfelettel felindulnak, indulatba jöhözöl szemben; nagyon haragotartók. Ugyanilyen könnyen az ellenkező megletések eshetnek; a rajongású lelkesednek nálakért, aki kedélyesen jár. Az ily ingerlékeny, érzékeny characternek már a gyenge gyermekkorban is rendellenesek. Gyermek-knél ez az ifjedségek, aggodalmasság, féltékenység alakjában nyilvánul meg; pld. sötétben az állathozól félnek. Az iskolában ez a felelem, aggodalom a feletés előtt lejt meg az ily gyermekek; ha a tanító felszólítja, szivdobogást kap, elhalványodlik, arcát hideg veritek borítja.

feletni nem tud, gondolatát egészen összekuszalódának. Figyelembe veendő, hogy a felelem aggodalom már normális körülmények között is jellemző s általánosan ismert vonása a gyermek természetének s ezért betegesnek csak akkor minősíthető, ha kitűnik a psychopathiás character más jellemző tünetei is észlelhető.

Az érzékeny gyermek a szülő, vagy tanító doroglását nagyon szívére veszi, nagyot sír miatta, begyújt naplójába, hogy lelken könnyítsen ott „rejtjelei földalmait”; egy meg nem érde-nel korholás, megsértést ambíció az ilyen gyermeket az öngyilkossághoz kergetheti. — Kicsinyes okbólösszevesz egyes társával, sokáig haragban van velük; másokat a rejtőgásig szeret, nem győző velük eleget együtt lenni. Ugyanolyan rajong egy tanárjert, öket aradozó szavakkal dicseki, az ily tanártól származó neveléses cselekedéseket, mint emléket örösi gondall örözi-zi.

Felzajlatot jantájoja még az alvás állapotában is működik: élénk, többnyire aggodalmas álomképek lepnek fel, a gyermek nyugtalanul hangozódik, nyug. beszél álomban; idősebb gyermekek meg a felebrés után is hosszabb ideig kedvelnek. Egyik más, ide tartozó jellemvonás a gyors ingerlékenység által kitűnő, túlzott működésnek gyors elhalkadásában a hirtelen felkeltő telerdek ugyanilyen hirtelen elgyöngyülésében áll. Ez öközza az ilyen egyének szélsőséges, öletészerűnek látszó, kiszámíthatatlan viselkedését. Ugyanok, mint a számalta; gyorsan lágra lobbannak, gyorsan leteszednek valamért, gyorsan természetek és cselekednek, de mindez csak rövid ideig tart, hamar lelohadnak, a megindított eszme, a megkedvelt munka csakhamar abbanmarad.

Különösen fontos ez a tulajdonság a gyermekéknél: az ilyen gyermek mindenbe belefog, ami réd az újsg ingerével hat, de kitartása nincs, hogy a megkedvelt munkába belemélyedjen s azt csakhamar abbahagyja. Ábban a mohóságban, mellyel a dologhoz hozzófog, a gyors feljóságban, mellyel azt magáéva teszi, a szülőök „sz niáltást”, különös képességeket sejtene, melyeket túlzott mértékben továbbfejlesztési ügyeznek s a szenitási gyermek aránylag rövid idő alatt elér egy bizonyos fokot, de ekkor hirtelen lelohad a munkakéde, a fogékonyasg csökken s a gyermek csak korat valja annak az egyedül való nevelésnek, mely tehetőségei s félreismerésén alapul. Az ilyen gyermeknél nem a koros ingerlékenység által feltűnő egyedül való hajlamok mesterségesen szillett, hanem az összes szellemi és testi funkciók egyenletes, híméletese, egymással lépést tartó fejlesztése a helyesmúló. A psychopathiás állapot korai feltámerése számos csodágyermeket menthette meg a celszerűtlen

nevelés káros következményeitől. A veleszületett psychopathiás terheltsegről igen kifejezetten látjuk az egyes lelti működések között helyes viszony megmólasát. Innét van, hogy értelmi és érhölcsi téren nagy szélsőségekkel találkozunk. Egyes dolgokban meglopó jártasságra tesznek szert, míg más téren esztelenek, tapasztalatlanok. Mindezek olyan tulajdonságok, melyek már a pedagógiai korban, ha nem is teljesen kifejlődve, de legalább halvány jelenségekben feltalálhatók. Egy további, ide tartozó vonás a beteges öntübecsülés. Az ilyen egyén önmagának teliszeg, midőn közelettség pontosan, talan túlzott shrupulózitással elévél, szeret mások előtt mindig saját dojáról, a saját egyéni tulajdonságairól beszélni, szeret a figyelmet bármily módon a saját személyére terelni; mások a sértettet, a jogtalanul mellőzötlet, a „mártír” játszik s mindent, amit körülöttük történni, a saját érhölcsi hoznak összefüggésbe. Ilyen beteges öntü hallamokból káhadhat bizonyos gyermekeknél a túlzott ambíció, az öndicserefre, kerekdesre való hajlamosság, feltűnő, hangos viselkedés, az iskolatársak lenézése, stb. Mindezek ily tulajdonságok, melyek a pedagógus figyelmét teljes mértékben megérdemltsi adott esetben a beteges eredet gyanúját kelthetik, bár a gyermeknél már normális viszonyok között is bizonyos dicsekedési hajlam, fokozott önbizalom lehet jelen. Ismeretes pld., hogy a gyermekek egymás között szülőök, rokonatik gadag-sággal, előnyös tulajdonságával kérkednek. Eszt az ilyenféle hajlamok elbrálásával öntofoznak kell lenniök. — Általánosan ismeri do az psychopathiás egyének fonák, különös megatartása, furcsa szokásait, („bor-garas emberek”). Ilyen tulajdonság nyilvánul meg a szövtörös beszédben, különösen a szövtörös beszédben, a furcsa „cölcsö”-ben, stb. Az ilyenek furcsán öltözödnének, esznek, beszélnek, szeretnek az idegen szavakat, frázisokat; az álszenvedésű szemérmek, neveléses, különösképp hajlamát, szokásait annak (pl. kitűnő hajt, levágott körmeik darabjait gyújtógyököt), perverz kedvelésben találjuk ugyanörösügekét (szuhog) esőben szeretnek sétálni, bizonyos szagok tránt előszeretettel iszellelnék). Ilyenekhez hasonló fonákosságok már a pedagógiai korban is felléphetnek, az elbrálásban azonban itt is körültekintéssel kell eljárni.

A veleszületett psychopathiás állapotok szellemi rendellenességeit, s a degeneráció tüneteit folytatódva fogjuk tárgyalni.

Haladás nyomdai t., Pécs Károly és Szi Már-n. sarok Egházmegei nyomtárnyok nagy rakára.

Lapunk jelen számához postai befizető lapot csatolunk, hogy a lap 1937. évi előfizetési díja (3 P) postafordul-tával beküldésék.

A földrajz tanítása a IV. osztályban.

— **Drozdy Gyula új vezérkönyve.** —

(Kiadja a Kir. Magy. Egyetemi Nyomda 503 lap. Ára 8.— P.

Irta: **Barabás András.**

II.

Cikünk első részében Drozdy Gyula új vezérkönyvének általános irányszemléit ismertettük.

A tanítás alapjáira vonatkozólag azt mondja a vezérkönyv, hogy a földrajz oktatásában igen nagy szerep jut a közlő tanaltnak. A közlés azonban sohasem legyen hosszadalmas, inkább minél többször egy-két mondatra terjedő és minél többször váltokozókba a kérdő, gondolkoztató, pérbeszédes tanítási alaklat. Ha a munkaiskola elvei szerint tanítunk és a tanulók — amikor mást nem dolgozhatnak, — kézitérképeken keresik meg azt, omlt a tanító a nagyteremben mutat, akkor lehetséges lesz a közlő tanaltnak minél szűkebb tére való sorítása és a különböző tanítási alaklatoknak állandó változtatása.

„A földrajztanítás segédeszközei” cím alatt igen fontos és a sikeres tanítás érdekében követelni igénybe vevendő eszközök felhasználásának módjáról értekezik a szerző. Híjejt, milyen fontos szerepet játszik a térkép és egyszerű, s mégis sokak által nem követelt módját adja annak, hogyan kell a gyermekeket már a III. osztályban bevezetni a térkép biztos használatába. Aki ezen utasításokat nem követeli, nem érheti el biztos sikert. Szól ezután a többi segédeszközről, melyek mind értéket nyerne a szerző által javasolt használati mód révén.

Részletesen leírja Drozdy egy földrajzi óra menetét. Az olvasó ebből oly sok és hasznos gyakorlati utasítást kap, melyet csak a páratlan tapasztalat és gyakorlati rendelkezés szerzőtől kaphat. Sorra veszi a formális fokozatokat és ezek mindegyikénél annyi élettelen, érdekes és érthető szempontra ad, hogy külön élvezet a fejezet olvasása.

Polgári jogok és kötelességek.

Melyik volt a régi iskolának legszárzabb, leg-egyhangúbb és legunalmasabb tárgya? Azt hiszem, nem tévedek, ha azt állítom, hogy a „polgári jogok és kötelességek.” Nem csupán a tanulók feletlen, de a tanító tanításán is, ennél a tárgynál tapasztalhattuk leginkább azt a bizonyos úgynevezett lelkesültségét. Tényleg ez a tárgy állott leg-meszebb az új iskola szemléletől.

És melyik tárgya az mai iskolában, amelynek körében a tanuló közvetlen környezetében nagyon sokszor egészen méltó a házaló, a nemzetről, a katonaságról, az adózásról, az igazságszolgáltatásról, a polgári kötelességek és jogok elgátlásáról, a képviselőválasztásról szóval egész tárgyköréről — mint az iskolában? A felelet ismét

A IV. osztály tanítási anyagát ezután 66 egységre bontva, részletes tanmenetet ad a könyv. Ebben nemcsak a tanítási anyagot és az osztalton és részben osztolt iskolában csendes foglalkozásokban feldolgozandó anyagot adja, hanem egységről egységre a szemléletes eszméket is részletesen felsorolja.

Ez a könyv általános része, mely azonban az egyszékes füzetrészt sem teszi. Mégis ezzel foglalkoztunk részletesebben, mert az itt adott iránymutatók és szempontok adják az egész könyv lékét.

Hatanhat tanítási tervezet alkotja a vas-kos kötet testét. Ezeket nem részletezhetjük, sem nem máltoztatjuk egyenkint, sem össze nem hasonlíthatjuk egymással. Egyik szebb, mint a másik és mindegyik tökéletes, művészi tanítási egység, a való életből, Drozdy műhelyéből véve. Érdektelen ember részére is érthető olvasmány volna a kötet, nevetget rajzzal tarkítva. A tanítóknak azonban valóságos kincsészára ez a könyv. Minden tervezet, minden tervezetnek minden formális fokozata tanulmány a tanításra előkészítő tanítónak, aki eleve és lelkes, emellett tartalmas tevényt akar nyújtani kis magyarázatát. A tervezetek egy-egy egész órára szólnak, sőt annál is bővebbek, hogy átaloghasson a tanító.

Az új vezérkönyv mellékepen sorolatk Drozdy eddigi megjelent vezérkönyvei mellé és hivata van hozzáját forron szerető, annak negygy és hatalmas tetelére elszánt és arra képes új magyar nemzeték neveléséhez igen érthető segédeszközként hozzájárulni.

ugyanaz: a polgári jogok és kötelességek tanítása. Igaz, hogy a tanító az erkölcs igazságával leg-többször meg tudja győzni a tanulót arról, hogy az iskolában látottak, tapasztaltak és tanultak alapján az erkölcsi felfogás és a jog szól hozzá, míg környezetéből csak a keserűség beszél.

Végül sajnos, ez az egyetlen tárgy, amelynél néha hallgatói szeretnek, amikor a tanuló környezetéből származó kérdés vagy felelet nem az elkezesédből származik, hanem az igazság szőléről. Ezekkel a kérdésekkel és feleletekkel a mai iskolában — annak szellemétől fogva — néha a tanítónak foglalkozni kell, de vigyázzon a tanító, hogy ő vonja bele a kényes helyi vagy személyi vonatkozásokot tanításába.

Bár a „Tanterv és Utasítások” „Polgári jogok és kötelességek”-ről beszél, mint tárgyról, szellemében azonban a Foerster és Kerschens-teiner értelmezésében vett állampolgári nevelést, a nemzetiségi célozza. Foerster és Kerschens-teiner, ez a két tekintély az állampolgári nevelés terén, túléledni megegyeznek abban, hogy a mi az európai tantervekben mint polgári jogok és kötelességek anyaga szerepel, mint tanítási anyag, sehogyszem egyezhetik meg értéke néve a nemzetnevelés, az állampolgári nevelés nevelési értékével.

Foerster mondja „Statsbürgerliche Erziehung” című könyvében: Az állami berendezkedés, a törvények pusztja ismerete, a nemzetnevelés szempontjából úgyiszlólván semmi értékkel sem bírnak. Hiszen a törvényeket azok szokták jobban ismerni, akik azokat kijáratni iparkodnak mint akik azokat betartják. A polgári jogok és kötelességek pusztja ismerete jelleget érteketlen, ha nem neveljük és erősítjük azok megtartására az akaratot.

Ami most már az anyagot illeti, ererovatkozólag a „Tanterv és Utasítások” azt mondja: Mivel az anyagnak gyakorlati jelentősége és erkölcsi nevelő értéke egyaránt fontos nemzeti jo-

vendők szempontjából, feldolgozása nem szorító-közhatik csak az 5. osztályra. Az összes tantervek kiemelik, hogy nicsen olyan tárgya az elemi iskolának, amely több-kevebb, de minden esetre alkalmat ad a polgári jogok és kötelességek tanításának vele való kapcsolására.

Együttal kiinduló anyagnak a beszéd- és értelemgyakorlatok körében tanultakat ajánlják. Különb-ven a beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása bőveges alkalmat nyújt tárgyunknak nem csupán előkészítésére, hanem anyag egy bizonyos részének elvezetésére is.

Kiinduló pontnak ezen kívül a polgári jogok és kötelességek tanítására nagyon alkalmas: a való élet. Pld.: Pista alya boltot nyit. János alya lovakat vett. Meghalt Erzsébet alya. Feriék-nél lakodalm lesz. Mátyásék földet vesznek. A közegei orvos meglátogatta iskolánkat. Ugyan-akkor a korszakban és boltokban is járt. A járás-orvos járt községünkben.

Tavaszi állatorvoslátogatást tart a járási állatorvos. Holnap lesz fogadó napja a fészeklaborának. Mit doboltak tegnap? Mit hírdelték vasárnap a templom előtt?

(Folytatása a jövő számban.)

EGYESÜLETI ÉLET.

A dunaföldvári r. esp. ker. tanítói hőre 1936. Ént október hó 23.-én Dunaföldváron tartotta ént rendezésű közgyűlést. A közgyűlést szentimése előzte meg a belvárosi plébániatemplomban, amelyet Ambach Mihály apát-plébános, ker. tanfelügyelő mondott az esp. ker. élő és éhát tagjeléit. A szentimése alatt az elemi főiskola énekára énekelt Koudela Gyula tá. tanító vezetésén. Konce István s. tanító orgonakísérete mellett. Az ének betanítása ugyancsak Konce István hozzáértéssel dicseri.

A szentimése után a zárdát elemi iskolában Gábor Pál tanító tartott gyakorlati tanítási beszéd- és ért. gyak. tárgyhórból. „Az eszlőri”. Mintatanításában ismerlette a leghőrti csepedékek fejét, bemutatata az eszlő-mérot és villámhárítót. Tanításának erkölcsi célját beszél a rossz népi szokások, átközlésóhórló való leszkasról. Tanítása sikerült volt, a bírálatok egymásután emeltek ki annak szépségét. Jegyzőkönyvi közzévetet lapot szep tanításért.

Koudela Gyula vil. énlők megnyitójában a nemrég lezajlott XXVII. orsz. k. hat. nagy gyűlés anyagából foglalkozott. Iriztuszt hozta a falat, a népet és annak vezetőt. Virrasz-szunk, örökűdjünk, mert minden oldalról kerülget bennünket a démon-oroszlan, keresve, k. elengylen. Mi a kereszt tőbében éljünk, dolgozzunk, onnan haradjon minden lépés-ünk, tettünk. Kövessük jobban a más orszá-

gok példáját és akkor a szeretet parancsának egésze előtt megteremtjük a boldog egész Szék Mátyás Magyarországot.

Csikl Sztélyi Dénes dunaföldvári tanító a Sztibeth tapasztalatairól, Vanyl Gábor ugyancsak dunaföldvári tanító a tanítási változatról tartott felbeszélést. Mindket felolvasás teulósága, élvezetes volt. Előadónknak jegyzőkönyvi közzévetet száma a köri gyűlés járadékosa és szep munkájukért.

Pénztáros beszámolója és számlázó-gató jelentése után Ambach Mihály apát-plébános, ker. tanfelügyelő a mai közgyűlés anyagából foglalkozott. Nagy kincsek ezek, mondja, amelyeket illéssünk ki a gyermekek lelkeibe. Jézus szíve odjón a hór tagjainak a gyermekek iránt nagy szeretetet az iskolai éleben. Köri gyűlés a Himnusz hangjaval ért véget.

Határidő-émlékeztető.

A Katolikus Iskola 1937. évt. 3. P. előzetési díja az iskolapénztárak részéről a 45.613. sz. csekk-számlára beüklendő. — **Nagyüklendőtek** az iskolapénztárak által befizetendő. — **Szék mátyás-évt. az 1936. és költésgetések az 1937. évt. jónaháza** négett az ehm. jónaházaügylőli hivatalosra beüklendő. — **Pálgamunkák** a Pécségyhá-megyeyi Rt. Tanfelügyelővel által kitűzött pályatetelekre 1937. március 1-ig eljött Sztély Pál, tanító-központúszel tanár, egyesületi titkár címére: Pécs, Kegésségyhá-telek 10. szám küldendő. — **Iraklat** a füzetek rendezése a második felére 1937. február 1-ig. — **A fastashoz és erdősítéshez** fel-

merült szűkségletek tárgyában január 15-ig kir. tanfelügyelői hivatalnak jelentést teendő. (Katolikus iskola 1932. szept. 1. sz.) — Az **egyházközségi közlegényekről** szóló 23 §-a alapján az előző évi árszámszámok a képzési költségeiknek le kell tételére. **A gazdasági igazgató tanácsa** (nemzet) népszerűségi állományú engedélyezésére intett kérvények kir. tanfelügyelői hivatalhoz február 1-ig beterjesztendők. (Hír. Közlöny 1934. apr. 15. és a Katolikus Iskola 1934. május 1. száma.)

Püspöki rendelet.

3341/1936. ísh. sz. **Hittanból tanítási vizslatok készítése.** A nagyméltóságú magyar Püspöki Kar 1936. évi őszii tanácskozásán hozott határozata alapján elrendelem, hogy a főhatóságom alá tartozó összes hittanok és hittanárak, tekintet nélkül az iskola jellegére és fokozatára, kötelesek iskolai előadásaihoz tanítási vizslatokot készíteni.

Amelyekről iskoláinknál működő hittanok tanítási vizslatokat elkészítésénél alkalmazkodni kell az 1935. évi VI. tc. II. §-a alapján, a körzeti iskolafelügyelő és a kir. tanfelügyelői hivatalok iskolafelügyelői tagjai részére, 7000/1935. éln. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel kiadott Utasítás 9 §-ában lefektetett irányelvekhez; az összes középiskolai hittanárak pedig a fent hivatkozott törvény végrehajtása tárgyában, 3500/1936. éln. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel kiadott „Utasítás” 23 §-ában megjelölt utátagaztatások kötelesek igazodni. Szóban forgó mindkét „Utasítás” az iskolák és intézetek rendelkezésére áll, mert ezen utasításokat minden iskola és intézet köteles volt kellő számú példányban beszerezni. Tehát az utasítás a hittanoknál, hittanáraknál is rendelkezésre áll.

Fentemlítt „Utasítás” ok értelmében a hittan tanításának és az e tárgyban elért eredmények elbírálása az egyházi hatóság hatáskörébe tartozik. Így az iskolafelügyelő a hittan tanítását illetőleg vizsgálatalán csak arra terjedhet ki, vajjon a hittanok, hittanárak pontosan betartják-e a hittan órákat s amennyiben a tanító tanítónál a hittan, van-e megbízottsága az egyházi főhatóság részéről. Ha mulasztást tapasztalna, ennek megszüntetése végett, továbbá intézkedés céljából, jelentést tesz a tanterv, kir. főigazgatóságnak, illetve kir. tanfelügyelőnek.

Az egyházmegyéim területén tartozó összes alsófokú iskolákban és polgári iskolákban, tekintet nélkül az iskolák jellegére, tehát nemcsak a r. kat. jellegű hanem a más jellegű (Állami köznevelési, felsőbb, felső, magán stb.) iskolákban is a hittan tanítási vizslatok ellenőrzésével és felbírálásával az espereskerületi tanfelügyelőket bízom meg, mégis a Pécs város területén levő iskolák kivételével.

A Pécs város területén létező, bármilyen

jellegű elemi- és polgári iskolákban a hittan tanítási vizslatok ellenőrzését és felbírálását, a pécsi hittanoktanítási felügyelő irányítása és felügyelése mellett, az illetékes plébánosok hatáskörébe utalom.

A főhatóságom alá tartozó tanítóképző- és tanítóképző intézetek hittan tanítási vizslatainak ellenőrzésével és felbírálásával főtanfelügyelőm bízom meg.

Az egyházmegyéim területén létező összes többi középiskola (gimn., felsőközép. stb.) iskolákban, tekintet nélkül azok jellegére, az illetékes püspöki biztos feladata lesz a főhatóságom alatt álló hittanok tanítási vizslatainak ellenőrzése és felbírálása.

Felhívom a tanítási vizslatok ellenőrzésével megbízottakat, hogy a vizslatok felbírálásánál a fentebb hivatkozott vallás- és közoktatásügyi miniszteri Utasításokban megállapított szempontokra legyenek tekintettel. Iskolafelügyelőink kapcsán mind-nem esetben szereszenek meggyőződést arról, vajjon a hittanok, hittanárak tanítási vizslatokot elkészítették-e ezek megjelöltek-e a szabványos követelményeknek. Ott, ahol e tekintetben bármily szabálytalanságok észlelnek, arról hivatalos úton haladéktalanul tegyenek hozam jelentést.

Jelen rendelkezésem nem hatálytalanítja 3317/1931. sz. alatt kiadott rendeletemet (Katolikus Iskola 1932. február 1.), amely szerint az egyházmegyéim területén levő állami, köznevelési, nem r. kat. jellegű közép- és polgári iskolákban a plébános nemcsak jogosult, de köteles is a hittanoktanítást ellenőrizni.

Abban a reményben vagyok, hogy a főhatóságom alá tartozó hittanok és hittanárak a tanítási vizslatok megjelölt elkészítésével s alkalmazásával a tanulóknak vallás-erkölcsi nevelésének és oktatásának ügyét fokozott tökéletességgel és ennek megfelelő eredménnyel fogják szolgálni, minthogy a jelzett vizslatok, ha helyesen készülnek és használatnak fel. csak tökéletességgel valhatnak a tanításra való előkészületnek, amely a hittan tanításának kitűnő magasságát elérésének egyik legfontosabb alapfeltétele.

3375/1936. ísh. sz. **Tanbányavizsgálási bizottság meghoztatása.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 3196/1936. éln. sz. alatt kiadott rendelettel (Hivatalos Közlöny 1936. december 15.) megadta tette, felhívom a főhatóságom alá tartozó összes iskolák és intézetek igazgatóinak, hogy a rendelkezés megjelölését intézkedjék, illetve 1942/43. tanévig tanbányavizsgáló bizottságokat engedélyezzenek. Amennyiben bármely iskolából mégis szükséges merítni fel valamely tanbányameghoztatásának s más hivatású tanbányameghoztatásának, erre nézve az igazgatóság főtanfelügyelőm útján tegyen előzetes jelentést a tanbányavizsgáló bizottság felállításáról.

Egyházmegyei főtanfelügyelői rendelkezések.

3084/1936. sz. **Tanbányavizsgáló bizottságok felállításáról** vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1923. évi 27.941. VIII. a. szám alatt kiadott rendeletével (Hivatalos Közlöny 1923. június 16. sz.) elrendelt azt, hogy a tanárság és tanítóság időnkénti felügyelése a tanulókat egy végzettségű, korcsmák és képzésűek között megalkalmatott, nem tennék ellenük a járási főszolgabírói hivatalnak feljelentést, evrő a plébános, iskolaigazgató, illetőleg ezek útján a tanító, tanítónők hivatalommal, továbbá eljárást végezt, tegyenek jelentést.

3374/1936. sz. **Vasúti archepés igazolványoknak az 1937. évre szóló érvényesítéséről.** A tényleges és nyugdíjas igazolványokat alkalmozottakat megillető vasúti archepés igazolványoknak az 1937. évre szóló érvényesítés tárgyában 6833/1936. éln. sz. alatt kiadott vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendeletre (Hivatalos Közlöny 1936. december 15. sz.) azzal hívom fel a felügyelőket, hogy az iskolák és iskolák igazgatóságai, vagy a miniszteri rendelet értelmében a vezetést álló tanszék tagjait illetőleg intézjedjenek.

3463/1936. sz. **Szegény tanulóknak segélyezéséről.** Felhívom a felügyelőket a tartozó Tolna vm. területén működő iskolaigazgatóságokat, hogy azonnal jelentést Tolna vm. kir. tanfelügyelői hivatalának, hogy iskoláink tanulóinak segélyezéséről (megajándékozásokról) kik (név, állás, lakhely) s milyen mértékben vették ki részüket s a nyújtott segélynek (ruha stb.) mi a pénzbeli értéke pengőben. Jövőben a segélyezésről minden egyes esetben az ériestést azonnal meg kell küldeni a kir. tanfelügyelői hivatalnak.

HIREK.

A Baranyavármegyei Államok Tanítóegyesület és az Állami Tanítók és Övönök Országos Egyesületének Baranyavármegyei Hőre együttes közgyűlése 1936. december 10-én tartotta Pécsen, a pécsbélvárosi fiúiskola dísztermében. A közgyűlésen megjelent Jákó Béla dr., prépostkanonok, tanügyi főtanácsos, eh. főtanfelügyelő, Berze Nagy János dr. tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő, Angyal János dr. tan-

lehető tegyenek meg. Az iskolában a tanulókat ismétlenül világozták fel a korcsmák, mulatóhelyek sítb. felbírálásának háras voltáról; ismétlenül hívják fel a vezetéstúre bízott tanulókat figyelmét az iskolai jegyelmű szabályok tiltó rendelkezéseire, amely jegyelmű szabályok egyébként az iskolai értesítőküldetésében is közzétették s így eszerőli a szűkség is tudással bírhatnak. A szűksélt alkalmilag az a szűksélt értekezleteken világozták fel az eredmény levő miniszteri és vármegyei rendeletekről, kére kúkat arra, hogy gyermekeik testi-lelki nevelése érdekében legyenek az iskola segítségére. Amennyiben ily eljárás mellett is azt tapasztalják az isk. igazgatóságok, tanítók, tanítónők, hogy az iskolagyermek és ezek szűksélt mégis véténének szóban forgó rendelkezések ellen s a feljelentésre kötelezett községi előjárásokról, korcsmárosok, pálinkamérők stb. nem tennék ellenük a járási főszolgabírói hivatalnak feljelentést, evrő a plébános, iskolaigazgató, illetőleg ezek útján a tanító, tanítónők hivatalommal, továbbá eljárást végezt, tegyenek jelentést.

ügyi titkár, a tankerületi kir. főigazgatóság képviselőjében, Pintér Ferenc, az állami elemi népisiskola gondnokságának elnöke, stb. Magyar Károly elnöki megnyitása után Berkényi Károly, az Egyetemes Tanítók Szövetségének elnöke a tanítói szabadságvetemokról, Gallia Enőre, az Állami Tanítók Országos Egyesületének elnöke a tanítóság jászerti avizói és erkölcsi kérdéseiről és végül Székely Pál, pécsi püspöki tanítóképző intézeti tanár a kiránoullósok lélekemléti hátsárlól tartott magasszinu vonatu előadást. Varráithy Károly, szabocs-bányatelepi tanító vizsgálta azt a roppant munkát, amelyet a tanítókat az iskola és a társadalom kíván. A Baranyahármegyei Általános Tanítóegyesület évi működéséről Szinder Jenő, az Állami Tanítók Egyesületéről pedig Kun Béla egyesületi titkár terjesztette elő jelentését.

Pápai kamarási cím. XI. Pius páp. Özénisége, Virág Ferenc megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága előterjesztésére az egyházmegye négy kiváló lelkipátriarának, esepédi Schunk Ferenc felsőnyeki, Riédlinger Dezső májosi, Rausz Alajos babarci és Tihanyi János mohácsi plébánosnak a pápai kamarási címet adományozta.

Igazg. tanítói kinevezés. Horváth Béla alsómosodai és Czeller István, döbröközi rk. tanítófő Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága, igazgatótanítói kinevezte.

Érdemherczesi kitüntetés. A Társadalmi Egyesületi Országos Szövetsége Koudella Gyula és Csiki Székely Dénes dunaföldvári igazgatótanítókat a dunaföldvári Katolikus Legényegylet kebelében kifejtett buzgó működésük elismerésésképpen, az évek hosszú során át vezetett énekari tevékenység, illetőleg a műköveelői színarabok rendezése körül kifejtett tevékenység elismeréséül a legényegyletek részére rendszeresített érdemherczesittel és az azzal kapcsolatos dícsérel oklevéllel tüntette ki.

Szánthó Ignác nyugalmazott harci plébános, Köröshegyen elhunyt. Temetése December 16-án volt Köröshegyen.

Kovács János magyaregregyi rk. tanító 1936. december 2. napján, Pécsset, életének 53. évében elhunyt. Szeretett hártársúnk temetése Pécsset, december 15-én volt nagy részvét mellett.

IRODALOM.

Horunk legnagyobb veszedelme címen jelent meg Dr. Közi Horváth József rópirata a bolsevizmusról. 24 oldalon ismerteti a bolsevizmus keletkezését, törvényhozását, társadalmi és gazdasági rendszerét. Befelejezősi hangzatoja, hogy a bolsevizmus elleni védekezés legbiztosabb eszköze a szociális igazság-

talanságok megszüntetése. A maga nemében páratlanul álló fizet hallatlanul olcsón, 2 fillérről kapható. Az Actio Catholica 300.000 példányban jelentette meg, hogy mindenkihez eljusson, 100, vagy annál nagyobb példány rendelése esetén postaköltséget sem számít. Megrendelhető ezen a címen: Actio Catholica Országos Elnöksége Budapest, IV., Ferenciek tere 7.

Tanítási vázlatok készítésénél jó hasznát veheti minden tanító „Készülés a tanításra című könyvnek. 160 P. bekioldással eleeiben postafüldítával megküldi Fekete János, szerző, (Pécs, Tanítóképző).

A Horunk Szava december hó 1-iki száma **Széchényi György gróf és Hatona** névű szerkesztésében gazdag tartalommal megjelent. A **Horunk Szava** harcosainak száma **háromszoros** terjedelen ben, 60 oldalon jelent meg, amiből az egyre növekvő előfizetői és olvasói tábor ragaszkodását a harca a szerkesztőség meghálálta. A számot gazdag könyv-, művelési-oval és Szerkesztőségi útleletek egészítik ki. A **Horunk Szava** előfizetési ára egy évre 8 P, félve 4 P, egyes szám ára 40 fillér. Ingymen mutatványszámot küld a kiadóhivatal. Kiadóhivatal és szerkesztőség: Budapest, II., Fő-u. 37/a. Jdsz. 3. szám.

A **Magyar Hórus** legújabb száma **Bárdos Lajos és Kertész Gyula** szerkesztésében a döntő magyar sikerrel zárt frankfurti egyházi kongresszus eseményeivel foglalkozik. Vezető helyen hozza **Szerédi Jusztián** bíboros hercegprímás megle, elismerő levelét, Werner Alajos dr.: Canticum novum címen az Egyház és a zene kapcsolatait tárgyalja a Motu proprio szemléletben és ennek magyar eredményeit. **Pantol** Márton az I.G.K. nyegedik kongresszusán bemutatott műveket, előadó művészeket és kórusokat bírálja. Közli a lap Gröber Konrád dr. freiburgi érsek és **Harmat Artur** kongresszusi beszédét, **Deák-Bárdos György** a magyar hangverseny sikeréről ír eleven riportot. A szövegrész mellett kiváló a **mellettelek** programot adó, irányító cézata. Vegyes- és egyenértékű karoknak három-három **Kardosainak ének** (**Halmos, Bárdos, Gyulai, Wolly** kórusok), Gyertyaszentelői gregoriani liturgikus énekek és **Bárdos Lajos** nagy-szabású antigonika, továbbá **Liszt Ferenc**: Credo-ja a koronázási miséből. Nagy meglepetés a mellettelek között **Forrai Miklós** kompos pedagógiai és gyakorlati készséggel megírt könyve: **A Karvezető**, amely bizonyosan korsorak hatású lesz énekkari mozgalmak történetében. A Magyar Hórus évi előfizetése 9 — a egyes szám ára 2.40 P. Megrendelhető a kiadóhivatalban: Budapest, I. Fery Oszkár-u. 55. Telefon: 1-55-666.

Szerkesztésért és kiadóért felel: **MIGUJAR SÁNDOR**.
Kiadó a Pécegházmagaság Róm. Kath. Tanítóegyesület.

Helyezés Nymodorszentgyörgy Pécs, Virdig-utca 21. szám
(Hélig- és Szent Mór-utca sarok) — Igazgató: Döörök Lóriné

KATOLIKUS ISKOLA

A pécegházmagaszei tanhatóság hivatalos közlönye

Nepoktatásügyi havi közlöny. Felsőbb szerkesztés: **Megjelenik minden hónap elején.**

Előfizetési díj 1937. évre 3 pengő.

Magyar Sándor, tanfőügyelő.

Tudgój 1937. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczedy Dénes-utca 9/1. (Papi Otthon), havi a lap szellemi részét illető minden közlemény, híradások és reklámútleletek ki küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak az 45.612. sz. postafelkérőintézk. befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1937. február 1.

XXVI. évfolyam, 2. szám.

Amiről nehéz és mégis kell írni.

A katolikus nevelésnek és vele együtt a katolikus életfilozófiának megnevesített közvéleménynek mindig súlyos és kényes problémája volt, hogy a szexuális kérdéseket hogyan kezelje. Vigyáznunk kell, hogy egyrészt a tisztá szemérmesség és a kifejezésbeli illendőségek scytlai, másrészt pedig az álszemérmesség és a túlérzékenység, chariboséi között hajóiróeret se nevetődjön a lényeg. Hogy sziklákba ne zúzódjék jobbról és örvényekbe ne jusson balról. A kérdésnek nemcsak pszichológiai és pszichikai, hanem erkölcsi és társadalmi oldala is van. Képvisezőleg mind a négy okból súlyos feladatok elő állítja a nevelőt.

Ebben a cikkben az ember érzi életének a pedagógust is fenyegető megévelyvedések lehetőségéről vagyunk kénytelenek beszélni. Fegyelmi iratok halmozata, büntető ítéletek végzése csaknem fizezhárom éves főtanfőügyelői működésem döbbenetes tapasztalatait indítanak rá. Szomorú kévszerűség és iavlatlan alkard készség. Beszélünk itt, hogy ne keiljen szard a helytelen beszélni a királyi ügyészségnek, amikor megkellő emberek ellen szemérem ellen elkövetett bűnök vagy vétségek tárgyában emel vádat. Szörnyűségés még csak gondolni is, hogy tanítók is ilthetnek a vádlottak paóján. Tehát olyanok, akikhez a szülők, a társadalom, az egyház és az állam a legnagyobb jóhiszeműséggel és bizalommal küldi félteve örzött kincseit: a gyermeket.

Beszélünk a dologról, mert **hell** beszélnünk, bár nem hiszünk, hogy a bűnözésnek erre a terére is ki kell terjeszteniünk a büntetőjogászok azt a feltevést, hogy a tényleg elkövetett bűntettek közül átlag csak 20% kerül a büntető bíróság elé. Nem! — azoknak a visszaéléseknek, amikre itt célzunk, a dolog természeténél fogva nyolcvan százalék a napfényre kerül. És csak huszszázalék az, ami egyenlőre rejte marad, hogy csak egyszer — az utolsó ítélet kerüliön nyilvánosságra. Mert a gyermek átka csak ideig-óráig, talán csak percekig marad zárva, ha felöltö — talán tanfője — él vissza jóhiszeműségével vagy védtelenségével. A gyermek, aki-vel a felöltő visszaél, kezében, mint a megriától

madárka vergődök, de előbb-utóbb szólni fog. A pillanat hatása alatt bezárt ajkuk megnyilnak. A szülők előtt szepesze, sutogva, vagy a farsak előtt cacsogva elárulja titkát, amely, úgy véli, szegylene is. S ekkor már nyilvánossá lesz a baj, amelynek vége nemcsak felült lelkek megzavarása, a szülők sirankódása és felháborodása, a nyilvánosság lett szegyen és a felzakkoltatott falu felzúdulása, hanem a börtönajtók csikorgása is.

Nehéz minderről írunk, de kellett. Írásukban nem is annak lényege vagy a törvény problematikussá előltünk, hanem az irás formája. A lényeg e tekintetben ez: Ne paráználkódj. Sem gondolatban, sem szóval, sem cselekedettel. Ez épen úgy biztos és állandós, mint a többi erkölcsörvény, Plő, hogy szeresd a te Uradat Istenedet, .. és csak Ot imádjád, faragott képet ne csinálj magadnak. . . Ne loj! . . . Ne áll. . . Vagy tovább és részletesebben: Vigyázzatok, hogy senkit meg ne botránkoztatatok a kisdobék közül, mert az ő anyagiak látják Atyám orcáját, aki a mennyekben vagyok. Aki pedig mégis megbotránkoztat — bűne csobb vagy megront csak egyet is közülök — jobb volna az ilyen emberek, ha malomkövet kötnének a nyakára és a vízbe fojtánák.

A fegyelmi, az ügyészségi börtön nem elég. Mindez világos. Hogy mégis beszélünk, a célja az volt, hogy — anélkül, hogy a jóhiszeműeket, a mit sem sejtőket megbotránkoztánánk, — a kísértésben levőket figyelmeztessük. Hiába hívnök öket lelkigyakorlatokra. A börtönök félelmére sem hivatkozhatunk. Akiiknek leginkább kellene nek a lelkigyakorlatok, azok nem járnak oda. Leleplezés, szegyenlőtől, börtöntől pedig nem félnék, — mertők is, mint a bűnözők általában, azt hiszik, ha minben máséket lelepleznek is, — de öket nem. Ha nem így hinnék, nem így cselekednének. És mégis kellett szólnunk, hiszen a Sínai hegyen Isten parancsára Mózes is fölírta, kőbe véste a tizparancsolatot, pedig annak valamennyi parancsa természetörvény az emberek szívébe írva.

A kihirtott törvény sokszor mégis a lélekbe kap és visszatart a cselekedettől.

Hömöcsy István.

Esztétikus nevelés a gyakorlatban.

Az esztétikai nevelés a szép felismerésére, élvezésére és megbecsülésére való nevelés. Ennek érdekében két fontos feladatot áll a tanító előtt:

1. A gyermek izlésének fejlesztése. 2. A gyermek szépre való törekvésének a felhatalmítása. Az izlés fejlesztésének alapja a *szépnek a szemléltése*. Erre alkalma lehet a gyermeknek otthon, az utcán és az iskolában. Fontos tehát, hogy az iskola épülete, termel, udvara és kerje minél több szép- és szép tárgyat. A gyermek életébe, hogy az ott élveze, megszeresse s innen otthonába is átültesse.

Vajjon iskolánk, szerje az országban, megfélemlen-e ennek a követelménynek?

A múlt nyáron felkerestem tanítót működésem első színhelyét. Micsi falu és pusztai közölet felelője az út mellett magányosan áll az iskolaépület. Közösségek falusi háza. Semmi sem különb a főté nem messze levő bérházhoz. A környezet udvara és kerje is csak olyan, mint amazoké. Semmi jel, ami mutatná, hogy itt intelligens úri család, tanítói család lakik, hogy ez a hely kultúrális és esztétikai központja a falunak.

A ház bejárati vége, mondjuk holtzása, ablak nélküli, hűlő vakuolat csupasz fal. Felette a hozzá hasonlóan csupasz magas úrfal. A kerje és az épület között, az utóbbihoz ragasztva, bántóan öltik szembe a nedves falú illemhely. Az udvar ócska drothertisége liciummal, bogáncsszal s más bozóttal bontva. A ház oldala mellett, az utcai ablakok alatt akácok sűrű csalája. Az udvaron azonban szembeötlők a szemétdörgés és az ól. Szomorú sárg. Kietlenség, rögcsé, elhagyottság. Sehoh egy szál évelő virág vagy díszbokr. Sehoh egy barátságos sarok vagy tarló, virágos részlet. Mintha nem is iskola lenne s nem egy intelligens, jólétsű úri család lakná benne. Ahelyett, hogy rendezett, szép külsejű mintát nyújtana, leszállt a környező bérházak és cigánytelepek nyujtára.

Milyen elszomorító látvány. Igazán nem így képzeltem el a falusi iskolát. Igye kéne, hogy legyen a falu háza közt, mint a halapon a bohréte: felve szépséggel, izléssel és csinnal. Inn-e kellene hódító úlfára indulnia a rendnek, a tisztaságnak, a virág- és dísznőnyitkulusszok, hogy elborítsa a falu minden házatát, eltakarjand minden szennyet, gyönyörűdtessek a szemet, felemeljék a lelket, jobbá, nemesebbé tegyék az embert.

De mit indúljon el innen?! Isten ments, hogy ilyen legyen a falu minden házatáján!

Szomorúságom csakhamar fájt lelkesmeretfuladással fokozódott. Rádöböne, hogy semmi jogom e súlyos bírálatra, hisz' itt nagyjából minden csak úgy van, mint az em időben. Igy heptam és ily adom tovább én is az iskolát. A súlyos kritika rám is vonatkozik. Meg is tagadok minden közösséget ekkori énemmel.

Hej, ha a mostani lettem volna akkor, de sok minden másképp lett volna itt! A kopaszonomfalt ampelopsis gyönyörű széngöze díszítene. A kopaszuloktól kókac virága estingene. Az ócska drothertiséget bozót helyett vadászóló vagy polipnomborítaná. A nedves oldalú illemhelyet futórozsa fejtené. A szemétdörgést és az ólakat meggyörög- és orgonabokrok lepleznék. A udvar egyhál sarkában barátságos lugas álana, a másikatban órtályú jengenyé. A lakás ablak alatt rózatölvek díszlenének. Közöttük muskátli vagy más évelő virág. A kút körül virággyógy lehetne csupa idényvirág. Az ucai akácás csalit helyére néhány spira, japán birs és más díszcserje tenné teljessé a környezet szépségét. Mennyi alkalom a szépség emelésére, élvezésére, a virágok megszeretésére, szaporítására, ültetésük és gondozásuk megtanulására s mindenben a gyermekek izlésének fejlesztésére. És ez a barátságos, vonzó külsejű iskola, izléses, meleg úrt otthon lenne, méltó keret a falu egyik (sokszor egyetlen) szellemi vezetőjének életéhez és az iskolában folyó esztétikai neveléshez.

Az iskola körüli szépségdíszlet lassan-lassan csak elérjéd volna a faluban is. Szépül volna a falu. A házak előkertjében nemcsak rózsák, változatos, izléses virágok vagy díszcserjék; a falakon, kertészek és tornácokon futók, az ólak és tárgyadombok körül leplező bokrok, itt is, ott is; szerje a faluban mennyi szépség, izlés-nemcsitó látálvaló.

És most, amikor szólnék egykorú munkatársaimmal, találnék valami maradandó eredményt. Örömmel láthatnám erre is, arra is, hogy nem hiába voltam itt. A falu valamiképp előre vittem; szebb lett s talán a szebb falu jobbá is lette az embereké.

Igen, ilyen feltephetne lehetne. De nincs így! Mulasztat követtem el. Bánt és szégyenkeztem önmagam előtt. Vigasztalhat ugyan az, hogy tapasztalatlan kezdő voltam s egyedül álltam vezető, tanácsadó nélkül. Legényember voltam, ily korban az ember sokszor nincs otthon s ily természetzerűleg kevesebbet is törődik az otthonával. No, meg mindössze egy évig voltam azon a he-

Igen s ebből is hat hónapon át fizetés nélkül tengődtem. Tartott a falu, ahogy tudott. Ures erőszéngből persze aligha jutja díszcserjékre és rózsátölvekre. De mivel menthelt mulasztásait az elődöm és az utódom? Mindelőtjárakorából, családosa és 10-15 éveset töltötték el. És mivel igazolta hajuk azokat a hirtársakat, akik családjukkal egész életet éltek le az iskolaépületben, vagy 20-30 éven át jártak oda tanítani a nélkül, hogy méltó esztétikai környezetet teremtetek volna?

Sajnálatos körülmény ez. Arra mutat, hogy az ily iskolát tanítóinak lelkéből hiányzik valami. Hiányzik a szépség szeretete, vagy legalább is a feltételek igénylése. Különben nem élnek le életüket oly rideg, sívárs környezetben, hanem tűzőn-vízén át megtalálnák a megoldás módját, mint ahogyan megtalálták oly sokan a szépség szeretői közül.

Még egy hónap a kemény télelbi. Elégítő a gondolkodásra, tanulmányozásra és tervezgetésre! Tegyük meg! S ha majd eljő a tavasz és a nap eltétó melege újra pompázó díszbe öltöztet a természetet, törjön elő minden tanítói lelkéből a szépre való rajongás heve menjen át feltételek és adjon minden iskolának és tanítói lakásának méltó, szép környezetet!

Feltek János.

Ne gondolja azonban senki, hogy virágoskertté vagy parkká kell alakítani az iskola udvarát! Az első sorban a gyermekek játszótere. Csak arról lehet szó, hogy a falak és kertészet mentén, a tornácoknál körül és a járóközök szegélyében helyettesítsék a melege növényzetét. Ne gondoljunk tovább lényeg, törékeny növényekre. A üres-eltégetett helyekre először való, aminek nem ártanak az előtétó labdák, vagy ha közűlök gurul egy-egy megborított gyermek. Nagy baj lenne, ha a virágok miatt mindent elrohlin, fenjütni kellene. És nem eredményezné a virágok megszeretést.

Márassít azonban célszerű lenne valamely jelzővel legyen feltűnő virággyógy vagy csoport feltevése is. Olyan, melybe nem szabad belépni, mely körül nem szabad futni, mely felé nem szabad dobni, mert hárt lehetünk benne. Hadd tanuljak meg a gyermekek a szépre való ügyvázást s annak megbecsülését!

A folytatón ügyvázás azonban leher a gyermekeknek. Baj lenne, ha rájuk erőszakolnánk. Célszerű ily intenzi a dolgot, hogy az ily részlet létesítésére az ő végűk legyen. A tanító előre mulasztson rá a nehézségekre s legyen ügy, mintha aggalgály volna. Közben persze legyen rajta, hogy a gyermekek erős gyűzőkossárral ott is megmérjék a termek. Mindennek ügyes megoldása a tanítói leleménység dolga.

Mily kedves látóvány nyujt tavasszóló östöt sok virágos pusztálomlás és örbák. Pl. a Balaton mentén. Nem lehetetlen, hogy a városok és helyek? Nem a mi hielgő megállapítás lenne, hogy a tanítók a szépség szeretetében és izlés dolgában az állomás-önökök és a pályadörök mögött állának.

Kaladás nyomda Rt., Pécs Kírlyi- és Szi wór-u. sarok Eghházmegyei nyomtárnyók nagy raktára.

Polgári jogok és kötelességek.

(Folytatás.)

Mit keresek a csendőrok tegnap nálunk? (Henyiőrítés, arankairítás, tűzrendészet, kihágás, büntetés.)

Bíróválasztás lesz. Kik lettek az esküdtek?

A hatáiban a csószszel beszélgetünk.

Besoroztak a legényeket katonákra.

Mit javítottát és mit építették a község az elmúlt évben?

Mennyit és milyen adót fizet édes apád? Mennyi párbért fizet?

Miféle hirdetések vannak a község háza folyóján kifizetve? Apod gyűzőmőföldait! Hasznáj niktmit! Csávázjuk a vetőmagot! Felhívás a cseresbogarok írtására. A képviselőválasztásra jogosultak névjegyzékének kiigazítása. Adófizetésre felhívás. Légy, az egészség veszedelme.

Nézünk be a tanácsterembe! Kik a község előjárói? Itt vannak kifizetve neveik. Kerjük el a főjegyző úrtól a „születési anyakönyvet!“ Mundányian egy évben születettek; keressük meg, hogy hol vagytok bejegyezve! Nézzük meg a házassági anyakönyvet! Most meg a halotti anyakönyvet.

Kerjük a kataszteri bírtokívet! A teleklönyvi betét másolatot!

Emlékű elviszünk magunkkal egy-egy adóvet, születési-, házassági- és halotti anyakönyvi kivonat. Egy-egy szolgálati cselekdokument, munkás igazolványt és személyleírásos községi bizonyítványt, amelynek alapján a felszólítójt úr állítja ki a szolgálati cselekdokument. Mindezekre szükségünk lesz az iskolában.

Mindaz azonban legnagyobb részt csak a tárgyi célt szolgálja. Mennyivel fontosabb azonban mindennél az alaki cél, amely az igazi állampolgári lelkiállati kialakítását célozza.

Tény, hogy a legtöbb tanító sokak környében tanít, mint nevel; sőt egyesek régen azt tartották, hogy az iskola csupán az első célt szolgálja, a második a család dolga.

A nevelés eszközei sorrendben értékre nézve nem a régi fokozatokban következnek majd; példa, szoktatás és oktatás, hanem szoktatás, példa és oktatás.

A magam részéről tényleg többre becsülök egy az iskolában használatban lévő módszortát, szappant és törölközőkendőt, az egészségügyi szabályok ismertetésénél.

Milyen gyönyörűten mondja Drodzy: Az ügyesebb a gyámolatlanok összecsomogója könyvet, felszűnt kábitját, a jobbműdőt a szegényebbel megosztja uszonaját, a rendszerőt felemeli a papírhulladékok, a tehetetlembet mellőzik a közösjátékban stb. Ezek azok az apró mozzanatok, melyekre a tanító figyelmenek ki kell terjednie s elsősorú vagy fődolgozó szótár kitérnie. Ilyen és hasonló körülményekben és helyzetekben éreztessük meg a jogokat és kötelességeket, gyakorlással,

szoktatással erősítették és tegyük a tanulók szemé-
lyes tulajdonaivá.

Végzetes hiba lenne, ha a nemzetnevelésből, ha
az állampolgári nevelésből, valahogy állampolgár-
oktatás, nemzetoktatás lenne iskolánkban.

Meg kell ekez után említenem a munkaközös-
ségeket, a közös munkakövidést, amelyet a legne-
vesebb pedagógusaink a nemzetnevelés legfőbb
eszközének mondanak. Különösen Kersch-
steiner tartja a közös munka megszervezését az
elemi iskola egyik legfontosabb feladatának. Mert
amint ő mondja — rendszeres nemzetnevelési
oktatást már csupán a gyermekek korára való te-
kintetből sem lehet az elemi iskolákban meg-
honosítani. Az elemi iskolai néplélek ugyanis szel-
lemileg kevésbé fejlettek és kevés alkalmuk nyílik,
amikor a nyilvános élettel közvetlenül érintkez-
hetnek.

Azt mondja Kerschsteiner, hogy a
közös munkakövidés, amelyel az osztály 4-4 ta-
nulója végez el egy bizonyos munkát, a nemzet-
nevelés alapja.

Ezekkel a közös munkákkal a tanulókat a gyen-
gebb és gyámoltalan társak megsegítésére szok-
tatjuk. A büszkeséget megfékezzük a tanulóban.
A közös munka a felelősség érzetét a közös munká-
val szemben fokir-fokra növelni fogja. A tanító
az egyes csoportok munkakövidését később egy-
sítheti bizonyos nagyobb teljesítmény elérése cél-
jából. Így végeredményben az egész osztályt is
sikerül majd közös cél elérésére megnyernie. A ta-
nuló tehát képes lesz a magánéletek helyett, vagy
mellett, a közérdeket is szolgálni.

Megemlítem még, hogy sok iskolában a tanító
önkormányzati fogal ruhazza föl tanítványait. Az
önkormányzattal — amely Wilson Bill-től ered
az Egyesült Államokban értek el jelentősé-
redményt. Egyik kártársam iskolájában nem csupán
bíró, pénztáros, előjáróság működött, hanem ez
az önkormányzói szerv még adót is vetett ki pol-
gáira, bár igaz, hogy csupán egy fillért havonként.

Mindenesetre tény, hogy a tanulók önkormány-
zata, amikor annak első lelkesültsége elmúltot,
egész sereg veszedelmeket járhat. Hogy tartós
eredményt érjünk el a tanulók önkormányzati jog-
gával, ahhoz szükséges, hogy igazi tanítói egyén-
iség vezesse ezt a gyermeki önkormányzati orga-
nizációt, aki nem tud fegyelmezni, hiába akar a ta-
nulónak adott szabadsággal rendet teremteni.

Mások meg a cserkész-szellem meghonosítását
tartják kiváló nemzetnevelési eszköznek. Foerster
azok közül a pedagógiai művek közül, amelyek
az utóbbi évtizedekben jelentek meg, a cserkész-
könyvet tartja a legjobbnak.

Egy-egy nagyon jól és megfelelő időben meg-
rendezett hazafias ünnepély is segítségére siet a
nemzetnevelés bensőségessé tételére. Ne felejtjük
azonban, amit egyik cseh pedagógus mondott:
„A hazafiaság nem az a palánta, amelyet naponta
kínázhatunk talajából, csak azért, hogy
mutogathassuk“.

Eberhardt János.

Gyakorlati esetek -- gyakorlati megoldások.

Uradalmi r. h. elemi népiskola meg- szüntetése körüli eljárás.

Felmerült azon eset, hogy egy r. kat. urad-
almi elemi népiskolát az iskolafenntartó meg-
hívót szüntettél s az iskola tanfolyóelest a
szomszédos, de távolabb eső, ugyancsak
uradalmi r. kat. iskolába ohajította beisko-
lástani. Az egyházi főhatóság az iskola meg-
szüntetését aggályosnak tartotta egyrészt
azért, mert a beszitteltát hívót iskolába járó
tanfolyóelest iskolafelügyeletének lehetősége
a jelentékenyen nagyobb távolság miatt, —
főképp téli időben, — nehezebb, sok eset-
ben kétségteljesen valószínű, am az iskolát nevel-
őkhöz munka eredményességét, a nemzetne-
velés annyira fontos érdeket veszélyeztetné;
másrészt azért, mert az iskola megszüntetése
egy tanítói állás megszüntetését is jelentené
és így a munkanélküliséget fokozná, az állás-
talan diplomások tömeget szaporítaná meg-
okohlatlanul, ami különösen a mai súlyos tár-
sadalmi, közgazdasági viszonyok között szociá-
lis szempontból méltán kell aggodalmat.
Ez indokokból az egyházi főhatóság az is-
kola megszüntetéséhez hozzájárulását nem
adhatta meg.

Az iskola megszüntetésének ügye pégső
döntés végett a ballás- és közoktatásügyi
miniszteriumhoz került. A miniszterium az
iskola megszüntetését nem vette tudomásul
azért, mert r. kat. jelleű uradalmi elemi
iskoláról lévén szó, megszüntetéséhez az
illetékes egyházi főhatóság hozzájárulása
szükséges.

Határidő-émlékeztető.

A Kat. Tanítói Internátusi Alapból az 1936. 37.
tanév I. felében segíthet nyert tanítók a II. félére
szülőlag előtérítotkat (a tanuló I. feléti isk. bise-
nyitvány, az isk. igazgatósága által hitelesített másol-
tatban, és elhelyezési igazolvány) február 10-ig
teljesítésük be az egyházmegyei főtanfolyóelői hiva-
tásuk és fizeték megrendelése a má-
sodik félére, legkésőbb február 15-ig. — **Kat. Is-
kola** 1937. évi 3 P. előzetesíté díja a 45.612 sz. postai
befizető-lappal postafordultóval beküldendő, nehogy
ennek elmaradása miatt a munkát és költséget okozó
személyi sürgőttek vetessenek igénybe. — **Tagdíj-
bátárolások** tagdíjaitkat a hóri pénztárosoknál
haladéktalanul fizessék le. — **Nyugdíjintézet** ja-
ratulókat be kell fizetni.

A Haladás Nyomda Rt. a legszebb
fadobozos névjegye ajándék!

Egyházmegyei főtanfolyóelői rendelkezések.

218.1937. szám. **Elemi iskolai dalos-
ünnepély az 1936.37. tanévben.** Bara-
nya vármegye kir. tanfolyóelője 1937.
január 19-iki lelettel, 290.1937. sz. alatt a
kötelező iratot intézte a felügyelete al-
tartozó elemi iskolák vezetőihez:

„Baranya vármegye és Pécs szab. kir. város
elemi iskoláinak dalosünnepje a folyó évi pün-
kösd másodiknapján is meg fog rendeztetni“.

Ezen ifjúsági dalosünnep 2- és 3 szólamu
gyermekkarra írt magyar népdal csoporttal, mint
köttőt darabbal és az alább közlendő gyűjtemé-
nyekből szabadon választandó 2 vagy 3 szólu-
mu gyermekkarra írt művel lehet részenni.
A köttőt karmű partitúráját csak akkor küldöm
meg, ha a Cim közli, hány szólamu csoport-
ban kíván részt venni.

A dalos ünnep az énekkarok beosztása
ugyanaz, mint az 1936. évben, azaz a különb-
széggel, hogy a pécsi állami elemi iskolák szá-
mára írt 3 szólamu karmű nehezebb, mint a
vidéki iskolák számára írt 3 szólamu. Azonban,
ha valamely vidéki iskola ezen nehezebb 3 szó-
lamu művet ohajítja előadni ennek kifejezett elő-
adása mellett ezt a karművet a vidéki iskolák
is megkaphatják.

Az ünnep délelőti 10 órakor a Pécsi Neme-
zeti Színházban fog lefolytani. A részvételről az
egyes iskolák okmányt kapnak.

Az ünnepen a részvétel nem kötelező, az
csupán önkéntes jelentkezés alapján történik.

Amennyiben tekintetes Cim énekkarával az
ünnepen részt akar venni, szíveskedjék azt ve-
lem **legkésőbb** 1937. február 20-ig közölni s
ekkor jelezni, hogy:

1. egy vagy két szólamu karral szerepel-e,
vagy a nehéz 3 szólamu kart kívánja-e elő-
adni,

2. hány tanuló lesz a karban,

3. milyen szabadon választott s hány szólu-
mu éneket kíván előadni.

Az eddig megtartott ifjúsági dalosünnepnek
alkalmával tapasztalt lelkes, magas színvonalu
tanítói munka kiváló eredménye alapján remé-
lem, hogy a dalosünnep iránt tanusított érdeklő-
dés nemcsak az eddigi mértékben fog meg-
nyilvánulni, hanem fokozódni is fog.

Azon gyermekkari gyűjtemények jegyzékét,
amelyekből a szabadon választandó művet ki-
választhatja, itt közlöm.

Magyar hazám. (Kertész Gyula gyűjteménye)

2, 3, 50. foil.

Tavaszi bokréta. (Kertész Gyula) könnyű

2, 50. foil.

Kétguy sip. (Kerényi György) 2 sz. 1 P.

Hajnászok. (Péter József) 2, 3 sz. 1 P 50 f.

Harminciklenc gyermekkar. (Halmos László)
három füzetenben. Füzetenként 1 P 50 foil. Külö-

nösen a III. füzet jó, amely 13 vidám népdalt
tartalmaz.

Erdő, mező. (Vásárhelyi Zoltán) 2 sz. 2 P.
Győri gyermekkar gyűjtemény. (Kerényi
György) 3 sz. nehezebb művek főleg osztott
iskolák részére. 1 P 50 foil.

Kodály Zoltán összes művei.

Az „Enekszó“ árjegyzéke a „Néptanítók
Lapja“ karácsonyi számában mellékelve volt.
A felsorolt művek az árjegyzék 6, 7, Kodály
művei a 10 és 11-ik oldalvan vannak részletezve.

Az „Enekszó“ kiadóhivatalának címe: Buda-
pest, I. Fery Oszkár-út 55.“

Az itt jelzett dalosünnepre azaz hívom
fel a felügyeletelem alá tartozó banyame-
gyei elemi népiskolát igazgatóságok figyelmé-
re, hogy tekintettel annak nevelő érté-
kére, a magam részéről melegen ajánlom,
hogy az előzetesíté által álló iskolák nö-
vendőjeivel, a lehetőségek mérten, vegyenek
részt. Az elmuló években elért sikereket
bizonyára serkentőleg fogják hatni oly
irányban, hogy a felügyeletelem alá tartozó
iskolák részéről mind nagyobb érdeklődés
fog megnyilvánulni a dalosünnep iránt.

257/1937. sz. **Népiskolai rendezetek
gyűjteménye.** A tanító leendő iskoláinak
igazgatóságban. Összeállította: Deszsi Eipót,
tanfolyóelő. Terjedelme 432 oldal. Ár: 5/60 P. Megrendel-
hető a **Dunántúli Népművelési** kiadóhivatalban,
(Szombathely, Hollán Ernő-u. 1.)

A könyv 27 tárgyhöz szerelt csoporto-
sítva közli (főbbnyire szóról-szóra) az is-
kolai igazgatás minden részleteit, a tanító
személyi ügyeinek (állások betöltése, illet-
mény, nyugdíj, szabadságolás, helyettesítés,
stb.) valamennyi kérdésére és az iskolák-
nál népművelésre vonatkozó rendelkezeteit.
Közt többabb népoktatási törvények hatály-
ban levő szakaszait, valamint azokat a tör-
vényeket, melyeket hiátosságnál fogva a ta-
nítóknak ismernie szükséges lehet. [Pl. ed-
védelem, egészségügy, légnédelem, stb.]
Bejelezésül gondosan összeállított „Határ-
időnapló“ teszi teljessé a könyv nagy
gyakorlati értékét. Az egyes rendezetek
könnyű felkérésű részletes betűrendi
tárgymutató segíti elő.

E könyvnek nagy hasznát vehetik úgy a
plebános, egyházközségi előnökök, mint pe-
dagógusok. Biztos vezetőjük és tanács-
adójuk lesz az adminisztráció terén, az
igények kezelésében, a rendezetek és tör-
vények labirintusában. Hivatatos, hogy min-
den elemi iskola beszerezze és hogy a ta-
nítóképző-intézetek felső évfolyama növen-

déket behatárol megismerjék. Fentiek alapján szóban forgó rendelet-gyűjteményt az iskolát kömgöratár részére beszerzésre megellen ajánlom.

259/1937. sz. **Tanköteleseinek nyilvános mulatóhelyek, korcsmák, s. b. látogatásától való kitérítése.** E tárgyban 3084/1936. sz. alatt a Katolikus Iskola 1937. január 1. számában rendelkeztem. Ezzel kapcsolatosan az a kérdés terjesztett előttem, vajjon a községekben létező olvasókörök, vagy más egyetlek látogatása is az általuk rendezett mulatóhelyeken való részvétel megengedhető-e a tanköteleseknél? A helyek elosztása végett alább egész terjedelmében közlöm Borsányi vármegye alsópánjai 1915. november 6-án kelt, 15177/1915. alisp. számú körrendeletét, amely annak idején, az 1915. évi XXIII. sz. püspöki körlevelében (254. oldal) is megjelent:

„Tudomást szerezvén vármegye egyes községeiben urakodó ama helytelen felfogásról, mintha az olvasókörök, vagy más egyetlek helyeiben rendezett táncmulatóhelyeken, azok körüli voltaként részvételre, a 15 éven aluli gyermekeknek is úgy szabadna venni, ezemel ki jelentem, hogy a 15 éven aluli gyermekek részéről való látogatási és részvételi tilalom a fent megjelölt vármegyei szabályrendelet helyes értelmezése szerint és annak közrend, közérkölség és közegészség érdekeit védő céllalhoz képest a felnőttek számára alapított olvasóköröknek és más egyetleknek szeszies italok kimerésére igénybeveti helyiségeit, valamint az olvasókörök vagy egyetlek helyeiben tartott mindennemű oly táncvagy egyéb mulatságra is kiterjed, amely nem kizárólag gyermekeknek a nappali órákban rendeztek. A járási főszolgabíró urakat felhívom, hogy az idézett vármegyei szabályrendelet alkalmazását és a folyó évi május 10-ri 8375/1913. szám alatt kiadott rendeletet fogantatásait a fentírt kiterjedéssel eszközöljék, a községi előjárásoknak pedig megahagyon, hogy a fentjelzett kijelentéseim a községekben létező olvasókörök és egyetlek vezetőinek tudomására hozván, a hivatkozott szabályrendelet utasításainak betartása feletti kötelességészeri örködésük keretében a községeit olvasóköröket és épületeket is vonják bele. Jelen rendeletet a csendőrszámnyarancsnokság útján a csendőrszaksz és őrszárancsnokságokkal is közölletik.“

Miután fent közölt alsópáni rendelet 3639/1915. sz. alatt a püspöki körlevelében szigorú mehatározás céljából közölletett s mert e fátalóság rendelkezés most is érvényben van, e rendelet szigorú betartása fölött örködni az iskolagazdálkodásnak és tanítóknak elsősorú kötelessége. A fent idézett püspöki körlevelét kifejezetten megállapítja, hogy a kat. körök is nyilvános társasköröknek tekintendők, tehát a fent alsópáni rendelet,

valamint az ugyane tárgyban 1778/1915. sz. püspöki rendelettel az 1915. évi XI. sz. körlevelében (126–129. l.) közölt vármegyei szabályrendelet a maga egészében vonatkozik a kat. körökre is.

HIREK.

Homócsy István c. prépost, örhanonokot, papi, szocialis és tanügyi térer megváltó évtizedes munkásságának elismeréséül Megyés Püspök Úr O Nagymelóságának előterjesztésére, XI. Pius pápa O Szent-egyes papi prelatusa nevezte ki. A jól megérdemelt kitüntetés, volt főtanfelügyelőnk prelatus történt kinevezése. Összinte örömet keltett az egyházmege tanítósága körében is.

Személyi változások a pécsi egyházmegyében: Virág Ferenc, megyés főpásztor legújabb intézkedéseivel a köthezők személyi változásokat eszközölte az egyházmegejében: Vargha Kálmán e. kanonok, dóbróközli esperes plebánost saját kermelére felmentette az esperesi tisztsgt alól és utóda Magyar Béla, pápai kamarás, dombovári plebános nevezte ki. Franz József, aul adminisztrátor lepanasz plebánosát nevezte ki. — Ideiglenes adminisztrátor lett: Belágy Ernő Jánusban, Deák István Felsőszentmónban, Lukács István Lakócsán és Oszlaj János Szébenben, Reisz Lajos kisegítő minőségben Nokra küldetett.

Elismerés. Tolna vármegye alsópánja, mint a töröh. testnevelési bizottság elnöke, Pinter János, dunaföldvári r. tanító, a leventezeknek vezetése körül 10 év óta végzett onzenen hálásággal párosult, buzgó, eredményes munkásságáért dicséret elismerését fejezte ki.

A pécsi zárdaiskolák új díszterme. A pécsi zárdaiskolák növendekének azeitog most állott rendelkezésre megfelelő hely, ahol a kötelező ünnepeket megtafhattak volna. A közös ünnepegeken — helyszüke miatt — vagy csak a szüölök, vagy csak a növendékek szüelök nélkül jelenhettek meg. E hiányt pótolta most a Rend hatalmas díszterem létesítésével. Január 20-án, délelött, ünnepg keretében, Dr. Jákab Béla, prépost-kanonok, tanügyi főtanácsos, ehm. főtanfelügyelő szentelte fel az új dísztermet.

75. év-köz és utófáték orgondra vagy harmóniumra. Irtá: Kutor Ferenc. Kapbató 4 P 50 fillérrét a szerzőnél. — Pécs, Buzdásy Ábel-u. 8.

IRODALOM.

A katolikus sajtóélet új eseménye. Megjelent a *katolikus kisregény.* Új és nagy nyeresége van a magyar katolikus irodalomnak: megjelent a vároavart nagypeldányszámú és olcsó katolikus kisregény. Az egész országban és a utódeken kaphatók az Új Élet Regénytár 10 filléres kötetek.

Régi hitansága teljesedett ezzel a magyar katolikus tömegeknek, sőt elsősorban magának a Katolikus Akciónak. Az utóbbi évek alatt a fővárosi utcát és az egész vidéket elöntötték az olcsó, fizetes kisregények, amelyek 10 filléret detektív történeteket, kalandokat, szerelmi bonyadalmakat mondtak el az olvasóknak, közben öntudatlanul befolyásolva világnézetüket. Körülbelül nyolc ilyen fizetes hett regényvállalkozás van; ami annyit jelent, hogy hetenként nyolc fizet — minden hétköznapra egy és minden vasárnapra hettó — jelenik meg, kétszáznyugven ezer, haonként majdnem egymillió példány.

El lehet képzelni, hogy ennek a katonként egymillió példánynál, milyen óriási hatása van a közönségre! Havonta egymillió fizet indul a magyar élményekre és olvasókat az élet legfontosabb dolgairól, az életéről, haláláról, szerelemről, becsületéről, általában az élet értékeiről tájékoztat és befolyásolja.

A magyar katolicizmus még ezeknek az izletli jellegű regényvállalkozásoknak jóindulata esetén sem hajlandó ennek a tömegbefolyásolásnak kizárólagosságát a véletlenre bízni. Különösen ma, amikor a magyar katolikus szervezkedés adott helyzetében, megvanunk a magyar katolizmusnak a maga nagy hódító céljai, ilyen nem utolsó sorban a katolikus irodalom terjesztése.

Az Új Élet regénytára nem hitbizalmi irodalom, hanem világnézeti kisregény. A tömegek élményágyát akarja kiteljesíteni, azért ad tengerentúli fajtákat, kalandokat, tárgyuköréből nem kapcsolja ki a szerelmet, a férfias erőt, a tisztá növeltség uraszlátást és így tovább.

E kisregények első három köteté egymagában is meggyózi az olvasót ennek az új vállalkozásnak a föbbieket felülmuló értékéről és érdekeségéről.

Ez első szám („Rendületlenül”) stivatgi regény; egy magyar idegenlegionárius sodródik egy arab lázadásnak és egy angol lány megmentésének kalandjai közé, és hosszú küzdelmek után, amikor az ellenséges erők már összecsapni készülnek felette, az ózsisok misszionáriusa, a szintén magyar származású fehér atya járítja el előlük a beduinok gyilkos támadását és sortüzet.

A második szám: történelmi regény Buda visszafoglalásáról („Buda hástámpói”); Buda ostromát mutatja meg a füst hősmegjelenésében és az agyuk földterengető bóméblésében. Azt, hogy a nagy úgühöz hogyan állnak oda Thököly kudarcba fájult felkelésének kurucal, s a nagy pápának, XI. INCB-nek egy Magyarországra került unohaöccse hogyan szerzi meg hódoltságával egy magyar leány szüet.

A harmadik szám („A láthatatlan ellenfél”) tengeri kaland; az óceánjáró lushajón a banditák ábrányát elrabolni a hajó kincseit és a milliósoseányt s a hajó magyar tisztje az, aki egészen egyedül hódítja fölük vissza a hajót.

A világnézeti tartalom mellett: egészen finom és naggyégtű az irodalmi stílusa ezeknek a kisregényeknek, amelyek a közönség minden rétegét ki tudják elégiteni, s egyformán érdeklők a fővárosi és vidéki olvasót s ami a legfontosabb; bizalommal adhatók az ifjúság kezébe is! Amint értesülünk, a regényvállalkozás gyakran akar közöni történelmi cikkeket is, ami maga is elismerésre méltó célkitűzés! A regényszerzőt irányította Bangha Béla S. J., szerkesztője pedig Ifjas Antal.

A természet és gazdasági ismeretek tanítása a III–IV. osztályban. Irták: Kaposi Károly és dr. Stolner László. (Hádjia a Ktr. Magy. Egtel. Nyomda. 365 lap. Ára 5 — P) Az Egyesges Vezetőknyök 3. köteté kicserélődött. Hett régi fátárszerző elmaradása és egy új közbejötté mellett egészen új könyvet kapunk.

A szerzők „Megfontolttalólok”-kal vezetik be könyvüket. Ebben elsősorban megállapítják a népiskolai természet és gazdasági ismeretek új és egyedül helyes értelmét. A természet életét, egységét kell megismernők a gyermekeknek, és pedig a természetből magából. A tanításra való elhészülésről szólván élénken vöszölli a tanítás „miféjtét”, vagyis az anyag helyes kihasználását, különbséget téve falust és városi iskolák között. Feljegyedik a módszer kérdését és itt is a természetes úton való ismeretszerzést hangsúlyozzák a „jól felszerelt” iskolák Nebánts-utrág „szertáraitól” szemben. Igen helyes utabiztosítást adnak a kiandulásos értekesítéséről. Meg kell tanulunk a gyermekre a természet könyvéből olvasni. Ad a könyg részletes irányító tannemetet, párhuzamosan az osztolt és az osztaltan iskolák részére. Itt hettől-hetté megjelölik a falusi és a városi iskolák tananyagát.

A szerzők nem dolgozták föl az összes tanítási egységeket teljes részletességgel, hanem felváltva adnak tanításiakat, tervezeteket és vázlatokat. A legtöbb tanítási

bámuljuk. Mi azonban mindebben megelőztük úgy Mussolinit, mint Hitleret, mert keresztény nemzeti állami kezdünk építeni már 1919-ben! Mi azóta keresztény magyar nacionalizmust hirdetünk és ennek szellemében dolgozunk legjobbjaink.

A nemzetnevelés tartalma röviden összefoglalva szerintünk ez: A szülőföld a mindig ismertetésre és abból kiindulva, de mindig ismertetésre állva, a csonka ország határaitól meg nem állapodva, a Hárpátok és a Duna-Dráva ölelte Egész Magyarország hátráló gyantán való ismertetése és megszerettetése: a reaktivizáció minden napján munkálása: a családból kiindulva a nemzetcsaládnak a magyar gyermek szívébe és eszébe való zárása: a történelmi magyar nemzet egységes tartozása gondolatának elmélyítése; az erkölcsi személyiség lehető kivétele a nemzeti közösség minél hatékonyabb szolgálatára: vallás-erkölcsi alapon szociális, állampolgári, nemzetpolitikai nevelést adni; a túlzott tárgyatlanság helyett az embernek, a népnek, Istennek, a vallásnak, a történelemnek, a nemzeti nyelvnek előtérbe állítása és általában a nevelésnek a tanítás fölébe való helyezése. E célból pedig legfontosabb tényezőknél tekintjük a tisztult nacionalizmus szemléletét áthatott eleven tanítói személyiséget.

Wendeljen „Haladás” faddobozos névjegyet!

Amerikai levél.

A 3. amerikai levelem talán nem lesz oly színes és hangulatos, mint az előzők, de szinte kénszerűen érzem magam, hogy nagyon szomorú tapasztalatomat is megírjam. Szept. 2-án az egész nap elfoglaltság, a plébánia előtt elszárguló száj meg száz autó frontálása, a vonat dübörgése a városban keresztül szinte minden felőrában, a villanyos zakatolása (hála Istennek, az újságok hozták, hogy ez hamarosan kivonják a forgalomból s helyét autóbussz foglalja el. A villanyos itt már nem elég gyors. S ahogy az utakat járom, látom, hogy mennyi villanyost vontak már ki a forgalomból. Városban s városban kívül. De Amerika ma még annyira gazdag, hogy a sineket nem szedik fel, hanem egyszerűen beöntik a sínközöket aszfalttal! Este erős fényt okozott. Elmentem városra után sétálni. Az amerikai nagyon korán vesződik. Legkésőbb 6 órakor, hogy álma annál nyugodtabb legyen. Pedig ugyancsak későn mennek phenőre. Reggel annál lustábbak a felkelésben. Pedig a közmondásuk ugyancsak korat felelnek ajánlja: early to bed and early to rise ma-

A magyar Tanítók Szabadegyleteme Pécsen.

Az Egyetemes Tanítószövetség ékét évvel ezelőtt indította meg Budapestien, a magyar tanítók továbbképzését célzó szabadegyletemi előadás-sorozatokat. Az előadásokat, melyeket jórészt egyetemi tanárok tartottak, célja a tanítóságok megismertetni az egyes tudományágak újabb eredményeivel s így általános műveltségüket színvonalon tartani, ha lehet emelni. Az előadások teljes sikerrel folytak le. A budapesti példát követte a Debrecen, majd ez évben Pécs is. A pécsi előadásorozatnak, mely február 11-én Virág Ferenc megválasztotta, június 2-án Horváth István főispán, M. a. h. y. István polgármester, dr. Jakab Béla preposit-hanok, tanügyi főtanácsos, eh. főtanfelügyelő, a kir. tanter. főigazgató, valamint a város kulturális egyesületei képviselőinek jelenlétében nyitott meg. 163 rendszeres hallgatója van. A hallgatók zöme természetesen pécsi tanító, de szép számmal járnak be az előadásokra a közeli vidékről is. Az előadások tárgya a szociológia, biológia, a gyermekgyógyászat, a faluhatalás, közegészség-tan, nemzetgazdaságtan, a modern földrajz és neveléstudomány köréből vett egy-egy időszaki kérdés. Előadói: dr. Góth Péter Sándor, dr. Krisztián Sándor, dr. Duzsár József, dr. Reuter Kamillo, dr. Feny-

hes a man healty and wealthy and wise — a korai felkés, a korai kelés teszi az embert egészségesse, gazdagga és hosszú... 9 órákor érkeztem vissza a sátoról. Gondoltam, megnézek néhány utcát... Alig fordultam be az egyikbe, találkoztam tavalyi tanúból ismert iskolásunkkal. „Hát még nem alszol fiam?” hárdeztem a közpönsze után. „Még kora” felelte, „Hát édesapád?” „A gyárban van...”

„Hát édesanyád?” „Az is a gyárban van...” Szegény amerikai gyerekek. A születek alig alig látják, azok a gyárban élnek le fele életüket. A férfiak a vasgyárban, a nők a szelygyárban. „Mikor jönnék haza?” „Reggel 3 órákor” felelte a fiú, akit először még kéresemre kísért engemet haza fele. Az ajtók be vannak csukva. „Jés Father...” „Hát a testvéred hol vannak?” „Nekem nincs testvérem.” „S egész éjjel egyedül leszel?” „Igen” volt a bátor válasz. „S nem félsz?” „Nem. Én már megszoktam...” Képes jó beszéllytlen értelesen mint a kis V. Ferő... „Hát a lecke?” A Lesson honnapra rendben van? „Father, nekem még nem kell tanulni...” „Nem? Hát miért?” „Mert engem nem irattak be a catholic schoolba. S én most nem is odamegyek...” „Miért nem?”

vesy Béla és lovag dr. Vasváry Ferenc egyetemi tanárok, dr. Szabó Pál Zoltán, dr. Röllich Károly, e. magán tanárok, dr. Somogyi Ferenc és vitéz Székely Pál egyetemi tanársegédek. Az előadás-sorozatot a kir. tanker. főigazgató nevében Benze Nagy János dr. tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő megalapította. Az eddigi előadások is sok-sok értékes acattal gazdagították a hallgatók lelkét. Tudomásunk szerint az előadásokat az Egyetemes Tanítószövetség könyvtárában is haddja, melyet közaférhetőség óhajni azok részére is, akiket a Szabadegyletem előadásainak látogatásában bármilyen ok megakadályozott. A pécsi Szabadegyletemről adott ezen rövid beszámoló talán néhány is ad valami gondolatot arra nézve, hogy — adott lehetőségeik keretében — mi is tegyünk, vagy próbáljunk valamit a magunk művelése érdekében.

EGYESÜLETI ÉLET.

A „Gödrei esp. Herület” tanítószága

okt. 21-én tartotta Sásdon öszi közgyűlést. Az elhunytakért tartott szentmise után a közgyűlést Felt Gyula, ker. tanfelügyelő nyitotta meg. Műelhatósági beszédeben rámutat a mai kora, annak hibáira, A világnézetek egymás elleni harcára, melyek lelket ölnék napisajtóban, könyvben, rádióban stb. Be-

hárdeztem ijedi kíváncsisággal. Hisz egyike jobb tanulóinak s szerelét jönni mindig, igaz, a nyáron habba hütam ministrálni is. Lázol mentette magát, hogy a mamája nem keltt fel... Hát 6 évig jó volt a kat iskola? Most ugyszerre nem? Tépölödesemre a gyerek adta meg a feleletet. Így: „A mamám mondta, hogy többet nem megyek a kat. iskolába. Mert tudja Father nekem már volt gyűnöl, áldozat, confirmation (bármal. közöl). Hát most megyek a public schoolba” (állami iskola)... Hát miért oda? „Mamám azt mondta, ott nem kell annyit tanulni...” „Hát miért nem a kat. kezt tanult?” érték a gyermek a már összeinte kíváncsisággal. S lődtem most maga gyermekek ösziintéségével kibőltöte, amit anyja otthon annyszor dudaragattat előtte, míg a gyermekbe bele nem szuggerálta a maga boga okosodását. Az ok ez volt a gyermek szava szerint. Tudja Father ott nem kell lsten tanultni... Mintha lefordították volna. „Ott nem kell lsten tanultni.” Ott nem kell lsten-rol, vallásról tanultni. „Ennél szomorubbat nem hallottam 5 hónap alatt a vallás nélküli állami isk. lákról. Mennyivel más otthon az állami iskola a heti 2 hitan-órával... Most már sok mindent értek, amit eddig rejtély volt előttem.

szédeben rámutat az Intelligencia s a falu népének elszakadására. Kéri a szövegesített eszmék minél nagyobb hiszelelését és a kat. sajtótermékek propagandáját. — A tanító hajtóján mindent, amit befolyásolja; legyen ember az értheljen, legyen tisztában azzal, hogy miért jött ki a falura. Hírsztus legyen példaképe s az ő élete, halála, föltámadása legyen világoslatása. Bertalan imre báboak k. tanító: III—IV. oszt. ban egyházi ének hallás után, szép és élvezetes tanítást tartott. Jegyzőkönyv felolvasása és elméleti előterjesztések után indítványok követték. Köszönet, baranyajenő kaptárs által be-terjesztett és elfogadott indítványok a következők:

1. Foglalkozzék a közgyűlés a katolikus sajtó terjesztésének kérdésével.
2. Foglalkozzék a közgyűlés az új, nemzeti kisebbségi nyelvű iskolákra vonatkozó rendelet követhetéseben előálló helyzettel.
3. A falusi tanító és a nép vallási, művelődési, egészségügyi, jogi, gazdasági, társadalmi kérdései, a tanító és a nép egymáshoz való viszonya, — mely címen a kerületi tavaszi gyűlésen vitatapon tart.

Elnök megemlékezett XI. Ince pápáról s a Pápai Hímnusz eléneklésével a gyűlés befejeződött. Zábányi, köri jegyző.

A mágoesi esp. ker. „Szent Imre” tanítói körének 1936. október 12-én tartott közgyűlése. Szentmise után a

A gyermek lelkébe nem akartam beledobni az ellenmondás követ. Amit az asszony fejebe vessz, azt ferji nehezen vert ki belőle; itt Amerikában se... De mas volt itt az ok. A szülőföld vegyes hősök. És apa katolikus. Ezért a fia is. S az anyai névre nem méltó asszony így okoskodott: ha a fiam nem lehet protestans, hat ne legyen jó katolikus se. Inkább járjon olyan iskolába, ahol a kat. vallásról szót se hall... Ezért kell V. Fernek a vallás nélküli állami iskolába járatni épp abban a két nehéz utasodásban, amikor ha a hitet át tudatosítva nevelte volna a kat. iskolát. Majd az urat is elhallgaltatja. Hisz már megtették hitelességüket: a gyermek gyónt sokszor s áldozott s meg is bármálkozott... Ha az állami iskolába jár, nem kell anyjának! Nem ám a lusta anyjának! S ki tudja hol áll meg s ki hogyan talál meg!

Eszembe jutnak az én régi mecsekszabolcsi masszatos, fekete szemű, szénporos, de fehér lelkű, jóindulatú bánágyas tanítványaim. A Boros lénkek, meg a G. Lacik 1924. nagyböjtben az ÚR JEZUS szenvedését tanultuk a IV. o.-ban. Ostorozás, tövissel koronázás. Ó azok a fajtalmás ostorcsapások és kínos tövisszúrás hogyan jártak a kts

közgyűlést Radics Béla tg. tanító gyakorlati orgona-bemutatója előzi meg. A tavaszi közgyűlésen elhangzott elméleti előadás alapján ismerteti a mágocsi orgona szerkezetét, felépítési módját, megszólaltatja az összes változatokat, külön-külön a vonós és fuvós regiszterek szerint. A pedál és manuál, valamint a szabad kombinációk keverésével változatos hangszíneket állít elő és hatásos fortissimoval fejezi be művészi játékát. A közgyűlés az iskolában a két világi elnök betegsége miatt Radics Béla korenlök megnagyító beszédével folytatódik. Radics Béla üdvözlő vitéz Kun Lajos kárárszi plébános mint kerületünk új tanfelügyelőjét és mint a kör egyházi elnökét. Helyi támogatás, parolta és szeresse a kerületet, mint elődje, Braun mágocsi apát. Braun Istvánnak, kibene a tanfőnök sok éven át jóakaróját látta —, hálás köszönettel mond.

A gyűlés megnyitása után a távozó került tanfelügyelő megköszöni a róla való megemlékezést, üdvözlő az új tanfelügyelőt és a kormánának a kisebbégi egységes tanítás nyelvi tárgyában kiadott rendelkezéssel kapcsolatban ad gyakorlati tanácsokat.

Vitéz Hun Lajos egyházi elnök emlékezik szólaára, kifejezi pedagógiai álláspontját. Ne csak tanítsunk, hanem neveljünk is. Nem annyira a tanítás tárgyi eredményeire helyezi a súlyt, mint arra, hogy a tanítás helyes vallás-erkölcsi neveléssel szoros kapcsolatban. Csak az adhat, akiben van. A

gyermek a legszigorúbb kritikus és tanítója példáját követi. Tehát mutassunk jó példát. A németesítő rendelkezésekkel kapcsolatban az a kidánságom, hogy bár ha lényegesenből német nyelven kell is tanítani, de formáljunk magyar lelkeket. A magyar jóú érdekében egy irányú munkásságra kéri kerülete tanfőnököt.

A nagy felszólalás fogadott beszéd után, a közgyűlés az egyházi elnök indítványára jegyzőkönyvileg fejezi ki köszönetét Komocsy István távozó egyháznagyi főtanfolyelőnek, nagy eredményeket felmutató működéséért és tisztellett üdvözlő dr. Jakab Bélát, az új főtanfolyelőt.

Radics Béla orgona-bemutatójához Badacsonyi Ádám szólnak plébános a szakember tudásával szól hozzá. Ezzel kapcsolatban örömeinek ad kifejezést és köszönetet mond a mágocsi tantestület énekegyüttesének, valamint a zárdai polg. iskolának, hogy oly tökéletes és liturgikus szempontból kifogástalan miseénekek örendeztette meg a szentmisze részvevőket. Ismerteti az egyházi ének és orgonálás terén kövendő szempontokat, melyek betartása hivatva van az istentisztelet fényét emelni.

Majd a pénztáros felszólítja a köri tagokat a hátralékos tagdíjak befizetésére és benyújtja számadását.

Más tárgy nem lévén, Radics Béla korenlök záró szavai után a közgyűlés véget ért.

lrenke lélkéné is. Fekete szemét lágra nyitotta, pisilógott nagyokat s szaporán, egyszerű csak eltörött a csepér s sirt keserűesen s zokogott hangosan. Utána én, utánam az egész osztály. S a kis hánygász Lacl de szentelt ministrálnit. Attól kezdve, mikor megdudta, hogy ő angyalokat helyettesít az ottmárd, ugyan nem maradt el egyszerű se. Pedig a Rigli jó messze van a templomtól. . . Egyszer beállított a háplányszobába. „Tisztelendő Bács! Tegyen engem olyan helyre, ahol sokat ministrálhatok”. . . Azóta ministrálgatótt Lacl években keresztült a püspöktemplomban s ennek jutalmaképp nem sokára neki ministrálnak. . .

O azok a gyermekszívek olyanok, mint az üres pohár. Csak tele kell tölteni, de lsten tránt lszta szeretettel. Azok a gyermekszívek olyanok, mint a szívocs. De ne pocsolgába dobják, mert ott is tele szítja magát, de piszkokkal. Példa rá Spanyolország. Ott most sok gyilkos van. Ferfiak és asszonyok, fiúk és lányok. 15, 18 évesek is. Ezelőtt 3 5 évvel még iskolába jártak, hittant tanultak, nagyhilencedet tanítottak. És most? Gyilkosok és templomablók! . . . Hogyan történhet ez? Nem vették komolyan a hittant, a katekizmust, a templomot, a gyó-

nást s a szent áldozást. Megszóhált, mint a krumplipenes-évest. Hát megtették. S a lelkiük nem remegelt meg, nem sikoltott fel s palaki nem sirt velük és értük, amikor az első hánygász búnt elkövetétek. Nem volt, aki sühanc kezét megmarkolta volna s tüzes hangon kiáltozta, vagy sügta volna: *Ne! Flam ne!* Így történhetett ez. Volt még más oka is. A lusta, az ásitózo, a hajúk kisütésével és a malacokkal többit törődő anyák és apák is okai voltak gyermekük szörnyű bünelnek, akik nem törődtek azszal, hogy gyermekük egész nap és este 10, 11 óráig üvöcsenek othon, hogy valahol piszokban túrkálnak, pocsolgában fürdenek, hogy valahol új énekre tanítják őket: „Föl, föl te rabjait a földnek, föl te éhes proletár. . .” Pedig akkor még volt ám enniavaló a spanyolnak. Most már igazán éhes. Elprédálták mindent. Kincseit ellopták zsidó kommunista vezetők és általuk orruknál fogva vezették. . . Anyák! Anyák! Hogyan is írja Gardonyi lsten rabjait c. munkájában a nőtről: „Figyeld meg gondolihódásukat és megösmérend őket”. Emlékezzél rá, hogy anyád mire vigyáztál jobban: a testedre, vagy a lehedre? Minden anyá meg van elégedve, ha

Határidő-emlékezteió.

Március 15-én hazajafas ünneppély tartandó. **Tanév netáni megrövidítésére** irányuló kérelem a vármegyét közigazgatási biz. népoktatásügyi albizottságához betérjesztendő. **Léhak, füzetek,** slib. rendelésé il. félveze joglatolagosan a **Katolikus iskola** 1937. évi előjefizetési díja (3 P), a plébánia-hivatalok részére kioldott lapszám után is, beutálódandó, a 45.612. sz. csekkelaplat. **A D. elemi iskola osztályl** látogató, rossz előmeneteli tanulók szülei figyelmeltelendő gyermekük előmeneteléről. (130.700/1922. sz. úkm. rend.)

Püspöki rendelet.

390/1937. isk. sz. **Politikai község megbízottjának az egyházközségi képviselőtestületbe kinevezése.** A m. ktr. befügyminteszter úr 1937. január 4-iki lelettel, 102.929/1936. III.B. sz. által a következő átrított intézte a m. ktr. vallás és közköztatásügyi miniszteriumhoz:

„**Sas vármegye községei** 1937. évi felülvizsgálata során megállapítottam azt, hogy a vármegye 50 községében létezik olyan lelekezeti iskola, amelyekről még szükség, vagy egyházköztatási okmány alapján a politikai község tart fenn. Az iskolák fenntartására szükséges össze-

geket a községek költségvetésibe be is állítottam, szükségesnek tartom azonban, hogy ezzel kapcsolatban Nagyméltóságod nagybecsű figyelmét felhívjam arra a körülményre, hogy számos iskolaközségben a község kioldtő nem fogla helyet és ezért a község által nyújtott fenntartási összegek felhasználásának módjáról nem tudtam megyöződést szerezni.

Indokoltnak talánám, hogy ilyen esetekben a politikai község megbízottja és pedig a körjegyző az iskolaközség hivatalánál fogva helyet foglaljon és az iskolaközségben a községi érdekeket, elsősorban a községek háztartási érdekeit, megfelelően képviselje.

Felkérem tehát Nagyméltóságod, hogy az egyházi főhatóságok ilyen értelemben megkeresni és nagybecsű intézkedéséről engem is tájékoztatni méltóztassék. Tisztelettel megjegyzem még, hogy abban az esetben, ha a községi (kör) jegyző másvallású, volna, az iskolaközségben csak a költségvetések és zárszámadások előkészítésénél és előirálásánál vehetne részt, más egyházi jellegű kérdések tárgyalásánál természetesen tölve távol maradna.”

Fentiek alapján felhívom a főhatóságom aló tartozó plébános, egyházközségi elnököt, hogy amennyiben a kat. jellegű iskola fenntartási költséget a politikai község ismétl s az egyházközségi képviselőtestületben a politikai község r. kat. vallású megbízott me meg foglalna helyet, ennek kibenezése iránt, a nagymélt. püspöki Kar ál-

gyermeké egészséges. Hogy léleken be egészse-e? léleken növekedik-e? erkölcsben, tanulásban jó úton jár-e? az anyjának az melleske valami. . .]aj de sokra ráillik Pedig régen írta le a vaddat Gardonyi. . . S itt ma nem úgy lenne? Hát Magyarországon nem akadtak lenn-fiók?! Egyszerű földmipese s béréslegényekből, asztalos, meg más iparos legényekből. . . Csak kolompas legyen, akkor már követő akad. . . S ma nem lenne nekik követő?!

Hát akkor mi a teendő? Benne van a **Szentírásban**, „Cum timore et tremore. . .”, „Félelemmel és rettegéssel munkáljátok lelekeitek üdőt.” Szüöl! Tanító! Pap! „Cum timore et tremore. . .”

Gyermekek! **Jézus** kiltűzte zászlóját. A zászló alá hadsereg kell. Szent gyermekek! **T!** legyetek é hadsereg. Fiúk, leányok!

Nem olyan régen 16 mérföldnyire **Nem-Ujorkolt** elégett egyenik nagy hajó a tengeren. Havonábá akart menni. Rigvudnál. Elégett. Hallottok ilyen ostobaságot?! Elég a hajó a tengeren. Ott áll a tenger közepén s elég. Persze, nem működtek a szatnyutűk s elég, de pimasz lsztek és matrózok lehettek azon a hajón. . . **Magyar gyermekek! Itt** vagyok az

isteni szeretet tengerében és ha nem ülvagyok, elég a leleket! Ha nem működnek a szatnyutűk — szentségkelek való gyakori, ókos járulás — elég a leleket. Ha továbbra is olyan Bologató Janesik, meg pukkedtő Julik leszetek, elég a leleket. Ha nem leszetek szent gyermekek, elég a leleket.

Most amikor újra megnyílnak az iskolakapuk s újra jön **óhasznák** új vetése az iskolakba, leltem heza száll azokba a szép, rendezett hánygász iskolakba; heza száll a **Dravendement** iskolakba, ahol 4 évig vonaton, kocsnin, biciklin és gyalog kerestem fel héttről-hétre 16 ormánysági iskola kat. gyermekeit ugyan-ezen módon a hajdacszi plébáni a 9 iskolájában elsajzton levő kis katolikusait.

Szabadságon a Katolikus Iskola útfán ezelnék s a többi ismeretlen Kis Magyaroknak elhűlidenem az itteni Kis Magyarok s az én magyar szívemnek szeretetét. Talán ma ezért vágódodom annyira utánuk, mert messzeze bannak, mert nincsenek. . . S a hisz-gyilknek még nem tudom szavak útfán megmutatni, hogy magyar földön mennyire szeretik az **Úr Jézus Szívének gyöngyét.**

Bethlehem, Pa.

Szárúry József.

tal kiadott kat. egyházközségi közigazgatási szabályzat B) 17. §. c), illetve a 2664/1930. sz. engedélyvel módosított szabályzat 15. §. c) pontja alapján, főtanfelügyelőm útján melőbb tegyenek felterjesztést.

478/1937. isk. sz. **Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ kötelekben tanulóknak, tanítóknak közreműködése.** Vonalkódással a m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszterium 300/1937. éln. sz. rendeletére (Hivatalos Közlöny február 1. sz.) megengedem, hogy a fohászatom alá tartozó összes intézetek és iskolák tanárait és tanítójait az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ, mint szövetkezeti tejszövetkezeti közreműködők igazgatóságába, valamint felügyelő-bizottságába bealaszthatók és ügyvezető igazgatói minőségben megbízhatók legyenek.

514/1937. isk. sz. A falusi leányifjúság vezetői részére rendezendő tanfolyamok részvevő anyanyelvi r. kat. tanítók részére szabadság engedélyezése. Az Actio Catholica egyházmegyei szervezete szakosztálya Pécsért, j. évi április 3.—6-ig, a falusi leányifjúság vezetőinek számára tanfolyamot rendez.

Mint hogy a falusi leányifjúság vezetése a tanítóknak előrendülő hivatásbéli feladata, a fohászatom alá tartozó s Baranya vármegye területén működő mindazon r. kat. tanítóknak részére, akik szóban forgó tanfolyamon résztvesznek, j. évi április 3. szombaton délután és április 6-án, kedden egész napra szólan szabadságot engedélyezek.

A tanfolyamon résztvevő tanítóknak helyettesítésére vonatkozólag a püspöki rendszabály II. része, IV. fejezete 12. §-ának 2-ik bekezdésében foglaltak (60. oldal) az irányadók.

Hivatásosnak tartom, hogy a lehetőséghez mérten az érdekhelt tanítóknak minél nagyobb számban vegyenek részt a tanfolyamon.

A tanfolyam tárgyra, napirendjére, a megjelenők ellátására vonatkozó tudnivalókat az Actio Catholica egyházmegyei szervezete szakosztálya minden tanítóóval külön közli.

Főtanfolyagok rendeltetése.

221/1937. sz. **Ajándékoknak a tanerők részéről való elfogadásának megtiltása.** A m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszterium 1937. január 8-ikán, 7239/1936. éln. sz. alatt, az egyházi fohászatoknak is hasonló intézkedés megtevése végett megküldött, követező rendeletet adta ki:

„Ajándékoknak a tanerők részéről való elfogadásának megtiltása tárgyában a nyilvános joggal felruházott tanintézetekben működő tanerőkre vonatkozólag kiadott 98.846/1928. V. számú rendeletben, a középiskolai tanerőkre vonatkozólag kiadott 540—1221/1931. számú rendeletben, a felső kereskedelmi iskolák Rendtartásának 51. §. (2) bekezdésében, valamint a polgári iskolai tanerőkre vonatkozólag kiadott 41.389/1932. sz. rendeletben foglalt rendelkezés ellenére ismételten azt kellett tapasztalnom, hogy még mindig előfordulnak olyan esetek, amikön egyes tanerők a tanulóktól, vagy azok szüleitől névnap, születésnap, karácsony, évzáróversz sít. alkalmából virágokat, vagy különböző ajándékokat fogadnak el.

A figyelemszóval való visszaélések megakadályozása és esetleges féremagyarások elkerülése céljából, valamint arra való tekintettel, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett a szülők nagy részét még a csupán figyelmet és szeretetet tanúsító virágajándékok is anyagilag érzékenyen érintik, illetőleg az ajándékozásra egyáltalán nem képes szülőik gyermekeinek lelkeben a tanulótsáik által nyújtott ajándékokok láttára keserű érzés támadhat, ismételten és fejeleim feloldozóerővel terhe mellett megtiltom, hogy a jövőben a tanerők akár a tanulóktól, akár azok szüleitől vagy hozzátartozóitól, bármilyen ajándékot elfogadjanak.

Felhívom Cimetet, hogy ezen rendeletben megartatott fokozott figyelemmel kísérje s amennyiben annak megszegését tapasztalja, arról minden mellékítőnyelre való tekintet nélkül tgyen hozam haladéktalan jelentést.”

Felhívom a felügyelőm alá tartozó összes intézetek, iskolák tanestületét, hogy jentebb közöli rendeltet végrehajtása érdekében a szülőket, a szülői értekezlet kapcsán, hivatkozással a miniszteri rendeletre, hívják fel arra, hogy bármilyen ajándék küldését mellőzzék, mert nem áll módjukban az ajándékot elfogadni. Hasonlóképpen a tanulóknak is meg kell értenet az ilyen ajándékokkal indokolatlan és tilos voltat.

Egyben felhívom a felügyelőm alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóságait, hogy amennyiben jelen rendelkezés ellenére is azt tapasztalnak, hogy egyes tanerők a tanulóktól, vagy azok szüleitől, egyéb hozzátartozóitól elfogadnának bármiféle ajándékot, erről hivatalomnak haladéktalanul tegyenek jelentést.

**A Haladás Nyomda Rt. a legszebb
fadobozos névjegye ajándék!**

HIREK.

Eggházmegyei hírek. A Megyéspüspök Úr a kegyúri bemutatás alapján Vizi János püspökszentlászlói plébános Köblénye plébánosát nevezte ki. Püspökszentlászló adminisztrátora Wolff József pécsi titkártól küldötte ki, míg Búcz Emil, a Maurinum prefekta, Pécsért hivatott lett.

Igazgatói megbízások. M. Ciesleszky Ágnes, dombóvári szentorsolyanerdő főnöknő Megyés Püspök Úr Ó Nagymellősságra, saját kérelmére a dombóvári tanítóóképző-intézet és nőpáriskola igazgatói teendőinek végzése oló, eddigi hiváló és lelkes odadással kifejtett, eredményes munkásságának elismerése mellett felmentette s helyébe a tanítóóképző-intézetnél M. Répassy Ernőzt, tanítóóképző-intézet tanárát, a nőpáriskolánál pedig M. Horváth Otiliát, nőpáriskolai tanárát az igazgatói teendők ellátásával megbízta.

Tanulmányi felügyelői megbízások. A hím. a pécsi és szegedi kerületben működő tanítóóképző intézetekben a rajz, szépírás és késmunka; a tanítóóképző-intézetekben a rajz és szépírás tanítási módszereinek és tanítási eredményeinek felügyeletét Klug K. György, pécsi püsp tanítóóképző-intézet tanári bista meg Klug K. György és Lőrgyahnak szakaualtot mestere Megbízásba buszó, céltudatos és eredményes munkájának az elismerése Eppen ezért e helyről is ósinté örömmel üdvözlőjük s hivatjuk, hogy az e teren kifejtett munkája is a magyar tanítóóképzés ügyének előbbrevitelét szolgálja.

Tanítói kinevezés. P. p. p. né. Bánhalmi Paulina, nágocti tanítóó, cere útján, a kissegyé III. sorz. r. kat. tanítói állásra egyháztalóságilag kineveztetet.

Prohásza-film. Eghetetlen anyugó és normál méretű filmen elszóltiettem nagyemlékü Prohásza püspöknök legjellemzőbb élethépeit mutató értékes filmdopozitív terkezeset. A tárgyhoz méltó szöveget írt: Dr. Szunyogh Xauer Ferenc O. S. B. A filmelőadás egy óra időt vesz igénybe. A film ára a szöveggel és az előadás teljes jogával együtt: P. 12.60, mely ósszeg két részleiben is fizethető. (Vettől készületeket is szállítok). Dr. Daday László, tudományos filmek szervezője Budapest, I. Virányos-út 26.

Cseréne családí és személyi okohból Pécs közeleblő r. kat. kántortanítóó. Cim: Pécs, Haladás Nyomda Rt.

Haladás nyomda r. t., Pécs Király-és Szi Mór-ú. sarok Egyházmegyei nyomtatványok nagy raklára.

IRODALOM.

Megjelent a „Mindenki Miskolcban”, az ideális népmiskolc. Országsszerte mozgalom indult meg, mely az 1938-as Eucharisztikus Világkongresszus küszöbén minöben magyar katolikus meg akar tanítani a szentmise megértésére és rá akarja szoktatni a hivatelt, hogy K. Zsuzs Pápa kívánása szerint ne akármít imádkozzanak a szentmise alatt, hanem imádkozzák magának a szentmisének liturgikus imádságát. Ehhez azonban az szükséges, hogy legyen minöben katolikus hívőnek misékönnye. A latin Missale eddig megjelent magyar nyelvű fordítás nem mind voltalt alkalmasak a tömegterjesztésre, részint árúk (az eddigi legolcsóbb kiadás is 8—10 P. be került!), részint komplikált kezelhetőségük miatt. Az Esztergomi Főegyházmegye Fohászatóg jóváhagyásával és Dr. Klindá Pál szerkesztésében most megjelent „Mindenki Miskolcban” használatához nem kell előzetes szaktudás. Ez a kiadás minden vasár-és ünneppnara teljesen összeállított, egyfolyóban kényelmesen olvasható miseszövegeket közöl (nem kell ide-oda lapozni benne, mint sok más kiadásnál) s így minöbenki, a magyar intelligencia tagja épügy, mint a legegyszerűbb hívő, azonnal használni tudja. Ezért és páratlan olcsósága miatt valóban korszakkaló szerepre hivatott a magyarországi hitélet szolgálataiban. A 700 oldalas, mégis alig két újnyit kötet, fekete egésszálon kötésben, vörös metszéssel, arany nyomással, selyem jelöszámmal, cellofan borítással jelent meg. Tartalmazza egész évre az összes vasár-és ünneppnara, az első péntek, a nagyheti szeriatársók, gyászmisék, templombúcsú, stb. magyar miseszövegeit, s azoknálval a szentmise helyes megértését és minödenki számára hetenként visszatérő elemelő-mennéy tetélet elősegítő, sz. oldalas, részletes bevezető magyarázatot.

Az Eucharisztikus Világkongresszus küszöbén hituzgalmi egyesületek minden tagja, de minden katolikus magyar ember számára hozzáférhető könyv. Megrendelhető a Fillesz Miskolcban kiadóhivatala 20.788. sz. postai csekkszámálján (Bp. IX., Thaly Kálmán u. 36.) 250 P. beklődésével (bolti ára 3.—) P. Egyesületek tagjainak portókimelés céljából ajánlatos közösen megrendélni.

Történelem, polgári jogok és kötelezettség. Iria: Szalatsy Richárd és Ferenczy István (Kiadója a Kir. Magyar. Egyetemi Nyomda, 410 lap. Ára: 6 P.

A Népiskolai Egységés Vezérkönyvek legújabb 14. köteté az a vasok könyv. Az első magyar történelmi vezérkönyv. Tanítók írták tanítóknak. Munkájuk becsülete válik a magyar tanítóósnak.

A szerzők a történelmet és a polgári jogokat és kötelességeket, mint az öntudatosan hazafias polgárrá nevelés legbiztosabb eszközei, a népisiskola felállítását és oktatás gerincének tekintik és azért a magyar népisiskola középpontjába állítják. Az anyagot ebből a szempontból választják ki, ebben a szellemben dolgozzák föl igen ügyes és gyakorlatias módszerrel. Felváltva adnak részletesen kidolgozott tanítási terveket, részben kidolgozott vázlatokat és pusztá anyagvázlatokat. Tervezeikben nagy mértékben karolják föl a szemléltető anyagot, (a célra rajzokat és grafikonokat is adnak). Alkalmazkodnak a gyermekek tapasztalatahoz és érteleméhez. Súlyt helyeznek a tanulók eszméletésére, gondolkodtatására, néha állásfoglalására is készítik őket eleven és gyakorlatias eljárás módokkal. Igénybe veszik a tanulók öntevékenységet megfigyelések, élmények gyűjtése, magánolvasmányok kifejtése által. Néha a könyv is ad alkalmas kis olvasmányt a történelmi vagy közéleti helyzettel kapcsolatos, megfigyelésére; néhány klasszikus költeményt ad és néhány egykorú író rövid szemelvényét az osztott iskolában való felhasználásra. Az ismeretből olvasókönyvek, így a katolikus olvasókönyv történelmi olvasmányait mindentől megemlíti a tanítási egységekkel kapcsolatosan. Nagy súlyt helyeznek a szerzők a begyakorlásra. Nem szegyeleket a tervezetek vagy vázlatok végén a tankönyv „leckejegyzék” kifejtését, „taglalását” megemlíti. Gyakori ismétléseket, összefoglalásokat adnak és ezeket is feldolgozza.

A szerzők a legújabb történelmi irodalmat is felhasználják és így a vezérkönyvben teljesen megbízható, elég bőséges anyagot adnak ahhoz, hogy ne kelljen a tanítónak készülése közben más könyvekkel elővenni. Mint akik az új történelem-szemlélet alapján állnak, a szerzők igen nagy súlyt helyeznek a művelődés-történetre, általában figyelemmel vannak a társadalmi osztályok szociális helyzetére és az osztályok összehangozatos életét zavaró vagy előmozdító körülményekre. Nem adókat akarnak tanítani, hanem a nemzet történelmi életének ki alakulási tényezőit, okait kutatják, és megérthetővé teszik az ezek folytán előálló történelmi változásokat.

Világnevezet szempontjából is megfelel nekünk a könyv, ha nem is direkt katolikus iskolák részére íródott. Semmi felesleges elfogultságot nem találunk benne. Világnevezeti szelleme egyik Székfi Hóman nagy művének szellemével, így a katolikus tanító is nyugodtan használhatja. Ahol csak lehetséges, a katolikus pluszt amennyis a magunk kultuséból kell adnunk, másképp annak ügyös volna hatása.

Örömmel üdvözlöhetjük a magyar tanítók által írt első magyar történelmi vezérkönyvet és hitünk szerint nagyban elő fogja mozdítani a keresztény nemzeti nevelést.

Barabás A.

Üj ima- és énekkönyv.

Kevés kántor van, aki ne gondolkozott volna azon, miképpen lehetne az egyházi énekekben egyöntetűséget teremteni. Nagy örömmel olvastam annak idején a „Szent vagy Uram” bekonferálását. Sokat vártam tőle. Nagy általánosságban nem is csalódtam, mert a mű nagyvívű szerzői megmutatták az utat, amelyben haladnunk kell. Részleteiben azonban nem oldották meg a kérdést. A „Szent vagy Uram”-nak máról-holnapra való kizárólagos alkalmazásával igen sok, régi szép énekünk fölt kellene megválnunk, ami bizony nekünk is, a híveinknek is fájna. — Éppen ezért olyan gyűjteményt állítottam össze, amelyben a hívek összes, megszokott, régi szép énekeiket megtalálják, de a „Szent vagy Uram” új énekeit is megismerhetik belőle. — Könyvem az egyházi év minden szakára és az egyházi élet összes megnyilvánulásaira tartalmaz alkalmas énekeket. Az énekek szövegét a poétika és prózodia szabályainak megfelelően állítottam. Szem előtt tartottam a legutóbbi egyházi zsinatnak az egyházi énekekre vonatkozó határozatait is. Az énekgyűjteményt gondosan összeállított imarész egészíti ki.

Kíváncsú voltam, hogy az új könyvet minden felnőtt ember és nagyobb iskolásgyermek megszerze. Ha úgy a felnőttekkel, mint az iskolásgyermekekkel párhuzamban, hetenkint egy-két énekpróbat tartunk, községünkben az egyházi éneklés ügyét óriási lépéssel viszzük előre. Mindenki szívesen énekel majd és az egész község dicséreté is lent.

Az énekeket sorszámmal láttam el. Nagyon helyes volna, ha plébános urunk engedélyével a templomban, alkalmas helyen, kis táblát függesztenék ki, amelyre ismertetéseket előt az énekek sorszámát felírjuk.

Könyvem ugyan elsősorban a dombóvári egyházközség számára készült, de a jó ügy érdekében szívesen átadok az egyházmegye egész területének. A kántor urak hamarosan megkapják a könyv tartalomjegyzékét; ha megfelelően találják, kérem szíves rendelésüket.

Amennyiben megfelelő mennyiségű rendelés történik, a kántor urak díjtalanul megkapják a gyűjtemény orgonakönyvének egy-egy példányát. A szövegkönyv terjedelme: 320 oldal. Ára fűzve, kartonfedővel 1— P. f. félvászon-kötésben 1.50 P. egészvászon-kötésben 1.80 P. Megrendelhető Marlon Kálmán, dombóvári kántortanítóval.

Dombóvár.

Marlon Kálmán.

Szerkesztésért és kiadásért felel: MARJAR SANDOR.
Hirdető a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület.

Hatalmas Nyomdaraosztálytervezés Pécse, Hídgy-utca 31. sz. szám
Hídgy- és Szent Mór-utca sorok) — Igazgató: DOROSZKY LŐRINC.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népohtatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elején.

Előfizetési díj 1937. évre 3 pengő.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Togadj 1937. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incegy Dienes-utca 91. (Papi Utakon), havonta lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámkiadványok a kiadványt és tagdíjak a 45.012. sz. postabanképesítési bejuttató-lapon küldendők be.

Pécs, 1937. április 1.

XXVI. évfolyam 4. szám.

Meghívó

a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület
választmányának

1937. évi április 29-én, Pécsen, d. e. 9
órákor, a Belv. Kat. Hőn épületében
tartandó

GYŰLÉSÉRE.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A mult évű jegyzőkönyvének hitelesítésére vonatkozó bejelentés.
3. Titkári jelentés.
4. Főpénztáros jelentése és az 1937. évi költségvetés megállapítása.
5. Jelentés a „Komocsy István Segélyalap”-ról.
6. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
7. Pályátelek odaítélése.
8. Új pályátelek kiütése.
9. Az 1937. évi tisztújító közgyűlés előkészítése.
10. Indítványok, melyek a gyűlést megelőzőleg 8 nappal az egyesületi titkárnál (Papnövevénye- 2.) beadtattak.

Pécs, 1937. március 31.

Dr. Juhász Béla,
egyh. elnök.

Barabás András,
vil. elnök.

ütit Székely Pál,
titkár.

Filegem. Az alapszabályok 20. §-a értelmében a választmány tagjai: az egyházi elnök, a világi elnök, a két alelnök, a titkár, a két jegyző, a főpénztáros, az egyesületi tanfelügyelő, az esperesi körök világi elnökei, a közgyűlés által választott 4 tag, a pécsi püspök tanácskezdőintézet igazgatója, a 4 bírábírósági tag. Külön meghívót az elnökség nem ad ki.

Világhíradó az iskolában.

Régebben, a fizetésescsökentések előtti jobb időkben gyakorta jártam moziba. Különösen szívesen néztem végig az ú. n. „Világhíradó”-t. Mindig élveztem azt a szellemi mozgalmasságot, mellyel előkölődésemet egyik problémáról a másikra, a világ különböző vidékeire és népeire ragadták képei. Sokszor láttam olyasmit, amiről semmitsem, vagy nagyon keveset tudtam s az ott látottak legtöbbször annyira felkeltek érdeklődésemet, hogy azzal az elhatározással jöttem haza: no ennek utána nézek, utána olvasok.

A mai, nehezebb viszonyok között a mozi világhíradóját a járatott napilap vasárnapi képes melléklete pótolja, úgy ahogy. A család valamennyi tagja mindig nagy érdeklődéssel várja. Alighogy kézbe vesszük, nagy gomoly az egész család; apraja nagyja mind azt nézegeti. Még a legkisebb sem marad el. Végig böngészik az egészet. A maguk módján mindennek utána kérdőszökdnek és rajtuk is világonosan látom a képek ismeretgyarapító és érdeklődést ébresztő hatásait, melyet a mozi hírközeivel kapcsolatosan magamon tapasztaltam.

Felmerül bennem a gondolat: vajon az elemi iskolás gyermekek általában így érdeklődnek-e a képes mellékletek iránt és ha igen, vehetné-e ennek hasznát az iskola?

Az egyik pécsi elemi iskola valamennyi első és második osztályosát kivallattam. E vallomásból több, figyelemreméltó tanulságot meríthettem.

A napilapot járató családok gyermekei valamennyien rendszeresen nézegetik a képes mellékleteket. Szeretik is és nagy büntetésnek tartanak, ha ettől szűkeik eltiltanák őket. Felittint, hogy mily nagy már ebben a korban is a gyermekek humor érzéke. A legutóbb élevezik a vicceket és többen teljesen elfogadhatónan vissza is adták őket. Ugyancsak szeretik nagyon sokan a szöveg nélküli, képszerűségeket elmondott apró történeteket és szípen meg is fogalmazták őket. A szerettek ismeretéről pedig az alábbi kis összeállítás nyujthat némi képet.

Hazánk földrajza köréből említették: Budapest, Szeged, Temesvár, Hódmezővásárhely, Mohács, Kecskemét, Debrecen, Komárom, Hortobágy, Bu-

gac, Balaton, Margitsziget, Mohácssziget, Duna, Tisza, Ferenc József-csatorna, Szt. Anna-ó, Gellért-hegy, Vág, Adria, Csepelsziget, Magas Tatra.

Az idegen országok és népek közül tudtak valamit a következőkről: Anglia, Németország, Olaszország, Abszesszia Vatikán-város, Kína, Amerika, Hollandia, Prága, Japánok, kínaiak abesszinek, négerek, skótok, indiánok.

Többet láttak rénszarvast, medvét, jegesmedvét, oroszlánt, majmot, zergét, sirályt, zsiráfot, zebrát, krokodilt, elefántot és tevéit.

Az ismert emberek közül szóba került a pápa, Duce, Horthy, Gombócs, Hitler, Mussolini, a négus, Franco, Ciano, Julianna holland trónörökös, VIII. Eduard, V. György, VI. György, Darányi, Kánya, Bornemissza, Seredy Jusztinán herceggel, Pázmány Péter, Petőfi, Csik Ferenc, Csák Ibolya.

A sportok köréből felemlítették a futást, sízést, teniszest, korszályzást, hokit, vívást, futballt, repülést és autózást.

Láttak továbbá felhőkarcolót, tengeri hajókat, kikötőket, hadihajókat, torpedókat, bombavetőt, utaszállító és sport repülőgépeket, villamos vonatot, sinautót, stb. Látták a római Szt. Péter templomot, az Eiffel-tornyot, a piramisokat, néger falut és tengeri világhiórnort.

Mindzeket hallva, meglepődtem. Nem számítottam ennyire. Ha még hozzá számított, hogy mindez csak részlete annak, amit a gyermekek az újság képei alapján megismertek, joggal állíthatom, hogy a képes mellékletek ismeretgyarapító hatása feltétlenül van akkora, hogy érdemes munkatársul kinákolni a tanító mellé.

Ha tanító lennék, valami olcsó lábából csinálnék egy-két táblát. Címül ráírnám mindegyikre: **VILÁGHIRADO** és elhelyezném őket a tanterem egy alkalmas helyén, a folyosón, a kapu alatt vagy az udvar megfelelő szögletében. E táblákra minden hétfőn kiszegném az általam járatott, a plebánus úrtól, a jegyzőtől és patikus barátaimtól megszerzett képes mellékleteket. A gyermekek nézegethették a hét közepéig. Akkor megfordítottam a lapokat és a hét további napjain a másik oldalakat szemléltehetik. Ez így menne hétről-hétre, hónapról-hónapra.

Mindéz nem gondolt a fáradsággal járja. De megtegnem teljesen önzenitelt, a gyermekek iránt szeretettel és megértéssel. Miért csak a szerencsésbb városi gyermekeknek lehet alkalma ilyesmivel látni? Annak a szegény falusi és tanyaí gyermekek ügyis anyai mindéről egyetmást a fölé oly távol levő, anyai szepet és érdekeset nyújtó világából. Biztos, hogy apró népem hátsz lenne gondoskodásomról, megérezné benne a szerető szívet és viszonzeretelt halálna meg.

De megtegnem ezt mérő tanítói önzésből is. E képek olyaféle segítőfársam lennének, mint a gazdának a virágzó fákat megtermékenyítő méhek.

Jól tudjuk, hogy a teljesen ismeretlen dolgokra nem vagyunk kíváncsiak. Ahhoz, hogy valami érdekeljen bennünket, szükséges, hogy arról valakit

már tudjunk légyen. Minél szemléteesebb, érdekesebb az ily első ismeretrezset, annál inkább kelti fel a további tudás, az ismeretlegzés vágyát. A képek igen alkalmasak az ily első benyomások nyújtására. S mivel a képes mellékletekben sok oly részlet is van, ami kapcsolatban az iskolai anyaggal, nyilvánvaló, hogy alkalmas a kívánt érdeklődés felkeltésére. Nagyon sok oly szemléletet gyűjtelnének itt gyermekek, melyek igen jól felhasználhatók a velük összefüggő tárgyak tanításánál az ú. n. kapcsolatos értelem-, hangulatkelés- és az érdeklődés felkeltésére néven emlegetett tanítási fokozatokban. De ugyancsak jó szolgálatot tethének a tárgyalandó anyag megértése közben is.

A képeket nézegető gyermekek sok-sok kérdéssel fordulnának hozzám. En válaszolnék, ők újra kérdeznének s ez így minden napról-napra, mert minden nap valami újat találnának a képeken. E gyakorlati érinkezésnek az lenne a természet következménye, hogy lelkükben, közelebb kerülne tanító és tanítvány és érdekeikben keresztül sok érdekes és hasznos megfigyelést tethének az egyes gyermekek érdeklődési körére, gondolkodásmódjára, ismereteinek hiányosságára, érzelmi és akaratvilágára vonatkozóan.

Nem lenne megvetendő eredmény az olvasás, hogy szinte állandóan gyakorolnák az olvasást, az olvasottak megértését és a képek alapján való ismeretzerést.

Nagyon örövendének, ha kártársaim közül többen megpróbálnák a változó iskolai világhiradó bevezetését. A gyermekek iránti jószívűket mutatják meg vele és minden bizonylan hasznát veszik tanítói munkájukban is.

Megvalósítás közben biztosan felmerül néhány kisebb-nagyobb kellemetlenség, nehézség. Ilyen pl. az, hogy a kérdéskösdők gyermekek fűlősságon igénybe veszik a tanító idejét a tízperceken, jóllehet, hogy az sok esetben más célra is nagyon szükséges lenne. Különbösen gyakran lehet így az osztalán iskolában, ahol a tízperce között szűk sége a szemléltető eszközök előkészítésére és a csendesfoglalkozási feladatok felírására, stb. Ily esetben ügy segíthetünk magunkon, hogy az ügyesebb felső osztályosokból ú. n. világhiradó magyarázókat nevelünk magunknak. Ezeknek hétéfőn ranggal megadjuk a szükséges felvilágosítókat s a csoportokra osztott kisebbeket már ők látják el a szükséges magyarázatokkal. Az is előfordul, hogy oly képek vannak a lapban, melyeket nem akarunk a gyermekeknek megmutatni. Ezeket egyszerűen kiemeliük a lapból, még akkor is ha a másik oldalon valami fontos kép van. Megeshet az is, hogy sok gyermek nem érdeklődik a képek iránt. Ez még mindig kisebb baj, mint az lenne, ha azok sem nézhetnék meg, akiket érdekelt. Felbukkanhat oly nehézség is, amire előre igazán nem számítana az ember. Anyai azonban előre is bizonyos, hogy okkal-móddal valamilyen ki lehet küszöbölni s a vállalkozás mégis csak hasznal jár.

Fekete János.

Egyházmegyének énekeskönyvei.

Irta: Barabás András.

Van a közös istentiszteletnek egy területe, ahol az Egyház első ismeretlőgeje, az *egység*, alig jut kifejezésre. Ez az *egyházi népének* területe. A magyarázata nagyon ugyan, amennyiben a népének nem szerves része a liturgiának; a rubrikák erre nem terjednek ki. Ahogy minden lélek szabadon dicsérheti Istenét imával, úgy a csendes szentmiseken az ének is nagy szabadsággal élvez. De senki sem mondja, hogy az úgy szép és kiánatos, ha minél hevesebb benne az egység; ellenkezőleg: igen sokat beszélnek annak egységésítőéről. Példaképpen a liturgiuss ének által szemünk előtt, melynek egységben annyira örökdől az egyház, hogy legújában ismét teljes egységre hozta a Szentatya a szétagósd nézeteiket a Vatikán-chorális megállapításával.

A magyar népének egységésítése tekintetében korszakalkotó lépést jelentett a „Szent vagy, Uram!” című közös énekeskönyv és orgonakönyv megjelenése. Sok szó és tinta folyt ezekről énekek át, főleg az orgonakönyv harmónizálásáról. Egységés főfogás még ma sem alakult ki, de abban ma már mindenki megegyezik, hogy szükséges volt 1. sok népének szövegének átírása, 2. a mindinkább elvilágosodott énekek felírásaihoz az őseink buzgósságából kölcsöl énekek és a legújabb válások fölészedtel, 3. a cseh-német származású dallamoknak magyar-szemlelűekkel való pótlása és 4. a dallamok cikornyának lenyegesítése és eredeti tisztaságukban közzétesse tenni a gyönyörű magyar egyházi énekek. Mindehhez képest a dallamok orgonakisérete másodrangú kérdés. Ahinek nem letszik *Harnal* Artur összhangosítása, az példakönyv jobbat. De aztán igazán jobb és egyházas legyen az!

A magas püspöki kar által 1937. március 17-én megállapított új katolikus Tantom és Utasítás függelékben adja a tanításra engedélyezett egyházi énekek énekesből kerül ki, melyek jórésze csak a Szent vagy, Uram-ból ismertünk. Nem foglal azonban állást sem orgonakönyv, sem szövegkönyv mellett. A népskolában szóba kerülhető énekekre nézve így tehát megless az egység. A tanító tránnyul szolgáló szövegeket és dallamokat kap a kezébe. A szövegkönyvek kiadónak feladata less ezek után, hogy olyan szövegeket vegyenek föl könyveikbe, amelyeket az Utasítás előír, különben a szövegkönyvek nem használhatóak az iskolában. Szükségessé válik így egyházmegyének magyar énekeskönyveinek átdolgozása. A kiadók bizonyára azon énekekre nézve is figyelembe fogják venni a fent négy pontot, melyek nem sze-

revelnek a népskolában tanítandó énekek között, s az egész vonalon hereszült fogják vinni a „Szent vagy, Uram!”-ban megkezdett reformot.

Az istentisztelet nyelve egyházmegyének igen sok közegében a *német nyelv*. Az egység felvételébe utat itt is mindinkább jobban és jobban ki kell építenünk. Egyházmegyének abban a szerencsés helyzetben van, hogy úgy munkára és áldozatra kész lelkiasztora már jórészt megépítette ezt az utat. *Boh József*, németbolyi esperesplébános a saját munkája és pénze árán kiadott „Rosengarten der ewigen Liebe” című szövegkönyvével és főleg az ehhez szorosan simuló „Orgelbuch” című orgonakönyvével nemcsak az egyházmegye, de az egész ország németbolyi népéneknek páratlan értékű szolgálatot tett. Könnyű úgy terjednek, hogy — értesülésem szerint — még ez ében új kiadásra kerül a sor.

Időseim azért most arról beszélnek, hogy az Orgelbuch-cha miképen lehetne a különböző szövegkönyvek összhangolani és az egységés szöveget, dallamot megteremtani.

Az Orgelbuch, mint első hazai zenemű kiadvány is, teljesen megfelel céljának, de — a kritizálás gondolata nélkül mondom —, vannak hiányai, s ha ezeket hangot adunk, annak csak a javítása a célja.

Hiányzik a könyvből a Tantom ergo Vatikán-chorális dallama. Az egyházmegyei ájtósságok imakönyvének függelékében lévő énekek az ottani cikornyálán dallamokkal kellene felvann. Amely német énekek valamely magyarral egyeznek, a dallama, helyese venni (Igy p. o. 387, 708, 227, 236.) (gy hadaltnak az egység felé. Legjobb német helyen ma már magyarul is énekelnek — legújabb a gyermekek — s ugyanazt a dallamot ilyen helyen nem lehet kétféle variációban bentantani. Főléleges ugyanakkor a dallamnak kétszer kösönt az orgonakiséretét ugyanazon oldalon (mint 256 és 257). Ezek helyére és néhány elavult szövegét és nem szép dallamú ének helyébe elsősorban a *Stretcher*—Lányi „Schutzengel” c. szövegkönyvből ajánlánd felvenni azokat a kisértés énekeket, melyeket a regensburger kiadású Mohr-féle „Orgelbuch”-ból vettünk át. Ezek egyszerűek, szépek és teljesen cikornyátlanok. A „Schutzengel” szöveget viszont teljesen a „Rosengarten”-hez lehetne alkalmazni úgy, hogy az ez utóbbinak rövidebb kiadása volna (ének részében) — elsősorban a gyermekek részére. Itt minden egyes éneket jelezni kellene a „Rosengarten” orgonakönyvének sor-

szmát. Mindez nagy lépés volna az egy-ség felé.

Hogy az Orgelbuch-ból több kívánatos ének kifaradt, azt a Franz-féle „S. Maurus” c. énekfűzet is mutatja, melyben 66 ének közül 6 olyan van, mely a Rosengartenben és az Orgelbuchban egyáltalán nincs meg. Ez a his fűzet az Orgelbuch dallamaira van tekintettel, s itt igazán könnyű a teljes egy-ségesítés 6 ének árán.

Nem óhajtok még mélyebben a részletekbe bocsátkozni, el lehet azokat nézni nyilvános megfajgyalás nélkül is.

Csupán egy fontosabb szempontra óhajtok még rámutatni.

Harmat Artur a Sz. v. U! dallamait a nép zómének és a gyermekek hangterjedelméhez mért, nem a kántórhoz. Rendesen csak C-g-ben fű, csak ritkábban d-g. az Orgelbuch-ban a d-hang általános, ami még nem baj, de sokszor szerepel e, esz, stí j. Ezzel rontjuk az ének szépségét, rontjuk f

A „Komócsy István Segélyalap”-ból folytatódagos kiutalások az 1936. évre előirányzott összegből.

Az 1936. évre kiosztásra előirányzott 1200 P.-ből az 1936. évben segélyekre — a portóköltésekkel együtt — 839.32 P-t utalt

Kántortanító részére születési segély címén	30 — P
Kántortanító részére születési segély címén	30 — P
Kántortanító részére gyermeke betegsége alkalmával felmerült orvosi, gyógyszer- és kórházi költségek címén	60 — P
Tanító részére saját és felesége orvosi, gyógyszer- és kórházi költségek címén	80 — P
Igazgatótanító részére saját és leánya kórházi és műtői költséget címén	80 — P
Tanító részére felesége gyógyszerelése címén	30 — P
	310 — P

Felvétel a pécsi püspöki tanítóképző-intézetbe és internátusába.

A pécsi püspöki tanítóképzőintézet I. osztályába, az 1937/38. iskolai évi felvételtől pályázhatnak azok a kifogástalan erkölcsi magaviseletű tanulók, akik életük 14. évét betöltötték, de a 16. életévét még nem lépték túl és a középiskolai vagy polgári iskolai IV. osztály elvégzették, vagy most végzik. A felvételi kérvényeket nagyméltóságú Virág Ferenc megyéspüspök úrhoz címezzé, az intézet igazgatójához (Pécs, Papnövelde-utca 2. szám) április 30-ig kell bemutatni a következő mellékletekkel: 1. egyházi keresztlével; 2. születési polgári anyakönyvi kivonat; 3. újkéletli hatóságok orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamódó éptestű, érzékszervei teljesen egészségesek, beszédfőszerve és színtérzékeny teljesen hibátlan s így a tanítói pályára alkalmas; 4. a III. osztályú bizonyítvány és IV. oszt. felévi érteztől, illetőleg, aki a IV. osztályt már elvégezte, az csak a IV. oszt. bizonyítványt csa-

nép, főleg a gyermekek énekhangját. A gyórtorított organista persze transzponálva játssza ezen dallamokat, ha nem szóló-énekesről van szó (ami általában tilos van). De azok a kevésbé gyórtorított kántorok, épen azok, akik elsősorban szorulóknak az organonönyvre, nem tudják a kísérletet transzponálva játszani. Organonönyvet pedig nem azért szerznek be, hogy kózzassanak.

Ezek volnának azok az igaz könnyen keresztülbithető módosítások egyházmegyénk énekeskönyveiben, az egész vonalon való egy-ségesítés gondolatával kapcsolatosan. Azt hiszem, egyházmegyénk énekeskönyveinek szerzői és kiadói is e cél szolgálatába jognak állani és szívesen veszik úgy ezen, mint mások által nyilvánosan vagy hozzád, esetleg a szerzőkhöz-kiadókhöz jutatódó észrevételeket. Ha szükséges mutatkozik, esetleg egyesületünk szerepel el is visszköz a népének fontos ügyét.

hi a Segélyalap bizottsága. A még megmaradt összegből f. év március havában a következő segélyösszegek utaltattak ki:

tolja; 5. újkéletli községi illetőségi bizonyítvány, amely jejezze a családó polgári állását s az internátusi felvételt is pályázókra a családó vagyoni állapotát, jövedelmét és a folyamódó esetleges magánvagyonát, vagy ösztöndíjat, továbbá a családó közvetlen gondozása alatt álló gyermekek számát. 6. Azok a folyamódók, akik a folyó iskolai évben mint tanítók rendes iskolába nem jártak, újkéletli községi erkölcsi bizonyítványt is tartoznak mellékelni. — A felvételtől a folyamódók május folyamán értesítést kaptak. De véglegessé a felvételt csak akkor lesz, ha a felvett tanulók az intézetben megtartandó zenei hallási, orvosi és színérzékeny vizsgálaton a tanítói pályára alkalmasnak találtak és a IV. osztályról szóló évvégi bizonyítványt az igazgató-ságnál benyújtják.

A nem pécsiek ugyanazon folyamódványban

az intézeti internátusba is kérhetik felvételüket. Az internátusi tartásdíjak — a részorultság és érdemesség foka szerint — a következők: a I. fokozatban havi 20 P., a II. fokozatban havi 35 P., a III. fokozatban havi 40 P., a IV. fokozatban havi 45 P., az V. fokozatban havi 50 P., a VI. fokozatban havi 60 P. Az I. és II. f. kedvezmények ál-

talában a régi kedvezményes és továbbra is érdemese tanulóknak vannak fenntartva és csak egy-edszen kivételesen megokolt esetekben adományozhatók új növendékeknek. Egyenlő bizonyítványok esetén tanítók gyermekei a felvételnél előnyben részesülnek. Gyenge bizonyítványú tanulók nem vehetők fel.

Határidő- emlékeztető.

Egyesületünk alapszabályai értelmében az **egyesületi tagdíjak** minden évben legkésőbb **július 1-ig** a körli pénztárosnál lefizetendők. Ez alapon a körli tagok a most tanuszall tartandó körli gyűlések alkalmával tagdíjukat a körli pénztárosnál fizessék le s a körli pénztárosok a beszédelt tagdíjakat a rendelkezésükre bocsátott **45.612. sz. postai befizetési lappal** a központi pénztárhoz küldjék be. Azok a tagok, akik előreláthatólag a körli gyűlésen nem vesznek részt, a körli gyűlés napjára 1937. évi 3 pengós tagdíjukat esetleges hátralekalkukkal együtt, a **körli pénztáros címére** küldjék meg.

Pályamunkák kiadái és a tanítói **lelkigyakorlatok költségei** az egyes esp. tantúli körök terhére megállapított összegeket az 1937. évre szólólag a körli pénztárosok sürges beutalása nélkül küldjék be a már rendelkezésükre bocsátott **45.612. sz. csekkleppal**.

Az évszázó vizsgálatok idejére vonatkozó ja-

vaslatokat a plébános, egyházközségi elnökök, isk. igazgatók, tanfőnökök és tanítók terjesztik és kerültek tanfelügyelőkhöz. A vizsgálatok ideje a körli tanfelügyelői és közlők (Püspöki rendszabályok, II. rész, V. fejt. 20. §-a és a VI. fejt. 38. §-1. pontja).

Tanökök megállapítása és a **tanítók között az osztályok** beosztása eszközölendő. (Lásd püspöki rendszabályok II. rész, V. fejt. 38. §-g) és h) pontját).

Iskolafelügyelők jegyzéke és iskolai elj. jelentés utárlapomatábjának a 616/1928. sz. rendelet (megjelent a Katolikus Iskola 1928. április 16. i. számában) alapján beszerzendők.

A Katolikus Iskola 1937. évi előzetési díja iránti személyi sürges beutalása nélkül postafordultul beküldendő a 45.612. sz. csekkleppal.

Csergebőgr írtására az 57.949/1933. sz. úkm. rendelet (Hivatalos Közlöny 1934. évi 10. sz.) alapján a tanulók figyelmeltendők.

Püspöki rendelkezések.

695/1937. isk. sz. **Egészségvédelmi vizsgálatok engedélyezése.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 1937. február 8-án, 41.330/1937. V. 2. ú. o. sz. alatt kelt megkeresése kapcsán, magamévá téve a m. kir. belügyminisztérium abbeli rendelkezését, amelynek értelmében a m. kir. Orsz. Közegészségügyi Intézet irányítása alatt működő járási, községi és városi egészségvédelmi szolgálat keretében, kiküldött orvosok és védőnők időnként vizsgálat alá vehet az iskolagyermemeket, tekintettel a vizsgálatokhoz jűződő fontos egészségügyi és nemzetgazdasági érdekekre, felhívom a főtárhatságom alá tartozó összes intézetek és

iskolák igazgatóságait, hogy a jelzett célból kiküldött orvosoknak és védőnőknek álljanak rendelkezésükre s őket hivatásuk teljesítésében a legmesszebbmódon módon támogatassák.

726/1937. isk. sz. **Közúti közlekedés zavaratlanságának iskolák részéről való előmozdítása.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 6647/1936. eln. sz. rendelettel (megjelent a Hivatalos Közlöny f. évi február 15. számában) magamévá téve, felhívom a főtárhatságom alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóságait, hogy e rendeletnek figyelemmel a helyi viszonyokra — szerezzenek érvényt.

Egyházmegyei főtanfolygelyelői rendelkezések.

779/1937. sz. **Kecskeméti Tibor, bűsűi tanító tanítási díjazat-jűzete.** Tudomásvétele s meihztartás végett értesítem a felművéslettel alá tartozó összes elemi iskolai igazgatóságokat és tanítókat, hogy Bananya vm. kir. tanfelügyelőjének 1937. március 3-án, 1028/1937. sz. alatt kelt a hivatalomhoz intézett közlése szerint a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 6789/1936. eln. sz. rende-

lete értelmében Kecskeméti Tibor bíszűi (Somogy vm.) tanító: „Tanítási díjazatok a továbbképző néptanulók részére” című jűzeteinek és hasonló műveknek használatát nem engedhetők meg.

911/1937. sz. **Beirattási díjak beszedése és felhasználása.** A vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak 832.4-674-1930. sz. rendeletének (Hivatalos Közlöny 1930. július

15. sz.) 1. §-a értelmében egy pengő beíratási díjat kell fizetni az elemi mindennapi népiskola felvétel nyilvános és magántanuló után. A 2. §-a értelmében az iskola helyi hatósága, az iskola igazgatóságának véleménye alapján, azon szülők, akik szegénységük miatt nem képesek az 1 P beíratási díjat megfizetni, és díj megfizetése alól felmenthetti. Az 5. § alapján az iskolafenntartó a tanulók beíratási díját megváltatja. A váltás összegét minden harmadik évben újra kell megállapítani olyképp, hogy ki kell számítani az utolsó három évben beírt nyilvános és magántanuló számának átlagát és ebből 20 % -ot le kell vonni. A levonás után megmaradt 80 % adja azt a tanulói létszámot, amely után — minden tanulóra 1-1 pengőt számítva — a beíratási díjak váltóságát a következő három éven át fizetni kell.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium tapasztalva azt, hogy több népiskola nem tett eleget a törvényes rendelkezéseknek, 58.874/1936. IV. sz. alatt (Katolikus Iskola 1936. szept. 1. sz.) akként rendelkezett, hogy a beíratási díjak beszedéséről és felhasználásáról kimutatást kell a vármegyei kir. tanfelügyelő hivatalnak is küldeni minden év november hó végéig, hogy ekként az iskolaigazgatóságok az állami főfelügyelet szervei részéről is hathatósan ellenőrizhető legyenek a beíratási díjakra vonatkozó törvényes rendelkezéseknek az előírt módon való végrehajtása tekintetéből, s a mulasztók ellen megfélemlítő eljárás foganatosítható.

Ezek közlése mellett meg kell állapítanom, hogy számos iskola igazgatósága nemcsak a fentebb érintett miniszteri rendeleteket, hanem az e tárgyban kiadott 580/1933. isk. sz. püspöki rendeletet (Katolikus Iskola 1933. aug. 1. sz.) is figyelmen kívül hagyja. Ugyanis számos iskola igazgatósága nem terjesztette be hivatalomhoz az előírt kimutatást. Volt igen sok iskola, ahonnan ugyan beérkezett az előírt kimutatás, de e kimutatás szerint az elrendelt, legalább 80 % nál sokkal kevesebb tanulót után szedték beíratási díjat az okból, hogy az érdekeltségek igazgatóságok közvetlenül felhívom arra, hogy a törvényes rendelkezéseknek pótlólag szerezzenek meliből érvényt.

A beíratási díjak beszedése és megfelelő felhasználása nem mellőzhető, mert e díjak a szegény iskolagyermeknek tanfelügyelővel való ellátására mérsékelt pengő a tanítók gyermekeinek tanulmányi segélyére szolgálnak. Ily körülmények mellett hivatalomból folyó kötelességem az, hogy a beíratási díjakra vonatkozó törvényes rendelkezéseknek érvényt szerezsek. Egyébként is a tanítók anyagi érdekei is megkívánják a rendeletek komoly végrehajtását, mert amely iskolától a beíratási díjak felé a katolikus tanítói internátusi célokra a Pécsegyházmegye Alapítványi Hivatal 38.504. sz. csekk-számlájára be nem fizetetik, azon iskolák tanítóinak gyermekei nem részesülhetnek ezen alpból tanulmányi segélyben.

Fentiek alapján felhívom a felügyeletem alá tartozó elemi népiskolák igazgatóságát, tanítóit, hogy a jövőben szigorúan alkalmazzák azokat a fentebb érintett törvényes rendelkezésekre, azokat hajtsák végre s ne szolgáltatassanak okot arra, hogy munkát és költséget okozó személyi sürgetéseik igénybevételeivel kelljen biztosítani a rendeletek végrehajtását.

939/1937. sz. Sapkahelyének védelme a közép- és középfokú és szakiskolákban. E tárgyban kiadott 1608/1937. évi sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendeletre (megjelent a Hivatalos Közlöny j. évi március 16. számában) tudomásúvel és elhírtatásról végeztet hivatok fel a felügyeletem alá tartozó, érdekeltségek iskolák igazgatóságának figyelmét.

932/1937. sz. Tanítói és tanítónői felügyelőhatóságok. A Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület választmányának 1935. május 2-án tartott ülésében hozott határozata alapján (Katolikus Iskola 1935. május 1. szám) felhívom az esperes-tanítói köri elnökségeket, hogy folyó évi tavaszi közgyűlésükön is vegyék fel tárgyozásulukba a tanítói felügyelőhatóság ügyét. Fentebb hivatkozott határozatának megfelelően a tanítói kör hebeleből a j. évben tartandó felügyelőhatóságokra küldjenek ki tagokat. Tanítók és tanítónők egyaránt küldhetoik. A kihirdető tanítók és tanítónők neveit, jelezve működési helyüket, a gyűlés után nyomban, de legkésőbb j. évi május 10-ig közöljék hivatalommal. Amennyiben a köri tanítói gyűlés bármilyen okból később tartatnék meg, az illeltó esperes-tanítói kör elnökség megfelelő módon intézkedjék aszról, hogy a gyűléstől függetlenül, a jelszett időre megfolyjenek a felügyelőhatóságokra küldendő tagok kijelölése s az említtet adatoknak közlése hivatalommal. A kihirdető tanítók és tanítónők a felügyelőhatóságra történő felvételről s esetleg egyéb tudnivalókról megfelelő időben értesítést nyújtanak. A Pius-Kollegiumban az ellátási költség a felügyelőhatóság idejére személynként 12 P, a pécsi Női Felügyelőhatóság Olthonban 8 P. Mind a tanítók, mind a tanítónők ellátási díjnak felét a fentebb hivatkozott határozat értelmében az egyesület pénzára viseli. A tanítók részére a Pius-Kollegiumban, a tanítónők részére a pécsi Női Felügyelőhatóság Olthonban tartatnak a felügyelőhatóság. A tanítói felügyelőhatóság június 22-én délutáni jelentkezéssel kezdődnek s 26-án reggel a szent áldozással végződnek. A tanítónői felügyelőhatóság június 26-án délután jelentkezéssel kezdődnek, 30-án reggel szent áldozással végződnek.

1119/1937. sz. Tanítók egységei minősítése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 1936. évi 38.700. V. 1. sz. rendelete (megjelent a Néptanítók Lapja 1937. március 16. számában) alapján felhívom

om a felügyeletem alá tartozó összes elemi iskolák igazgatóságát, hogy a minisztérium által kívánt minősítési lapokat (Egyetemi Nyomda, Budapest, VIII. Mezőim-körút 6-9. sz. 918. rajtkart számú nyomtatvány) az iskolát pénzárter helrre haladéktalanul szerezze be, ezek személyi és szolgálati adatait (A), B) és C) oldal), minden egyes tanteror vonatkozólag, az illeltékel 5 (öt) példányban, hivatalos használatra alkalmasan, kifogástalanul töltesse ki. Az ekként 5-5 példányban kiállított minősítési táblázatokat a plébános, iskolaigazgatók, a minősítési táblázat (A), B) és C) pontját alatt bejegyzett adatok helyességének ellenőrzéséhez szükséges eredeti iratok kíséretében, a körzeti iskolafelügyelő látogatások alkalmával felvett jegyzőkönyvekkel együtt az esperes-kerületi tanfelügyelő hivatalom továbbírt eljárás végett legkésőbb április 20-ig küldjék meg. A minősítési lapot a harmadik (C) oldalán az iskola részéről csak az érdekelte tenor írja alá. Az adatok helyességét ugyanazon oldalon nem az igazgató, vagy a kir. tanfelügyelő, hanem az egyesülettel eszközölt esperes-kerületi tanfelügyelő látja el aláírásával. A minősítési lap negyedik, (D) jelszett oldalán levő, az esperes-kerületi tanfelügyelő tolli ki, hellesi és írja alá. A minősítési táblázat (A), B) és C) oldalán levő rovatokba bejegyzett adatokat az esperes-kerületi tanfelügyelő a részterre megküldött eredeti iratok alapján a legnagyobb lelkiismeretességgel és gondossággal egyszertessé, mert az adatok helyességéről saját személyükben felelősek lesznek. A bejegyzések helyességét egyelősként a hivatalomban rendelkezésre álló adatok alapján hivatalom is ellen fogja őrizni.

A plébános isk. igazgatók a minősítési lapoknak az esperes-kerületi tanfelügyelő hivatalhoz küldése alkalmával, a tanítói minősítését illeltéleg javaslatot tehetnek az esperes-kerületi tanfelügyelőnek. E javaslat megtevése után szigorúan tartassák szem előtt a vonatkozó 38.700/1936. V. 1. sz. uvm. rendelet 7. és 8. pontjaiba foglalt előírásokat. Hasonlóképp az esperes-kerületi tanfelügyelő is az általa látott esperes-kerületi tanfelügyelőhöz is az előírt módon járjanak el s a rendelet fentebb hivatkozott pontjainak mindenben megjelölésük töltse ki a rovatokat. A minősítési lap negyedik, (D) jelszett oldalán tehát az esperes-kerületi tanfelügyelőhöz töltik ki, hellesi s írják alá ott, ahol az úrlapnyomtatványon „Igazgató, kir. tanfelügyelő” szerepel. Tehát e szavakat át kell húzni s helyette esz. ker. tanfelügyelő szavakat kell írni.

Az esperes-kerületi tanfelügyelő a tanítói minősítést az esperes-kerületi iskolafelügyelő meghatalmátásával, a plébános. isk. igazgatók esetleges javaslatának és a körzeti iskolafelügyelő látogatásáról felvett jegyzőkönyvekben foglaltaknak mérlegelése-

vel, saját tapasztalatainak alapján eszközli. A fenteltek megfelelő módon kitöltött minősítési lapok 5-5 példányát az esperes-kerületi tanfelügyelő a tanítói személyi okiratára néllíti, továbbírt eljárás végett, hivatalomhoz j. évi április 30-ig küldjék be. Az esperes-kerületi tanfelügyelő az illeltó tanító személyi okiratát a körzeti iskolafelügyelő jegyzőkönyvnek kíséretében az illeltékel plébániahivatalnak küldjék vissza és pedig az okiratokat a tanítónak leendő kézbesítés, a körzeti iskolafelügyelő jegyzőkönyvekkel pedig az iskola irattárában leendő megőrzés végett.

A fenti módon kiállított minősítési lapokat a jövőben minden 0-val, vagy 5-let végződő évi március 15-ig kell betérjesztani hivatalomhoz.

Amennyiben egyes iskolák a kir. tanfelügyelő hivatalnak közvetlenül az iskolagyűlésszobákhoz írtéztel megküldésére a minősítési lapokat az illeltó tanítói személyi okiratának kíséretében, a kir. tanfelügyelő hivatalhoz már beküldöttök volna, ezeket néma közlöm, hogy a kir. tanfelügyelő hivatal minősítési táblázatokat a tanító személyi irattal együtt vissza fogja küldeni az iskola igazgatóságának. Ezen iskolák igazgatósága is köteles lesz a minősítési lapokat az előírt iratok kíséretében fentebb rendelkezéseimnek megfelelő módon, az esperes-kerületi tanfelügyelő hivatalnak megküldeni.

HIREK.

Romai sz. Ferenc †

A pécsi székeskáptalan nagyrépóstja, Romai sz. Ferenc, prelátusanonok, püspöki általános helynök, madocsi c. apát, sz. keresztény megadását viselt, rövid szenvedés után, március 23-án, reggel 7/8 órakor, élet 86. évében, az Úrban csendesen elhunyt. Mint a pécsi püspöki tanács képző-intézetnek egykori hitánára s később a pásvardai esperesi kerületnek tanfelügyelője, kiváló pedagógiai szaktudással, lelkes buzgósággal szolgált tanítóképzésnek és népevelésnek ügyét. Jóságos, megértő s közvetlen volt mindenki szemben. Sokat áldozott közelekkora és szívesen segített mindenkin, aki segítségért kérte. Mindzen értekes tulajdonságok folymánya volt, hogy az egész egyházmegyében tisztelték, becsülték és szerették. Halála súlyos veszteséget jelent nemcsak a székeskáptalannak, hanem az egész egyházmegyének. A temetési szertartást Virág Ferenc, megyéspüspök úr önmegyeiőségével központot tenor, április 12 órák, a végezte március 25-ken, déltől 12 órák, a templomban. Ugyanott, az emléktábla levő káptalan sírbanban helyezték a fátmádasz reményében nyugalomra, Pécs város fátmádaszán, az egyházmegyei papsnak nagy részével mellett. Leleltővért a szentmiszeáldozat március 31-én, déltől 9 órakor mutatták be a székesegyház főoltárára.

Bérmálás. Megyés Püspök Úr Ő Nagyméltósága a következő egyházközségekben osztja ki a bérmálás szentségét: április 25-én Kisasszonyfán, 26-án Sumonyban, 27-én Szentidénen, 28-án Magyarzentivánban, 29-én Bükkösön, 30-án Szentlőrincen, május 1-én Szabadszentkirályon, 2-án Nagybicséreden, 3-án Bakonyán, 6-án Pécsváradon, 7-én Püspökhatáson, 8-án Lovászhetyényben, 9-én Püspökszentkeresztben, 10-én Berkesden, 11-én Hirden, 12-én Hosszúhetyényben, és 16-án a pécsi székesegyházban.

A PÉCSI NŐI LEKIKYAKORLATOS OTTHONBAN a zárt, 3 napos lelkigyakorlati sorrendje: Április 19., május 1. (foglalt), május 6. (foglalt), május 23., június 7., június 21. Kezdet mindig a jelzett nap delutánján. Résztvevői: 4-8 P. 15 személy külön időpontot kérhet 8 személytől 20%-os, 25 személytől 33%-os vasúti kedvezmény. Érdeklődni, jelentkezni lehet: Pécs, Mátyas Flórián-utca 46.

Tanítók zárt lelkigyakorlata Szentlőrincen. A szentlőrinci esperesi kerület tanító-ságára *Bence* László dr. kerületi esperes kezdeményezésére háromnapos zárt lelkigyakorlatot tartott Szentlőrincen a Horthy Miklós téli gazdasági iskolakolban. *Varga Géza* igazgató várakozásos felül gondoskodott a résztvevők ellátásáról. A lelki ellátásról *Bence Ernő* szegedi plébános gondoskodott, aki szívetek és lelkeket áforog szép beszédekkel emelte a hallgatóságát Krisztus községébe. A lelkigyakorlat 12 tanító és több vendég vett részt, akik elragadtatással vilátoztak annak hatásáról. A tanító-ság vezetésén *Koltai Ádám* igazgatótanító mondott köszönetet az emlékeztetés és gyönyörűen sikerült lelkigyakorlatért *Bence Ernő* plébánosnak. A lelkigyakorlaton résztvettek: *Alpár János* Ibfad, *Ádám Imre* Korpád, *Barakovits Vilmos* Horváthterádem, *Beck Ferenc* Ozdalfu, *Bertók Lajos* Helefsa, *Bolkovics István* Felsőzentmárton, *Csaba János* Boldogasszonyfa, *Deutsch Kálmán* Nagybicsérd, *Faludi József* Gilvánfa, *Frei János* Gyűrűfű, *Gyulai József* Szentlőrinc, *Hargitai Gáspár* Bükkösöd, *Harka Sándor* Szabadszentkirály, *Horváth Gyula* Gerde, *Horváth József* Bogdása, *Király László* Szentlőrinc, *Kiss Lajos* Bánta, *Klár Mária* Megyefa, *Koltai Ádám* Szentidénen, *Máthé A.* György Szentlőrinc, *Molnár Ferenc* Sumony, *Müller Antal* Sellye, *Nagy Béla* ny. számvevő Szentlőrinc, *Nagy Károly* Riticspuszta, *Patacsi Dénes* képviselő, *Molványi Svarda Béla* Nagybicsérd, *Szilvási Béla* Velény, *Szukits József* Csebény, *Tihanyi Ferenc* joghallgató, *Molványi Varga Géza* a téli gazd. isk. igazgatója Szentlőrinc, *Vass István* Csoboka puszta, *Vass József* Magyarzentiván, *Vargha Ferenc* Szentlászló, *Várbiro Sándor* Tésény, *Varga János* Bakonya, *Waldfogl Károly* Potony, *Weiger Géza* Megyefa, *Zsinkó Ernő* Szentlőrinc. *Bejárók* voltak *Sey Tamás* ny. főszolgabíró, *Köncz Miklós* dr. ny. főszolgabíró, *Orzárdy Károly* járási főbírósgáj elnök, *Mikes József* gazd. tanár. *Urban Ferenc* dr. szolgabíró, *Faludi Jenő* főjegyző, *Benke Tivadar* adóelőnök, *Szomor Ferenc* körjegyző, *Szentidénen*, *Piffaff Kálmán* adóügyi jegyző és *Sey László* orvos-tanállgató.

IRODALOM.

A magyar nevelésügyi folyóiratok bibliográfiája. 1844—1936. 148 oldal. Össze-gyűjtöttek: *Baranyai Mária* és *Keleti Adolf*. Kiadja a Fővárosi Pedagógiai Könyvtár.

Rövid bevezetés után három nagyobb fejezet következik. Ezekből megtudjuk, hogy 1786-tól az egyes években és az egyes városokban mely tanügyi lapok keletkeztek, kik voltak a kiadók, a lap tulajdonosok, a szerkesztők, mely időközben jelentek meg e lapok, mely kézikönyvek foglalkoztak s mikor szüntek meg. A ma is élő 69 tanügyi lapot külön is felsorolja. Ezek a következő szakok kérdését tárgyalják: népoktatás és iskolán kívüli népművelés (32); polgári iskola (8); középiskola (9); szakoktatás (5); főiskolai oktatás (1); családi nevelés (2); kisdidnevelés (3); egészségvédelem (1); gyermekvédelem (1); gyermekpszichológia (1); gyógypedagógia (2); testnevelés (6); filmoktatás (1); tudományos pedagógia (1).

Lapunk olvasóit külön érdekelheti, hogy Pécssett a következő lapok jelentek meg:

Népevelők Katalauza 1865.
Katalauza, 1866—1869. (Azonos az előbbivel.)
Népláncok, 1868—1910.
Tanügyi Füzetek, 1874—1878.
Nevelés és Közoktatás, 1889—1891.
Katolikus Iskola, 1910.

Bizonyos jóleső érzéssel teszi le az ember a könyvet, hisz a kis országban eddig nem kevesebb mint 400 tanügyi lap keletkezett és élt, világosan mutatva, hogy a magyar tanügyi munkáinak alakjében mindig élt országszerinti a szakművelődés vágya s mindig voltak ennek jelei művelői is.

A könyv összeállítói kétségtelenül hasznos munkát végeztek s fontos eszközök a hazai neveléstörténet kutatóinak kezébe.

Szerkesztői üzenetek.

Tanítóköri jegyző. Egyesületünk alapszabálya értelmében minden ötödik évben tisztújító közgyűlést kell tartani, mind az esperesi tanítói körökben, mind az egyesületekben. Az 5 év a folyó év végéig jár le, tehát mind az egyesületekben, mind az esperesi tanítói körökben ez évben tisztújító közgyűlést kell tartani. **Tájékoztató.** Lapunk áprilisi száma egy függőben lévő miniszteri rendelet miatt jelent meg később.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MÁRJAY SÁNDOR.**
Hírdő a Pécs egyházmegyei Róm. Helh. Tanítóegyesület.

Helyezés Nyomdaregisztrációs igazgatóság Pécs, Hírdő-utca 21. szám
Hírdő- és Szent Mór-utca sarok) - Igeazott: Duosszky Lőrinc.

Haladás nyomda rt., Pécs Király- és Szi. Mór-u. sarok
Egyházmegyei nyomtatva-
nyok nagy raklára.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécs egyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népoktatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elején.**

Előfizetési díj 1937. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/, (Pápi Otthon), hová a lap szemléi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámok is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postabankrekeningári bejelölt-lapon küldendők be.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Tagdíj 1937. évre 3 pengő.

Pécs, 1937. május 1.

XXVI. évfolyam, 5. szám.

Meghívó

a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület

**1937. évi június hó 2-án Pécssett,
a Belu. Kat. Hórhén
tartandó**

XXVI.

rendes tisztújító közgyűlésére.

8 órakor szentmise a székesegyházban.

9 órakor a közgyűlés kezdete a következő

tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó.
2. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére vonatkozó bejelentés.
3. A manillai eucharisztikus kongresszus. Előadó: *dr. Kelemen Andor*, c. apát, pécsbelvárosi plébános.
4. Titkári jelentés s ezzel kapcsolatban az 1937. évi április 29-én megtartott választmányi ülés határozatai javaslatának előterjesztése.
5. A népművelési időszerű kérdései. Előadó: *Berki István*, Baranya ny. népművelési titkára.
6. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az egyesület titkáránál (Pécs, Papnevelde-u. 2.) beadattak.
7. Tisztújítás.
8. Elnöki zárás.

Pécs, 1937. május 1.

Dr. Jakab Béla, Barabás András,
egyh. elnök. vil. elnök.

titész Széchy Pál,
titkár.

Választmányi ülésünk.

Április 29-ikén tartotta egyesületünk választmányi alapszabályszerű ülést a belu. Kat. Hórhégyteremben.
A gyűlésen 32 választmányi tag jelent meg.

Elnöki megnyitó.

A gyűlést *Dr. Jakab Béla*, prépost-honok, tanügyi főtanácsos, ehm. főtanfelügyelő, az egyesületnek egyházi elnöke nyitotta meg az alább szábszerint közölt beszéddel:

Tisztelt Választmányi Ülés!

Amikor előszóban van szerencém erről a helyről üdvözlőni a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület választmányának megjelent tagjait, úgy érzem, súlyos mulasztást követnék el, ha mindenképpől meg nem emlékezném érdemükben gazdag elődöimről. Komémény érdemükben gazdag elődöimről, Komémény István, preláts-kanonok úrról, aki az utolsó választmányi ülés óta, mult évi július hó 1-én megváltván az egyházmegyei főtanfelügyelői tisztségétől, ezzel automatikusan megszűnt az egyesülettel és az egyesületi választmányokkal elnöki székétől is.

Komémény István személye minden összeforrott az egyházmegye rigén katolikus mozgalomával, így a katolikus népoktatással is, amelynek egy évtizeddel hosszabb ideig volt hitvalló vezére és irányítója. Miként távozásakor a pécsi sajtó is megállapította, élő fátyla volt ő itt a déli végeken, pedagógus, pap, publicista, minden pillanatban tette-kész bajvívó, aki nemes egyszerűségű életét a jobbról való küzdelem munkájával töltötte ki.

Egyetlen család volt működése alatt az egyházmegye egész tanítói kara, amelynek javát minden rendelkezésre álló eszközzel előmozdította, s amely viszont odanők kézséggel követte benne a nagyszívű, igazságos, akaraterejében megintathatatlant vezért. Munkálkodása reneszánsz jelentett az egyházmegyei katolikus népoktatás történetében, Komémény István munkájának eredményét,

elsősorban a tanítószög karitatív intézménye, a „Komócsy István Segélyalap”, amelynek áldását már eddig is oly sok segítségére szoruló tanítótestvérünk élvezte, meg számtalan-szor fogják felidézni a nemesszívű főpap emlékezetét.

Amikor most, az egyesület élen egy év-tizednél hosszabb ideig teljesített, eredményekben gazdag, buzgólkodásban fáradhatatlan munkálkodása után bucsuzunk Komócsy Istvánról, indítványozom, hogy érdemeit mai ülésünk jegyzőkönyvébe foglaljuk. Az emlékének juttatandó elismerés módjára különben még a bejelentett indítványok során vissza fogunk térni.

Ami a jelzett személyi változások csekély-ségemet érintő részét illeti, arról is egy rövid szót.

Amikor a megyéspüspök Úr Ónagyméltóságának akaratából az egyházmegyei főtanfelügyelői tisztelet — olyan korban, amelyben pályafutásaim már egyre-másra nyugalomba vonultak — elváltam, már az első hetekben tisztában voltam vele, hogy életemnek talán legfelyosulabb keresztjét most vettem vállamra. Súlyosabb teszt nemcsak a munka mennyisége és sokszor minősége, hanem főképen a vele járó felelősség roppant súlya.

Talán szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy egész életemet munkában töltöttem el és ebből több mint 30 évet komoly pedagógiai munkában. Sokan sem bántam meg és ma sem sajnálom. És kijelentem, hogy a főtanfelügyelői keresztet, munkát, felelősséget is nemcsak a Gondviselés akaratában megengedő, hanem szeretettel vettem vállamra és bizó lélekkel. És amikor főtanfelügyelői tiszteimből folyólag az egyházmegyei tanítóegyesület vezetését és abban az egyesület választmányának vezetését is — mint egyházi elnök — átvesszem: ide is bizalmat hozok magammal, az ügyek és emberek Krisztusú szeretetét és Isten akaratát szerint való beesítéses dolgozni-akarását.

A tisztelt Választmánytól is, az egyházmegyei tanszemélyzetnek ettől a karmjától, színejavától, vezéreként, bizalmat kérek, igazságot és munkában szíves támogatást. Ha ezt megkapom, akkor Isten segítségével remélem, hogy az én munkám sem lesz hiábavaló.

Erre az együttes munkánkra Isten áldását kérve, a választmányi ülést megnyitóm.

A választmányi tagjai nagy megértéssel fogadták a körülbírt első ízben megjelent egyházmegyei főtanfelügyelői és egyesületi elnökök komoly, de szeretetteljes szavait, melyekből ügyszeretet, ügybuzgalom és magasfokú hozzáértés sugárzott.

Barabás András, vlági elnök üdvözölte az új főtanfelügyelőt és egyházi elnököt, akit az egész egyházmegyei tanítószög szeretettel és bizalommal várt erre a tisztségére. Mindenki ismert eddigi értékes munkásságát és épen ezért az egyesület is bizalommal tekint itt kifejtendő munkája elé.

Előki bejelentések.

1. *Dr. Juhász Béla*, egyházi elnök megemlékezett Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltóságának m. kir. tilkos tanácsosa való ki-nevezéséről. Az egyesület a saját nyilvános-sága előtt is leróta már fűt hódolatát és kifejezte örömet és jókívánatát a kitüntetett alkalmából és ezt elnök az egyesület nevében, személyesen is kifejezésre juttatta a megyés Főpásztor előtt.

A választmányi hírlő örömmel fogadta a bejelentést és a következő lájrralra intézte a bérmauton lévő Főpásztorhoz: „Nagyméltóságú Virág Ferenc, püspök Úrnak, Bükhősd. A Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület választmányi mai ülésén hódoló szeretettel köszönti Nagyméltóságodat m. kir. tilkos tanácsosa törént kivételesen alkalmából. Előkösz.”

2. Bejelent, hogy a „*Komócsy István Segélyalap*” hitelesbizottságát *Petrovics Károly* lemondása és *Lassanyi János* nyugalombavonulása miatt, *Schneider Lajos*, mohácsi és *Vargha Ferenc*, szentlőrinci ig. tanítókkal egészítette ki ideiglenesen a folyó segélyezés ügyek elintézésére érdekében.

A választmányi tudomásul veszi.

3. *A mennél jobb nevelő-oktató munkának biztosítása és az egyházmegyei tanítószög tekintélyének híjfel való megvédése érdekében* felhívja a figyelmet a tananyag-beosztásokról és óravandeknek egyrészt gondos elkészítésére, másrészt szakszerű felülbiztársára.

A választmányi a hōri gyűlések tárgy-sorozatára tüzi e kérdés megbeszélését.

4. A betratást díjak beszéde, kezelése és behűlése körül is mulasztások történtek a multban, pedig egyesületünk tagjainak anyagi érdeke is megkívánja, hogy e tekintetben mindenki lelkiismeretesen járjon el. Számszerű adatokkal igazolta, hogy a jelen tanúben a betratást díjakkól 5 ezer pengővel kevesebb folyt be, mint az előző tanúben. Ezzel szemben az ugyanezen forrásból segélyt kérők száma 147-re emelkedett.

A választmányi ezt a kérdést is a hōri gyűlések megbeszélésének tárgyává teszi.

5. Megemlékezett a szentlőrinci esperes herület kezdeményezéséről, mellyel tagjai részére zárt lelkigyakorlatot rendezett, hogy

így minden tanító részeseülhessen a lelkigyakorlatok áldásaiban.

A választmányi örömmel vette tudomásul a szentlőrinci hōri ezen dicseretére méltó lépését, mely a többi köröknek is büzdításl szolgálhat.

6. Bejelent, hogy a szentlőrinci esperesi hōri tanács gyűlésén, hozott határozata értelmében, *Gerlig Károly*, a terményjuttatás-sággal bíró tanítók sereglmet memorandumba foglalta, azt, főtanfelügyelői hozzájárulása után, Baranya vm. fōlszpanjánl benyújtotta.

7. Bejelentette, hogy a katolikus elemi népiskolák új tanterve és utatásítása megvalósulás híze közeledek.

Az ülés határozatképessége megállapítása után a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére *Schäfer József*, párti esperesi lelkőnos, ker. tanfelügyelőt és *Horvács Károly*, magyarsarlóti rk. igazgatótanítót kért fel.

Titkári jelentés.

Vitéz *Székly Pál*, titkár bejelent, hogy a mult ülés jegyzőkönyve hitelesítetett.

Titkári jelentésében részletesen beszámolt az esperes-tanítók köröknek folyó, eredményes, komoly, tartalmas és alapszabály-szerű munkáról. Előterjesztette a körökben letárgyalt és nagybőb érdeklődésre is számot tartható indítványokat; felszólalta az egyesületi tagjait ért hűtlenéseket és elismertéseket; bejelentette a tagok számában történt változást és végül ösvesfoglaló jelentést adott a most lezart 5 évről ekkaról.

A választmányi köszönettel vette tudomásul a mindenre kiterjedő, titkári jelentést és egyhangulag elhatározta annak a Katolikus Iskolában leendő közsejtelete.

Főpénztáros jelentése.

Magyar Sándor, főpénztáros bejelentette az egyesület 1936. évi számszámadását, mely szerint ösves bevétele: 3660 56 P., ösves kiadása: 3094 68 P., maradvány: 565 88 P.

A számvizsgáló bizottság jelentése alapján — a választmányi köszönetének kifejezése mellett — a jelentésben megadást jóvasolja a közgyűlésnek.

Az 1937. évi költségetést a főpénztáros 4582 88 P. fedezettel szemben felmértől 3930 P. sühséglettel és így 652 pengő 88 fillér maradvánnyal terjesztel be.

A választmányi a költségetésnek telenkint letárgyalása után elfogadása jóvasolja a közgyűlésnek.

„Komócsy István Segélyalap” elszámolása.

Az egyházmegyei trkaikól jövedelméből létesített „*Komócsy István Segélyalap*”

ösves bevétele az 1936. ében 2724.60 P., ösves kiadása 1169.60 P., így maradvány: 1555 P., mely ösves a Pécsegyházmegyei Takarékpénztárban gyűmölőszőleglen elhelyezve.

A választmányi a számvizsgáló bizottság jelentése alapján, köszönetének kifejezése mellett a felmentésben megadást jóvasolja a közgyűlésnek. Az 1937. évi rendelkezésre álló 1760.67 P.-ből segélyezésre 1200 P.-t, a fennmaradó 560.67 P.-nek pedig tartalékolást jóvasolja a közgyűlésnek.

Pályadíjak odaítélése.

Vitéz *Székly Pál* előterjeszt a bíráló bizottság jelentését, mely szerint a hírt négy pályatételre ösvesen két pályamunka érkeztel be.

A választmányi, a bírálóbizottság jelentése alapján, az egy tételre megállapított 50 P. pályadíjat megosztja Bodó László, és Lassanyi József, a beérkezett két pályamunka szerzői között.

Új pályatételek kiűzése.

A választmányi a bírálóbizottság jóvasolata alapján, az 1937. évre, a következő pályatételeket tüzi ki:

1. *A falu szociális megsegerezése. (Mit tehet a tanító és az iskola a falusi nép életminőségének emelése érdekében. Gyermekek élelmézése, ruházódása, egészségügyi viszonyok javítása, társas élet megsegerezése, stb.)*

2. *A szülőfalu, mint a honismertetés kiinduló és központiája. (Faluhatás.)*

3. *A falusi iskolaépület, iskolaudvar, iskolahert és esztetikai nevelés szolgálatában. (Miként lehetne ezeket egyszerű eszközökkel, költségek nélkül a jentel cél szolgálatába állítani. Gyakorlati megoldások.)*

4. *Hogyan állíthatja a tanító a napilapok és folyóiratok képanyagát tanítói és nevelői munkájának szolgálatába.*

A pályamunkák a szeptember 30. napjelig borítékok kíséretében 10 38 m. óra előtt 7-ig nyújthatók be az egyesületi titkáránál. Pályadíj egyenkint 50 P.

Tisztújító közgyűlés előkészítése.

A választmányi a megválasztandó tisztartart illetőleg egyhangú határozattal, a következő jelöléseket eszközölte.

Világi elnök: *Bodó László*, sásdi, Gassz József, baranyai és *Schneider Lajos*, mohácsi ig.-tanítók. Két alelnök: *Baranyósi Koltai Ádám*, szentandri, *Kósa József*, bikali,

Tolnából: *Barabás* András, párii, *Eberhardt* János, musci, és *Koudela* Gyula, dunaföldvári, Somogyból: *Vargha* Ferenc, szentlászlói igazgatótanítók. Titkárai: *vitéz Székely* Pál, pécsei püspöki tanítóképző-intézeti tanár. Főpénztáros: *Magyar* Sándor, ehmtanfelügyelő. Két jegyző: *Barát* György, csibráki és *Makár* Béla, vásárosdombói tanítók. Négy választott választmányi tag: *Baranyóczy* *Pavlicsek* János, mecseksubalcsi, *Dr. Somogyiné*, *Gazsi* Teréz, bánosi és *Tircsi* Polikár, kovácseszénási, Somogyból: *Horényi* Károly, drávakeresztúri, Tolnából: *Csikó Székely* Dénes, dunaföldvári. *Mester* József, tamási és *vitéz Simon* Simon, székszárdi tanítók. Négy bíráló bizottsági tag: *Eberhardt* János, musci igazgatótanító, *Fekete* János, pécsei püspöki tanítóképző-intézeti tanár, *Dr. Gabriel* Pál, püspöki tanácsos, pécsei püspöki tanítóképző-intézeti h. igaz-

gató és *vitéz Székely* Pál, pécsei püspöki tanítóképző-intézeti tanár. Három számvizsgálóbizottsági tag: *Nemes* József, magyaregryei, *Parló* József, dombóvári és *Petrovics* Károly, mohácsi igazgatótanítók.

Indítványok.

1. A Szolgárdra központi vezetősége által f. évi július hó 5-től 10-ig rendezendő Szünetre s ezzel kapcsolatos leltéghagyorlatokra *Ignicz József*, *mámoi* és *Malonyay Elemér*, *szehszárdi igazgatótanító*kat küldi ki a leltéghagyorlatok alap terhére.

2. *Barabás András*, utlágát elnök indítvány alapján *elhalálozta a választmány, hogy a jövőben az esperes-herületi körök tisztikarát az egyesület tisztikarával egyidőben választassza.*

A Tanító Képesekéne.

A Katolikus Iskola előző számában *Világhíradó az iskolában* címmel az újságok, képeslapok és folyóiratok képanyagának iskolai felhasználásáról mondtam el az egyetemet. A következő kérdés: mi legyen a sorsa a Világhíradóról lekerült mellékleteknek? Bejefezték-e azok feladatukat, vagy alkalmasok további segítőszóval?

Az V. éves tanítójelölték átérték az egyik napilap tavalyi összes mellékleteit abból a célból, van-e bennük oly képek, melyek a tanterv által előírt anyaghoz oly szorosan kapcsolódnak, hogy érdemes őket tanítás közben való szemléltetés céljaira összegyűjteni és megőrizni. Határozott utasítást kaptak, hogy szigorú kritikával válogassanak s csak az igazán megfelelő képeket szemeljük ki. Az eredmény a következő volt: természetrajz anyag keretében felhasználható 18 kép, a földrajz tanításánál 37, a történelem körében 7, a beszédek és értelemgyakorlatok közben 24, fogalmaztatásra ill. iskoladiszítésre alkalmas 26 kép.

Ime: egyetlen napilap egyetlen évfolyamban 112 db. iskolai szemléltetésre alkalmas kép nyílt, de össze kell gyűjteni és kell őrizni. Ha feltesszük, hogy a fenti számnak csak a fele vehető általánosan akkor is minden 10 év óta működő tanítónak lehetne 500–600 db. jó szemléltető képe. Ha több különböző napilap vagy képeslap áll rendelkezésre, akár 1000–1500 is. Akinek nincs ennyi, tegye a kezét a szívére és határozza el, hogy a következő 10 év végén más lesz a helyzet.

A megszerezhető képek általában három csoportba sorozhatók. Vannak olyanok, melyek elég nagyok és témájuk szorosan a tananyag körébe vág. Ezek tanítás során való szemléltetésre alkalmasak. A másik csoportba sorolhatók azok, melyek a tanítás anyagának kiegészítésére, más szempontból való megvilágítására, a gyermekek érdeklődésének felkeltésére, kíváncsiságának kielégítésére vagy hangulatkeltésre alkalmas részleteket

nyújtanak. Ezeknek bemutatására kár lenne tanítás közben az időt igénybe venni, de nagyon jó ha módját eljuttat annak, hogy a gyermekek tanításban kívül alaposan megismerjék. Vannak végül olyanok, melyek nagszerű fogalmaztatási témát adnak vagy a tanterem tanulságos és hangulatos díszítésére alkalmasak.

A kisméretű képeket a hozzájuk tartozó magyarázó szöveggel együtt ki kell vágni, mert különben a melléltük levő más tárgyú képek zavarnak a szemléltetést. Kivágás után a képeket zavarókat szerint külön borítékokba rakjuk. Mikor már csak a összegyűjtött s akad valamelyes rázó időnk (pl. a szünetidőben), külön-külön összegyűjtjük az egyes módoszerű egységekhez alkalmasakat s azokat egy-egy külön lapra felragasztjuk. E célra teljesen jó a közönséges csomagoló papíros is. Egy lapon 16 db 25/35 cm. méretű lap vágható ki. Ez a nagyság éppen meg is felel a célnak.

A kész lapokat *sorszámmal ellátva* valami okmánytartó-szerű tokba vagy más keményítáblába tesszük. Ez a nagy könyv lesz a *Gyermekek Örmé*, vagy a *Kedves Munkatárs*, vagy a *Tanító Képeskönyve*. Az egyes lapok sorszámát az megjelölt tanítási vázlaton vagy a tanneműtanítás megjelölt rovatában is feltüntetjük s így minden esetben pinellátok által előkereshetjük a sorrakertülő egységekhez vonatkozó lapokat.

Mivel e lapok s még inkább a rajtuk levő képek aránylag kis méretűek, tanítás során a gyermekek nem szemléltethetik meg őket eléggé, hisz arra nem igen van idő, hogy mindegyik gyermekhez külön odavigyük s megmutassuk. A kívánatos állapot megszerzését csak úgy lehet biztosítani, ha a képeket megfelelő táblákra tanítás előtt vagy után néhány napra kifüggesztjük. Legjobb esetben az előzetes kifüggesztés a célszerűbb, hogy a gyermekek a szerzett szemléletet révén a tanításba bevonhatók legyenek.

A tanterem díszítésére alkalmas képekről érdemes külön is szólni. E célra a képesmellékletek és folyóiratok (pl. Udjók) cím- és hátlapján levők között találhatunk pompásokat. Nem tartoznak szorosan a lap hírképei közé, hanem rendszerint a közéleti ünnepek vagy az évszának megfelelő csendesletek, hangulat-, gener- és fajtáképek vagy néprajzi témájú művészi felvételek. Egyenként ragasszuk le őket rajzlapra, színes rajzlapra vagy kartonra úgy, hogy körös-körül 4–5 cm. keret maradjon.

Felhasználásukat a következőképpen gondolom. Készítenünk kellene (egy tanteremre számítva) 6–8 db. egyszerű, lehetőleg élénk színi, kinyitható háti keretű, ezeket a gyermekeknek megfelelő *alacsonyban* felüggesztőnk a tanterem ill. a folyosó erei alkalmas helyein s bennük az időzítésre sorrendjében válogatva helyeznők el a díszítésre szánt képanyagot. Összel pl. az ilyenek: „Őszi szántás”, „Az erdő őszel”, „Gyűlekeznek a fessékek”, „A mosolygó szőlők”, „A vidám szüretelő”, „Hullanak a falevelek”, stb. Később: „Az első hó”, „A jégén”, „Zajlik a Duna”, „Kész a hóember”, „Madárka az ablakon”, „A mindenki karácsonyaja”, „Megjött a Jézuska”, „A mindenki karácsonyaja”, „Az éjféli mise”, stb. Tavasszal: „Nyilik a hóvirág”, „Itt vannak a fessékek”, „Husvéti locsolás”, „Tavaszi felhők”, „Orgonavirágok”, „Búzaszentelés”, „Feltámadt Krisztus”, Az év vége felé: „Úrnapija”, „A pipasos mező”, „Falusi reggel”, „A muskatisz ablak”, „Hazafelé jön a nyár”, „Delelés”, „A kis libaspásztor”, „A pusztai fiái”, „Mósi a patakon”, „Az öreg horgász”, „Vitorlások a Balatonon”, stb., stb.

Ak szereti a szépet s el tud mérülni egy-egy művészi fénykép élvezésében, világosan látja, mennyi életet, melegséget, hangulatot és színt vittnek az ily képek az iskolákba s rajtuk keresztül mily sok nevelést célhoz jutnák közelebb.

Fekete János.

Növényvédelem és a népiskola.

Diákhoromban gyakran jártam diákirtás-szármal az erdélyi hegyek erdőit. A növényvilág természet-szemléletét a hatalmas százezer lombterdők eszogatva, esábitgatva hiútták növényviláguk gadagon terített szétaloha.

E híradások egyike felejtethetetlen élményt tartogatott számomra. A heskény galagottól, melyen felfelé haladtunk, jobbra és balra hatalmas fűgyekek, mint óriások kapaszkodtak mezelem, földből kilátás, majdnem emberderék vastagság gyökereikkel a hegyoldalon. Eleinte egyenként, ritkán, észorlaton való belőlük látható egy-egy ritkaság számbamenő öspédány, de később eltűndezett minden egyéb, mely e hegyek erdőknek jellegzetességét adja, s azt vetjük észre, hogy egy őstügyes hatalmas oszloposornokában vagyunk.

Gyönyörű és megdöbbentő volt az állni. Úgy éreztük, hogy az isten szabott temploma az erdő, mely az építés alkotó kezének teljében, menész alamban hozott létre. Az által, esodát, embert kicsinyiségünknek érzése hatotta át balamennyiünk lelét. Esodáltuk a fűgyfa alájában a nagyot, a hatalmasat. Kérjük mely repedésében öreg-szerűk homokarancat utóllik felsmernek. Sainte kérdzítük ezektől a nagy életkor megért óriásoktól: „Mennyit látatok abból a nagygyar multból, amelyben sokkal több volt a könny, szenedés, mint az öröm és gondatlanság?” S lám, gondoltuk — szemünkkel rajtuk feledve — ez a csupa erőlés és hatalomból álló örös még gyengéd és engedékeny is tud lenni! Engedt, hogy a föld borostyán az ő hatalmas derekát átöljele, hozzásimuljon.

Vezetőnk engedte, hogy kicsodálkozzuk magunkat s továbbított bennünket a tölgyerdő felsőbeje. Egy helyen döbbönné álltnak meg. Mig eddig csak ruhája volt a borostyán tügyének, hitatlan, megfűrt vendége, e helyen már szűös, elkeperedett küzdelmet viutak egymással. A hízelgő, simulékony parazita felhúszott simán, észreafőtlenül a legészorsó s legkisebb ágára is, s a parazitára oly jellemző szaporaságával elvonta a hatalmas fájat mindent, ami számára eddig az életet jelentette.

Az erdő szelén a fauszók nagy serege dolgozott. Az ember észreafente a pusztulást, a gyilkos harcot. Beleveggyült a küzdelembe. Nem akarta, hogy a csuszó-mászó parazita temetőt csináljon a hatalmas tölgyerdőből. Nem akarta ennek átengedni azt a hasznát, amit az ő szempontjából a tölgyerdő jelent. Anonban nem a tölgy védelmére, megmentésére gondolt, hanem kifűzte mindgyilkre a halálcédulát, hogy gyilkosává legyen gyözönek, legyűzőitnek egyaránt, hogy ő legyen a legnagyobb gyilkos, a parazitánál is a legparazitább.

Ugyanazt éreztem, ami e nagy temetés láttára lelkelem fejtűd, akkor is, mikor egy helyen hallanom kellett a faluégőn eszűszadokon át őrtálló, emlékeim foga nagygyűzőt, természet-szemléletét a hatalmas százezer örök hársfának a falu böles vezetőt által kimondott halálos ítéletét, mikor láttam, ahonként dől ki arról a helyről, ahol talán az 60 ényűkának hűvös szára alatt a község és környék történetének egy-egy sorsdöntő jezelete tródoti meg.

Hány példát, elzorgított esetet lehetne felsorakoztatni annak bizonyítására, hogy a minden természet adottság feléltet kihasználó ember förtelése és igyekezte mitélen hajlik a pusztításra akkor is, amikor az ő kíméletére és védelmi beavatkozására volna szűkség.

Hány emléktől reánk maradt élő természet kincs pusztult már el sok falu végén,

vagy a falu terén, a falvak erdőiben, legelőn, temetőiben a természetismeret hiánya s az ilyen emlékek iránt viseltetett közömbösség és érdektelenség miatt!

Élektani szempontból ugyanazt az okot, indítékot kell keresnünk az elmondottakhoz viszonyított miniatűr esetek mögött is, amikor a gyermek oktanulni lép a erdő, mező, vírágok, amikor agyontaposza az útméni füvet, vírágok s ostornyélnék vájja le az édes hajléksokat, az elője kérgébe a nevet beleséli, amikor a gallyat tépi, szaggatja, vagy amikor a felöntő, baltájával, fejszéjével oktanulni, szeretet és kímélet nélkül pusztítja azt, ami a falu halátnak főráját gazdagítja: ami a szemet gyönyörködteti és a lelket feljuttat.

A pusztítás megállításra, a növényvilágúra emelése érdekében a közelmúltban több hasznos, mélyreható intézkedés történt. Kétségtelen azonban, hogy a fővárosny intézkedés csak tövű malaszt marad mindaddig, míg a rávevélés eszközték nyomán tudossá, lelkiismeretességé nem válik a természet harmóniájához érthet és észleltékét nyújtó növényvilág védelme, kímélete.

Ennek a munkának elősegítése nagyrészt a népiszkola vár. A növényvédelem gondolata ezért a legutolsó népiszkola Tanterv előt kibontaként között komoly helyet kapott, úgy szerepel, mint a nevelőtevékenységnek része, tartozéka.

Súlyos hiba lenne azonban, ha a népiszkola nevelő munkán során a hasznosság és gazdaságis szempontok mögött csak, mint harmadrendű törekvés húzódnék meg a növényvédelem ideális célja.

A népiszkola növényvédelemnek ki kell lépni a haszonkeret kapuján, a kultúránévény helyghez közt birodalmából. Ki kell teríteni védőpalástját arra az egész területre, amit Isten szabad bérének nevezünk.

E nevelő munka célja a természetismeret ébresztése, mélyítése, tudatosítása. A gyermek erkölcsi belátását, szépérzékét, akaratát oly irányban kell fejleszteni, hogy a növényt kímélet és védeni tudja akkor is, ha ezzel anyagi haszon nem jár.

Az ütemelt, terek, üres területek fásítása, széptétele s az ide ültetett fák, bokrok, dísznövények gondozatlansága mellett a két érdekében igyekeznünk kihasználni az iskolai kirándulások nevelő értékét. E kirándulások hatóságban sokkal gazdagabbak lesznek, ha a program összehangolásánál a növényvédelem gondolata állandóan szemünk előtt lehet. Használjuk fel a sok-sok kitalálható alkalmat annak megismerésére, hogy az árpa, nádtelep minden, vesszélynek kiált üment, erdei, mező minden a kultúránévény mellett, az életnek kedvezőtlenebb viszonyok és adottságok között élő részese, szereplője. Ha oktanulni, kedvtelésből bármelyiket

pusztítjuk, a természet szépségén ejtünk csorbát. A réti, mező, útméni vírág csak a maga helygén a legszebb. Ha leféjük, hegyen nem nő máskül. Az útszéle dobott vírág hervadása haloklás. Ohoz gyermek életben nem találhatja örömet. Az ág lehátása a fa külső szépségén ejt csorbát. Évek múlva vándor pilent volna hisz árnyékolás, rajta az éneklő madarak puha fészkek építve, otthona találatk volna, stb.

Az erdő, mező a gyermeknek, mint Isten szabad kertjé ké beutalint, melynek ohoz használatba vételéhez jogot kapott az ember. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a természet egészségébe, elrendezésébe pusztító szándékkal beavatkozhatunk.

A madarak és fák napja egymagában nem hozhatja meg a kívánt eredményt. Ez a nap már legyen megvalósítatva, összegezője, kifejezője az évi ezirányú nevelőmunkának.

Kétségtelen, hogy csak olyan hatások elérésére vagyunk képesek, amelyek a mi lelkiéletünket is gyakorlati átmenelték. Gyűjtani csak fűzél lehet. A természetismeretnek, a növényvilág iránt érzelt szimpátiának égni kell a tanító lelkeben. Ehhez azonban nem elég luxurizika kedvelőnek lenni! A tanító a természet jelenségeinek legyen tudatos szemlélője!

Aki Gregus Pál: A növények csodálatos élete s a magyarszármazás France Rezső: Örökzöld c. munkájának áttanulmányozása után nézi, figyeli, vizsgálja a növényi élet csodáit, a természet ezerarcu és trányu jelenségeit, változásait, annak érezni kell, hogy nemcsak látóköré bővült, hanem lelke feltöltődött a nemes anyaggal, amely gyűjtani tud, ha a természetismeret hűrjate fát-szék, amikor a pillágmindenség nagy és bölcs Alkotójának közelségében igyekszik vezetni.

Ne feledjük, hogy a természet kitűnő valóslókatok! Az ideális növényvédelem gondolata tehát hiányozhatatlan lánscsembe a célbeli törekvésnek, amely a magyar földet vallások, minden szépét és nemesémet lelkesedni tudó polgároknak akarja benépesíteni.

Bérczi József.

Hútor Ferenc zeneművei: 75 elő-, ház- és utójáték harmóniumra v. orgonára. Ár: 450 P. I. Nótáskönyv (20 nóta) 2—P. II. Nótáskönyv (17 nóta) 170 P. 4 Magyar nóta 120 P. 2 Magyar nóta —80 fill. Kapok a szerzőnél, Pécs, Buzássy Ábel-u. 8.

Reméljünk, "Haladás" fadóbozoz névjegyet!

Tanítók üdülőtáborára.

A pécsi püspök tanítóképző-intézet cserkészosztala, mely az Egyesület és egyes tanítók jószágát szászor ébezte, eljutott már oda, hogy — mint a múlt évben — ez idén is megpróbálja ezt a jószágot valamiképpen meghálálni. Teszt és tehát ezt oly módon, hogy — amennyiben megfelelő számmal jelentkezé lesz — a Balaton egyik legszebb helyén: **Fünyöd-Beltelepen**, közvetlenül a part mellett, üdülőtábor rendez az egyházmegye tanítói részére. A táborra névze az előzetes tudnivalók a követhetők: 1. Résztvehet minden tanító, családdal is. 2. Elhelyezés sátrokban. A családdal jövők — a rendelkezésre álló sátrak számának megfelelően — külön sátorban nyernek elhelyezés. Amennyiben nem állna ilyen célra elegendő sátor rendelkezésre, külön sátrakban kapnak helyet a nők és külön a férfiak. 3. Élelmezés: egyszerű, de tápláló cserkészélelmezés, napi háromszori étkezésel. A kisebb gyermekek kizárva és uszonadt is kognak. 4. Ellátási költség naponta és fejenként 2 (kettő) pengő, 14 éven alul gyermekek részére 1.50 pengő. Ezenkívül csak a sátrak hozzáállítási költsége terheli a résztvevőket, mely paszton való együttes szállítási esetén, minimálisan 5. A tábor kezdete **július 23.** tartama két hét, de lehet hosszabb idő is. Ez esetben azonban a hosszabb időre igénybe vett sátrak az illetékesek kell hozzáállítatnia. 6. Jelentkezéseket kérjük **június 15-ig** vitéz **Széky Pál** Pécs, Papnevélde-utca 2. sz. címre beküldeni. A jelentkezések egyidejűben, — az előzetes költségekre — 5 pengő is beküldendők. Lemaradás esetén ezt az összegget nem térítjük vissza. 7. Az oda- és visszaútas sajtó költségen történik. Erre névze megjegyezzük, hogy a fennálló rendelkezések értelmében, aki legalább 7 napot tölt el valamely balatoni fűrődhelyen, az az odafele megpáltott egész jeggel ingyen utazhatk vissza, ami 50 % os kedvezményt jelent. Az ott tartózkodást a fűrődgyűlésűl igazolja, mely nap 10 fillér fűrődjót számít. 8. Az itt fel nem sorolt összes tudnivalóról minden jelentkező idejében részletes utastást kap.

Cserkészcsapatunk nagyon örülne, ha szolgálatára lehetne azoknak, akik szeretettel nyúltak a hóna alá, mikor szükségben volt. Az áldott Balaton partján, hasonlólt társaságában, aranyos napfényben, szellős sátorban eltöltött két hét csak üdítőleg hat a munka rojtójában kifáradt tanítói testre és lélekre egyaránt. Éppen ezért szeretettel hívunk és várunk minden tanítótestvér!

Haladás nyomdai rti., Pécs

Király- és Sz. Mór-u. sarok
Egyházmegyei nyomtárványok nagy raklára.

Határidő-emlékeztető.

Nyugdíjaztatás iránti folyamodásunk az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatal után bejárásunkig. — **A lakitelés korban** levő gyermekek számbavevételét és az összeggyűjtött bejelentések feldolgozását május 15-ig a tanítók előzetes kötelesek (30.100.1932. ökm. rendelet 7. §). — **Ez év kőnyvezeteli** tanító a szept. 1-10-ig, egy 31-gyel, életben levő gyermekek kimutatását az oktatónévesztési felhív. (130.700.1932. ökm. rend. 8. §). — **Magánintézetek** gondozói az iskolák tanítóságától a helyi hatóság után figyelemztendők, hogy a magánintézetek a tanév végén mely napon tartanak meg (130.700.1932. sz. ökm. rend. 58. §). — **Békeap** tartandó ünnep 15-án. — **Ez év kőnyvezetési tájeje** a 724.1937. sz. egyh. m. f. ökm. rendelesek (megjelent a Kat. Isk. 1937. évi 4. számában) alapján a kerületi tanfelügyelői és a vármegyei ker. tanfelügyelői hivatalnak május 15-ig bejelentendők. — **Húsdíj egyesületekről** a vármegyei kir. tanfelügyelőnek az 1120.1930. sz. f. ökm. rendelesek alapján jelentést kell tenni — **Katolikus Iskola** előzetési díjai újabb sürgőssé beadásra nélkül a 45.612. sz. postai bejelentéssel beküldendők. — **A fadajkak** a kört pénztárosok szerdék be s a központ pénztárt illető részt a 45.612. sz. postai bejelentéssel jelhasználatosán, a sürgőssé beadásra nélkül, küldték be **Iskolai hatóságok** az oktatónévény és eul iskolai jelentés orlapomtatónak, tekintettel az iskolatörténeti idejére, haladéki nélkül beszerzendők. — **Tanítói tekligakorlatokra** az egyes esp-tanítók körök által kibüldött tanítók körök a főtanfelügyelői hivatalban legtesőbb május 10-ig be kell jelenteni. (Kat. Iskola 1937. apr. 1. számában közölt 933.1937. sz. rend.) — **Az espeskerületi tanítói körök jegyzői** a tanítói körök gyűléseken szóló tudósítások és az újjman pállástól tisztikar névsorát, lapukban leendő közlés végett, a gyűlés után nyomban küldjék be a szerkesztőség címére.

Püspöki rendelet.

1102/1937. Isk. sz. **Az iskolai év megnyitása és befejezése.** A m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszterium az iskolai év megnyitását és befejezését 1896/1937. évi sz. rendeletével (Hivatalos Közlöny j. évi április 1. sz.) újból rendezte. Ennek kapcsán elrendelem, hogy a főtanácsosok által tartozó elemi népiszkolák, polgárt iskolák, tanító-és tantónépiszkola-intézetek igazgatói a folyó, 1936.37. tanév befejezésére és a jövő, 1937.38. tanév megnyitására vonatkozólag a fent jelölt miniszteri rendelet előírásának megfelelően módton intézkedjenek.

Egyházmegyei főtanfelügyelői rendelkezések.

1906/1937. sz. **Helgetes tanítók díjazása.** A helyettesitanítók díját a 64.800/1933. sz. ökm. rendelet havi 100 P-ben állapítja meg. E rendeletre a 2399/1935. sz. főtanfelügyelői rendelkezés (Katolikus Iskola 1935. december 1. sz.) azzal hivatol fel az egyházközségi képviselőtestületek figyelem, hogy e törvényes rendelkezések megfelelőleg a helyettes tanterők részére havi 100 P fizetési kötelesek biztosítani.

Mitűn újabban felmerült esetekben is-

lön rész van benne a kisebb és a nagyobb tárgyakkal részére.

Bármelyik megoldást választjuk is, gondoljunk a következőkre:

a) inkább több, más-más helyen elhelyezett kirakat, mint egy nagy;

b) mindig így helyezünk el őket, hogy a gyermekek átkelésekor, székre vagy padra való feljutás és a kötelekedés akadályozása nélkül szemlélhessék.

Mitűn így nagyobból tisztába jöttünk az iskolai kirakatok lényegével, lássuk, hogyan is lehet azok felhasználását beilleszteni tanítói munkánkba.

Egyik szerepük az lehet, hogy a tárgyalás során már bemutatott tárgyakat helyezzük el bennük azért, hogy a gyermekek szabad idejükben néhány napon át alaposabban megismerhessék őket. De számtalan a kirakatoknál előkészítő szerepe is. Ez esetben azokat a tárgyakat rakjuk ide, melyekről a következő órákon lesz szó azért, hogy a gyermekek így módon előre megszerezhesék a tanításba való bevonásukat, aktív részvételüket biztosító szemléleteket.

E kétféle szerep azt kívánja, hogy legalább két iskolai kirakatunk legyen. Egyiken „Eaeről már tanulunk”, a másikon „Legközelebb eszéről tanulunk” (vagy más így értelmezhető felírás).

A szemléltetés egyik legelőbbi követelménye, hogy a szemlélő figyelmet ráirányítsuk a legfontosabb részletekre. Ezt a követelményt az iskolai kirakatok alkalmazásánál is be kell tartanunk. Minden kétféle tárgyra, vagy mellé, papírlapot helyezünk s azon közöljük, hogy mit, miért és hogyan vegyünk szemügyre a gyermekek a tárgyon.

Az iskolai kirakat alkalmazása pénz és fáradsággal kíván. A belső származék hasonlóan feltűnő az akkor, hogy mind-egy megéri. Egyszerre, körül-hónapra nem lehet megvalósítani, de ha természetesen minden hónapban vagy legalább is minden évben tesszünk valamit ebben az irányban, a sok kicsi sokra jut és 10—20—30 évi tanítói működés alatt mégis csak szép, számottevő eredményt érünk el.

Amely napon nem haladtunk, lemaradtunk mi is, iskolánk is. És sajnos, szinte az országban több ilyen lemaradt iskola van, mert a benne működő tanítók, megalkudva a nehézségekkel, nem tették meg azt a keveset sem, amit iskolájuk szerényanyag-rapitása és felszerelésének köteleztetésére érdekeltek volna.

Fehete János.

Ijúsági dalosünnepély Pécselt.

Pünkösöd hétjéfin hatadoszor sereglettek össze a pécsi és beranagyármegyei népliskolások, hogy a Nemzeti Színházban ünnepélyes keretek között tegyének hitvallást a magyar dal szeretete mellett. Az ünnepségen hat pécsi és 11 vidéki népliskola 1700 növendéke vett részt pazarul színes nemzeti és népielőtelben, olyan föléletes énekből felkészültséggel, ami a bíráló-bizottság tagjait a legnagyobb mértékben meglepte és amit azt igazolta, hogy a tanítók, az énekkarok vezetői, mennyire komolyan veszik az éneket, a dalt, mint a nemzeti oktatás-nevelés egyik hathatós tényezőjét.

Az ünnepséget a város és a falu egyformán érdekeltésével tünette ki. Ennek jeleként szűföldiség megtelt a színház nézőtere. A közönség sorában ott láttuk Virág Ferenc, megyéspüspököt, utöz Horváth István dr. főispánt, Mahay István, polgármestert, Fischer Béla, alispánt, Jakab Béla dr., prépostokat, tanügyi főtanácsos, ehm. főtanfelügyelőt, Závodszy Levente dr., tankerületi főigazgatót, a pécsi dalosegyesületek képviselőit és igen sokat azok közül, akik a magyar dal kedvelői és a tanulóijúság barátai.

A dalosünnepet 10 órakor Magyar Károly, felügyelő-igazgató, a dalosversenyt rendező Beranagyármegyei Általános Tanítóegylet elnöke nyitotta meg, lendületes beszédében a dalteremtő apólsának szükségét és annak sokirányú jótékony hatását hangolta. Ezután megkezdődött a verseny, amely szebb-nál-szebb nóták, dalok áradatát visszhanggotta a színház hatalmas boltzata alatt. A műsort nagyon ügyes fánchemutató tette változatosá.

A két és fél órási program után Berze-Nagy János dr., tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő hirdette ki az eredményt. A bíráló-bizottság ítélete alapján a rósszaf ref. iskola a Pécsi Áll. Tanítók Ének és Zeneegyesületének, a vasasi kir. iskola a Mecsekvidéki Éneklő Ijúság, a somogyi kir. uradalmi ref. iskola a Pécsi Takarékpénztár, a mecsekhaljai községi iskola a Halász könyvtáród, a somogyi kir. iskola a Mecsekvidéki Éneklő Ijúság, a vasasi társulati iskola a Dunagöbörházi Társaság, a pécsi belvárosi áll. népliskola az Általános Tanítóegylet, a geresdi kir. népliskola a Szociális Missió, a hidasi ref. népliskola az Éneklő Ijúság, az agostonvári állami népliskola az Éneklő Ijúság, a sárosp. ref. iskola az Általános Tanítóegylet, a mecsekszabolcsi társulati iskola a DGT, a Sieberth Róbert áll. népliskola a Pécsi Tanítók Egylete, az Egye-

tem-utcai áll. népliskola a Taisz könyvtáród, a Fiume-utcai áll. népliskola az Áll. Tanítóegylet, a pécsbányatelepi társulati iskola a DGT, az olasz közs. népliskola a pécsi írteltestület, az Egyetem-utcai népliskola a pécsi börtön, a mecsekcsanakolcsi társulati iskola Magyar Károly, egyesületi éneklő, a vasasi társulati iskola az Áll. Tanítók Ének és Zeneegyletének, a hatádfaj ref. iskola a Mecsekvidéki Éneklő Ijúsága tiszteletdíját kapta.

A nagyszerű dalosünnepséget Magyar Károly elnökelt az élen, a Beranagyármegyei Általános Tanítóegylet példásan rendezte meg.

Rómába, Poznanba, Czenstochowába és Mariazellbe rendez országos zarándoklást az Actio Catholica.

Az Actio Catholica Országos Elnöksége most adta ki az 1937. évre előkészített országos nemzeti zarándoklások részletes tervezetét. Az Actio Catholica Országos Elnöksége az országos zarándoklásokat úgy állította össze, hogy egyrészt a külföldi nemzetközi katolikus összejöveteleken a magyar katolikus társadalom képviseletét biztosítsa, másrészt pedig, hogy a közelgő keltős szentév propagandájára kitalálható lehetőségeket kihasználja és a külföldi figyelmet a jövő évben rendezendő Eucharisztikus Világkongresszusra és a Szent István jubileumi évre felhívja. Az I. zarándoklás június 2-án indul Rómában és június 14-én érkezik vissza. A zarándokok az Örköbáronson kiül megtekinthetik Firenzét, Certozát, Fiesolet, Peruggiát, Assisit, Nápolyt, Pompejét, Capri szigetét, Sorrentót, Monte Cassinót, Gattit, Tiboldit, Pádút és Valencét. A II. zarándoklás a Lengyelországi Poznanba és a világhírhű Oroszországba június 24-én indul és visszakereszül július 1-én. Poznanban nemzetközi Krisztus Király kongresszus vesznek részt a zarándokok. Poznanon és Czenstochóban kiül megtekinthetik Krakóbt, Wieliczát, Kalnariját. A III. országos nemzeti zarándoklás július 19-én hajóval indul Mariazellbe és Budapestre július 24-én érkezik vissza. A zarándokok megtekinthetik még Melk-ét és autóbuss útjukban Wieselsburgot, Schtöbs-ét, Winterbachot, Puchenstübet és Josephberget, Anoberget, Lillenfeldet, San Pölten, Riederberget, Purkherdorft, majd Wien nevezetességét. A zarándoklások Nemzeti Bank engedélyezésének száma 677/1937. A zarándoklásokra jelentkezőket elfogad és bővebb felvilágosítást ad az Actio Catholica Országos Elnökségének központi irodája Budapest, 10. Ferenciek tere 7.

EGYESÜLETI ÉLET.

A gödrei esperes herület tanítói köre 1937. május 11-én tartott gyűlésen ki-mondotta, hogy a kath. tanítóknak minden erejével teljes értékű munka végzésére kell törekedjen. Ennek ellenében azonban teljes összesség és jogorvoslati lehetőséggel is biztosítandó illetményre tart igényt. Kívánja ezért a termény és hántor illetményének a közgazgatási bíróság jogpédéme alá való helyezését, amint ez, — a felekezeti tanítóegyletével, — az összes többi köztisztviselő számára a törvény megállapítja. Felkért az ország összes kath. tanítóegyesületét, hogy ezt a kérdést ilyen formában mind-addig mindennapos gyűlésű tárgysorozatba felvegyék, amíg az ország összes tanítóegyletét megoldást nem nyer. Akontinuit felkért az összes érdekelteket a kérés teljesítésének szorgalmazására.

Sásd, 1937. május 11-én.

Bodó László
elnök.

Gasz József
jegyző h.

Határidő-emlékeztető.

A pécs egyházi megyei Irvák, rajzfűzetek, banggyűfűzetek és erzfűzetkönyvecskékre vonatkozó rendelkezés az 1937/38. tanévre. A következő írték általán rendelkezése: négyévesen magyar irkából 12, 5 és 4 filléres, egyévesen (diktándó), számalás és német irkából 5 és 4 filléres, sima, vonalozatlan 4 filléres irka is kapható. Rajzfűzet 20 filléres, perfolált irka is rendelkezhető, ára 24 fillér és hangcylifuzet 14 fillér árban. — Kötelező oktatás megfőszababítása Irán az iskola helyi határhöz előterjesztésével 1937/38. tanévről kezdve 41. és 43. §.) — Községi előlőjárásnak igazgató (tanító) a tanév végén bejelent azokat a tanítóteleket, akikre népe a kötelező oktatás tartomány jogkörében megfőszababított. — **Bérlőkönyv** egyen lapot förszoknyűelőjárásra a községi előlőjárásghoz az iskola igazgatója betérteszlen tartozik. (190/700/1932. sz. ökm. rend. 15. §. illetve az ezt módosító 540—05/128—1931. sz. ökm. rend.)

Teljesen szőlőlen és szőlőzárban tanítói árúváhaba való felbetele árát a kérvényben a kir. tanfelügyelőösighez betérteszlened. — **Bérlőkönyv** egyen lapot förszoknyűelőjárásra a községi előlőjárásghoz az iskola igazgatója betérteszlen tartozik. (190/700/1932. sz. ökm. rend. 13. §.) — **Tanészoközök Beszerzése** tárgyanban a tanító, illetve tanítónőteljesült önkéntes az iskoláshoz előterjesztést tesz. (Püspöki rendszab. II. rész, 18. §. 63. lap. — **Népművelés** céljaira igénybe vett rádió eredményéről az iskolánálkülső népművelési bizottságban június hóban jelentést kell tenni. (1931. évi XXXIX. 1933. december 1-én számban kövölt 2431/1933. sz. rend.) — **Rádió** útján a testnevelés pedagógiai és gyakorlati kérdések ismertetésére tárgyanban a 968/1931. sz. ökm. rend. (Hatsz. társ. 1933. június 1. sz.) alapján kir. tanfelügyelőteljesült határozat jelentés teendő. — **Tafajlak** a körü pénztárosok által a **45.612**. sz. postai bejelölapon, személyi sürgetéseks beavására nélkül, kimutatás kíséretében behitendőnek — **Fa-**

Állásfogy és erősítéségek dognapok nélküli tárgyában jelentéseket az 1937/1938. sz. Főtanfelügyelői rendelet (megjelölés: Katolikus iskola 1932. szeptember 1. számában) alapján a vármegyei kir. tanfelügyelő hivatalhoz június 15-ig be kell küldeni. Megjelölés: állapontatványok a Híradásmegyei 17-18. sz. számmal. — **Az espereskerületi tanító-körök jegyzői** a tanítói köri gyűlésekről szóló tudósításait, és az úlloman választott tisztikar névsorát, lapunkban leendő közlés végett, a gyűlés után nyomban küldjék be a szerkesztőség címére.

Püspöki rendeletek.

1961/1937. sz. **Felételt a papnevelő intézetbe.** Felkérem tiszt. papságot, hogy értesítsék a papi pályára hivatást érző ifjakat, hogy a pécsi papnevelő-intézetben a szokásos felvételi vizsgálat folyó évi június 30-án és július 1-én fog megtartatni.

A legalább négy gimnáziumi osztályt végzett pályázók a felvételt egyházi keresztelési anyakönyvi kivonatokkal, utolsó évvégi bizonyítványokkal s az illetékes plébánostól és hittanártól kitalított erkölcsi bizonyítvánnyal folyó évi június 30-án, a délelőtti órákban jelentkezzenek a papnevelő-intézet állgatójához, aki őket a szükséges utasításokkal el fogja látni. Az orvosi vizsgálatot az intézeti orvos teljesíti. A felvételi vizsgálat július 10-én d. e. 10 órákor fog megtartatni. Megjelölés: bizonyítvány és orvosi vélemény mellett a német és horvát nyelvet is beszélők előnyben részesülnek.

Akik a felvételi vizsgálat ideje alatt ingyenes szállást és ellátást igényelnek, jelentésként be jövetelüket az intézet állgatójához.

A nm. püspöki kar határozata értelmében a növendékek az összes magyar személnyomokban mérsékelt ellátási díjat tartoznak fizetni. Az egész évi ellátási díj a pécsi személnyomában 240 pengő, jeles előmeneteli szegény tanulóknál tovább kedvezményben részesülnek. Mivel ez az ellátási díj oly alacsony, hogy az évi költségeknél csak kicsiny részét teszi ki, feltéve természetesen, papjaim, hogy csak a legkisebb és igazán méltánylatos érdemek esetében tegyenek javaslatot ennek leszállítására.

1970/1937. sz. **A székesfőváros gyermek-üdüléstele akezője.** Budapesti Székesfőváros a folyó évben gyermek-üdüléstele akezőjét ismét folytatni kívánja, mert a gazdasági helyzet nyomozott halása következtében sok ezer szegényorszú gyermek rászorul erre a támogatásra.

A székesfőváros tekintélyes összeget fordít a testileg leromlott és fejlődésükben visszamaradó gyermekek egészségének helyreállítására, azonban mégsem képes önérejből a gyermekek tiszteletnek üdüléstele a szükséghez mérten biztosítani.

Azért ennek a mozgalomnak felkarolása nemcsak keresztényül kötelesség, hanem magyar érdek is. Szeretettel kérem tehát tiszt. papjaimat, hogy ezt a mozgalmat saját hatáskörükben tölik telthetően támogassák és az iskolákat erre a célra *ezemmel megadott hozzájárulással* ingyen átengedjék.

Egyházmegyei főtanfelügyelői rendelkezések.

1955/1937. sz. **Tanítók állásereje.** Tudomásvetel és mihezartás végett közlöm az egyházmegyei tanszemlézettel, egyház-községi elnökökkel és iskolafenntartókkal, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium 74.942/1937. VI. számú rendeletével kimondta, hogy amennyiben az állásértelős tanítók a miniszterium előzetes hozzájárulása nélkül foglalnak el új állomáshelyüket és keszenek meg ol működésüket, a miniszterium az állásereje jóváhagyását a 75.700/1936. VI. sz. körrrendeletében foglaltak értelmében meg fogja lagadni.

1940/1937. sz. **Tanítóválasztások ellen benyújtható fellebbezések.** A katolikus egyházközségek közigazgatási szabályzata (püspöki kar által 1929. okt. 25-én kiadott szabályzat) 46. §-a értelmében az egyház-községi képviselőtestület határozatát ellen az egyházközségi képviselőtestületnek minden tagja és bármely közvetlenül érdekelte fel fellebbezhet az egyházmegyei hatósághoz. A püspöki rendszabályok l. rész 109. §-a szerint pedig a tanítóválasztás ellen az iskolászéki tagok élhetnek a fellebbezés jogával. Ez eltérő rendelkezések a gyakorlatban ismételen félreértésekre szolgáltak okot. Ezekből a nagymélt. püspöki kar 1937. március 17-én tartott értekezésén határozatlag kimondta, hogy a tanítóválasztásoknál „a fellebbezés jogát a képviselőtestületi tagokra és a pályázókra korlátozza és ezzel aulthentikus magyarországi kivánja adni az Egyházközségek Izgatási Szabályzata 46. §-ának”.

Mitől az egyházközségi plébános- elnökök tudomásvetel és mihezartás végett értesítenek.

1949/1937. sz. **A „Magyar Ünnepek” e-tanügyi folyóirat ajánlása.** A jelen évben a tük elyolajamába lépett az országos közkedvelt „Magyar Ünnepek” e-tanügyi folyóirat, mely a tanítás és nevelés időszéri kérségeinek elméleti megalapozása, a gyakorlati alkalmazásra való példaadás mellett a keresztény szellem fokozottabb kitérését tűzte ki céljául. A folyóirat rovatat: tanítás-nevelés, gyakorlati-tanítás, beszéd-versek, mesedélután, gyermekszinpad és figyelo. Ez a felsorolás mutatja, hogy a mai pedagógus

sokoldalú munkájának megfelelőleg sokoldalú, hasznos utbigatásokat és a keresztény szellemnek megfelelő anyagot kap, miért is a nevezett folyóiratnak a tanítói honnyutarak részére való beszerzését megen ajánlom. (Híradóhivatal: Szeged, Fodor utca 7. Előfizetési díj egész évre 6 P.)

1968/1937. sz. **Székesfővárosi diákszállók igénybevétele.** Am. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1937. május 8-án, 32.242/1937. V. sz. alatt kelt, a tanterületi kir. főigazgatókhoz intézett rendeletét a székesfővárosi diákszállók igénybevétele tárgyában, a felügyeletem alá tartozó intézetek és iskolák igazgatóihoz tudomásvetel végett alábbiakban közlöm:

„Budapest székesfőváros polgármesterének 88.119/1937. VII. sz. kérérelme a fővárosi diákszállók Cím figyelmében ajánlom. A diákszállók tanulmány kiránduláson résztvevő leány- és ifjú diákszaporok vehetik igénybe minden rész-levő tanuló napi 40 fillér szállásdíjat fízet. Azok, akik teljes ellátást óhánjanak igénybe venni, személyenként és naponként 2.68 pengőt tartoznak fizetni, mely összegért szállást, reggelre 3 dl. tejet, 2 drb. süteményt, 2.5 dik. vaját, ebédre levest, húslelt kórtéselt, téstázt és kenyert, vacsorára pedig húslelt kórtéselt és kenyérről kapnak. Akár csak szállást, akár ellátást is vesznek igénybe a vendégek, minden esetben az egész tartózkodás idejére, meg személyenként külön 60 fillért is fizetnek a 2 drb. lepedő mosatása fejében.

Az érdeklődőknek felvilágosítást és részletes tájékoztatást kél a székesfővárosi diákszállók központi irodájá: Budapest, IV. ker. Cukor u. 6. sz. (Távszbeszélő száma: 1-864-67, 1-852-94.)”

1974/1937. sz. **Nyári gyermekmenedékhelyek.** Baranya vármegye alispánjának az 17.915/altsp. 1936. sz. alatt kelt Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltóságához intézett meghívására alapján felhívom a felügyeletem alá tartozó összes egyházközségi képviselőtestületeket, valamint az iskolai igazgatókat és tanítókat, hogy a folyó évben is a nyári menedékhelyek céljaira az iskola tantermet engedjék át s a nyári menedékhelyek megszervezésében és fenntartásában legyenek a közigazgatást hatóságoknak támogatására.

1977/1937. sz. **A Balaton Intéző Bizottság által hirdetett pályázat.** Felhívom a felügyeletem alá tartozó összes iskolák igazgatóit, hogy a Balaton Intéző Bizottság által hirdetett pályázatra, a Hivatalos közlőny l. évi május 15. számában közölt, 6473/1936. évi sz. vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelet alapján hívják fel a nevezett intézetek és iskolák igazgatóit, hogy a felügyeletem alá tartozó összes egyházközségi képviselőtestületnek és az iskolák igazgatóinak tudomásvetel végett közlöm:

ben megjelölt tankerületi kir. főigazgatókhoz f. évi június 20-ig küldjék meg.

1937/1937. sz. **A trianoni békeparancs 17-ik évfordulója.** A Magyar Nemzeti Szövetség Pécs-Baranyát Kőre f. évi május 20-án kelt, 54. sz. alatt a következő iratot intézte hivatalomhoz:

A Magyar Nemzeti Szövetség Pécs-Baranyai Kőre kitűzött nemzeti céljainak megjelölés a trianoni békeparancs aláírásának 17-ik évfordulóján, f. évi június 4-én hagyományosan keretekben óhajtja felhívni a város és a vármegye községeinek figyelmét az évforduló szomorú jelentőségére.

Amikor a revizió kérdése a világerdeklődés középpontjában áll, nem mulasztjuk el, hogy a magyar társadalm részéről is kifejeztesen juttassuk nemzeti óhajnainkat.

Ezért tisztelettel felkérjük Főtanfelügyelő Urat, hogy sziveskedjen a kiváló vezetése alatt álló iskolák tanítóit karának figyelmé a békeparancs aláírásának gyászos jelentőségére felhívni azall, hogy az ifjúság előtt alkalmas keretekben emlékeztető tartassék és a tanítók hívják fel az ifjúság figyelmé a nehéz helyzetünkben folyó fokozott nemzeti kötelesség teljesítés szükségességére.

Iger kérjük meg, hogy sziveskedjen elrendelni az összes iskolai épületekre a gyászlobogók kitűzését.

Hafiazi intézkedéséről tájékoztatás céljából szives választát kérve, vagyok Körünk nevében, igaz nagybecsülésémmel kifejezése mellett kiváló tisztelettel:

Dr. Kosztis Ákos,
m. kir. kormánytanácsos, ö. alelnök.

Felhívom a felügyeletem alá tartozó összes iskolák igazgatóit, hogy a kérelemlnek megfelelő módon intézkedjék.

1946/1937. sz. **Férfiakalmazottak személyi adatai.** Baranya vármegyei kir. tanfelügyelői hivatala f. évi május 25-iki keletelt, 2013/1937. sz. alatt, a következő megte- resést intézte hivatalomhoz:

„Tisztelettel felkérem, sziveskedjék a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr 93.700/1937. VII. 2. ö. o. számú rendelete szerint felhívni a búcsú fennhátolása alatt álló elemi iskolák igazgatóit, hogy — tekintet nélkül arra, hogy a folyó tanévben már e tárgy- ról beszélt történt — a szolgálatban álló férfit tantereket és egyéb férfit alkalmazottakat a csatlolt mellékletben részletezett módon mutassák ki és a kimutatásokat közvetlenül hivatalomhoz, folyó évi június 10-ig küldjék meg.

A kimutatás elkészítésénél a szempontok a következők:

1. Magyarosított neveknél úgy a régi, mint az új névet fel kell venni.

2. Az alkalmazások, beosztások, illetve állások pontosan és szabatosan a vonatkozó hiva-

talos (szervezési) rendeletek megfelelően jelölendők, illetve eszerint nevezendők meg és az adatszolgáltató részéről a névjegyzék „megjegyzés” rovatában jelölendő.

3. A névjegyzék a legnagyobb gondossággal kizárólag csak hiteles adatok alapján kell kiállítani.

4. Adatszolgáltatásra kötelezett tanintézetek az 1938. évtől kezdődően nem kötelesek minden évben teljesen új névjegyzéket készíteni, hanem elegendő, ha csupán az évközben beállott változásokat, fogytatásokat és növekedéseket, valamint mostani, illetőleg mindenkor az előző évi névjegyzék 4-7 függelvény rovatában közölt adatokban beállott változásokat közlik.*

A fent hivatalt kimutatás mintája a következő:

Névjegyzék.

.....ban alkalmazott férfi/kisgyermek/terület (tiszta/szűrt, munkások).

Felj. szám	Név	Szálláshely település	Iskolatípus tanterv	Utólagos bejelentés tárhely	Működés kezdési éve	Működés végzési éve	Utólagos bejelentés kezdési éve	Utólagos bejelentés végzési éve	Működés kezdési éve	Működés végzési éve	Működés kezdési éve	Működés végzési éve
1.												
2.												

Utasítás a szerkesztésnél:

1. A névjegyzékbe az iskola összes férfi/alkalmazottai fel kell venni a július 1-ii állapotnak megfelelőleg.

2. A névjegyzékben először a tanítókat, azután az egyéb alkalmazottakat kell felvenni, mindkét csoportot betűrendben. Az iskolagazgató neve, a család név kezdőbetűjének megfelelő abc-sorrendi helyre tartandó.

Felhívom a felügyeletem alá tartozó s Baranya vm. területén működő iskolagazgatókhoz, hogy a kívánt névjegyzéket megfelelő módon kitöltve, f. évi június 20-ig Baranya vármegye kir. tanfelügyelői hivatalához *központul* küldjék meg.

Baranyai községek új adóhivatali beosztása. A pénzügyminiszter pénzügyigazgatás szempontból az év június 1-től kezdődő hatállyal a villányi körjegyzőséghez tartozó Hísdomb és Nagybudmér községeit a pécsi adóhivatalhoz a mohácsi m. kir. adóhivatalhoz, a belbárdgyalati körjegyzőséghez tartozó Hídor és Olasz községeit a pécsi-nyitrai adóhivatalhoz, továbbá a kővárosi állami körjegyzőséghez tartozó Bakonyi községeit a szentlőrinci adóhivatalhoz a pécsi adóhivatalhoz csatolja át.

HIREK.

Kerületi tanfelügyelői hínevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Ambach Mihály, dunaföldvár apátlébanos saját kérelmére felmentette a dunaföldvári esperesi és kerületi tanfelügyelői tisztség alól és únoztál Gaál János, pákai apátlébanos utószékéi ki.

Plébanosi hínevezések, személyi változások a pécsi egyházmegyében. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Martinkovics János, bogdásai plébanos Lakócsára, Geosits Lajos, beremendi plébanos Felsőszentmártonba, Domszay Lajos, pécsi székesegyház karkáplán Szébenybe nevezte ki plébanosnak. Lukács István, lakócsai adminisztrátor Bogdására, Deák István, felsőszentmártoni adminisztrátor Egerágra került kápláni minőségben. Curtlovics Ottó, mohácsbelvárosi káplán Beremendre, Horényi Kálmán, Bogdására helyeztetett adminisztrátor minőségben. Darabos László, Egerágról Mohácsbelvárosba, Oszkay Lajos, Szébenyből Kányára, Pethő Gula, Püspökbagdára, Bárd Ferenc Várasorsombórra, Sümeji Kálmán Dobróközre, Erdélyi Lajos Dombóvárra, Kovács Pál Mosszóra és Benkő Pál Mezőszabolcsra kúldetett ki segédlelkész minőségben.

Igazgatótanítói hínevezés. Frey János, gyűrűfűi r. kat. hántortanítói, kiváló működésének elismeréséül, Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága igazgatótanítóvá hínevezte.

Kösa József Nagy részvétellel és a nagy szeretettel és a megbecsülés megnyilatkozással vették örök pihenőre május 1-én Békáscsaba József, Igtentőit. Ott volt a Mikolósok Szt. Imre tanítói kör papsága és testületéi, akik az elhunytban érdemes elnöküket, kiváló tanítótestvérüket veszítették el. Kivonult a község vezetősége, élén a hegyúr báró Puchner családja, a testületék, a kat. hívőkön kívül a protestáns lakosság nagy része, akik szintén ott kereszték fel ügyes-bajos dolgukban. Szalotnak népe — ahol szintén hosszabb időn át működött — ugyancsak megszívta a kiváló nevelő-tanítót. Az egyházi szertartást vétez Kun Lajos, ker. tanfelügyelő végzte papi segédlettel, aki egyben megkapó szavakkal búcsúztatta el elnöküsrát.

A munka elismerése. Hanauer István, váci püspök úr ó nagyméltósága értesítette Barabás András, párii igazgatótanítót, a Kat. Tanügyi Tanács tagját, a nagyméltóságú püspököt kar f. é. március 19-i határozatáról, mely szerint neki, mint az elfogadott Kat. Tanterv és Utasítás munkatársának, elismerés

rését fejezte ki. Ugyanakkor Simon Károly, a Tanács ügyvezető alelnöke is hálás köszönetét fejezte ki nevezett kárúsrunkunknak, kúrtáról, fáradságos munkájáért, a megértő támogatásért és szíves készségéért."

Koszorúmegáltás. I. b. Albert István, ny. igazgatótanító elhunytja alkalmából koszorúmegáltás címen négy volt osztálytársa, a „Komócsy István Segélyalap” javára 10 pengőt adományozott.

Baranya vármegye és Pécs szab. kir. város kir. tanfelügyelői hivatala f. évi június 1-től hivatalos helyiségét Majláth-ter 1. sz., I. emelet, 3. sz. ajtó, helyezte át.

A Julián Iskola Egyesület a magyar nyelv eredményes oktatásáért: Radics Béla, mógócsi, Sasvári József, godisai, Ebres István, némethi, Kósa József, bíkai r. kat. tanítókat egyenként 50 P jutalomban részesítette. Drescher Ádám, köblényi, Csizkó Sándor, károlymajtói, Dr. Nyakáné, Horváth Irma, újpesti, Prach János, villányi, Schitzer Adolf, újragósi, Róth József, mógócsi, Bodonyi Ferenc, sókédli, Bálványos István, lovaszhetényi, Kiszler Henrik, püspöknapdasi, Tasnádi Aladár, szalotnaki Pohl Ferenc, hercegúti, Welsz Vencel, sombathelyi, Fallér Rezső, bezedei, Kohl István hercegúti, Reich Jáchab, lapáncsai, Böhm György, nemetpalkonyai r. kat. tanítókat elismerő okleveléi küntette ki.

Halocsa tanítónövendékek Múgoson. A kultuszminiszter úr egy megnyilatkozásában nemrégben igen elismerőleg nyilatkozott a szerzetes-iskolák kiváló nevelés-és tanító munkájáról. Ennek illusztrálásáit láthattuk ápr. 4-én, amikor a halocsaai szerzetesnövendék tanítóképző-intézetének 19 tanulója tanulmányi kirándulása során ellátogattak Múgosra. Itt a ledányiskolában 4 mintatanítás keretében tették bizonyoságot tanítói ráteremtésükről a kis prepák. Braun Erzsébet IV. o. tan. növendék a négyeztet ismertette a II. osztályban. A száraz témát ügyes szemléléssel és színes rajzokkal tette kedvessé a gyermekek előtt. Wichmann Eiel IV. o. tan. növendék, ugyancsak a II. osztályban felőrs rajztanítás keretében a II. osztályos gyakorlatokat dolgozott fel hangulatos, kedves mese keretében. Dorjáth Franciska V. o. tan. növendék az elemiiskola V. osztályában művészi képet tárgyalt „művészi” módon: Schiffer Anna pedig természetrajzból a fenőfaját ismertette egy módszeresen felépített, felőrs, rendkívül ügyes tanításban. Hedves meglepést keltett az idegen környezetben, nemetajúk gyermekek között nagyszeméren helytálló kis tanítónövendékek meleg, behelzől beszédmodora, közvétel-

sége. Ennek köszönhetőék, hogy a rajdon bámúló kis lánghák szívet egy-hétőre meghódították és szájacskájukat beszédre indították. Mindnégyn egy rutinosan mozogtak a kis némelek között és jól otthonosak voltak az iskolapadok előtt, mintha már évtizedes pedagógusmult álina hátuk mögött. A jelen volt öreg tanítók, — kiket már több réteg iskolapad fed —, nagy élvezettel hallgatták a kis prepák újs, látkéto, friss tanítását és mosolyogtak bájos — a tanítás előtt drukolással fűszerezett — kis zavarukon. Az őrhátsz Heiné-vers rimet csilingelték a hallgatóság füleiben és egy kis fájdalmas szánakozással gondoltak arra: vajjon az idealizmusmal telített kis tanítónövendékek az Élet keserves tapasztalómában meddig maradnak így mosolygón bízakodók.

Iskolásgyermekmek megerősítése a szentgotthárdi és szábhégyi iskolaszánatóriumokban. Szakorvosaink megállapítása szerint évről-évre emelkedik azoknak a gyenge, veszegény, megerősítésre szoruló gyermekeknek a száma, akiket a szártelvező iskolából ki kellene vonnunk és oly intézményekbe kellene elhelyeznünk, ahol rendszeres orvosi felügyelet alatt végezhető kezelés és szabaddal oktatás segítségével erősítjük meg szervezetüket. Ezt a célt szolgálják a külföldön nagy számban lévő iskolaszánatóriumok. Magyarországon a Magyar Iskolaszánatórium Egyesület állított fel eddig két iskolaszánatóriumot és pedig a szábájn kúrtájú fenyes erdőktől övezett Szentgotthárdon, amelyben 6—18 éves korig mindkét nembel elemi, polgári, összes középiskolai, kereskedelmi iskolai és tanítóképzési iskolásgyermekmek vétettek fel. Az elhuntt ében adó át rendelkezésnek 6 holdas fenyes területen lévő csodás fekvésű szábhégyi iskolaszánatóriumát, amelyben mindkét nembel elemi, közép-és kereskedelmi iskolás fiú-növendékek lettek fel. A szentgotthárdi és szábhégyi iskolaszánatóriumok korszerű berendezésűlléte fogva vételkednek a külföldi iskolaszánatóriumokkal, és azokat felül is múlják, mert az orvosi és pedagógiai kapcsolat meg a külföldi iskolaszánatóriumokban sincs úgy természetű, mint a fent két iskolaszánatóriumban. Külföldi orvosok és pedagógusok jöttek kormánykék megbízásából tanulmányozni ezt a kiváló rendszert, amelyet a szentgotthárdi és szábhégyi iskolaszánatóriumok meghonosítottak. A fennálló rendelkezések értelmében ferőds betegekét az iskolaszánatóriumok nem vesznek fel, a legszigorúbb előzetes orvosi vizsgálatt kötelező. Mindkét intézmény a kultuszminiszterium legmagasabb felügyelete mellett működik és rendelkezés értelmében a növendékek vagy a teljes ében ott maradnak az iskolaszána-

tóriumban és ott vizsgálják, vagy pedig néhány hónapi ott-tartózkodás után vissza térnek régi tanintézetükbe, hol — miután az iskolaszénatörőben rendes oktatásban részesültek — zavartalanul folytathatják tanulmányukat. Az előlasi díj a legmérsékeltelében van megállapítva. Ugy a jövő tavévre, mint a most bekövetkező nyári hónapokra a felvételek és előjegyzések megkezdődtek. A felvételi módokról részletes tájékoztatást ad és kívánatra megküldi az intézet képes ismertetését az iskolaszénatörőket fenntartó Magyar Iskolaszénatörő Egyesület központi irodája: Budapest VIII., Sándor-u. 26. Lapunk olvasói — hivatalozással lapunkra — az egyesület részére kedvezményben részesülnek.

IRODALOM.

Iskola és élet. I. évf. 1.—2. szám. Kiadja a Kír. Tanfelügyelő Orsz. Egyesülete. (Szerkesztőség: Pécs, Tankerületi kír. főigazgató-ság. Kiadóhivatal: Budapest, IV. Egyetem-u. 4. Előfizetési díj évi 4 pengő. A Népoktatási Szemle az Iskola és Életben újsázuilet. Ujjászuiletését legegyszerűbben, legjellemzőbb módon borítólapjának egyszerű lemasolásával hivatolatszajhatjuk. A borítólap, a borítólapra nyomtatott tartalomjegyzék ugyanis még az átszervezés okát és az új célkitűzéseket is elárulja. A borítólapon a következő sorok szerepelnek:

1936. Iskola és Élet I. évf. 1.—2. szám.

Tartalom:

Amt az 1935: VI. t. c.-ben még benne van. (Dr. Kemenes Illés.)

A népoktatási tanító ereje. (Dr. Juhász Béla.)
Hogyan lehet az iskolafelügyelet erőforrása a tanítói és tanári munkának? (Dr. Zalai Ernő, dr. Súlyok Kálmán, dr. Simor Ferenc, dr. Csapódi Vera, Dr. Radák Olga, dr. Zibolen Endre.)

A Tudomány mai kérdései és adatai:

A faj és nemzet fogalmának kapcsolata a mt szempontunkból. (Német Imre.)

A földrajzi helyesírás és a földrajzi nevek helyes írása. (Dr. Tóth Aurél.)

Irodalmi és művészeti kérdések és értékek: A magyar történeti festészet. (Dr. Balás-Pirt László.)

Apró közlemények: folyóirat- és könyv-

szemle. Szerkesztő Angyal János. Kiadja a Kír. Tanfelügyelő Orsz. Egyesülete.

A Népoktatási Szemle egyes, az Iskola és Élet már hármas tagozódású folyóirat. Az első részben a Népoktatási Szemle jól ismert modora szerint az iskolával, a második részben a tudománnyal, a harmadik részben pedig az irodalommal és a művészettel foglalkoznak a munkatársak. A tudomány, az irodalom és a művészet figyelemmel kísérése az átszervezés legnagyobb, rendkívül értékes eredménye, mert ezzel a módosítással az Iskola és Élet több nélkülözhetetlen folyóiratot pótol, hogy pedig ez mt jelent, arról már egyetlen szót sem szükséges írn.

Egyházzenei-irodalmi pályázat. A Renolder-intézet növendékel Kisdí Cantus Catholici-jének új kiadásával értékes és hézagpótló munkát indítottak el. E téren azonban még igen sok lehetőség kínálkozik. Megjelentésre várnak a XIV. századtól nagy bőségben fennmaradt liturgikus és félig liturgikus kódexeknek (fűtées felsorolásukat I. Huber: Korális Tanfolyam 63. old.), a XVI. és XVII. század kéziratol és nyomtatott énekeskönyveit sib. Tudomásunk szerint még nem jelent meg magyar fordítás a Caeremoniale Episcoporum egyházzenei rendelkezéseiről (főleg az I. k. 27. és 28. cap.), vagy a Graduale Romanum előszaróról. Vagy a mai kérdésekkel kapcsolatban ezekről a témákról: Katolikus egység — egység és énekek. Az egyházi ének, mint a pasztoráció eszköze. Ének a hitbizsgalmi egyesületekben. Az ilyen munkálatokba főként papi szemnértalmunk kapcsolódhatnának bele legendémnyekben, ahol a humanista és liturgikus előképzettség már úgysis adva van. A Magyar Kórus az ilyenirányú munkásság serkentésére ezenel pályázatot hirdet, melynek határideje 1937. október 1-én jár le. A legjobbat és a közérdeklődésre leginkább számoltartó dolgozatot nemcsak megjelentetjük, hanem még 50.— pengő jutalommal is kitüntetjük, továbbá hármat pedig 25—25 pengő értékű kótával jutalmazunk.

A Haladás Nyomda Rt. a legszebb
fadobozos névjegye ajándék!

Szerkesztésért és kiadásért felel: MAGYAR SANDOR.
Kiadó a Pécssegyszármegyel Róm. Kat. Tanfelügyelő.

Haladás Nyomdatérszékünyfértéség Pécs, Hírdő-utca 21. szám
Hírdő- és Szent Mór-utca sarak) — igazgató: Douraszky Lőrinc

KATOLIKUS ISKOLA

A pécssegyszármegyel tanhatóság hivatalos közlönye
Népoktatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1937. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incedy Dénes-utca 9/, (Pápi Otthon), hová a lap szállási részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is kalandódnak. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon kalandódnak be.

Pécs, 1937. július 1.

XXVI. évfolyam, 7. szám.

Közgyűlésünk.

Június 2-án tartotta egyesületünk XXVI. rendes és egyben tisztújító közgyűlését Pécselt, a belvárosi Kat. Kőr dísztermében. A közgyűlést megelőzőleg 8 órakor dr. Juhász Béla, prépostkanonok, tanügyi főtanácsos, ehm. főtanfelügyelő, egyesületünk egyházi elnöke szemtanúsít mondtó a szétesegyházban.

A közgyűlésen megjelent Virág Ferenc, megyéspüspök önmegjelöltsége, akit a nagytermet zsűfőlség meglőtő tagok lelkes hódolattal üdvözöltek. A megyéspüspököt hivatalosan Barabás András, világi elnök köszöntötte. Önmegjelöltsége az üdvözlésére rövid beszédben válaszolt, melyben hangsúlyozta, hogy mindig együttérvezt és együttérvezt tanítóival, aminek bizonyítéka, hogy bérmutatja alkalmával sohasem másasztja el az iskolák meglőtőgatását. Minden látogatás alkalmával meglőtőgatott a tanítóság felelősségteljes munkájáról és mindig úgy érezte magát, mint akit hazacérkezett. Bismert a tanítóság munkájának nemzetelőlt voltát és ezért bíztatásul és buzdításul mindig rajtuk a szeme. Ez a közgyűlés is szolgáljon arra, hogy új kedvet, erőt és kitartást merítse, a jó lsten segítségében bízza, ezután is hiven és becsülettel szolgálják a katolikus magyar tanügyet.

Elnöki megnyitó.

A közgyűlést dr. Juhász Béla, prépostkanonok, tanügyi főtanácsos, ehm. főtanfelügyelő, egyházi elnök nyitotta meg. Mint az egyesület új egyházi elnöke, akit most elsőszben vezet el az egyesület közgyűlését, megnyitójában programot adott, melynek lényege: „nem azért jöttem, hogy nekem szolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak”. Ez a szolgálat a magyar katolikus oktatás-nevelés előbbrevitelének és az egyesületben tömörült egyházzsármegyel tanítóság szellemi és anyagi érdekeinek szolgálatá. Úgy látja és vallja, hogy mint elnöknek, neki kell legtöbbet dolgoznia, mert — mint

mondotta — „a tanító a nemzel napzsármegyel, én pedig az egyházzsármegyelben a nemzel napzsármegyel napzsármegyel vagyok”. Ehhez, az egyesülettel való meglőtőgatástól munkához kért a tagok támogatását és a jó lsten áldását.

A továbbiakban felhívta az egyesület figyelmét a most kezdődött jubileum évvel kapcsolatban az Eucharisztikus világkongresszusra. A szentélemben a tanítóira is nagy feladatok vár, mert a lelkek meglőtőgatását példaként, tetteikkel kell szolgálnia. Ezt a szolgálatot adja, mint programot az új egyesületi ére.

Barabás András, világi elnök az egész egyesület nevében üdvözölte az új egyházi elnököt, akit az egyházzsármegyel minden tanítója szeretettel és bizalommal várt erre a tisztársé. Munkásságát csak gyümölcszetben ismeri, mert iskolalátogatás alkalmával meglőtőgatott arról, hogy az új tanítógeneráció igen nagy tárgyal és a föllesztársé, mint gyümölcszet a fáját, dicséret mesterét.

A közgyűlés határozatképességének meglőtőgatása után a jegyzőkönyv hiteltelisére Nambourcs Gábor, felsőmindszenti esperes-püspök és Kiss Lajos, bánjai igazgató-tanító, a jegyzőkönyv vezetésére pedig Makár Béla, vásárosdombóli tanító kérte fel.

A mult évi közgyűlés jegyzőkönyve.

A litkár jelentése szerint a mult évi közgyűlés jegyzőkönyvét hiteltelítés után megyéspüspök önmegjelöltsége 1826/1936. lsk. sz. a jóváhagyta, így annak határozatal jogerőre emelkedtek.

A közgyűlés a bejelentést egyhangyolag tudomásul vette.

Kelemen Andor dr. előadása.

Tekintettel a magyar szentévre és az

ennek keretében lezajló Eucharisztikus kongressusra, a választmány főlkéire dr. Kelemen Andor, c. apát, pécsbelvárosi plébánost a manilla kongresszusnak — melyen személyesen résztvett — ismertetésére.

Dr. Kelemen Andor előadásában válaszolt a Conte Rosso, az Eucharisztikus hojő útját, melyen a pápai legátus, 17 püspök és érsek, 100 pap és kb. 600 utas indult el, hogy hódoljon az Eucharisztikus Jézus előtt.

A Fülöp szigetek minden templomában abszolút komoly vallásosság, bensőséges hit, áhitatos összességét talál. Ebből megállapítható, hogy a kongresszus elérté célját: mélyes hit és ragaszkodó szeretet által Krisztus dicsőségét hirdetni. A manilla férfiak fogadták tetteik, hogy többen jognak az Ur színtárához járulni, mint a nők. E fogadást meg is tartották. Az éjjeli misén 80 ezer férfi fogadta szívébe az Ur Jézust.

A zárókörménen, amelyet tekintettel a nappalok trópusi hőségére, szintén éjrt tartottak meg, rádión közvetítették a Szent Atya szöveit. Amikor főlhangzott Összessége köszönete: Laudetur Jesus Christus, a több szövezerjnyí omeg éög gyertványa a kezében, térdre borult és néma megilletődéssel hallgatta a világegyház jelenék hozáértétezt szavait. Ugy érsek előadó, mintha a földnek erre a sárhára hirtelen rázuhanat volna millárd csillaggal a tejút egy darabja.

A Magyarországon tartandó Eucharisztikus kongresszuson meg főljokni kell a teljesítményeket. A kongresszus nemcsak Budapest ünnepe, hanem minden katolikus magyar és épen ezért még a legihesebb állításnak is bele kell kácsolódni. Minden magyaroknak és minden magyar emberpalántának el kell tennie a maga adományát: az Eucharisztikus lelket. Manilla-ban a hadihajó fényszóvát főljok glóriát a kereszt körül. Budapestben főljok a szívek lángjai ragyogják körül. Ebben a júnyben ott kell égnie Szent Mór egyházmegyéje minden tanítója szívének is.

A hallgatóság feszült figyelemmel hallgatta és lelkes tapsal jutalmazta a hitnő előadást, melyért a közgyűlés jegyzőkönyví köszönetet mondott.

Titkári jelentés.

Vitéz Széchy Pál, egyesületi titkár előterjesztette jelentését, melyet a közgyűlés határozata értelmében alábbiakban szöszernit közlünk:

Tekintés Közgyűlés!

A titkári jelentések célja minden egyesületben az illető egyesület működéséről legalább átmeneti képet adni, hogy ennek alapján megállapítható legyen egyrészt, hogy az egyesület megfelel-e alapszabályaiban lefektetett kötelezettségeinek, más-

részt szempontokat kapjon a munka sikeres folytatására.

Egyesületünk elmúlt évi munkájáról is ilyen szempontok szerint igyekszem jelentésemet megtenni.

Alapszabályaink szerint egyesületünk legfontosabb működő szervei az espereskertületi tanítói körök. Ha tehát egyesületünk működéséről akarunk képet kapni, akkor elsősorban ezen espereskertületi tanítói körök működését kell vizsgálni tárgyává tennünk.

Alapszabályaink 26. §-a határozza meg az esperk. tanítói körök munkáját és teendőit részletesen. Ha tehát a körök munkáját akarjuk megvizsgálni, nem kell mást tennünk, mint figyelemmel kísérni, milyen módon és milyen mértékben felelnek meg az e §-ban lefektetett követelményeknek? Ebből a szempontból általánosságban azt kell jelentenem, hogy esp. kerületi körökünk mindegyikében tartalmas, komoly, eleven s az alapszabályoknak megfelelő munka folyt s éppen ezért ezt a munkát részleteiben is érdemesnek tartom méltatni, hogy egyrészt elismeréssel adózunk a körök szellemi irányítóinak, a munkát végző tagoknak, másrészt, hogy egymás munkáját megismerve az egységes tanítói közvélemény kialakítását sikeresen munkálhassuk és harmadsorban, hogy az esetlegesen mutatkozó hiányokat a jövőben pótolhassuk.

a) A fentidézett §-nak az adminisztrációs teendőkre vonatkozó részét mindenütt pontosan betartották, ami fejezetként lélekre vall.

b) A körü gyűlések tárgyszoraitan mindenütt szerepeltek az alapszabályok követele gyakorlati tanítások, melyek egyrészt a helyiérdekkö tanítás és nevelés kérdéseinek megvitatását és ezen keresztül az általános pedagógiai és didaktikai képzést szolgálták. E tanítások a népiskola minden tárgyát föleltek, mégis túlsúlyban voltak az ének és a testgyakorlás. Mindkét tárgy célkitűzése, tanításának elméleti elgondolása és gyakorlati keresztüvitelének napjainkban kezd kiforrni s így ezen tárgyának a gyakorlati munkáiba való beállásútlása körökének a kor követelményeivel való együltlhaladását jelenti.

Igen helyesnek kell tartanunk azt az eljárást, amit ezidén már több kör követett, hogy t. i. a gyakorlati tanítást megelőző az illető tárgy tanításáról tartott elméleti előadás. Ilymódon körü gyűléseink szinte pedagógiai szeminariumokká alakulnak, mert az elméleti előadó kifejti az illető tárgyra vonatkozó általános módszertani elveket, majd ezek alapján a tanításra kitűzött egységnek módszeres felépítését. A gyakorlati tanítás aztan ennek az elméleti megalapozásnak aprónérvé váltása. Helyesnek és követendőnek kell tartanunk ezt az eljárást azért is, mert egyrészt jól ismeretek nyújt, másrészt módot ad az elmélet és a gyakorlat közötti összehangolásra, megmutatja, mit és mennyit lehet az ideálisan elgondolt elvekből a gyakorlatban ténylegesen megvalósítani; harmadsorban mivel két embert foglalkoztat, akiknek mon-

dani és tennivalóikat össze kell hangolnoki, ami eszmészerese és ennek alapján a nézetek tisztázására vezet.

Mindezek alapján jó volna, ha a jövőben minden kör így rendezné meg ezirányú munkáját. Ez természetesen azt jelentené, hogy a hagyományosan programbeosztástól el kell térni. Eddig u. i. a legtöbb helyen a gyakorlati tanítás megelőzte a körü gyűlés hivatalos tárgyszorozatát. A tanítás lezajlása után nyitották meg a gyűléseket, az előki megnyitói, az üdvözlések után került sor a tanítás bírálatára s talán még csak ezután a megfelelő elméleti előadásra. A jövőben mindkettőt a hivatalos tárgyszorozatra kellene itatni és pedig így, hogy elméleti előadás előzje meg a gyakorlati tanítást. Utánuk mindkettőnek megbeszélése következne.

A gyakorlati tanításokkal kapcsolatban még egy örövendés jelenségre szeretnék e helyütt rámutatni s ez az, hogy az elmúlt évben már két körben került szönyögre a hitan tanításának kérdése, gyakorlati tanítás formájában. Az egyik körben hitan egyező tárgyalása, a másikkban pedig egy hitani elemzési óra. Mindkét helyen a plébános tartotta a gyakorlati bemutatást. Helyesnek és követeésre méltónak kell mondanunk, mert ezzel egyrészt a főtiszt. papságot is ténylegesen belekapcsoljuk pedagógiai képzésünket szolgáló munkánkba, másrészt a filálkban sok helyütt rendezésre hivatottak is végző tanítók szemézetéből, mintát és példát kapnak a teológialag képzettebb paptól a hitani egység tartalmi és ennek alapján módszeres felépítésre nézve is. Helyes volna tehát, ha a többi körök is követnék ezt a példát.

c) Alapszabályaink szerint a körök teendői közé tartozik a vallásos és hazafias nevelés, az ilyen irányú irodalom, valamint a társadalmi problémák figyelemmel kísérése, előadásokban való feldolgozása s e révén a nép közé vitele. Ezt a célt is becsülettel szolgálták körökünk, mert gyűléseinkben a szükségképpen felmerült tanügyi problémák mellett a körülkötött zakolató élet minden aktuális problémáját megvittatták. Így majdnem minden körben megemlékeztek Liszt Ferencről, mint a magyar zenei alkotások mesteréről, életének erköci és hazafias vonatkozású tanúságairól s így a róla való megemlékezés tanítói szempontból is értékes elhatározások kiindulópontjává lett.

Szerpeleték a körü gyűlések tárgyszorozatán az általános pedagógia köréből a nemzetnevelés, a pedagógiai naturalizmus, a család és iskola viszonya, a társadalom és a gyermek viszonya, a nevelés helyes iránya, a nevelőmunka, a falú és a tanító viszonyának kérdései: a módszertan köréből az ének, a testgyakorlás, a földrajz, gazdaságról, alkotmányról, helyesírás tanítási módszereiről szölo megbeszélések.

Az aktuális kérdések közül helyütt szerepelt a magyartalanságok elleni küzdelem kérdése, a tanítási vázlatok készítésének és az időszerű tanügyi rendeleteknek megbeszélése.

Az előadásokkal kapcsolatban két érdekes térmáról szeretnék még megemlékezni. Az egyik kör-

ben, a körnek egyik értékes tagja vezérkönyvet írt a kisebbségi tannyelvű népiszkola részére. Maga a probléma egészen időszerű. A szerző szerény-ségét, egyrészt a legjobbat akarását, másrészt jelenti az elhatározása, hogy a könyv megjelentése előtt a körü gyűlésen, személyesen, megbeszélés tárgyává tette annak szellemét, elgondolását, módszeres szempontjait. Bár minden vezérkönyv is így tene!

A másik érdekes és talán értékes téma az egyik kör azon kezdeményezése, hogy a körü gyűlés kapcsolatban előadást tartottak az orgonáról, szerkezetéről, fizikai és működési szempontból s ezen előadást gyakorlati bemutatás követte. Ma, mikor az egyházi ének és zene kérdése előtérben áll, mikor mindkettőnek megreformálásáról írunk és beszélünk, csak helyeselni és követni lehet ezt az eljárást, mert ennek eredménye ösztönzés lehet a többetákarásra és félékezés a vadhatások ellen.

d) Alapszabályaink szerint figyelemmel kísérendő a nép vallásos, hazafias, gazdasági és másirányú szellemi élete is. Etekintetben is megféleket körökünk a követelményeknek, mert szöba hozták a falu egészségügyi kérdéseit, az új idők követeleményeinek megfelelő családnevelés kérdéseit, a fiatalokéknak az erköcsi romlását megakadályozó intézkedéseket. Ezt a célt szolgálták, különösen Baranyában a testnevelési körüli felügyelők, akik ténylegesen is belekapcsolódtak a körök gyűléseinek munkájába, előadásokkal, bemutatásokkal fokozottabban munkára serkentve tanítónkát, és az iskolánküvíti népművelési titkárok, akik a népek az iskolánküvíti történő vallásos és erköcsiös nevelését hangsúlyozták.

e) Az elmúlt évben már több kör követele azt a helyes eljárást, hogy részben a ker. tanfelügyelő, más helyen a körüli iskolafelügyelő a körü gyűlések keretében számlát be iskolafelügyelők körben szerzett tapasztalatairól. Ez a beszámoló nevek említésére nélkül történt és csak az általános érdeki feljlesztésekre terjedt ki. Az ilyen beszámoló alapján minden felmerülő kérdést baranyaság alapon meg lehet hozni s így ezek is nagy sikerrel járulhatnak hozzá az egységes tanítói közvélemény, az egységes felölgés és eljárások kialakításához.

f) Meg kell még emlékeztenem az egyes körökben elhangzott és elfogadott olyan idítványokról, melyek esetleg általános érdeklődésre tarthatnak számat.

1. A gödreai esp. ker. tanítói köré indítvány alapján elhatározta, hogy ezután minden gyűlésére *vitátéttel* éljen, melynek témája mindig a falusi tanító és a nép vallási, művelődési, egészségügyi, gazdasági, társadalmi életéből vett egy-egy jelenség, továbbá a tanító és a falusi nép egymáshoz való viszonya. Egy-egy felvetett vitatémát minden oldaltól alaposan megbeszélnek s ennek alapján közös eljárástok alkalmaznak. Ez lesz az igazi falutaluts!

2. A siklósi kör indítvány alapján elhatározta, hogy tagjai az általuk előadott szindarabokat, ille

től az azoknak szövegkönyveit egy központi helyre adják, ahonnan minden tag megkaphatja azokat. Másútt is meg lehetne csinálni.

3. A németbiói és a pécsi kör foglalkozott a futsal tánciskolák és táncmulatságok kérdésével s mindkettő határozati javaslatot fogadott el, mely szerint keressék meg a vármegye alispánja, hogy szabályrendeletileg tiltssa el az általános továbbképző iskolák leánytanulóit a koszmáti tánciskolák és mulatságok látogatásától.

4. A pécsi kör azon indítványát is megfontolás tárgyát képezheti, mely szerint keressék meg a vármegye alispánja azírányban, hogy a nyári menedékhelyek vezetésére csak állástalan tanítónőket és övönöket alkalmazzanak.

5. A körök működésével kapcsolatosan végül megemlítsék méltóan tartom a dombóvári körnek azt az elhatározását, hogy gyűlését akkor és abban a községben tartotta, amikor és ahonnan egy érdekes tagja nyugalomba vonult. A közgyűlést megelőzőleg díszközgyűlésben búcsúztatta el a nyugalomba vonuló tanítót és ebbe beleontva a községet, a közigazgatást és a volt tanítványokat is. Egy kerület nevelőinek, egy falunak és egy nyugalomba vonuló tanítónak ez a közös ünnepe, mely érzelmi közönségre vonja a nevelőt, szülőit és tanítványt, feltétlenül nevelőhatással van mindhárom egyaránt, fokozza a tanítói munka megbecsülését, a bizalmat s így népművelési szempontból pozitív értéket hoz. Amennyiben ilyenre alkalom adódik, használjuk hát ki!

Az elmondottak alapján megállapíthatjuk, hogy körök mind tekintetben komoly, tartalmas, eleven életet éltek és dícséretre méltó munkát végeztek.

II. A körök munkája után meg kell emlékeznem tagjaink kiváló egyéni munkájáról is, melynek jele az a sok elismerés, melyet tagjaink felettis hatóságainktól kaptak. Így:

a) Pro Ecclesia et Pontifice érdemkereszlet kapott Alibauer József.

b) Főpásztori elismerésben részesült: Alibauer József, Cser János, Hartveg Jenő, Németh Gyula és Tircsi Polikárp.

c) A Megyéspüspök Ur. Ónagyméltósága ker. iskolatagozatokká nevezte ki: Horányi Károlyt és Vargha Ferencet.

d) Igazgatótanítókká: Csiki Székely Dénes, Czeller István, Horváth Béla, Kerekes Géza, Szántó Mihály, Szilágyi Gyula, Vadász Béla és vítež Tófalvy Ágoston.

e) Baranya vármegye 100–100 pengővel jutalmazta a tanítás és nevelés terén legkiválóbb eredményeket elért következő tagjainkat: Bartek Margit, Bodó László, Hesz János, Káta József, Keintrath Béla, Kiss Lajos, Kienle Dezső, Hukker Tibor, Kerekes Ferenc, Radnai Mária, Mesterházy János, Nübel Jánosné és dr. Tibor Béla.

f) A júlieni egyesület 100–100 pengővel jutalmazta Alibauer Józsefet és Pohl Istvánt, oklevél-tel: Sasvári József, Radics Béla, Kósa József,

Bartek Margit, Hernai Béla, Monoszlai Endre, Dekány István, Hesz János, Ebrics István, Keintrath Béla és Prettl József tanítókat.

g) A TESZ érdemkereszlet tüntette ki Koudela Gyula és Csiki Székely Dénes tagtársainkat.

h) Az országos irodalmi pályázatot díszoklevél nyert Dlusztusz Imre.

III. Az elmúlt év folyamán elhunyt 4 tagunk. Új tagjaink száma: 21.

IV. A múlt évi lelkigyakorlaton résztvett 24 tagunk.

Ezzel kapcsolatban meg kell emlékeznem arról, hogy a szentlőrinci kör tagjai részére a nagyhétben külön lelkigyakorlatot rendeztek, hogy így minden tagja részére biztosítsa a lelkigyakorlatok nagy értékét.

V. A múlt évi közgyűléssel kapcsolatban minden tekintetben jó sikerült egyházzenei napot rendezett az egyesület.

VI. Mielőtt jelentésem befejezném, alapszabályszerűen be kell röviden számolnom az elmúlt ötvenes ciklusról.

Az elmúlt öt évben egyesületünk szabályszerűen megtartotta az évi egy választmányi ülést és a rendes közgyűléseket. A választmányi ülések helye mindenkor Pécs, a közgyűlések Pécs és egyben Szekszárd. Közgyűléseink egy kivétellel mindig megtisztelte magas jelenlétével kegyes Főpásztorunk, mindenkor élénk figyelemmel kísérte beszámolóinkat, törekvéseinket és mindenkor volt néhány barátságos, atyai buzdító szava hozzánk. Csak nagy szerettel emlékeztethünk meg Róla és hálnakát buzdítását alapján végzett fokozottabb munkánkkal rohatjuk le.

Közgyűléseinken jelen voltak mindenkor az illetékes kir. tanfelügyelőségek kiküldöttei, a testnevelési felügyelőségek, a világi hatóságok és az iskolán kívüli népművelési bizottság képviselői. Mindannyian egyeztek belekapcsolódni munkánkba, utbagaztásaikkal fokozták munkánk értékét, elismeréseikkel további erőfeszítésekre sarkalltak. Köszönet érte!

Közgyűléseinken a hivatalos programon kívül mindig értekes előadók szerepeltek, értekes, aktuális problémákkal. Így: Barabás András, vi. elnök, Kutor Ferenc, dr. Pilián Mihály, Polgár János és vítež Székely Pál. Önzetlen munkájukért fogadják most is hálas köszönetünket.

Választmányi üléseinken és közgyűléseinken állandóan felszínre tartottuk a tanítósgot ért sérelmeket, a tanítóképzést, a tanítók kinevezésének kérdését, az egyházi ének és zene reformját, a német agitáció elleni küzdelmet.

Evenkint 4–4 pályázatelt tűztünk ki s a bíráló-bizottság véleménye alapján a következő szerzők nyertek 50–50 pengős pályadíjakat: Bodó László 3 s Lassányi József 3 ízben, Barabás András, Gasz József és Nübel Jánosné és a pécsi püspöki tanítóképzőintézet cserkészcsapat 1–1 ízben.

1935-ben kiadtuk az egyházmegyei tanítói névtár.

Szociális téren főleg a volt egyházmegyei főtanfelügyelő által létrehozott „Komócsy István Segélyalap” segítségével dolgoztunk. Ebből az alpból 1932-ben 1.044,28,—, 1933-ban 1.115,30,—, 1934-ben 1.210,57,—, 1935-ben 1.152,10,—, 1936-ban 1.156,64 P-t, összesen 5.678,89 P-t utalt ki a hatás bizottság bájba jutott tanítóink részére.

Az öt év alatt összesen 900 P-vel segítette egyesületünk a pécsi tanítóképzőintézet cserkészcsapatát, amelynek így módon a legnagyobb jötevője lett és 100 P-vel ugyancsak a pécsi tanítóképzőintézetnek résztvevő V. év növendékeit a Marézbán zárt lelkigyakorlaton.

VII. Mindezek összefoglalva azt kell mondanunk, hogy egyesületünk minden működő szerve és minden tagja az elmúlt évben is, a lezart öt-éves ciklusban is, minden tekintetben és minden téren értekes, eredményes munkát végezt. Az Isten áldása legyen rajtuk, munkájukon és jövővő törekvéseiken, hogy a következő öt év végén még nagyobb eredményekről számolhasson be az akkori krónikas!

Tisztelettel kérem jelentésem szives elfogadását.

A választmány határozatainak jövőhegyása.

Vítež Székely Pál, titkár előterjesztette az 1937. április 29-én tartott választmányi ülés azon határozatait, melyek közgyűlési jövőhegyást igényelnek.

1. A „Komócsy István Segélyalap” hites bizottságába a közgyűlés a választmány javaslatára alapján Schneider Lajos, mohácsi és Vargha Ferenc, szentlőrinczi igazgatótanítókat küldte ki.

2. A múlt évi zárszámadást 3660 56 P bevéttel, 3094 68 P hiadással és így 565 68 P maradvánnyal a közgyűlés elfogadta s a választmány javaslatára alapján Magyar Sándor, főpénztárosnak a felmentvényt megadta.

3. Az 1937. évi költséget 4582 88 P fedezetelt szemben felmerülő 3930 P szűksglettel és így 652 88 P maradvánnyal a közgyűlés elfogadta.

4. A „Komócsy István Segélyalap” első-mólast 3724 60 P bevéttel és 1169 60 P hiadással és így 1555 P gyümölcsözőleg elhelyezett maradvánnyal a közgyűlés elfogadta és a választmány javaslatára alapján Magyar Sándor, főpénztárosnak a felmentvényt megadta.

Az 1937. évre rendelkezésre álló 1760 67 P-ból a választmány javaslatára alapján 1200 P-t megküldésére, 560 67 P-t tartalékolásra rendelt a közgyűlés.

5. A bíráló bizottság jelentése alapján a közgyűlés tudomásul veszi, hogy a választ-

mány Bodó László, sásdi igazgatótanító és Lassányi József, versendi tanító 1–1 pályamunkáját 25–25 P-vel jutalmazta.

6. A közgyűlés elfogadta a választmány által javaslatba hozott és a Katolikus Iskola 1937. május 1. számában közölt új pályateteleket.

7. A Szivárgárda központi vezetősége által folyó évi július hó 5–10-ig rendezendő Szivárgárda és ezzel kapcsolatos lelkiigakorlatra Ignics József, mámoi és Malonyay Elemér, szekszárdi igazgatótanítókat küldti ki a közgyűlés a lelkiigakorlatos alap terhére.

8. A közgyűlés nagy lelkesedéssel fogadta a választmány azon egyetemes javaslatát, hogy Komócsy István, pápai prélat, örökemem, volt egyházmegyei főtanfelügyelőt nagyvonalú és önellen munkásságáért, melyet az egyházmegyei r. kat. iskolák nióvájának emelése és a tanítósg anyagi helyzetének javítása érdekében kifejtett, a közgyűlés az egyesület dísztagjává válassza.

Berhi István népművelési titkár előadása.

Berhi István, Baranya vármegye iskolán kívüli népművelési bizottságának titkára tartotta meg ezután az iskolán kívüli népművelési iszószerű kérdéseit foglalkozó előadást, melyben a népi lélek ismertetése alapján azokat a feladatokhoz sorakoztatta fel, amelyek munkáltságában és megoldásában is a főszerepet a tanítók, értekes előadást legelőször számunkban teljes egészében közöljük.

Indítványok.

A titkár előterjesztette a gördel esperest kerültelem szabályszerű időben beérkezett indítványát, mely szerint kérje fel a közgyűlést az egyházhatalomságot, hogy a nagyemlékságú püspöki kar útján járjon el a pallás-ság közoktatásügyi minisztériummal az irányban, hogy az államségelyes hiffelkezelt tanítói állások betöltését szabályozó rendelet helyesbítések ölképpen, hogy ezen állások megpítésedésekor véglegesen töltessenek be még akkor is, ha tanév közben őrésednek meg.

A közgyűlés az indítványt elfogadta.

A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása.

A közgyűlés úgy határozott, hogy a jövő évben, tekintettel az akkor Pécselt az Eucharisztikus kongresszusán kapcsolatban rendezendő ünnepi játékokra is, az egyesület Pécsent tartsa meg évi közgyűlését.

Tiszatöltés.

Barabás András, világi elnök a titkár

nevében meghőszöntte a tagok támogatását és a választott tisztségeket a közzgyűlés rendelkezésére bocsátotta.

Dr. Jakab Béla, egyházi elnök meghőszöntte a tisztikarnak 5 évi munkáját, majd a szövetségű bizottság megalkotása után elrendelte az új tisztikarnak alapszabályoszer megválasztását, melynek lebonyolíthatása végett az ülést feljuggesztette.

A titkosan megjelelt szövetség alapján a közzgyűlés **Homocsy István**, pápai prelátus, örökönokokat az egyesület dísztagjává választotta.

Ugancsok titkos szövattással 5 évi időtartamra, tehát 1937—1941. évekre a következő tisztikart választotta a közzgyűlés:

Ülági elnök: **Gassz József**, baranyajenőti kántortanító.

Alelnökök: **Barabás András**, párti és **Kollai Ádám**, szentlélekesi igazgatótanítók.

Titkár: **Vitéz Székely Pál**, pécsi püspöki tanfőnékpő-intézeti tanár.

Főpénztáros: **Magyar Sándor**, ehm. tanfelügyelő.

Jegyzők: **Baráth György**, csibről és **Mahár Béla**, vásárosdombói tanítók.

Választott választmányi tagok: **Horényi Károly**, drávakeresztúri, **Paulicsék János**, mecsekszabolcsi, vitéz **Simon Simon**, szekszárdi és **Tincsi Polihárp**, komocsszentjánai igazgatótanítók.

Bíráló-bizottság: **Dr. Gábrriel Pál**, püspöki tanácsos, pécsi püspöki tanfőnékpő-intézeti h. igazgató, **Eberhard János**, mucsii igazgatótanító, **Fekete János** és vitéz **Székely Pál**, pécsi püspöki tanfőnékpő-intézeti tanárok.

Számvizsgáló-bizottság: **Nemes József**, magyarregyuti, **Partl József**, dombóvári és **Peltróics Károly**, mohácsi igazgatótanítók.

A közzgyűlés kelhessen ünnepelte az új tisztikart és **dr. Jakab Béla**, egyházi elnök zárószóvalval véget ért.

EGYESÜLETI ÉLET.

A pécsi espereskerület tanítói hősé folyó évi május 24-én, Somogy hőségekben tartotta rendez évi gyűlést, Szeitz József, esperes-kerületi tanfelügyelő elnökletével. A gyűlés 9 órakor szentmise vette be. Míse után a kör tagjai áruonultak az iskolába, ahol Herkes Károly, ülági elnök megnuttatóval a gyűlés kezdetét vette. A megnuttó után Bor Sándor, pécs-gyűrvárosi segédlelkész tartotta meg mintatánítást a hitoktatás tárgykoréljából. Ezt követően Szeitz József, kerületi tanfelügyelő felolvasta Komocsy István, prépostkanonok áttartat, amelyben Ő Meltóságának annak az óhajának ad kifejezést, hogy úgy most, mint a jövőben, a pécsi esperesi tanítói körnek óhajja maradjon. A kör tagjai ezen kitüntető áttartat egyhangu lelkesedéssel fogadta és az egyházi Elnök indítványára Ő Meltóságát dísztagjai sorába választotta. Folyóégek tárgyalása után a kör megjelelt a tisztújítást, amely szerint: elnök: Kálóczi Mihály, romonyai kt; alelnök: Páulicsék János, mecsekszabolcsi kt; jegyző: Piller Ferenc, nagyrápdái kt; pénztáros: Kellér Béla mecsekszabolcsi kt; számvizsgáló tagok: Székely Károlyné, Szilpánovits Nándorné, mecsekszabolcsi tanfőnök és Zákonyi László, püspökhogadi tanító. Végül Szeitz József, kerületi tanfelügyelő könnégek közli búcsúztatja el Herkes Károly, magyarszerlősi kt. tanító iskolafőnöket, aki több mint három évtizedet megaladó kiváló működése után nyugalomba

vonul. A gyűlés a búcsúztatott megható viszontálással véget ért.

A siklósi espereskerület tanítói hősé 1937. évi május hó 25-én tartotta tavasz gyűlést Magyarbólyon. Szentmise után a tagok a r. k. elemi népiskolába vonultak. A gyűlést Boschert Kázmér, esp. ker tanfelügyelő, az egyesület egyházi elnöke nyitotta meg. Megnuttatóban rámutatott arra, hogy a gyűléstg a kerület összes iskolát meglátogatta és a látottak nagy örömmel töltik el, minden iskolában szorgalmas munka folyik.

Prenek József, magyarbólyi tanító értekes, tartalmas, jól felépített mintatánítást tartott. A tanítás tárgya: „Magyar Cimer és Zászló”. A hozzászólások egyhangúlag megállapították, hogy feladatát kitünően oldotta meg.

Vesztergombi János, beremendi káplán a „Horogherszt és kereszt”. Kall Antal, beremendi kt. tanító „A gyermeknevelés a világméretűk szolgálatában”. Várkonyi Antal villányi tanító, „A kérdés jelentősége tanításban” c. tartott értekes és tartalmas előadást. Utána a tisztikart választották meg a következő eredménnyel: Elnök: Kutas Antal, siklósi kt. tanító; alelnök: v. Szalay Sándor, marlagárdai tanító; jegyző: Saághy Dénes, siklósi tanító; pénztáros: Bóhm János, villányi tanító; számvizsgálók: Prosch János és Várkonyi Antal, villányi tanítók lettek.

A gyűlés Kutas Antal, kt. tanító, ülági elnök zárószóvalval, melyekben az Eucharisztikus kongresszus jelentősége hirta fel a tanfőnök figyelmét, ért véget.

Határidő-émlékeztető.

A pécségyszáz megyei Irkák, rajgyűzúzetek, hangjegyzúzetek és értesítőkönyvecskékre vonatkozó rendelkezések az 1937/38. tanévtore. A következő Irkák állanak rendelkezésre: négytanos magyar Irkából 12, 5 és 4 filléres, egytanos (diktáandó), számláló és német Irkából 5 és 4 filléres, síma, vonatkozó 4 filléres Irka és kapható, rajzírjézt 20 filléres, perforált rajzírjézt is rendelkezésre, deca 24 fillér és hangjegyzúzet 14 filléres árban. — **Polgári iskolai Értesítőkönyvecskék** a 2193/1939. sz. főtanfűgyelői rendelet alapján az igazgatószék által július 15-ig a pármegyei kt. tanfelügyelői hivatalonok megküldendők. **Az elemi népiskolai tanítók tanfőnételezúzettségének megfosszabbítása**

tárgyában a tanítók a 12. évet betöltött s az elemi iskola VI. osztályát el nem végzett összes tanítók kímítatását az iskolázás útján kötelezett július 10-ig a kt. tanfelügyelőszékhez beértesíteni. Nemleges jelentés is beérteszendő. (lásd Hívatások Közöny 1383. számában közölt az 577/1938. VII. a. sz. rendelet.) — **Iskolatánítói jegyzúkönyvek** és évi iskolai jelentések a kerületi tanfelügyelői által július 31-ig az éhm. főtanfűgyelői hivatalonok beértesítendők. — **Tagdíjétek** az alapszabályok értelmében most már személyi sürgétes beúrára néllől a kör pénztárosok által a rendelkezésre bocsátott postai beértesítési felhasználásával haladéktalanul beküldendő kímítatás kísereében.

Egyház megyei főtanfűgyelői rendelkezések.

1634/1937. sz. **Elemi népiskolai fejlesztéséknél és építkezéséknél következő elvek.** A m. kt. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1937. május 8-án, 60.991/1937. VI. t. o. szám alatt kelt értesítése szerint az 1937. és az 1938. év folyamán a népiskolák hiánytatnak megszüntetésére nagyobb arányú iskolafelújítási és építkezési munkálatok megindítása váli lehetővé. Bazel az állam htv. 1000 új népiskolát tanterem építéstezsi lehetőséve.

Az építéste program elkészítésénél a m. kt. vallás- és közoktatásügyi miniszterium a következő elvi szempontokat kívánja érvényesíteni:

1. Régi iskoláépületek kísereítésére és belterületi tanítói lakások építésére államsegély nem utalható ki.

2. Új, ahol tanítói lakás építésre szükséges, erre az iskolafenntartónak a lakásépítéste lekötevéssel szerzendő hitel útján kelt módot keresni.

3. Régi tanterem helyett újnak építésére csak oly esetben utalható ki államsegély, amíg az iskoláépítési összeúléssel fenyeget, vagy továbbhasználatra a tanítók egészsége, vagy épésge tekintetében veszélyes.

4. A váltakozó oktatás kíserezőbőlhétése céljából szükséges tanterem építéste a miniszterium az 1937. és 1938. évben csak a tanyai iskoláknál támogathatja, mert ezeknél a váltakozó oktatás a tanév tnylvornom részében a süörtéség korai beállta miatt nem alkalmazható.

5. Olyan helyeken, ahol a lakosság nagy arányú töltésével teljesen osztatlan iskolák létesítését, vagy ilyenek létesítésének támogatását.

6. Olyan helyeken, ahol a lakosság ugyanegy egyház következőbe tartozik, vagy ahol a következő felekezetiük olyan nagy számba élnek, hogy az eddigi iskolával nem bíró egyház is legalább két tanerős népiskolát be tudna népesíteni, amennyiben ennek anyagi feltételei adva vannak, hajlandó lesz a vallás- és közoktatásügyi miniszterium a népiskolai hiányok

megszüntetését felekezeti iskola bővítésével vagy új felekezeti iskola létesítésének támogatásával is előmozdítani.

7. Olyan esetekben, amíg az következő felekezethez tartozó tanfőtelesek okoznak valamely hűfelekezeti iskola zsűfűfűságtát s a másvallású tanítók részére legalább részben osztott hűfelekezeti iskola nem létesíthető, közsegély vagy a közsegély hiányosság esetén állami iskola létesítésével kívánja a miniszterium a zsűfűfűságot megszüntetni, oly módon azonban, hogy a létesítendő községi, vagy állami iskolának az oktatásügyi érdekek megúvása végett a meglévő hűfelekezeti iskolával osztálymegosztás szerint együtt kell működnie. Az ily egytanítós, de hűfelekezeti iskolával együtt működő állami vagy községi iskolában olyan tanítók fog alkalmaztatni, aki az iskolával nem bíró egyház híve s azzal a következőzettel, hogy az egyház által kívánt ténykedéseknek megállapodászerű elvállalására is kötelezettek.

Felkérme a felügyeletem által tartozó iskolák helyi tödségeit, hogy amennyiben a fent felszútt tödségek iskolafelújításra, avagy iskoláépítésre lenne szükség, az ilt következő szempontok figyelembevéttel járjanak el.

1736/1937. sz. **Ostrátr-magyar diákcserebőrlő.** A vallás- és közoktatásügyi miniszterium 32.781/1937. V. 1. szám alatt arról értesítette az egyházmegeit hatóságok, hogy az ostrátr „Vaterländische Front” az ostrátr kormány által támogatott ifjúsági szervezete a magyar és ostrátr nép kultúrális összerattörőandóságának és soroközöségének elmélyítésé céljából „Németpártás-akciók” címen a folyó év nyarán ostrátr diákokat magyar családoknál és magyar diákokat ostrátr családoknál óhaj elhelyezni. Nevezett szervezetenek a vallás- és közoktatásügyi miniszterium megengedte, hogy a szóban forgó akcióra vonatkozó hirdetemégyt az iskolák igazgatóinak közvetlen megküldje s amennyiben nevezett szervezete hirdetemégyt megküldi, az iskola igazgatója

által történt megfelelő kihirdetés után az iskola hirdetőtábláján kifüggesztették.

A pécsi egyházmegyei hatóság, az idő rövidségére való tekintettel a Dunántúl napilapban már rendelkezett. Most ezután is felhívja a hatósága alá tartozó összes iskola-igazgatókat, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium szóban forgó rendelkezésének megfelelőleg járjanak el.

1749/1937. sz. **Közzétételi alkalmazzák gyermekek részére az 1937. évi nyári hónapokra szóló vasúti áraképes igazolványok kiállítására, illetve érneműsítésére.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1937. évi 5094. sz. számú rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny 1937. évi június 1. számában) azzal hívom fel a felügyeletem alá tartozó és érdekeltek tanszékeket foglalt, hogy a rendelet értelmében járjanak el.

HIREK.

Igazgatótanítói cím adományozása. Megyes Püspök Úr O. Nagyemlétsága Székely Károlynak, szabószabógyári tanárnak, tanítónak eddigi dicséretes működésére és magatartására való tekintettel az elemi iskolai igazgatói címet adományozta.

Jutalmás. Baranya vármegye közönsége a következő r. kat. tanítókat részesítette 100—100 P jutalomban: Sasváry József, Godisa, Nagl János, Lánycsók, Mayer Nándor, Dunaszekcső, Kiss Béla, Mohács, Prásch János, Villány, Fodor Ferenc, Vásároszentgyörgy, Nemes József, Magyaregregy, Kosszák József, Geresd, Gertig Károly, Boda, Bálványos István, Lovászhetény, *Julian Egyesültől* 50—50 P jutalmat kapott: Radics Béla, Mágoics, Sasváry József, Godisa, Ebrics István, Nemett és Hósa József özevgye, Bihal.

Tanítói kinevezések. Vadas József a kishajbafalui és Csurdá Henrik az obányati róm. kat. kántortanító állásra csere utján egyházközségi kinevezetelt.

Czapik Gyula pápai preláus-honok lelki vezetésével indul a lelki gyakorlatos háziorándoklás Maria-zelbe. Országszerte általános és fokozottabb érdeklődés nyíltánul meg az idei lelki gyakorlatos háziorándoklás iránt, amely július 19-én indul Budapestről. Első állomásuk Melk, ahol az ott tartózkodó osztrák testvérekkel közös ünnepeken vesznek részt. A többi utat autóbusszal teszik meg. A zárórándoklás részvételi díja 49 pengőfölt. Részletes programot az Actio Catholica (Budapest, IV. Ferenciek tere 7. sz.) küld. Utlevél nem kell.

IRODALOM.

Páralan érdekességű és megjelenési körülményekben is feltűnő rópirat hagyta el a sajtótól, Közl-Horváth József dr. az Actio Catholica országos titkára, az ismert fiatal pappolitikus tollából. A rópirat címe: „*Nemzetiszinű pogányság*” és a pápai enciklikla nyomán foglalkozik a nemzeti szocializmus világnézeti, társadalmi, politikai bírálatával, kitér a nemzeti szocializmus magyarországi hullámeréseire is és feltűnően érdekes módon, népszerű, de mégis tudományos alapon ismerletli a nagyközönséggel mindazt, amit a nemzetiszocialista világnézetről tudni kell. A füzet 24 nagy oldal, ára 10 fillér. Száz darab rendelése esetén póstköltséget sem számítanak. Megrendelni dr. Közl-Horváth Józsefnél, Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. sz. alatt lehet. Az első kiadás 350.000 példányban jelent meg, de visszaemlékezése arra, hogy Közl-Horváth József előző két rópirata 800.000 példányban fogyott el, biztosra vehető, hogy ez a rópirat el fogja érni az 1.000.000-t. Ilyen nagy példányszámú, hasonló felkészültségű rópirat Magyarországon még nem jelent meg és kevés példa van rá Európában is. Ily nagy számbanú sajtóeseményre eddig csak Amerikában és Szovjet-országokban volt ismeretes. A rópirat megjelenése úgy társadalmi, mint politikai körökben igen nagy érdeklődést fog kiváltani. Kétségkívül a magyar könyvtárnak az utóbb évtizedekben az egyik legnagyobb szenzációja.

Budapest 17 kilométer hosszú új vilámosonala. A Duna mentén az egész folyamra észak-déli irányban végigfutó főútonál nagyszabású tervéről dr. *Algyay Hubert Pál*, a Közmunkatanács alelnöke fel-tűnést keltő cikket írt a „Búvár” júntusi számába. Ebből a rendkívül érdekes tanulmányból és a szövegét kísérő rajzokból és térképekből alapos és hiteles tájékoztatást nyer a nagyközönség a készülő hatalmas köz munkáról. Az olvasó legteljesebb érdeklődésére tarthat számot az az értekes tanulmány is, amelyben *Bóhay János dr.*, orvosprofesszor három muzikus lángelme, Haydn, Beethoven, és Schubert utolsó betegségeinek körülményeivel és honpályával foglalkozik stb. A „Búvár” júntus számának gazdag tartalmából még számos közleményt sorolhatnánk fel, ha térünk engedné, de ebből a rövid ismertetésből is megállapítható, hogy dr. *Cavallier József* nagyrétekű folyóirata ezáltal is remekművelésül számmal lép elősónak nagy tömege elé.

Szerkesztésért és kiadásért felel: MIGJAY SANDOR.
Kiadó a Pécs egyházmegyei Közl. Hiv. Tanf. Közlönyosztály.

Határozat Nyomdarszervezési részeg Pécs, Király-utca 21. szám.
Hírél- és Sáncz Mór-utca sorok) — Igazgató: Dorezsigy Lőrinc.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécs egyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudásügyi havi közlöny. Felfelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1937. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pecs, Inczedy Dénes-utca 9/a. (Papi Otthon), hová a lap szemléi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postautarközvetítési befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1937. augusztus 1.

XXVI. évfolyam, 8. szám.

Örségváltás.

Az elmúlt hónap elején rövidke hírt olvastunk a katolikus sajtó lapjában. Arról szólt a hír, hogy Megyéspüspök Urunk Öngyémeltósága a tanítóképzőintézet és a vele kapcsolatos internátus igazgatójává nevezte ki dr. *Gábrriel Pált*, a két intézet eddigi helyettes igazgatóját.

A Megyéspüspök Úr ezen intézkedése örségváltást jelent a pécsi püspöki tanítóképzőintézet vezetésében: dr. Jakab Béla átadja a szolgálatot dr. *Gábrriel Pálnak*.

Örségváltáshoz mindig beszámolókat a múlt eseményeiről, eredményeiről és irántul mutatnak, jelszót és jelhangot adnak a jövőre.

Dr. Jakab Béla a tanítóképzőintézetben kezdte meg tanári pályafutását. Sokan emlékezünk rá, a fiatal tanárra, akinek ekkort működése is tudományos felkészültségéből és az ifjúság tiszta szeretetéből fakadó állandó lelkesedés, tenakharas volt. Tanári működésével és nemesen egyszerű életének példájával megintott bennünket arra, hogy a magunk működésében is a közhöz, — az Istennek, Hazának, Egyháznak és ember-társainknak becsületes szolgálatát jelöljük meg tanítói életünkünkben.

1923-ben a tanítóképzőintézet élére állította hatóságunk bizalma. Nehéz munka várt rá. A háború, a forradalom, a megszállás alatt leforgóidott intézetet talpra kellett állítani. A népiszkolák és a tanítóképzőintézetek új tantervet, új idők, új szemlémenek megvalósítását kibánták. Új tanári kar, az intézetnek sanyarú új helyehezre — az internátus meg-

szervezése fokozott erőfeszítést jelentett. Dr. Jakab Béla — Istenben bízva — neki-vágot ennek a többszörösen nagy munkának. És sikerült. Örségváltáshoz elmondhatjuk: dr. Jakab Béla jó harcot harcolt, melynek eredménye az egyházmegye katolikus tanítóágának feltétlen hívó emelkedése.

Az új igazgató, dr. *Gábrriel Pál*, 1923-ban került a tanítóképzőintézetbe. Másfél évtizedes itent működése nagy ígéret a jövőre, mert ez idő alatt csak barátokat és tisztelőket szerzett. Tanítványait és tanártársait hűszere ragaszkodással szeretik benne a nagytudás, melegsziú, megértőlelő tanár és kollégák; a város és az egyházmegye hívó közönsége, papsga, a körök és egyesületek vezetősége és tagjai hálás szívvel tisztelik benne a búzgo leltigyeakorlat-vezetőt, a hivatali szónokot, a mindig rendelkezésre álló előadót. A pécsi püspöki tanítóképzőintézet igazgatói százebe most is minden tekintetben értékes embert ültetett a Főpásztor bölcsességére.

Örségváltáshoz mi, az egyházmegye katolikus tanítói, hálás köszönettel hajltuk meg zászlónkat a munkából kilépő vezér előtt s ugyanakkor meleg szeretettel köszöntjük a szolgálatbalépőt s kérjük, hogy Isten segítségével bízva vigye tovább, mindig csak előre — az legyen a jelszó — a katolikus tanítóképzés ügyét! Munkájában — az legyen a jelhang — oldalán talál bennünket is!

írték Székely Pál.

Az új katolikus „Tanterv és Utasítás“.

Irtá: Barabás András.

A magyar katolikus népoktatásnak új határjelzőjéhez értünk az új katolikus „Tanterv és Utasítás“ megjelenésével. Az igazán rohanó má kor nagyon sok, de csiraképesre nézve igen különböző eszmét vél fel. A kat. nevelés irányítására hivataloknak ezeket az eszméket le kell mérniök hitünk világosságánál világnézetünk biztos és érdekeny mérlegén s azokat, amelyek a kat. magyar nevelés szertartába bellenek, besorolnók. Ezt az eszme-mérlegelést és eszköz-besorolást ma — épen az idő gyorsból rohanása miatt — gyakrabban kell eszközözölni, mint azelőtt. Az 1868-os alapítóvény nyomán megállapított tanterv jó volt egész 1905-ig, az 1905-ös azonban már csak 20 évig maradt érvényben. Az 1925-ben, illetve a hatallibus 1926-ban megjelent tanterv más új szellemet tartalmazt. Kapott az 1932-es miniszteri Utasításnak. Az 1928-os kat. tanterv mindjárt eléggé új utasítással látott napvilágot. Ezzel megelözött az állami intézkedést. Ez a kat. Utasítás mérte le először a világnézet után felszínre került pedagógiát eszméket s azért az egyetemes magyar népoktatásnak nagy szolgálatot tett. Az 1932-es miniszteri Utasítás elsősorban és főképen a módszeres áramlatoknak szabta meg az útjukat a magyar népiskolákban. Ezt az utasítást az összes magyar, tehát a kat. iskolák is követték. Szüksége mutatkozott azonban a világnézet szempontjából létezőbbs módszerjavító eredményeket közelébbi vonatkozásba hozni a kat. nevelés különleges feladataival és eszközeivel s így született meg most a hatalmas, 592 oldalra terjedő má, az új „Tanterv és Utasítás a mindennapi és általános továbbképző katolikus népiskolák számára“.

A má magában foglalja a kat. mindennapi népiskolák tantervét, óratervét, általános, különös és részletes utasítást a tanterv anyag feldolgozására, az általános továbbképző kat. népiskolák tantervét és utasítását, függelékben pedig magyar egyházat és néhány gregorián nevelést.

A *tanterv* is az újat: úgyszólván teljesen kitűszöbölt az állami tantervvel szemben eddig fennálló különbségeket és teljesen új a testnevelés anyaga.

Az *óraterv* is teljesen átvette az állami óratervét, amihéz 1. illetve 2. vállaltat óra-többit látja. A heti óraszám a gyakorlatban azért mégis csak 30 less, amennyiben hetenként 1. illetve 2. napon 50 perces órákat rendezesert.

Az *Utasítás* általános részében megállapítja azon elveket, amelyeket a kat. nevelés meg-

követel a katolikus tanítótól, az iskolától, az iskolát élet rendjétől, az iskolaigazgatástól. A különös rész alaposan kifejti a tanítás legfőbb elveinek: az összpontosításnak, koncentrációnak értelmét és gyakorlati keresztülvételét, tekintettel a *tanuló egész világának* kitérésére. A részletes utasítás, mely a műnek természetesen legnagyobb anyaga, külső formában is megváltoítja az összpontosítást, amennyiben az eddigi szokástól eltérően nem tantárgyat, hanem osztályok szerint adja meg a módszeres eljárásokat. Osztályról-osztályra, évről-évre épít föl életteljes formában a gyermek egész világát harmónikus neveléssel, a tantárgyak koncentrációjával. Csak az ének, a rajz, a késmunka és a testnevelés utasítását adták külön-külön a szakemberek legközelebb. Az egyházi ének anyagát a függelék 73 magyar és néhány kötelező gregorián éneknek szövegben és kótában való leközlésével teszi egységessé.

Nem szándékunk ezúttal részletekbe bocsátkozni. Amint a biboros-hercegrepmis a má elején közölt életeleptető rendeletben meghátánja, hogy a tantestület, espresbirelt és tanítóegyesületi gyűlések fűzések ki közös megbeszélésre és tárgyalásra a „Tantervet és Utasítást, úgy erre a célra a Katolikus Iskola hasábjait is megnyitjuk és szívesen látunk mindenkit a megvalósítás minél fölteleesebb keresztülvételére irányuló gondatlalójával. Úgy ebben a szó-és írásbeli megbeszélésben, mint az életbe való átélítésben legyen mindenkor irányadó az életeleptető rendelet szép gondolata: „A tantól hivatásnak, az iskolának, a gyermeknek szeretete, a kat. lelkület lesz az a hajtóró, mely a kat. iskola tanítóját nemes munkára hangolja, a fardat erősíti, a csüggedőt felemeli.“

A növényvédelemről.

Az erdőnek, a mezőnek, más szóval a szabad természetnek van valami különleges szépsége, kedvessége, amit minden ember észrevesz, de azt kelhőképpen értékelni nem tudja. Ennek ellenére nemcsak a város, de a jólu népe is tudni ki a szabadba, pedig ez többi jóformán egész életét tölti.

Sajnos azonban, hogy a szabadban való tartózkodás, csapongás, olykor kiruccadás, sok esetben vandallizmussal jár, aminek az lett a következménye, hogy a városokat és falvakat körülvevő földek, erdők és gyümölcsösök tulajdonosai ezen utazó ellen vé-

dekezni kénytelenek, sőt néha erőiesen is fellépnék, mert a „természet barátai“ némelykor mérhetetlen károkat okoznak.

Vannak ugyanis sokan, akik úgy képzélik el a szabadban való tartózkodást, hogy nekik ahhoz különleges joguk van és minden, amit a szemük meglát és a kezük elér, az az övék. Úgy járnak-kelnek, mintha vadonban volnának. Sokszor, ha magánuk egy-egy búvárkóróg vagy pipacsoi, minden gondozás nélkül beleszökkennek a ringó kalászközé és nem gondolnak arra, hogy mennyi hárt és bosszúságot okoznak a gazdának. Pedig akárhányszor valamivel tovább, sőt egészen az útszélen is kihalózik vtrág, mégpedig egész tömegben. Ugyanígy vannak a rét és erdő vtrágival is. Ezek sem talának mindig kíméletet.

Némelykor csupán rombolást vagy nyertelégítést, mások azonban a tudatlanság és a nemtörődömség útjához ki ezen cselekedetekből. Teljesen érthetetlen például, hogy a fá árnyékába miért építenek lomb-sátor. De tovább megyek! Nemcsak, hogy nem törődnek azszal, hogy hárt tesznek, hanem még be is piszkolják a helyet, ahol azelőtt, mint legzés helyen, szórakozott egy társaság és ahová ilyen körülmények között senki sem fog eszentül telepedni.

Minden pedig lehetne másként is. Bár feltétlen marasztaló tételnek kellene mondanunk értevével ellen, még stnc súlyosabb szavam ellenük, mert amikor a fentebb vázolt cselekedetekhez kezdnek és azt végrehajtják, bizonyára nem gondolnak arra, hogy a természet ellen bánt követnek el és hogy az nem marad bűnhődés nélkül. Itt aztán magától felvetődik a kérdés, hogy miért nem gondolnak egyszek mindezekre. A felelet igen egyszerű. Bizonyára nem nevelte, nem figyelmeztette őket senki a növényvédelemre, avagy talán már régen elfelejtették az idevonatkozó ismereteket.

Itt álljunk meg egy pillanatra és legyen szabad egy kedves epizódot emlíndani boldogult Prohászka Ottokár püspökkel kapcsolatban. Titkára feljegyzéséből tudjuk, hogy Prohászka még püspök korában is növényvédő széktra járt és hogy valahányszor egy-egy elnyomott vagy fejlődésben akadályozott csirát, vtrágot vagy fásckát látott, elgözpoltta a fejlődés akadályát. „Segítsünk rajta, hogy boldoguljon!“ — szokta volt mondani. Ismeretes mindenki előtt az is, hogy Ó hitva fel az ifjúság figyelmét a növények megható küzdelmeire és hogy városos odákat zengett a jenyöröl és a tölgyről.

Segítsünk tehát a növényeken, hogy boldoguljanak. Ez legyen a jelszavunk, amikor a szabadban járunk-kelünk. Csak a felitéles ember gondolja, hogy a növények nem él-

nek, nem éreznek. Maeterlinck könyvet írt a vtrágok intelligenciájáról. Megleő adatokat találandik itt a növények életéről, küzdelméről. Szerinte a növények éppúgy harcolnak, mint mi, „lehes emberek“.

Ezek után felvetem a kérdést: mi a természet-szeretet előfeltétele? Csak ennyi. Ismernünk kell a természetet. Minket, tanítókat különösképpen kell, hogy érdekeljen, hogy megismerjük a természetet, mert megszámlálhatatlan szépsége mellé hozzá tudunk illeszteni sok hasznos dolgot, ami a nevelési tevékenységünknek nagymértékben elősegíti. A kirándulás szépségek, kellemességek mellett egész sorozatát nyújthatjuk az ismereteknek. Éppen ezért nem tudom eléggé ajánlani a kirándulások megszerzését és rendszeresítését. A kiránduló élere természetesen lelkes veselő szükséges, aki a tanulóban az érdeklődést fel tudja kelteni a természet szépségei iránt.

A természet az isten műve s az ember szolgálatára teremtetett. Az embernek erre kell állandóan gondolta, amikor akár szórakozásból, akár szépségeknek letelessé véget a természet elő kincseivel nyul. Ennek tudatát kell az emberekbe belenevelnünk. Belejük kell oltani azonban a tiszteletet is, ami a természetet, mint isten alkotását az ember részéről megilleti. Ha ez sikerül, akkor a minimuma csökkenhetjük az oltalan pusztítások számát.

A természet szeretete és a növények oltos védelme azonban nemcsak nemest, de közelebb is vissz lehetnek, aki a növények életét megtervezte s ainek célja van minden teremtményével.

E téren, amint láthatjuk, nagy munkát kell még elvégeztünk.

Most nézzük meg, hogy állunk a növényvédelem dolgában az ifjúsággal. Nem jobban, mint a felnőtteknél. Tapasztalásból beszéllek. Ritkán találanduk gyekeket, aki a vtrágó fa vagy bokor mellett úgy lenne el, hogy ágát meg ne tépázza. Figyeljük csak meg, hogy például milyen passzívul ültögtetik a gyekeket a vtrágos mezőn vagy réten a kezükben levő botlval vagy ostorral a vtrágos szárait és a fakadó bimbók ezreit. Sok gyekek nem tud elmenni egy fa vagy bokor mellett anélkül, hogy annak leveleit le ne tépje. De tovább megyek. Nem egyszek okoznak hárt a gyekek a növénygyűlésményeknek szaporításakor, mert sokikat többször megégetnek, mint amennyire szükségesük van. A fának megfagyagása, azok karóinak kitűrdelése, a bokrok letarolása stb. mind napról-napra előforduló cselekedetek.

Számos dolgot ezek és meg kell vallanunk, hogy minden ügyeztetünk ellenére ismétlődnek ezek a rombolások. Mi a teendők tehát, hogy a kártevés és rombolás

megszűnik? Szerintem pusztán beszéddel nem sokra megyünk. Sokkal eredményesebb lesz eljárásunk, ha megrendezett kirándulásokkal, növénypéldákkal és helyes bándás-móddal példát adunk arra, hogy mi-ként kell a szabadban viselkednünk, illetve cselekednünk. Sokszor egy néma szemléletes cselekedetünkől többet olvának a gyermekek, mint száz szóból. Dródy írja a beszéd-és értelemgyakorlatok vezérkönyvében, hogy egyszer az asztalra tett földelt orgonavirágok ágainak végét gyermekeik előtt sajnálkozva négezték. Nem szögt egy szót sem, hanem szébonította a csokrot s éles késsel, annak rendje s módja szerint, valamennyi ágának levagdotta a végét, a csokrot újra összehőfőtte s a végét megelégedetten négezte. Erre a gyermekek suttogva kérdégettek, hogy ki hozta azt a csokrot. Az a gyerek, aki hozta, szémesülve irult-pirult. Érezte, hogy helytelenül cselekedett. Többé azonban nem került lefőrt végű virág az asztalra.

Nekünk az ilyen és az ehhez hasonló, különösen az alkalmilag előadódó eseteket kell megragadnunk, hogy a növényvédelem gondolatát, valamint a természet szeretetét a gyermekeink szívében meggyökereztessük. De óvatossá közben is ráirányíthatjuk gyermekeink figyelmét a növények védelmének szükségességére. Erre különösen a beszéd-és értelemgyakorlatok, valamint a természet-és gazdasági ismeretek, továbbá a földrajz tanítása közben nyílik alkalom. Úgy gondolom, hogy ilyen célúdos és előrelátó munkával odefejlesztethetjük gyermekeinkben a növények iránt való szeretetét, hogy lassacskán ők is munkatársaink lesznek a társadalom megnevelésében.

Minden nehé, de nem megvalósíthatatlan feladat. Nem mulasztatható el azonban megjegyezni azt, hogy e téren a szülőknél is vannak kötelességek. Csakis velük összefogva sikerül majd átírtálni gyermekeink szívébe a növényvédelem nemese gondolatát s ezzel együtt elérni azt, hogy ne csak egy napra terjedjen ki a madarak és fák napja, hanem az egész évre és hogy az életben mindenkor eszméjenek majd arra, hogy kötelességük tiltakozó szavunkkal felelemelése mindannyiszor ott, ahol hozzájuk a növények védelmért eszelenek.

Mi pedig ezen tevékenységünkkel kétfős eredményt könyvelhetünk el. Egyrészt nemessítjük a tanulók szívét, lelket, másrészt derék és hasznos polgárokat nevelünk a társadalomnak és a hazának.

Az előbb a madarak és fák napját említem. Mint kuriozumot, legyen szabad megemlítenem, hogy ezen élelőképes intézmény mely gyakorlati célokat is szolgál, tulajdonképpen amerikai eredetű. Az,

80-as években meghonosított „arbor day”, vagyis a fáültés ünnepe. Mint nálunk, úgy Amerikában is törvényes rendelkezések gondoskodnak arról, hogy évenként kellő módon megtartsák. Az ünnepély célja a fa kultuszának s ezzel együtt a természet szeretetének a tanulóknban való fölébressztése és ápolása. Programja úgy van összehállítva, hogy egyformán használjon a közfőletnek, és hazafiságnak is. Az ünnepély lefolyása a következő. Tavaszaal az e célra kitűzött napon, az iskola tanulóinak jelenléteben fák, bokrokot vagy virágokat ültetnek s ekbőben az ifjúság éneket vagy költeményeket dicsőít azokról. A fák valamely kiváló hazafi nevelőt keresztelnek el, kinek jeles cselekedeteiről az ünnepély alkalmas módon szintén megemlékeznek a tanulók. E napon minden iskolára kitűztek a zászlót is, hogy az is figyelemztesse a tanulókat a hazá iránt való kötelességeikre. „Mert a természet-szeretet s a hazafiság együtt járnak s a haza földjének ékesítése s ápolása növeli a haza biztosságát és erejét” mondja szőszertant az állam tanfelügyelő utasítása. De tovább is megy az amerikai. Gondoskodik még arról is, hogy a fáültés közben valamely szakember mondja el a helyes ültetés módját, a fák, bokrok és virágok gondozását és védelmét. A hely szükite mint ezen ünnepély részletes programját, valamint az e tárgyban kiadott négebbi rendelkezéseket nem ismerethetem. Ha azonban valakit netán mégis közelebbről érdekelne ez az ünnepés, úgy bővebb leírásot megtalálhatja a Néptantók Lapjának 1897. évf. 28. számának „Szőnóra” c. mellékletében. Megért a fájradásot, hogy megkeressük és hogy foglalkozunk vele.

Befejesésül még csak ennyit. A szerző szerint, a természet szeretetének az a kultusza valóban meg is látszik a városokban. Vonzóbb és kedvesebb utcákat, minők Washington, Boston, Cleveland stb. lakott városrészeiben találhatunk, képzémi sem lehet. Minden ház szabadon, kis kert közeppén áll, előtűk szép gyepszőnyegek, virággyűk fák s mindez szabadon, minden kerítés nélkül, úgy, hogy az egész utca egyetlen egy kertnek látszik s még sincs semmi báz, az ültetőnyekben senki hárt nem tess, mert virágot, fát pusztítani az amerikai előtt még gonoszabb dolog, mint más vagyónában hárt fenni. Majd így folytatja a szerző: „Mikor egy amerikai honfitársammal a virágállattal tett washingtoni utcaon járkáltunk s csodálkozásomnál fejeztem ki a látottak felett, honfitársam felsőhajtva felelé: Hah, bizony látsz sincs vandallizmus s míg a magyar népet a természet szeretetére, becsülésére meg nem tanítják, addig ilyenről Magyarországon szó sem lehet”.

Ezeket a sorokat 1897-ben írták. És e sorok — valljuk be őszintén —, talán 40 év után sem beszéltek sokat aktuálisukból. Sajnos, nálunk a növényvédelem terén csaknem minden az iskolától és a tanítóktól várhat. Mi ugyan állandóan szemelők tartjuk ennek a kérdésnek jelentőségét és kitűző gondot fordítunk arra is, hogy gyermekeiket megismerjék és megszeressék a természetet, benne a növényeket és minden

erőnkkel igyekszünk elérni azt is, hogy a növényvédelem gondolata mélyen beleösdődjék a gyermekek szívébe, sajnos, a tapasztalati mégis azt mutatja, hogy mindezt megvalósítani, hogy felnőt korban is megmaradjon, nem igen tudjuk elérni. Mindezek ellenére ne veszítsük el kedvünket, hanem dolgozzunk tovább, de ne csak az iskola falain belül, hanem az iskolán kívül is.

Pedagógus.

Megvalósulnak a növevelés reformtervei.

Az egész országban beszélnék a növevelés reformjának szükségességéről. A nemzetnevelés vezérének, *Hóman Balint kultuszminiszter* úrnak a leányiskolák átszervezéséről évek óta tett sürgőli kijelentésén túl ma már a társadalomban egyre jobban terjed a belátás, hogy olyan új iskolatípusra lenne szükség, amelynek elvégezők *általános műveltséggel felszerelve* úgy lépjenek ki az életbe 18—20 éves korukban a leányok, hogy mind az *ideális családlélelnek* erős és hűséges megvalósítói tudjanak lenni, mind pedig — szükség esetén önmaguk és öveik eltarására, — *pénst is tudjanak bőségesen keresni*, illetve a becsületés és bőségesen nyereséges modern gazdasági kénykeresőpályákra emberteljesen képesek legyenek készütni.

Az ország egyik legpézbű növevelő intézetének, az Irgalmas Nővérek Budapesti Raneler Intézetének érdeke, hogy a tanítónőképző és polgári leányiskola mellett *elsőnek* fogadjon el egy *ilyen iskolatertet* és az egész országban *elsőnek* határozza el magát egy *ilyen új típusú felső leányiskola felállítására*, megértve a megvalósított idők szárait és szolgálati okarván a kultuszminiszter új növevelési reformterveinek megvalósítását.

Dr. Serédi Jusztinián, bitoros herceppriász ír most engedélyezte a Raneler Intézet ezen új típusú iskolájának felállítását. Az új iskola négy évfolyamú lesz, a tervezet szerint *érettségivel*. A *felvételt a négy polgári, vagy négy leányközépsiskola után történik*. A nevelést és az általános műveltségtárgyak tanítását a *Hedvesnővérek* látják el, a diavt és háztartási tárgyakat *kiváló polgári hölgyek*, szaktanárnők tanítják. Az új iskola hármas nevelést ad minden növendékének:

1. *Általános műveltség*ből minaszt megadja, amire a nem egyetemre készülő művelni való hölgynek szükség-e van. A műveltségi tárgyak osztályainak általános műveltségi tárgyak tanítását tehát a nőnevelés (váltában, magyar, történelem, földrajz, stb.) az anyag megfelelő megvalósításával.

Azonkívül a nendes tanterv keretében 12—15 fős csoportokban folyik a *tényleges becsélni tanítás az angol, olasz, francia és*

német nyelvekben (direkt módszer; segédkönyv: *Berlitz*). Mindenki csak egy nyelvet tanul, de abban alapos tudást szerez. — Művésztörténet.

II. Mindenekelőtt *kénykeresésre készít*. A női felső és gyermekruha készítésben (valamint a fejéremű készítésben) négy éves igen alapos kiképzést ad, a tervezet szerint úgy, hogy a végzetek ne csak munkahölypöt vállalhassanak, hanem a szabás-és varrásban, a szabásrajzban, a szabadkézlés díszítő rajz-és ruhatervezésben, *stíluslőrléteben*, a szálal anyagok technológiájában, a mennyiségtanban, alkalmazott fizikában, *textilkémiában, könyvtélt és halhálászásban, valamint a herkesedelmi, közszerkezési és jogi ismeretekben* oly alaposan kiképzésnek, hogy az új típusú *errettégi* után, *mint üzlet-és számvizsgálók, munkafőnökök, a nő-és gyermekruhahészők divatszalonokban nagyműveltségi igazgatóknak, direktoroknak, vezető állásokba* el tudjanak helyezkedni.

III. Azonkívül az új iskola pompásan felszerelt *szintakonyháján* és jól megvalósított *tantergyával gyakorlatok, jó háttárszonnyokká és feleségek is nevel* (alapos főzés, háztartás, személyzetvezetés, gyermekápolás, családnevelés, égesésgtan).

A napokent elős tanulmányi elfoglaltság ellenére sem túl fárasztó az új iskolai kiképzés, mert az órák nagyobb többsége *nőies, gyakorlatias irányú*, s így a növendék nem egypoládai, fárasztó szellemi kitérésnek kap, mint pl. a gimnáziumban. *Himnódoltan gyakorlatias, élelőnevelő iskola* lesz. Gardag napirendje miatt (napokent 8—2 ig, hetekenként háromszor meg d. u. 3/4—5 ig!) elsősorban bentlők és közellők növendékek számarra ajánlható, a tanolabb lakók magasabb tanulók fejében hetekenként háromszor az intézetben ebédelnek. *Két modern internátus is van az intézetben* (havi 48 vagy 73 P tartásdíjjal). Az internátussal kapcsolatban a 4 év alatt bőséges alkalom Budapest értékeinek megismerésére. Az intézetben gyönyörű kert, fedett kert tanulócsarnok, különórák, tanfolyamok. *Napokent félóra testgyakorlatos, szuhányfürdők*. Évi tandíj 150—

P, a budapesti távollakóknak 180 — P. Hozzáadásintandók az egész évi szakképzés anyagdíjai, beírási és vegyes díjak, összesen évi 121 — P, melyből azonban körülbelül 55 — P értékű kész jechernémi mar az első évben a növekvő tulajdonában marad. Előzetes jelentéseket küldjük mellyel a *Randolr Intézet „Mlra” Nőipari és Háztartási Felső Iskolájának Igazgatóvához, Budapest, IX., Thaly Kálmán u. 23.* Hivatalra részletes tájékoztatót küldünk.

Remélhetőleg a magyar társadalom érdeklődését fel lehet keltetni az iránt az *élet-renevelő új intézmény* iránt. Irassék be az élnel akaró magyar családok minél nagyobb számban leányukat az ország első, kénykeresetre, családi életre és általános műveltségére egyszerre képesítő, *új típusú Felső Leányiskolájába!*

EGYESÜLETI ÉLET.

A „Gödrei Esp. Herület” tanító-sága 1937. május 11-én tartotta Sásdon tavaszi közgyűlését.

Szentmise után a közgyűlést Bodó Bászló, ül. elnök nyitotta meg. Beszédében hittel és örül magyar kath. tanító voltának. Megemlékezik a közeli költős szentéről. A kath. tanítóóság is ünnepeljen, legyen ez lelki megújulás. Erdemeljük meg a megbecsülést; a kath. tanító önértékét az elkeseredett gyűlölet nem nyomhatja le. A naprend tárgyalása előtt elnök üdvözlö az időskopakt.

Kövezték Czukor Antal, szenthatáni hántortánost elméleti előadás V—VI. oszt. ban alkotmánytanból: „A nemzeti címér és zászló jelentősége” címmel. — Előadó módszer levezetését a tárgyalóban szepen felszótta, a szemléltetés, koncentrációkat megjelölti, a zászlóhulstást dramatizálja. Minden egyes rész tárgyalásának a végén röviden utal Trtanonra.

A jegyzőkönyv felolvasása, elnöki előterjesztések és a pénztáros jelentése után a vitatékeli követhetik.

„A tanító és a nép viszonya a társadalmi érintkezésben.” Előadó: Pfundstein Antal, gödrei hántortánost.

A tanító ma az élet, a munka és a hit emberét formálja. A multtal szemben ma a tanítóra nehézebb feladat nehezu. Az állás és hivatalos feladatoknak jelölti ki. A feladatoknak kell irányítani és vezetni a népet kulturális, gazdasági és politikai életben. — Beszél a tanítói tehetetéről, az intelligencia összeférhetetlenségéről s arról az eredménytelen munkáról, ahol pap és tanító között állandó ellentét bannak. Rámutal arra az útra, mi szükséges a falu kulturális

életének irányítására, melyek a gyakorlati megoldások módosztatol.

Több hozzászólás után „A tanító és a nép viszonya jogi vonatkozásokban és a magánéletben.” címen mondta előt tartalmazta a előadást Gasz József, baranyajenői hántortánost.

Korunk eszméi a leghebbe haluban is elterjedtek. Ezt a helyzetet nem tarthatjuk járónak. A népnek is annak éltszükséget. A legtöbb eszme az erkölcsi pontokat kikerüli. A nép becsületes bánásmódot vár. A nép bizalmatlansága, vallási elhidegülése, elmaradottsága, rossz egészségügyi viszony, önzése, szélsőségekbe csapo gondolkozása mind a testi és lelki kilegületeségnek a talajából sarjdnak. — Itt rávilágít mindarra, mi a faluveztőknek a kötelessége. A tanító ne érezze magát hiatalnoknak. Legyen a néppel állandó társadalmi és magánérintkezésben. S elmondja, mit tart szükségesnek s mit nem.

Több hozzászólás után a vitatétet beazrul. A betenjesztett indítványok a követhetik: Gasz József, baranyajenői hántors indítványban kéri, hogy a kat. tanítóóságok minden erejével teljesértékű munka végrezesse kell törekednie. Ennek ellenében teljes összezd és jogorvoslati lehetőséggel is biztosítandó illetményre tort igényt. Kívánja ezért a fermény és hántortalmények igazságos rendezését és ezzel illetményének a közigazgatást bíróság felügyelme alá való helyezését, amint ezt a jelekedett tanítóóság követelével az összes többi köztisztviselő számára a törvény megállapítja. Kért az ország összes kat. tanítóegyesületét, hogy est mindaddig mindgyeges gyűléstük tárgyozatába vegyék fel, amig az megfelelő megoldást nein nyer.

A követhető indítványban Makár Béla, vádárosodnóbt hántors a követhetőkben kéri a közgyűlést.

Kérje fel a közgyűlés az egyházhatóságot, hogy a Nagym. Püspöki Kar útján járjon el a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úrná, miszerint az államszégyes hítfelvezető tanítói állások betöltését szabályozó 70,057/934/B sz. rendelet helyesbítések olyképpen, hogy a hítfelvezetői, államszégyes tanítói állások a megürésdedskor véglegesmentőlössnek be még akkor is, ha azok a tanstóknóban üresdednek is meg, illetve a tanstóknóknóban levő éveköl, ideiglenes helyettesi állásbetöltések szánjanak meg.

Mindeti indítványt a közgyűlés elfogadta. A gyűlés a Híszkegye szavazatol ért véget.

A mágoosi esp. her. Szent Ivré tanítói köré Szászváron, 1937. május 10-én tartotta tavaszi közgyűlését. $\frac{1}{2}$ 10 órákor szent mise volt, melyen az isit. énekkar liturgikus szempontból gondosan összevázol-

gotott énekek emelte az istentisztelet fényét. A gyűlés előtt Sámson Imre, mágoosi tanító, „A mondattárgy mint első bővítő mondatrész” címetel tanította szilernel. A szakszerű hozzászólások után ütöz Hun Lajos, ker. tanfelügyelő, egyh. elnök emlekezébe követhették. Körünthet súlyos gyász érte. Kósa József igazgató-tanító, világi elnökünk hosszú szavuenved után április 29-én meghalt. Élete, munkássága példát mutet, hogyban harcolt törékny testben az erős lélek Isteneben bízva nemzeti céljait megvalósulásáért.

Orszém volt 0 exponálit, nemzetiségi üdében és erős egyenlenség megtörték a pángermán eszmék hullámal. Be emlekezünk meg másik halottunkról is. Kovács János, magyaregregyi tanító, köri elnök, 31 évi példát mutató pályafutás után elhunyt. Pécsétt temették elő. Nemcsak kerületünköl, hanem a vármegyé minden részéböl sokan jöttek koporsóhoz és községenek hála je megától módon nyilvántul meg szeretett tanítóját iránt. Harmadik halottunk körünk legidősebb tagja, a közéletben álló és mindenki által nagybecsült köbényi plébános: Schuller József, szerzséti tanácsos. Amilyen csendes és szerény volt élété, olyan volt emulása is. Kégyelettel őrizték emléket. Nyugodtanok békeben. A szomorú elnöki megnyitóbeszéd után az új kopót üdvözlése után az elnöki előterjesztések követhettek. Az ehm. főtanfelügyelőség felhívja az iskolákat a beíratási díjak pontos beszedésére. Továbbá, elrendeli, hogy minden esp. kerületben tisztújítás tartassék. Tekintettel Kósa József ül. elnökünk mint temetésére, a Kör ez özsi gyűlésen tarja a tisztújítást. Az elnöki teendői ellátására ideiglenesen megbízást nyert Nemes József ül. tanító.

A tanvégyelő lelkigyakorlatra jelentették: Resch János császati, Toponári Ferenc szásvári és Gób Peter nagyhajmási tanítók.

A „Szuühéret” Höfller Teréz és Buzay Márta tanítónói hildi a közgyűlés. A Bonyhádi kerületnek a stódiákvisz lassálására vonatkozó indítványát nem fogadta el a közgyűlés. A pénztáros jelentése és ütöz Hun Lajos, ker. tanfelügyelő zárószavával után a közgyűlés véget ért.

Határidő-emlékeztető.

A pécségyházmegyei irkák, rajzfüzetek, hanggyűjlesztők és értesítőknyvecskékre vonatkozó rendelkezések az 1937/38. tanévre: 0 követhető irkák álanak rendezése: négygyolannal magyar irkából 12, 5 és 4 filléres, egygyolannal (diktálandó), számalós és német irkából 5 és 4 filléres, sima, vonalozatlan 4 filléres, írás kapható, rajzos és hanggyűjtésű 14 filléres árban. — **Iskolatörzsi irkák gyűjlesztők és sul iskolai jelentések** az egyházmegyei főtanfelügyelő hivatálthoz személyi sürgéts beadására nélkül

betenjesztendők. — **Tagdíjak** a köri pénztárosok útján és még hálreloos **Katolikus Iskola előlészleti díjak** az iskolai pénztárek részéről a már előzetesen rendelkezése bocsátott 45.000 postai befizetés felhasznárással, behátdeltan behátdeltok. **Katolikus Tanítói Intézetnél Alaphöz** intézendő és elől szegélyegymódonny árlapnyomatványok a pécségyházmegyei főtanfelügyelő hivatálal díjtalanul beszerezhetők. A fobmódúkat beenyűlésének negy határidőre szeptember 30. (Lásd Katolikus Iskola 1936. április 1. számában közzölt 79/1935. sz. rendeletet.)

Püspöki rendelet.

1864/1937. ísk. sz. **A beíratási díjak 60 %-ának behátdése a katolikus tanítói internátusi alap címére.** A magyar püsp. her. 1936. évi október 7-én tartott tanácskozómányán elhatározta, hogy a jódböben az elemi népskolák 1 pengós beíratási díjnak nem 50%-át, hanem 60%-át kell befizetni a kat. tanítói internátusi címére s így az iskolagatóság által csak 40% tartható vissza az iskola kölcsöntankönyvtára céljára.

A n. püspöki her. ezen határozata alapján elrendelem, hogy az 1937/38. iskolai évtől kezdve a főhatóságom alá tartozó elemi népskolák az 1 pengós beíratási díjak 60 % át szolgálattassék be a katolikus tanítói internátusi alap címére a Pécségyházmegyei Alaphöz Hivat. 38.504 sz. postatárkerépenzártal a beíratási díjak pontos beszedésére. A beíratási díjaknak az iskoláknak maradó 40%-a továbbra is az iskolai kölcsöntankönyvtára céljára fordítandó.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

1849/1937. sz. **A finn, eszl és magyar rokoni kötelekek himélgyése.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 820-05-1091/1931. sz. rendetele (Hivatals Kószlyón 1931. évi október 1. sz.) értelmében az elemi népskolák tanítói kötelekek minden év október 17-én (ünnepe esetén az azt megelőző vagy követő napon), az utolst tanítási óra alatt megemlékezni a magyar nemzetnek a finn és eszl nemzettel való rokoni kapcsolatáról, ennek a rokonságnak eszméjéről és mibenlétéről.

Az éndekelt tanítóóság ezen munkájának megkönnyítése végett alább kölböm a Turánt Társaság által kibocsátott könyvek jegyzékét, amelyekből a szóban forgó megemlékezésre s az órának megfelelő módon való megtartására bőséges anyag nyérhető. A könyvek a követhetők:

1. **Finnek, esztek.** Szerkesztette gróf Teleky Pál. Megjelent az Egyetemi Nyomda kiadásában. Ez a mű kiváló szakemberek tollából tárgyalja mindazon kérdéseket, amelyek a finn és eszl nép megismerésére szükségesek.

2. **Egyetemes irodalomtörténet, IV. kötet.**

annál erősebb nála a nemzeti érzés, annál virágzóbb nála a kultúra.

— A magyar néplelék tele van szunnyadó nemes érzelmekkel, amelyek egy-egy magyar dal népies formájában robbannak ki belőle. Hányszor tör ki a néplelékből a kezdetű évszázad egy-egy edesbűs dallamú szunnyadó nota alakjában, melynek szerzőjét magyar nota alakjában, melynek szerzőjét hibába keressük. Ki ne ismerne p. u. a „Nem vagy legény Beret, nem mersz megcsókolni” kezdetű gyönyörű melodiját dal, amelynek szöveg- és notesz szerzője egy elföldi pásztorlegény, de a kinek a nevét senkisé nem tudja. És hány ilyen dal foglal helyet mégis dalgyűjteményekben, melyeknek szerzője a „népelen nép”, mely az irodalmi kritikuskos osztályozása szerint a világirodalom legelsőrangú alkotói között szerepel. A magyar néplelék olyan változatos hangulatú és ragyogó színezetű, megszámlálhatatlan mennyiségű dal termelt már ki magából, amelyeknek nincsen párja a széles világban! És olyan sajátosan egyén, mely megkapja, elragadja minden más nemzet föl. Közismert dolog, hogy a magyar Rádió magyarságának, cigányzenéjének, cigányzenéjével hisz magyar noteszeje a legkedvesebb programja franciáknak, németek, latinok és szlávok egyaránt, mert míg a francia népdal könnyed és pajzán, a német érzelmes, hogy ne mondjam érzésgős, a szláv vonatolton mélybűs, addig a magyar sírva-vidgató és szőlő, mint a füstölő síkon az édesanya hajléka után epedő költő dala, vagy a pusztán vén betyár szőlő kitörése, aki „száz száz gyertyát és száz lóce bort” kitudó az asztalra... Édes-bűs a magyar nota, mint a cigány... „elfőit hegedűje”, mitől megakartja szőlőtalán „gyönyörű virágját”, sírva vidgató, mint a nekibushat magyar keseregése a vidgatóban: „Hozz bori, Salamon, hadd iszom virágid cigány mellett, jó bor mellett bánatom elalszik”. És jergétegen szőlő, mint a bíróknak izenő duhaj paraszt nőfője, hogy „ne örüljön kintjattam, mert ha bintajmmak örül, ég a háta környöshőri”. Dacosan mérés, a magyar dal, mint a „Nagupetteken mossa holló a fiát” kezdetű gyönyörű nótában: „Mondja meg hát ez a világ szeremb, kinek mi hárt tettem én életembe”. ... A magyar nemzet dalos kedvet talán meg Ázsiából hozta magával, de mindig dalolt; hi keseregett, hi csapongott, majd a tárogatókba sírta bele a lelkét, mint a bújdosó hurucok, majd meg a különféle katonasáttában adta tudatára a világnak, hogy „én leszek az első század szakaszvezető”, és jó lesz, annak, aki a magyart bánlati méréséül! De ki tudná elsorolni magyar népdalgyűjteményünk összes gyönyögt, amelyek a magyar népleléknek olyan sajátos egyén és gyönyörű kifőrése, amiket más nemzet fialnál hibába keressünk. A magyar

dal az irredenta mozgalomnak is egyik leg-erősebb fegyvere, mert a magyar dal nincsen Trionhoz kötoe, az átszámmal túl a Kárpátokan és túl az Adrián.

— A mi nemzetünk dalhőlétszétének iradalmi története azt bizonyítja, hogy a nemzet balsorsában hatékonyan fellendül a dalhőlétszét, mint a hétkés, csendes időben és téren pangás állott he. Talán ezért is áll a mi dalhőlétszétünk oly magas fokon, mert nemzetünknek oly sokszor kijutott a balsorsból, az elnyomtatásból és szenvedésből. Daloshőlétszétünk leginkább ilyen időben szaporodtak el, amikor az elnyomtatott nemzet egyenesen rá volt utalva a dal főtalására, mint a nemzet érzéleit egyedül a jótóljára. Sirt ilyenkor a magyar nemzet bánatában, de vidgát is, — sírva vidgát a nótájában.

És ha valamikor, ma igazán dalolhatják dalosaink, hogy Szomorován szől a magyar nota, hiszen máskép hogy miként is szőlő? Nem tudom én, hogy mi van e népen, sírva vidgát, he, a magyar négen...

De a magyar énlakarás áll a várán és öklőbesszortit kézzel dalolva tovább is: „Összeittöm mégis a bakamál, kalapommal elfődöm arcamat; elfődöm, nem akarom, hogy lássák két szememnek sírú könnyhullását...”

Ezek a dalba öntött sírú könnyhullások a népdalunknak legszebb gyönyögszemei, amelyek örökké ének, mint ahogy örökké él a nemzet is, melynek lelkebbő fakadtak. Ezeket a gyönyögszemetek nem pótolja, nem pótolhatja semmiféle idegen országából át-pótlható jazz muzsika, amelynek semmi köze sincs a magyar néplelékhez. Ez a magyar néplelék valóságoslag megcsőfő idegen muzsika kitűsözöböl, helyébe a magyar nép lelkebből lekedzett őst, szép magyar nótákat felkarolni, propagálni, a ránkibőzöttak megkedveltetni legyen a mi kedves feladatunk, hogy a mi magyar éjszakában a dalardánk ajkáról felzendülő magyar dal nyomán megelvenedjék előttünk a magyar multnak dicsőesős emlékezte és új erőre hapjon lelkünkben a magyar jóvő ígéréte.

„Jézus Szentséges Szívének Országa”, című imádságos könyv harmadik bővített kiadása most jelent meg Győreghézagymeg nyomdájában (Győr, Káptalandomb 18. sz.). A 391 oldal terjedelmű, fényesen kiállított imakönyvet úgy az Egyházmegyei Hatóságok, mint a rendi Előljáróságok a legnagyobb elismeréssel fogadták és ajánlják a híveink pártolás céljából.

Kapható: 4, 5 és 6 pengős árban az Egyházmegyei nyomdában, vagy Ujlaki István piébanosnál (Győr, Káptalandomb) és minden könyveskereskedésben.

A gyermekek gyakorlatilag fontosabb szellemi rendellenességei.

Dr. Décsi Károly, elmekörtani klinikai tanárségő nyomán írta: **Tobelly M. Szkolasztika.**

(III. folytatás.)

Már a mult közleményben láttuk, hogy a pszichopathás terhelték sokszor különféle formák szokásban nyúlólan meg. Kétségtelen, hogy bizonyos fonások, „bogarak” már a pedagógiai korban levő gyermekeknek is felléphetnek. Általános ismert pl. a túlságosan pedáns, szőrszálhasogató iskolás gyermek típusa, kinek túlságos rendszertete, külön szokásait már az iskolás gyermekek figyelmet is kihívják, az ilyen gyermek az iskolában állandó céltáblája a többiek gyönyölődsainak. Hiba volna azonban jönelvésül, rendszeret gyermekeit az ilyen túlzottan pedáns gyermekek összetévesztetni, ezért ezt a tulajdonságot is csak a már említett óvatossággal szabad elbírálni.

Ugyaneköz ide tartoznak bizonyos beteges hajlamok és ösztönök, milyen a beteges hazudozási hajlam, mely ellentétben áll a jönelvét gyermek többi, dicséretes hajlammal. Ide tartoznak ugyancsak a hegyellenkedés, állatkínzásra irányuló ösztön egyes enyhébb jelenségei is. Beteges hazudozási hajlama követhetnek, midőn a hazudozó gyermek beteges karakterből önként, minden kényszerítő ok és cél nélkül támad. A hegyellenkedési ösztön enyhébb alakjai pedig azon gyermekes hajlamok, melyek máskor kígyölődsára, bosszantására és megszágyentésére irányulnak. Ezek rendszeresen beteges tulajdonsághal is kapcsolatosak: a gyermekek már igen zsenge korban rángásait, hangok, nagyon ingerlékeny, dacos, önéjű, hajlíthatatlan, ilyen hajlamok fokozatosan mennek át súlyosabb, pervers ösztönökhöz, melyek kisebb gyermekek, állatok hántalmazására, sőt porszomság támadására, hegyellenkedésekre irányulhatnak; ilyenek inkább az elmegöngöszéggel járó állapotokra jellemzők. A vesélőszületi pszichopathás terheltékeknek igen gyakori tünete a kényszerhegyzések fellepése. Ezek a kényszer erejével öntudatukba talakodó olyan hegyzések, melyek képtelenségét belajuk ugyan s vissza is utasítjuk, de tőlük szabadulni azért mégsem tudunk. Ezek lehetnek egészen közömbös dolgok is, de legfőképpen szörfelemek, aggodalmak szoktak így jelentkezni. Ilyen pl. bizonyos szörfelem érzés, melyet az ideges egyének tolongásban, vagy ellenkezőleg tégas helyen elhagyott teregen, hídán, magas helyen stb. éreznek. Ilyen pl. azon utólag fellépő tolongásban leglyósulósabb alakja az enemű elajulás, degeneráció, melynél a már elősorolt szellemi abnormitásokon kívül még szellemi fogyat-

kásban tűz támadhat, stb. A kényszerhegyzések megszerzéselekedetekre vezethetnek, pl. visszazem a kétkédo a szobájához és meggyözdödi, hogy vajon tényleg bezárta-e az ajtót, vagy bizonyos cselekedetek abbahagyására eredményezhetik, pl. az illető kényszerhegyzelem hatása alatt nem mer emeleire, hídra, magányos térre menni. Ilyen kényszerhegyzések már a gyermekkorban is felléphetnek, de csak olyan korban mutathatók ki, midőn a gyermek felemelt, aggodalmait érthetően elmondani és azok alapján voltát maga is belátni képes.

Krafft Eberhard emilit egy gimnázistát, ki minden leckeóra előtt arra kérte nevelőjét, hogy azon kérdésre: vajjon képes lesz-e meg tanulni feladatát, soha nem-ét nem mondott. Ha a nevelő igenelt a jelet, nyugodtan fogott hozzá és minden akadály nélkül tanult. Egyre zsenen a nevelő nem-ét lelett, mire szótan kezdetű föl-al járldni és képtelen volt dolgozni. Ómaga belátta kívánsága értelmellen voltát, de azért megmaradt mellette, mert csak így volt képes nyugodtan tanulni. — Az elősorolt tünetek mind a vesélőszületű „ideges character” gyanuját helthetik, de mindezen tulajdonságok között egy sincs olyan, mely egészesen gyermeknél is elő ne fordulhatna. Ezért óvakodjunk pusztán csak egy gyermekt hibából mindjárt beteges állapotra következtetni. Ilyen következtetésre csak a gyermek testi és lelki tulajdonságainak egybevetése és alapos mérlegelése jogosítathat fel bennünket. Az ilyen vesélőszületű ideges állapotokkal szemben a kezelés úgy az orvosok, mint a szőlőben és nevelőre egyaránt, fokozott gondossággal kell az ilyen gyermek testét és lelki szükségleteinek nyújtására fordítani, kímélettel, türellemmel kell az egyes beteges tüneteket és hajlamokat jánítani, hogy a testi és lelki fejlődést helyes irányba terelhesük. Kellő orvosi traktus mellett ilyen sokat használhat e tekintetben a helyes, céltudatos és mindig az egyénehez szabott nevelés. Ennek a feladata az ily gyermek felszégését, hibáit, a gyermekt jellem rendellenességét megszüntetni s az akaratot edzésével a jó és használható képességek és hajlamok kifejlesztésével az ilyen gyermekből is önálló, az élett viszontagsággal között helyét megállít tudó egyént nevelni.

A vesélőszületű pszichopathás állapotok leglyósulósabb alakja az enemű elajulás, degeneráció, melynél a már elősorolt szellemi abnormitásokon kívül még szellemi fogyat-

hozások is található, ide tehát a veleszületett koros elmeegyensúly gyengébb fokozatát (imbecillitas) tartoznak. Az ily énjének, bár szellemileg gyengébbek, az embertársai által való köcsönös érzékelésére még képesek, dolgokat – bizonyos szűkebb határok között, – még önállóan végzik.

A psychopathiás degeneratív legkimagaslóbb tünete az elmeegyensúly, az elmebeli fogathozás nyíltanul inkább az értelem téren, mint értelem korlátoltság, nehézség feljogos, felületet illető képesség vagy inkább érthetős téren, midőn az érthetős érzéketlenség volta, gonosz hajlamok és ösztönök érthetős megrovására méltó cselekedetek alakjában jelenkezik. Jellemző az ily elmeegyensúlyra az önző vonás, mások tránti hiányosságai, mások öröme, bánata tránti részvétlenség; a gyűlöletre, bosszúvágyra való hajlandóság, mely gyakran a megmondatlanban, mások érdekeiben való gőcselkedésekre vezet. Itt említjük fel a kegyetlenül hajlamot, melynek nyomait már a „terheltek”-nél feltaláljuk s mely itt fokozott mértékben, sokszor visszatartott alakban jelenkezik. Mindezek a rendelkezések még már igen korán, a gyermeknevelésben mutatkoznak. Az elmebeli fogathozás a gyermeknél is jelentkezik inkább az értelem téren, mint „gyöngye tehetség”, midőn a gyermek intellektuális fejlesztése tökéletes nehézségekbe. De jelentkezik érthetős fogathozás képeiben is, midőn a már említett „Morai insanit” jellemvonásait bír. Az ily gyermek nem ismer tekintélyt, lusta, önféj, makacs, szűlőt meglopja, az iskolában nem fogalmazható, gonosz cinyeket követ el, féltelt elrontja, gonoszságokra csábítja, szűlőnek, nevelőnek csak kelemelenségeket, szomorúságot okoz. Ifjokaratú intés, a szigorú fenytetés egyaránt hatástalannak maradnak. Gonosz hajlamainál jobban az ily gyermekek büncselekményeinek is követhetnek el, sokszor meglopó rovszósággal s találékonyssággal. Ha feltűnik, valósgos rémel a társadalomnak, heilt támogatás híján csavargókká, fejghazlókká, szédelőkké süljednek.

Még a szellemi fogathozás sem minden esetben feltűnőleg érdekes eredetű: ezért nem szabad összetévesztelnünk a korosan gyöngyelemű gyermekekkel található szellemi fogathozást az egyébként normális gyermekek esetleges gyengébb szellemi képességével. Ne feleljük, hogy előbb ehnél az a szellemi minus koros, beteges alapon fejlődött és rendszeren más beteges tünetek is kísérik; míg az életlen határok közt mozgó, u. n. „psychopathicus szellemi korlátoltság” nem beteges alapon fejlődött: az ilyen gyermek csak korlátoltabb, nehezebb feljogos, de egyébként normális, ami csak

pedagógiai, de nem orvosi értelemben vett abnormálitást jelent.

Tanítói lelkigyakorlatok.

„Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok s terhelve vagytok...” Jöjjetek az élet nehéz harcában meg-meg torpanók, az élet halapácuszeitől sajjók, eredménytelenek látszó vagy heiltelen nem méltányolt munkában robotolók, bünnel terheltek... jöjjetek. Jöjjetek reményüket vesztettek, csüggedők, hitűben megingottak, az élet útján tévelygők, az igaz celt nem találók, a jeleuten megálló... jöjjetek. Jöjjetek engem szeretők, nevetni hirtetők, újaimat egyengetők, másokat hozám vezetőők... jöjjetek. Jöjjetek valamennyien emberek...” s én megkönyöltek itelek.”

S az emberek mennek. Egyesek csak egy-egy röpke sóhajjal, kéré szóval, jobhászárd. Mások csendes templomok zugában terdelve, magukbasszállva, forró imával, ismét mások zárt lelkigyakorlatok elmékedésében, imáin, esendjén és önpiszkolódásán kevesztül. Mennek... sokan, sokan... körül áruztul. A pécségházamegyet kor tanítóegyesület férfi tagjai részére jún. 23-tól 26-ig a pécsi Pius Collegiumban, a nők részére pedig jún. 26-tól jún. 30-ig a pécsi „Női Lelkigyakorlatos Otthon”-ban voltak lelkigyakorlatok.

Részvettettek:

Balatonyi József, Egyházbér, Bálványos István, Lovászhetény, Böhm György, Németsalkonya, Fehér Lajos, Bedeg, Galambosi Nándor, Magyarhertelend, Gáos Mihály, Kurd, Jóh Péter, Nagyhajmás, Hesz János, Szajk, Jan Jakab, Véménd, Kálóczy Mihály, Romonya, Kántor István, Regénye, Koltai Ferenc, Garé, Kozári György, Értény, Lónyay Dezső, Himesháza, Márfai István, Dobróköz, Merkei Imre, Tópusztiza, Müller György, Himesháza, Müller Rezső, Kassád, Nagl János, Lánycsók, Nemes János, Hosszuzetény, Pataki Károly, Pécsvárad, Pétz Péter, Orfi, Póli István, Abalgelt, Praszch János, Villány, Radics Gyula, Dunaföldvár, Raffay Sándor, Szekszárd, Resch János, Császa, Ruzsicska József, Magyarkezi, Schadt György, Mózs, Szabolcs József, Somogybányatelep, Szántó Mihály, Kurd, Zsézó Lajos, Nagymányok, Szende Béla, Németsől, Székely József, Pécsvárad, Tiricsi Pólikárp, Kovácszenánia, Toponary Ferenc, Szászváry, Várnai István, Siklós, Vértés János, Püspökpuszta, Berwanger Magda, Jágónak, Dunai Ilona, Bükkösd, Gábor Pálné, Dunaföldvár, Kákonyi Gyuláné, Tolna, Kertész Mária, Boldogasszonya, Mandács Józsefné, Tolna, Mecsekgy Margit, Siklós, Póli Istvánné, Abalgelt, Raichl Sándorné, Sásrét, Dr. Rátay Gézné, Dunaföldvár, Sebestyén Paula, Szekszárd, Simon Sarolta, Tolna, Szendry Pálné, Apar.

Amint a beküldött his beszámolókból kitűnik, mindkét lelkigyakorlat bőséges forrása volt a megnyugtató, felemelő, erősítő és heilt adó gondolatoknak. Adja isten, hogy minden résztvevő a maga lelkién átszűrve, cselekedetekben is jó példákban visszasugározza gyümölcsöztesse őket a vezetésre bízott körében.

EGYESÜLETI ÉLET.

A németbolygi esp. ker. „Tanítói Kör” 1937. évi május hó 11-én, Belvárdgyulán tartotta tanási közgyűlését.

Kerekes Sándor belvárdgyulai tanító jól sikerült gyakorlat tanítást tartott az 1938-ban rendezendő eucharisztikus kongresszusra.

Polgár András S. J. igen értékes előadást tartott a szingárduról.

Maronek Ödön örmegy. járási testnevelési vezető – testnevelést előadásában kitért az elemi iskolák számára előírt testnevelési anyag ismertetésére, azoknál ki az értékes munkát és annak eredményét, hasznát vázolta, amelyet az iskolai testnevelési rendszernek tanításával a leventéintézményben nyerne.

Szeremeli Szabó Sándor a ma feladatok címmel a megreformált testi nevelés feladatról és annak fontosságáról értekezett.

Egyházi elnök beszámolója során megtagadta az alkalmat, hogy felhívja a kör tagjainak figyelmét oly jelenségekre, amelyek az iskolatársulásokban is megfigyelhetők.

Megemlékeztetésül Pécsatoronyi titkos tanácsosi kinevezéséről 12 évvel ezelőtti feljogosító-jének örökmunkái kinevezéséről. Dr. Jakab Béla, tanítói feljogosításnak, egyh. főtanfeljogosítóval való kinevezéséről. Ezután sorra kitér az esperes kerülésben történt változásokra is. A tanítói lelkigyakorlatokra küldte: Herr János, Szende Béla és Böhm György tagokat.

Pénztáros jelentése és az indítványok lefolytatása után a tisztújítás etjelet meg.

Egyhanglagon megválasztották a következők: Világi elnök: Póli Ferenc, ig. tan. Alélnök: Dékány István, ig. tanító. Körlyegyző: Lassányi József, tanító. Pénztáros: Szende Béla, tanító. Számvetéselő bizott: Böhm sági tagok: Miklóssy József, ig. tanító. Böhm György, tanító és Kerekes Sándor, tanító.

A jóvő gyűlés helye: Budaörs. Elmélet előadást tart: Czirik Mihály, Gyula. Tanítást: Stróbl István. Ifj. kat. tanítók az eucharisztia szolgálatában címmel: Iselstóger Lajos esp. plebános.

A mohácsi róm. kat. esperesi körület „Tanítói Kör” ez évi rendező közgyűlését május hó 19-én tartotta Somberében.

A közgyűlést megelőzően Kéthelyi József dr. került elesper, egyházi elnök jelentését mondott. Mise után Pávay Rezső járási testnevelési feljogosító az iskola udvarán a leventékkel bemutatta a felsőbb osztályokban tanítandó hatonal rendgyakorlatokat, majd a légt- és gáztámadásról, a védekezés megszervezéséről s ezzel kapcsolatban a gázárc és tartozékairól tartott igen értékes előadást. Saling József kántor-tanító „Csonka Magyarországg” címmel mintatanítást mutatott be a IV. szemen mintatanítást mutatott be a IV. szemen tályban. A kör jegyzőkönyvét köszönettel mond a tanításért. Előző Kéthelyi József dr. került elesper, egyházi elnök meleg szeretettel köszöntötte a kör tagjait és megnyitotta szűkebbében a Krisztus szellemében tevékenykedő vallásérthetős és hazafias nevelésről szól. Ezután Schneider Lajos mohácsi ig. tanító, világi elnök terjesztette elő rendkívül gondosan összeállított évi jelentését, melyben megállapította, hogy a vallásérthetős és nemzeti szellemben folytatott tanítói munka eredményekben gazdag volt. Weisz Vencel sombereki kántortanító, a „Földrojtásintás módszere” c. értekezését olvasta föl. Az értékes gondolatok egész hazmagával teiltet, választások nyelven megírt munka nagy sikert aratott. Előadónak fardságos és szép munkájáról jegyzőkönyvi köszönetet szava az számvetés. Pénztáros beszámolója és számvetés-gőlő jelentése után, Than Nándor báró plebános indítványára a közgyűlés a tanítók részére Pécselt és Baján tartott lelkigyakorlatra 5 tagot küld ki az egyesület pénztára terhére. Petrócs Károly mohácsi ig. tanító indítványára eliben egyhanglagon elhatározta a közgyűlés, hogy pénztári jelentést a többgyermekes hártársak segélyezésére fordítja. Majd a tisztújítás a megválasztásra került a sor. A közgyűlés egyhanglagon az alábbiakat választotta meg: Világi elnök: Schneider Lajos mohácsi, alélnök: Vértés János püspökpusztai ig. tanító, jegyző: Gubritzy József dunaszekcsői tanító, pénztáros: Nagl János lánycsók ig. tanító, két számvetéselőbizottsági tag: Hartmann Péter majsi és Kirschner János nagygyárdi ig. tanítók. A megválasztott elnök nevében Gubritzy József mondott köszönetet és egyuttal szeretettel üdvözölt Kéthelyi József dr. becs. esperes, egyh. elnököt, elnökségének 10. efordulója alkalmából, majd a tanítói kör érdekében kifejtett munkásságáért halás köszönetet mondott a közgyűlés nevében. Egyházi elnök megindult hangon mondott köszönetet az üdvözöl szavakkal, hangsúlyozva, hogy mint üdvözöl, így ezután is minden el fog követni a tanítás, az iskola és a magyar hazaszébb, boldogabb jövőért.

Határidő-émlékeztető.

A pécesegyházmegyei írákák, a jzfűzetek, bangjegyzetek és értesítőkönyvecskére vonatkozó rendelkezések az 1937/39. tanévre. A kötethez írákák állanak rendelkezésre: négyonnan magyar írákból 12-5 és 4 filléres, egyonnan (átlató), számlós és német írákból 5 és 4 filléres, sima, uonalatlan német írákból 5 és 4 filléres, rajzfűzet, perforált rajzfűzet is rendelhető, ára 20 fillér és hengelyűzet 14 filléres árban. — **Beiratási díjak** tárgybán a 480/1933. sz. püspöhi rendelet (Katolikus Iskola 1933. augusztus 1.) alapján az iskolajelzőanyagoknak szeptember hó 10-ig az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalok az előírt kimutatást (mellékletek csatolása nem szükséges) be kell küldeni s az 1894/1937. sz. püspöki rendelet (Katolikus Iskola 1937. augusztus 1. sz.) alapján a beiratási díjak 60 %-át a katolikus tanítói internátusi alapsz. a Pécesegyházmegyei Felügyelői Hivatal 38.504. sz. postatakarékári csekkzámlájára be kell fizetni. A beiratási díjak mikénti felhasználásáról a 2243/1936. sz. rendelet alapján (Katolikus Iskola 1936. szeptember 1. sz.) a kir. tanfelügyelői hivatalnak is meg kell tenni minden esetben az előírt jelentést. — **Póldíjazások után** a tanulók egyenlő lapjai a kösségi előjáráságokhoz küldendő három nap alatt. — **Tanév kezdete**, valamint a heti és évközi szünetek a kir. tanfelügyelői hivatalnak bejelentendő. — **Tanév elején** két hónapig az igazolatlannul mulasztások kimutatása hetenként küldendő meg a kösségi előjáráságoknak. **Tagdíjak** a köri pénztárosok által a 45.612. sz. postai befizetőlapon legkésőbb október 1-ig sürgetes bevétele névelik beküldendő. Ezért a hátralebenn levő tagok tagdíjaitk haladéktalanul küldjék meg a köri pénztárosnak. — **Katolikus Tanítói Internátusi segélykérvények** szeptember 30-ig benyújtandók (Katolikus Iskola 1935. április 1. számában közölt 797/1935. számú rendelet).

HIREK.

Miniszteri elismerés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, a pécsi tanterveit kir. főtárgazató előterjesztése alapján elismerését fejezte ki *vitész Széchy Pál*, pécsi püspöki tanítóképzőintézet tanárának, a tanításág műveléségi szinonáinak emelése s ezzel a népoktatás és nemzetnevelés érdekében kifejtett érdemes munkásságáért. Örömmel közöljük e hírt, e helyről magunk is köszöntjük a kat. tanúgy munkáját, akit tanítónak valija meg és minden igaz tanítói ügyért mindig tette és harca kész.

A pécsi egyházmegye tanítóelőrelneke emléke. A pécsi tanítóképzőintézet

cserkészcsapata, Fonyó-d-bélatelepi állandó táborhelyén, a nyáron felállította a pécsi egyházmegye hősi halált halt tanítóinak emlékművét, mellyel a csapat fennállásának 10 éves fordulóját ünnepelte meg. A nyáron már a hősi halált halt tanítóélt imádkozott s az ő emlékkéi előtt tisztelget a cserkészsereg.

Szilvási István

nyug. szilvási igazgató-kántortanító, 67 éves korában, augusztus 11-én meghalt Szilvás községében. Halála a legnépszerűbb körben kellett ószinte mély részvételt. A pécsi egyházmegye tanítói karának érdekében gazdag tagja volt. Temetése augusztus 12-én u. 5 órákor volt Szilvásban. Az engesztelő szentmisét lelküdvéért augusztus 13-án d. e. mutatták be a garéi templomban. Halálát felesége szül. Kovács Anna, gyermekei, hökötük Ifj. Szilvási István kántortanító és unokái Gy. Szilvási és széleskörű rokonsággal együtt.

Háromnapos női lelkigyakorlat Pécsen. A pécsi női lelkigyakorlatos otthonban a háromnapos zárt lelkigyakorlatok sorrendje: szeptember 4., 20., október 4., 18. Részvételi díj 8 pengő, a hatnaposa 16 pengő. Nyolc személyre 20 százalékos visszatérítendő. Érdeklődni, jelentkezni lehet: Pécs, Mátyas Flórián-utca 46. sz.

Pályázatok.

A székszárdi róm. kat. egyházközség a nyugdíjazás folytan megüresedett I. sz. sorszámú tanítónál állásra, amelynek javadalma 15 % helgi hozzájárulás, államszegély és lakospénz, pályázatot hirdet. A pályázati határidő 1937. szeptember hó 5. Köteltsége díjvelében és a rendszabályokhoz. A pályázatos 3-as jelölés alapján történt a U. H. Miniszter Úr engedélyének leérkezése után. Az állás f. évi október hó 1-én feljölendő. A kérvényekhez meg kell tenni és feljölvegyeztet boríték csatolando az iratok visszaküldéséhez. A szabályszerűen felszerelt kérvény a róm. kat. egyházközséghez intézve, Kiss Lajos apátplebános, egyházközségi előrelnek küldendő.

A szentlőrinci róm. kat. egyházközség nyugdíjazás folytan megüresedett tanítónál állásra szeptember 6-iki határidővel pályázatot hirdet. Fizetése főnyelven, lakás természetben, köteltsége díjvel szerint. Válasszálygelleg ellátott pályázatosok Plébánia Hivatal, Szentlőrinc küldendő.

Szerkesztésért és kiadónakért felel: MAGYAR SÁNDOR, Hídó a Pécesegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület.

Helyes Nyomdászati Szervezés Pécs, Hídó-utca 21. szám. Képzés- és Szent Mór-utca sarok. — Igazgató: Dörögny Lőrinc

KATOLIKUS ISKOLA

A pécesegyházmegyei tanítóóság hivatalos közlönye
Népoktatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Elfizetési díj 1937. évre 3 pengő.

Magyar Sándor, tanfelügyelő. **Tagdíj 1937. évre 3 pengő.**
SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/1., (Papi Otthon), hová a lap szemléi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakarékpenztári befizető-lapon küldendőek be.

Pécs, 1937. október 1.

XXVI. évfolyam, 10. szám.

A dal a nemzetnevelés szolgálatában.

írta: Barabás András.

Szabolcska Mihály írta: Úgy terem a magyar nóta, mint a róza. Mindkettőnek láthatatlan az alkotója. Nincs tövisesebb fa szegény rózsafánál, még sincsen szebb virág, sehol a rózsánál. Úgy terem a magyar nóta, mint a róza, mindkettőnek láthatatlan az alkotója. Nincs teresebb élet a szegény népénel, mégsem terem szebb dal sehol az övénel.

Úgy terem egymagában, szálanként, erdő-mezőn mint az egyszál gyöngyvirág, mint az egyszál tulipán. Úgy is énekl leginkább a magyar ember, egymagában akár őril, akár busul, vagy síru-virág. Szép az egyszál gyöngyvirág is az erdő sűrűjében, szép az egyszál tulipán is a heriben, de szép a gyöngyvirágos erdő, a tulipános kert is. Szép a magyar nóta akár egyetlen szivüből és szájból tör elő, szóloban, akár sokan együtt, karban dalolják. A templom éneke egy szivüé, egy lelékké olvaszta össze a hivaték és felemelt őket Istenhez. Azért mondjuk: Aki szépen énekel, az szépséren imádkozik. Aki együtt dalolnak egy dalt, azok is egy érzesben fornak össze. Egyet gondolnak, egyet éreznek és egyet akarnak a karban mind, ha szegény is az egyik, a másik gazdag, egyszerű ember az egyik, a másik művel, fiatal az egyik, a másik koros. A kardal összehozza a magyart a magyarral. És ez fontos. Hogy ne álljon külön, egymagában minden magyar, ne külön-külön akargyan mindenki, ne mást és mást érezzen. Hogy legyözze a szétválasztás és megtanuljon egyet érezni, egyet akarni, egyessült erővel dolgozni a közös magyar célért. Hogy kevesen vagyunk magyarok, hogy ha mind össze állunk is egy emberként, mégis kevesebben vagyunk ellenségeinknél és csak a közös érzés, az egyetakarás és a közös cél biztos tudata tehet bennünket legyözhetővé. Álljunk

hát össze, forrasszon össze bennünket a dal egy érzesbe, egy akaratban szegény és gazdag, egyszerű és módos, öreg és fiatal magyar. Ezer év alatt de sokszor elbuktunk a szétválasztás és mindig csak akkor győztünk, ha egyet akart a nemzet és teljes erejével összejött. Neveljünk erre a magyar nóta által, a karban való éneklés által.

A mai iskola nemcsak tanít-olvaszt-számolna tanít már, hanem elsősorban nevel. Arra nevel főképen minden tanításával, a dal által is, mindennap, hogy közös érzése, közös akarat legyen a jövőndő magyarságnak és közös munkát tudjon végezni. A dal révén egybeoladnak a különböző korú, nemű, tehetségek, szegény és gazdagabb iskolagyermek. Fegyelmeztet, egy intésre közös erővel adják elő a szép magyar nótaikat, így megszokják az egyessült erővel végzett munkát, melyhez mindegyik hozzájárul a maga erejével, tudásával. Amit közös erővel tudnak előteremni, azt minden egyes élvezi is. Így boldogul a község az egyesek munkája által.

Nem is kell annak a munkának mindig egyformának lennie. Nem is lehet. Egyik ember erős, a másik gyenge. Egyik ésszel dolgozik, a másik kézzel. De mindegyikének munkájára szükség van a nagy községnek. Egymás nélkül nem élhetünk. Ezt mutatja nekünk és erre tanít bennünket a többszólamú dal.

Az egyszál gyöngyvirág, meg a gyöngyvirágos erdő, az egyszál tulipán, meg a tulipános kert mellett szép ám a sokszálú rózsával telj kert, az ezerféle virágtól tarkított és pompásabb rét is! Gy a szőlőnek, a karban, de egyzsolabban való dal mellett szép a több szólamú dal. Ez nálunk lassan hódolt tért. Akár a fronton járunk, akár lthon voltak a világháború alatt, német, olasz és

orosz katonáktól és hadifoglyoktól leginkább többszámú dalokat hallottunk. Azt mondják, ahol három német találkozik, már dalardát elalhit és többszámú dalt dalol. Es ad neki erőt, kitartást, ez neveli a közös célra. Újabb kezdjük mi is megantúlni ezt. Lehet, hogy a magyar néla szólóban legszebb, különösen, ha jóhangú ember dalolja. De ha gyengebb hangúak összeállnak, közös erővel művészi színpot adhatnak, ha nincsenek is különösen iskolázva. Szép bizony a magyar dal több szolamban is!

A többszámú dal megantúnt bennünket arra, hogy mennyire egyiségének megfelelő munkával is hozzájárulhat a közösségi munkához és eredményhez. Nem kell mindenkinek magosan énekelnie, vannak, akik csak kísérik a szolamot, melyébb hangon. De szorosan egymás mellett halad a két vagy több szolam, vállaltve érik el a célt, a szép összhangzatot dal. Mint mikor az első hazás mellett és mögött szépen együtt, lépésről-lépésre halad a többi. Egyik annyit dolgozik, mint a másik, egyik sem maradhat el a többiétől, egyik sem állhat ki a sorból, mindegyikre egyformán szükség van. Az egyik megadja a tempót, vezet, a többi meg ugyanúgy utána.

Vannak olyan többszámú dalok, melyeknél a szöveget sem mondják egyszerre a dalosok, mást és mást mondanak ugyanabban az időben, mintha csak nyelvzavar támadt volna, úgy, hogy meg sem lehet érteni a szöveget, ha azt külön elő nem mondják. Az egyik szolam előbb kezd, a másik később, az egyik lassabban énekel, a másik gyorsabban, de mindig egyszerre végzik. Hol az egyik szolam énekel magosan, hol a másik. Váltakoznak, versenyeznek, játszódnak egymással és így születik meg a szép ugynevezett polyfonikus dal.

Igy van ez a család, a község, az állam, minden közösség életében. Minden családtag, minden ember, minden foglalkozási ág a maga munkáját végzi és megszűlték belőle a nemzeti közösség összhangzatos szép munkája. Minden egyén, minden család a maga javára dolgozik és ha minden ember, minden család, minden község boldogul, akkor erős a nemzet is, gazdag az állam is. Mindenki magának és együtt a közösségnek is dolgozik. Mindenki annyit ér, amennyit a közösség javára vezet.

A többszámú dalban szükség van mind-egyik szolamra, egy-egy szolamban minden egyes énekesre, hogy összhangzatos és szép legyen a dal. A nemzet életében is szükség van minden ember, minden család, minden község, minden foglalkozási munkájára. Meg is kell becsülnünk mindenki lelkiismeretes munkáját.

A többszámú dalokban sokszor mászt

fognak dalolni a fiúk, mást a lányok. Nem ugyanazt éneklék, és mégis így adják az összhangot. Nem egyformánk teremtette a a férfit és nőt a jó isten, mindegyiknek megvan a rendeltetése és együtt adják az életet, az élet összhangját és szépségét.

Igy tanítjuk dolgozni a mai gyermekeket, így tanítjuk dalolni. Cserkészmondás: jó dalos, jó dolgos. Arra tanítjuk őket, hogy mindenki azon a helyen dolgozzék becsületesen, melyre a jó isten állította. Ha csupa dolgos, közös munkára kész erők és elszánt magyarok állnak készen, akik dalolva dolgoznak, akkor dalolva mennék a halálba is, ha még egyszer felhangzik a: "Trombita haragos, a dob pereg" és elhangzik a vezérszó: Előre!

A népművelés időszerű kérdései.

Berkli István, népműv. tiszár előadása egyeztetettünk közgyűlésén

Ezelőtt nyolc esztendővel volt szarancsém Pécscegyházmegye tanfolyásához, kedves kártsarimhoz beszéltem. Nyolc esztendő egy országos mozgalom életében is tekintélyes idő. Az az idő bizonyos mértékben még a kísérletezés ideje volt.

A formák, a keretek azóta változtak, de nem változott a cél: felemleni, magunkhoz emelni a népet, hogy hazájának, egyházának, saját magának erkölcsi és anyagi érdekeit önudatosul szolgálhassa.

Utolsó felszólalásom az ott mondottam, hogy a népművelést semmiféle hatóság, semmiféle intézmény önmagának nem sajátíthatja meg az erkölcsi szelforgácsolása miatt sem. Parancsoló közhatalmny, hogy az államhatalom, az egyházak, a társadalmi, a különféle közéletiek és minden hazafiasan gondolkodó ember, megértve az idők szavát, közös tervvel igyekezzeék cselekedni a maga körében.

Az együttes munka ma már országos viszonylatban is megvan. Nincsenek már külön utak, nincsen szelforgácsolódás. A hormány és az egyházak, különösen a r. h. egyház részéről e téren teljes együttműködés áll fenn.

A Kat. Akció a népművelésnek nagy teret biztosít. Feleszmélteti a kétkedőket, a nem-törődőket, munkahelától állókat meg. És mikor ezt teszi, nem jár külön utakon, hanem együtt a népműveléssel. Nem is járhat, hiszen a cél egy, a forma is ugyanaz, a falvakban a munkások, a népművelők is ugyanazok a személyek. Talán röviden így lehetne ezt a közös munkát jelmezteni: a kat. akció munkája egyben népművelés is, a kat. közösségekben folyó népművelés egyben a kat. akció tevékenysége is.

Ezt a tényt szükségesnek tartottam hangsúlyozni azért is, mert csak egymásbaforduló munkával lehet a népet lelket a feltörő szennytől megóvni, megszabadítani. Csak együttes erővel lehet feleletet adni a milliók melében nyugtalanokdó kérdésekre: utat mutatni a ködben; az embert lelket istentekeressre, az Előtte való leborulásra készíteni.

Egy másik kérdés. A népművelés feltétel nélkül nemzenervelés is. Nagy feladat megoldását vállalta megára a vállás-erkölcsi nevelésére terén, a nemzeti önudat felmászására, hogy munkát egészségügyi és gazdasági téren. A munka mindinkább szelebbe meredben folyik.

Es emellett elszomorító jelenség az, hogy azok, akik csak feljűlle hallanak arról, hogy a közösségekben, a tanjakon népművelés folyik, a mozgalom alatt csupán ismeretterjesztést gondolnak. Rögtön bírálják is és megállapítják, hogy a nép nem akar tanulni, miért fehé az a munka?

A hivatásos népművelők hiába kiáltják be a közveleménybe, hogy az ismeretek közlése együtt halad a neveléssel és hogy az erkölcsi mindenek felett álló parancsai érvényesülnek mindenféle népművelési tevékenységben.

A népművelőkre hárul az a feladat, hogy a kétkedők felvilágosítsák arról, hogy itt lélekművelés folyik s ezt a munkát nem kötelelenségűl hivatásos személyek végzik hanem hivatásosok, akik maguk is átfomázódtak már lélekbén.

A r. h. egyház a felvilágosítás munkájában sokat dolgozik. Hirdeti, hogy lélekművelés alatt ma gondozást kell érteni, amit a munkában a papok végeztek, hanem lélekművelés alatt értjük a szociális gondozást és mindennemű jóirányú megmozdulást az egyházon kívül álló világi személyek bekapcsolásával.

Sokszor felvetődik a kérdés: vannak-e, jobban mondvá szaporodnak-e hivatásos népművelők. Vannak, akik már megismerték a népet és állhatatosak, türelmesek, kitartók lettek, akik szinte szuggerválják a népet arra, hogy azon az uton haladjon, amelyet ők tapasztal ki számára. E hivatásos népművelők száma állandóan emelkedik.

Természetesen a népművelőknek nagyobb része csak hitválti köteleltségeinek tartja a néppel való foglalkozást. Ezek inkább jószándékú emberek, de még nem népművelők.

A nehézségek hétégtelenül fennállnak. A nép és a vezetői közötti viszonyt elmergesítik sok helyen az anyagi kapcsolat, a természetelleni járandóság, a párber sib, és az ebből folyó sok szomorú jelenség.

A nép különben is óvatossá természetessé, állandóan figyelt vezetőit, megfigyelt a veze-

tőkkel kapcsolatos jelenségeket, nagyon hamar és legelőbbször igazságtalanul bírál és könnyen elfordul vezetőitől.

Mind ezek ellenére ma már ritkán hallható a vezetői részéről olyanfajta kifakadás: hogy, hiszen én akarom a népet vezetni, de mit csináljak, ha nem jönnék utánam? Vármegyeiént sajátos tevékenység is van. Baranya is különleges munkát fejt ki az általános program mellett.

Küzdünk az egyke erkölcsorombolása ellen, küzdünk a nemzeti önudat felmászását és ennek a célnak a szolgálataba állítjuk a nagyobb erőt.

Az egyke, amely talán kivétel nélkül minden baronai magyar faluban dúl már, kétségtelenül a legelsőbbsor körja a magyar életnek. A magyar élet letarolása, a vér gyilkosa, a születésre váró magyar értékek megölője. Ez a legocmányabb, legerkölcselebb hazazárulás és leléltprás.

Újabb hírek szerint törvények készülnek az egyke ellen. Ezekre szükség van okulás mindazoknak, akikből kihalt a nemzeti érzés. Ezek a készülő törvények bizonyára megállítják vezényelnek.

De mivel az egyke egyben súlyos erkölcsi betegség is, maga a hatalom nem lesz elegendő a baj gyógyítására. Erkölcsi erőkre is szükség lesz.

A kérdés most már az, hogy milyen formában, milyen eszközökkel küzd Baranya népművelése.

Megfoghatatlan tény az, hogy a nép lelket az érteleml át nem lehet átalakítani. Csak a szív, a lélek útján lehetséges azt formálni. Különösen áll ez a magyar népre, amely még mindig a szív népe.

Vissza akarjuk adni a magyar népet önmagának, amely ki akar vetődni minden külső és belső értékeiből, hogy minden másnak lássék, csak annak nem, aminek született.

Ezért népművelési intézményeket szervezünk és azokat irántjuk. Közlelebről: énekaroktat, különféle bokrékatok, leányegyesületeket. Azt akarjuk, hogy a fajt jellegéből ne formálódjék át, hogy énekelje újra az ó nóát, hogy szívesen táncolja az ó táncot, hogy a megvelettel parasztruhát újra öltse fel magára, hogy ezt a ruhát ereklényen tartsa, hogy őst szokásait ne cserélje fel az idők változó társadalmi szokásaival, hogy újból önmagára találjon.

Sokan vannak a vezetőik között is, akik ezt a munkát nem érik meg. Pedig tudniok kellene, hiszen a történelem igazolja, hogy az a nép, amely fajt jellegét elveszt, elgyengül s elvész ó is.

Mozgalomunk nyomán vannak már látható eredmények. Nem dobják már könnyelműen a vásár ponyvájára a megmaradt ruháját,

sőt nagy anyagi áldozatokkal újból megcsinálja a már szégyenlett, megvefett ősi gúnyát. Szivesen útjra fel a már feledésbe ment ősi szokásait és ezeket szivesen cseréli fel a Dilibáb és a Színház Élet kabarádrájával.

Sok magyar közösségek hangos ísmét az utca a felszendülő őst dallamoltó, tud már tangó és vanszepp helyett mást is táncolni, a sajtóját.

És mi mélyen meg vagyunk arról győződve, hogy a magyar leány arcáról lehull a maszok, amely azon a gyermekarcon homédiázott; jászolta a városi lányt és hogy bugzobban, szivesebben fog látni és is.

Hangsúlyozom, hogy ezekben az intézményekben együtt dolgozunk és együtt akarnunk dolgozni az egyházzal. A vezetéseiket átadtuk az átaduk. Természetesnek és szültesnek találjuk azt, hogy ezekben az intézményekben az közösségekben katolikus szellemet vigyenek be. Csak egy kikötésünk van: a munka egységes vezetése és az erők összpontosítása végett az irányításnak részünkről való fenntartása.

Az ímént említtet intézmények életét a fennálló szabályok irányítják. Ezeknek ismeretétére ítí nincsen idő. Különbben is eljuttathat a tájékoztató, az útmutatókat minden előző kezébe.

Megjegyzem, hogy a bokréta-mozgalomnak országos viszonylatban sok ellensége van. Lehet is, mert ennek a mozgalomnak sok veszélye is van. Erősen hangsúlyozom, hogy a baranyai bokréta nem a nép hiúságára épültek, a mi bokrétaink nem cirkuusz, nem látványosság, nem az idegenforgalmat szolgálja, nem jöképű menyecske és férfiak kiválasztott társasága.

Mi tisztán látjuk a kérdést. Bennünk aggodó szeretet irányít, mi mélyen átérzünk azt, hogy ha nem dolgozunk erkölcsi alapon, rettenetes bünt követhetünk el a magyar néppel szemben.

Tisztelettel kérem a kétérdőket, az aggodókat, tájékoztatókat, melétől ítelnek.

Egy kényes kérdést vetek fel. Vármegyénk tekinthetése részében németek laknak. Nem térthetünk naprendre emellet, hogy a hét jáv eltávolított egymástól. A népművelés azonban nem emeli magasabbra a választalatnak akkor, ha nagy erővel a nyugtáló magyarság mellé áll. Ez nem faj kérdés csak, hanem isteni parancs.

Faj kérdést tetük, hogy nem csinálunk annál kevésbbé, mert tudjuk, hogy a mai magyar nemzet, amely ömisszetében kever, mégis éppen olyan ársátsáttalan magyar, mint a régi magyar. A magyarság romantikus összetételében, hibáiban, erényében az utolsó időhig alig változott. Az alapvető igazságtól eltávolodók az az elgondolás, amely a szá-

zadok folyamán magyarrá vált embereket csak külsőben tartja magyarnak.

Nagy a baj. A magyar népet ki kell vezetni a fővises bozótból a füsttűltek erkölcsi letelegőre, mert ez a nép nem tud az észével banni, ez a faj mindig álmódozó, ábrázódo lélekemzet volt és az is marad.

Ismérjük meg a magyar fajt. Legyünk létegeses sajtárját az emberi szellemnek és létegesnek.

Mert a régi, jónak mondott világ események elhaladtak, elköveteletődtek a nagy nekifutásban, belepusztultak a nagy fogadóházokba és porig étek a rengeteg mentés kísérlet nyomán.

Az élet ma kevesebb pirátog terem, fajók a pillantások, sóhajok, jajveszékelése.

Emelt fővel, bátran dolgozunk továbbra is azért, hogy a magyar nép élete erősebb, tisztább és szebb legyen.

Ehhez adjon a Teremtő erőt és kitartást!

EGYESÜLETI ÉLET.

A szentlőrinci róm. kat. esp. f. a tanítói kerület tavaszi közgyűlését 1937. évi május hó 20-án, Szentlőrincen tartotta. A gyűlést szentmise előzte meg. Előíth megíntó Bencze László dr. esperes, ker. tanfelügyelő mondotta, melyben arra mutatott reá, hogyan kell a katolikus tanítóknak működni az Eucharisztikus Szentelő sikere érdekében. Koltai Ádám helybelt igazgató-tanító gyakorlati tanítást tartott. Földrajzból Olaszországot tárgyalt, igazi tanítói rátermettséggel. Máthe A. György, szentlőrinc tanító arról értekezett, hogy mi a családok és az iskolának a kötelessége, hogy a gyermekből igazi vallásos ember és jó hazájú váljék. Több kisebb ügy letárgyalása után a kerület tisztújítást tartott. Koltai Ádám a kerület volt népszéru elnöke kijelentette, hogy betegségére való tekintettel az előnévezett tovább nem vállalja, mert nyugdíjba megy. Az egyesület, hogy halját volt előnével szemben kimutassa, őt díszelnökké választotta. Az előíth tisztásgere: Gerlyi Károly, alelnökké: Hargittai Gáspár, jegyző: Kiss Lajos, pénztáros: Horváth József, a választmány tagjai: Zsinoki Ernő, Máthe A. Györgyöt és Fodor Ferencet; a bírálóbizottságja: Dunay Lónkát, Zsinoki Ernőt és Fodor Ferencet; a számvizsgáló bizottsága: Harkányi Heltl Márta, Schesztény Franciskát és Harka Sándort választotta meg. A gyűlésen Dátás Dénes országgyűlést képviselő és Puskas Elemér járási főispán elnökölt is megjelent.

A bonyhádi esp. ker. tanítói kör 1937. máj 15-20-án Ápáron tartotta tavaszi közgyűlését Szentmíse után Szentreiné Lónyai

Jolán, apart tanítóno az VI. oszt. növendékeivel sikerült mintatánítást tartott „az égt tesztórh”. A pápai himnusz után Bland György egyh. elnök az eucharisztikus szent euróli az eucharisztikus világkongresszusra való előkészítést teendőkről tartó előíth megíntó *Szegő Lajos*, nagymányoki tanító, „Az én falum pedagógiája” címén tartott érdekes és tanulságos előadást, melynek szövegét a közgyűlés a Nemzetnevelésben öhözja leköszölni. — A pénztári jelentést a közgyűlés tudomásul vette. A tanítói lakások után a folyó ében a tanítók fizetés osztálya szerint járó lakbérpénz és család pótléka alapján kivetelt létegesen magasabb házadóból származó tehertöbblet elengedését a közgyűlés a pénzügyminisztériumból kérelmezte. A tanítói leltigyakorlatokra Szegő Lajos, nagymányoki tanító, a tanítóno leltigyakorlatokra Szentreiné Lónyai Jolán apart tanítónohoz szavazott meg a kör segélyt. II. kat. tanítók budapesti Szent István-otthonára 2 téglaegy óra feében 20 P-t szavazott meg a közgyűlés. Megválasztotta végül a kör tisztikarát; világli elnök: Elcher János, nagymányoki igazgató, alelnök: Hahn József, bonyhádi igazgató, jegyző: Szegő Lajos, nagymányoki tanító, pénztáros: Pápal István, szállkai hántortanító, számvizsgáló: Szentmínyi József, szállkai plébános, Plet György, apart és Fazekas János, ladományi igazgatótanítók lettek.

Határidő- emlékeztető.

Mulasztási kimutatások október hóra hetenhint adandók let.

A 130.700.1922. ukn. rendelet 13. §-ában előíth 15 sz. benépesítési kimutatás és amennyiben illető tanító a fővárosközművelési teendők ellátásánál is meg van bna, a hivatalosított rendelet 14. §-ában előíth 17. sz. kimutatás is. f. évi október 20-ig, sürgős bejárásra nékül, a kir. tanfelügyelőséghez, beérjesztendő.

Közl. pénztárosok a hátralelőkos és folyó évi teendőiket, valamint a pályamunkák nyomtatási költségét címén a tagonként 13 filléretet (Kat. Isk. 1933. május 1. sz.) a leltigyakorlatok költségeire megállapított összegeket újabb személyi sürgős bejárásra nékül, a rendelkezésre bocsátó 482 postai befizetőlap felhasználásával haladéktalanul küldjék be kimutatás kíséretében.

Takarékossági nap tartandó a 2689.1930. sz. rendelet (megjelent a Katolikus Iskola 1930. dec. 1. számában) alapján.

A fin. ész. és magyar rokoni kötelekkelélt 1937. évi 17-én, az utolsó tanítási óra alatt, meg kell rökölni és tájékoztatót kell a tanulókat ennek a rökölnagnak eszméitéről és mibenlétéről (Kat. Iskola 1937. október 1. számában közölt 2034.1931. és a 1931. október 1. számában közölt 1949.1937. sz. jótanj. rend.)

**A Haladás Nyomda Rt
fadobozos névjegye
a legszebb ajándék!**

Püspöki rendeletek.

2095/1937. sz. Egyházközségi zárszámadás készítésének módja. Az egyházközségi számadások elkészítése körül felmerült kéteyek eloszlását céljából elrendelem, hogy az egyházközségek költségvetéseiket és zárszámadásukat egységesen a Bland György ker. tanfelügyelő plébános által „Az egyházközségi vagyongyezelés” című összegyűjtött szabályok szerint készítsék. A költségvetésbe az előző évi zárszámadás készpénzmaradványa, a bevételet és kiadásai hátrélek, illetve túlfizetés nem vehető fel. Ezek természetét illetően is zárszámadásba valóik. Amennyiben az év végén a zárszámadás szerint nagyobb pénztári maradvány mutatkozik, úgy az egyházközség képviselőtestülete, ha már a kövelekező év folyamán meggyőződést szerzett arról, hogy az új költségvetésében az előírások betételek a rendes mederben folynak, hivatkozhat felettel, mire fordítás az előző költségvetésre is felesleges, vagy pótköltségvetés keretében gondoskodhat a felesleg felhasználásáról.

2549/1937. Isk. sz. Katolikus Tanügyi Közlöny és az abban közölt rendelet. Tudomásrelet és mihezartás végett alább közölöm a fővárosotom alá tartozó r. kat. elemi népiskolai középülök, közép- és szakiskolai igazgatókhoz K. Dr. Serédi Jusztintán, bíboros, herceprímás, esztergomi érsek úr Ö Főmagasságának f. évi augusztus 23-án 2607/1937. sz. alatt kiadott rendeletét:

A nm. Püspöki Kar ezévi tavaszi értekezletén (Márc. 17. 6. pont) úgy határozott, hogy a kat. Egyházi Főhatóság alá tartozó kat. iskolák éríntő általános érvényű rendeleteket és közleményeket az 1937-38. tanév elejétől kezdve saját újtán hivatalosan teszi közzé és rendeli el. Ezen határozat eredményeképpen jelenik meg a „Katolikus Tanügyi Közlöny” (a „Nemzetnevelés” melléklete), mint a kat. Egyházi Főhatóságok hivatalos tanügyi értesítője. A közlendő rendeletek kiadásával a Püspöki Kar a herceprímást biztameg.

„A Kat. Tanügyi Közlöny” a Sz. István társulat kiadásában kéthetenként megjelenő „Nemzetnevelés” folyóirat melléklete; ebből kiemelhető, külön összegyűjtendő és évenként bekövehető. A „Nemzetnevelés” előfizetési díja évi 4 P. A nm. Püspöki Kar régebbi rendelkezése folytán a „Nemzetnevelés” az összes kat. népiskoláknak jár.

Minden kat. középülök, közép- és szakiskola, továbbá szaktanfolyam köteles 1937. évi szeptember hó 1-étől a „Nemzetnevelés”-re vagy belőle legalább is a „Katolikus Tanügyi Közlöny”-re előfizetni és a teljes „Nemzetnevelés” előfizetési díja feében évi 4 P-t, illetőleg, ha csak a „Katolikus Tanügyi Közlöny”-re fizet elő,

Főpásztor elismerés. Megyés Püspök Úr O Nagyműveltség Keresek Károly, nyug. magyarorszári rk. igazgató-kántortanító, esp. került iskolatölgátónak három évizetdel meghaladó kiváló működéséért és magatartásért főpásztori elismerését nyilvántította.

Személyi változások a pécsi egyházmegyében. *Virág Ferenc* Megyés-püspök Úr O Nagyműveltség legutóbbi inféakedésével a követhető személyi változásokat eszközözölő egyházmegyéjében: kópláni mlóniségben áthelyeztetet *Benkó Pál* Mecskeh-szabolcsból Kővágószőlésre, *Horváth Dezso* Mecskeh-szabolcsra, *Gyalohaj János* Magyar-kezsiből Koppányszentóra, *Hegedűs Jenő* Decsről Magyarkecsre, *Káptalan Jösef* új-més Deesre, *Cseh Ferenc* Gyalojra, *Vesztergombi János* Beremendről Hégyessre, *Cserlani Ernő* Dunaföldváról Beremendre, *Ventura László* Dunaföldvárra, *Oberillert Odón* betegsége miatt ideiglenesen felmentet az egyházmegyei szolgálatól.

Tanítói kinevezések. *Piller Ferenc,* a Nagyerpádi, *Megyesi János,* a síklősbodonyi, *Schözy Ferenc* a pusztakisfalui, *Törzsoh Jösef,* a kéthényi *Horváth Jösef,* a naki, kántortanító, *Som Jösef* a nagysíphegyi, a naki, *Dornbach Károly,* a mágoási V. sorsz., *Hara, István,* a tamási-VI. sorsz., *Szigelhy Olga,* a tamási-VII. sorsz., *Sáling Jösef,* a semberhei I. sorsz., *lván Jösef,* a naki II. sorsz. és *Vág-völgyi János,* a szombai II. sorsz. tanítóit állás-ra egyházhatóságilag kinevezeték.

Walter Jösef ny. plébános 83 éves korában Pécsen elhunyt. A nagy időt el lékplépszort 1879-ben szentelték pappá. 1892-ben mint vikárius működött Pécsbanjatelepen, 1893-ben Pélmónostoron lett plébános, majd 1899-től 1927-ig Rácavárosnak volt plébános. Nyugalomba vonuláskor Pécsre költözött és itt élte esendes visszazuonulásában hátralevő évét. Mint lékplépszort nagy szeretettel vették körül hűve. Kiténő német szónok hírében állott. Az elhunyt plébános holttestét saját kíván-sága szerint felszálították Mecskehajára, ahol pénteken, szeptember 17-én délelőtől 10 óra-kor helyezték nyugalmra a község által adományozott sírba.

Sásdi (Kallauer) Lajos, törzsi r. kat. kántortanító elhunyt. Temetése a környékbeli papság és tanítóság, valamint a szülők és tanítványok nagy részvétel mellett Tarroson volt.

Meghívó a Gödöllő Esperesi Kéretlő Rm. Kat. Tanítói Hőrekek október hó 18-án Sasdon tartandó első közgyűlésére. — Tárgymegyei: 9 óra-kor szentmise az elhunyt tagtársakért. Gyűlés kezdete 10 óra-kor. 1. Előki megvívó. 2. Gyakorlati tanítás hitbónól, tartja *Bárd Ferenc,* vásárosdombói s. lelkes. 3. Jegyzőkönyv felolvasás és biztósítás. 4. Előki előterjesztések. 5. Mit tehet a katolikus tanító az Eucharisztia szolgálatában a közeli ülőkongresszusra való te-hetintél? Vitatétel, vezetéi Póh I. István aláléti

kántortanító. 6. Indítványok. 7. Tiszújítás. 8. Zárho-zeszed és Pápai himnusz.

Zári nő lelkigyakorlatok. A pécsi női lelkigyakorlatok ötthonban a háromnapos zárt lelkigyakorlatok sorrendje: október 7., 18. Fészódeli díj 8 pengő. Nyolc személyre 20 szónaklékos osztály kedvezmény. Érdeklődni, jelentkeznit lehet; Pécs, Mátyás Fiórtán utca 46.

Cserénők r. kat. urad. iskolától tanfolyóm. Felvételiók Dunántúlra. Cim: Szabó Erősbet r. kat. urad. tanítóm, Vilmatanya, up. Bodrogolasi, Zemplén um.

IRODALOM.

Korunk Szava. Horváth Bélának, a legnagyobb élő magyar kat. költőnek A király balladája c. versét közli a Széchényi György gróf és Katona Jenő szerkesztésében megjelenő Korunk Szava szeptem-ber hó 15-iki száma. Jacques Maritain, Giovanni Papini és Friedrich Muckermann S. J. cikkeit képviselik a nagy külföldi katolikus szellemi mozgalmakat a számban, amelyből Katona Jenő megrázó tanulmánya: A nagy rianás, Somogyi István v. országyújtási képviselő polemikus cikke: Munka-egypörtyé vagy propagandaimport? és Szabados Mihály gondolatokai tanulmánya: A titkos választó-jog és a kisebbségi kérdés emelkednek ki. Az új-pogány és pán-germán veszedelmekkel több tanul-mány foglalkozik, így Jég Ottó S. D. S. cikke: Hűtlen és hű papok szomszéd országban, valamint egy berlini magyar levele a Korunk Szavá-hoz: Mit tanítottak a hitlerista pártudományok főiskolája és S-r. tanulmánya: Kultúreresz és poli-tikai propaganda. Nagy feltűnése tartath számot Máthé Rezső cikke: A középosztály és a kül-politika. A helyes külpolitikai szemlélet népszerű-sítését szolgálja a Korunk Szava új állandó ro-va-ta is: Külpolitikai krónika, melyet Frey András br. vezet. A rendkívül tartalmas szám közli Bántás Sándor, Prahács Margit, Lipták László, Hont Fe-renc, Erdős enő, Czeré Béla, Ferenczy Valér és Benedikt Nissen értékes tanulmányait. A jászág nyomorát Cséry Dezso és Simándi Béla szocio-grafikai tanulmányai ismertetik. Az idő sora rovat foglalkozik a francia katolikus fronharcosok bu-dapesti látogatásával, Bogár László tragédiájával, a Dunavölgy megoldatlan kérdéseivel és a Függel-en Kiszgázdápárnak az új-pogány mozgalmak el-lenli harcával. A számhöz mellékeve van a Korunk Szava Népkönyvtára 14—15. számú pompás tar-talmú füzeté: Levél az alkotmányról a Korunk Szava szerkesztőjéhez. A Korunk Szava előfizetési ára egy évre 8 pengő, félévre 4 pengő, egyet más szára 40 fillér. Ingeny mutatóványozomatt küld a kiadóhivatal. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Fő-utca 37/a. folszint 3. Telefon: 15-56-23.

Szerkesztésért és kiadásért felel: MAQJÁR SÁNDOR.
Munka a Pécs egyházmegyei Rm. Kéh. Tanfolyóképzésért.

Helyezés és Nyomtatás: Németországban Pécs, Kirdy-utca 7. szám Kirdy- és Szent-Móré-utca sarkán. — Igazgató: Dorossy Lődinc.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécs egyházmegyei tanfolyóság hivatalos közlönye

Népoktatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfolyóga.

Előfizetési díj 1937. évre 3 pengő. Tagdíj 1937. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczedy Dénes-utca 9/, (Pápi Utthon), havi a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámúciók is küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012 sz. postatakaréknévtári befejező-lapon küldendőek be.

Pécs, 1937. november 1.

XXVI. évfolyam, II. szám.

Tanuljunk valamit!

Abban a világrészről megmondásban, amely a budapesti eucharisztikus kongressz-szonak a mindeneit összekötő szeretet-jelenségével seregszemlére készült, hogy az Oltárüzenség előtt, a látható hódolatnál nyilvántó, a katolikus tanfolyós is be fogja tölténi a maga helyét, munkaközt, feladatát. Sok az alkalom, a lehetőség, de csak egy a cél: a lelkes örök ündét szolgálni.

Ezzel kapcsolatban az eucharisztia lényeg-ét nyugodt fenyéknét övező fenséges fogalomról egyetlen gondolatot szeretnénk kiemelni, idézni, diósítani, például állítani, **s ez az eucharisztia megnyilvánuló oda-adás gondolata.** Krisztus, a Király, Isten, a világmindenség Ura, akinek egy intésére csillagmilliók születhetnek, vagy válhat-nak semmivé, jónak látja, szükségesnek ta-lálta, hogy odaadja magát, testével, vérével és Isteni segítő erejével teljesen a porból lett, gyarló, bűnös embernek.

Micsoda megrázó ellentét van abban, hogy Isten odaadja magát az embernek lelti látláplékl, támaszul, vigasztalásul, üdvösségül, de az embercsontozda ágyazott földnyűség és góg nem ad sem Istennek, sem embernek semmit! Vagy ha Igen, csak sem embernek semmit! Vagy ha Istennek, a látszóban, számban. De a feltételek, az odaadás és példakövetésben, az embersze-retet munkatereitelen álempkel, hamis magyarzatokból, öncső haladékokkal tatar kibívózza leplet. A mit lelti jéghorszálnak embere a jelehárat iránti följelegedésben nem tud az ázvelet szeretlet magasságába emelkedni. Nem képes lehozni, hogy meg-értsen a szenvedő emberszterűt panaszát. A mákák hány pénzes szánkja nemhogy búzás feleslegéből moráskát szóna a Lázáro-k éhségének csillapítására, hanem mohó hez-szel kaparja el a nyomorult tömegek szája elől a betető falatot! A mai kor önző restje dehogyan is törődik más bajával, más gond-jaival. A liberális máknyólti bódult „szabad” korban élő „szabad” ember, hogy is veszdő-nék más javával? Az „én” a bálsányisten-

ma, az „engém” a hízarclog fontos ma, az öntérek az irántúly, az önés a hamis fia-rancsacolat! Hesebb lett, elfogyott a sze-retet odaadása az egyik oldalán és meg-teremt helyette, megnőtt óriássá a gyűlölet a másikon.

Az ördög eszmék diadala nyomán po-kollá lett, hogy vájjon a föld, a fejgyer, a tüdőgy, a robbanóanyag és a tömegdőléses pohár. Türelmerré, amit a testl fájdalom és a kétségbeesés könnyezőre hála oltog. Volt-e valaha nagyobb szükség az oda-adás példájára, mint napjainkban? Nem kellene-e minden embernek porig hajolva magába szállni a multat bánó lelkiállat? Nem volna-e legfőbb ideje, hogy szétkor-bácsoljuk a hamis életszemléteket felfogató fűszelhető, hogy a szeretetet napja besugó-zóhassza és megmellegethesse a földet! Hogy a télen kezek munkát, az öntéjéket he-nyeret, a dítérog testek ruhát, az elégedet-tenek igazságát, a vigasztalónak megnyug-odást és az emberség békét találhasson! Ma nem elég a szeretet pusztá hirdetése, mert ez a tömegek szemében által több betűfestéknél, elszólo hangnál, visszaleők által elhoptotat, hitelet vesztett jelszó szá-jóhóadósnál. Ha a szeretet csak merő érzelem, lehet szépleltek szellemi szorakozása, kény-gelmes nyarspölgörök lelhiismeretlensége, de csak festett tűz, száraz forrás: látszat-érték és álerő. A szeretet gyakorlására van szükség, és ez az odaadás: a megtestesül, az élő, cselekvő, mások jóbat munkáló sze-retet. Az odaadás a szeretet valószínűsége, biztonsága, lényege és minden értéke.

Testvéreim! Az egzőből szállott Kenyer példája az égly magasságát említtük. Gyarló gyenge emberek mit is igyekezünk tanúlni belőle valamit, hogy szerény példánkkal belőle valamit, hogy szerény példánkkal tovább tanúlhasunk. Csak azt a keveset, az egy szót, ami minden: odaadást! Odaadást, Istennek és Isten parancsa alapján odaadást, tekintetben nyilvánuló szeretetet az emberek nek!

Gass Jösef.

Hogyan térünk át az új tantervre?

írta: **Barabás András.**

A katolikus iskolák részére most kezdett új „Tanterv és Utasítás” tantervi részében kevésbé, hanem főképpen az utasításban újult meg. Azonban a tanterven is történt változtatás, még pedig két okból: 1. hogy helyreállítsák az állami tantervvel való egységet, 2. hogy az újabb pedagógiai eredmények érvényre jussanak.

Az állami tantervvel szemben főképpen a *természettan és vegytan* anyagának beosztásában volt eltérés eddig az V. és VI. osztályban. Ennek az volt a következménye, hogy bármely más jellegű hitvallásos, vagy állami, községi iskolából katolikus iskolába jöttek tanulók az V. és VI. osztályban, itt új-ból olyan anyagrészeket tanultak, amit ők már az előző iskolájukban tanultak, viszont más részeket egyáltalán nem tanulhattak meg. Az új kiadású tantervünk ezért e részben teljesen átvette az állami tanterv anyag-beosztását.

A számolás és mérésnél maradt még némi különbség az D. és VI. osztályban az állami tantervvel szemben, de az lényegtelen és általános felfogás szerint előnyére van a mi tantervünknek. Az egészségtan anyaga sem változott, csak rendszeresebb formát kapott.

Az újabb pedagógiai eredmények szempontjából főképpen a *testnevelés* anyagában történt változtatás. A tantervnek és utasításnak ez a részét a testnevelési főiskola tanára eldözték ki, akik a testnevelésnek európaeszerűen legjobbnak elismert, legújabb eljárásait, módjait nyújtják.

Megváltozott még a *fajlagmas* anyagának megállapítása. Az 1925. évi állami és az 1926. évi katolikus tantervet eddig e részben haladta túl leginkább az élet. A tantervben ugyanis elég saúl tere jutott a szabad-fajlagmasnak, míg a gyakorlatban ma már úgy-számban teljesen ez érvényesült. Új tantervünk ennek a haladásnak megfelelően szabja meg a fajlagmas anyagát, amennyiben kiemelt a cselekvések, élmények, megfigyelések, vágyak, elképzelések, párbeszédiek meg-fajlagmasát.

Az *ének*, — mely a tantárgyak sorában egy helyet előbbre került, — szemé anyagában szintén nem változott. A tanterv helyett az utasítás sorolja föl a tanítandó énekeket. Itt is érvényesül az élet haladása, s a magyar egyházi énekeiform és egysége-sítés terén elért nagy eredményeket méltó-képpen elismert, amikor a megreformált ének-szövegeket adja és az egységes dallamok

biztosítására azok dallamát is közli függé-keiben.

Nagyobb változások tehát nincsenek az új katolikus tantervben. Azonban a jelzettek keresztülbitele is elég nagy gondot okoz a lelkismeretes tanítóknak, főleg az 1—2 tanít-ós iskolákban. Még pedig főképpen a *természettan és vegytan* tekintetében az V—VI. osztályban. Osztott iskolában egyáltalán nincs ezzel gond. De már ott, ahol a két osztályt egy tanító tanítja, nem lehet egyszerűen, egyik évről a másikra átírni az új tantervi beosztásnak megfelelő tanítást. Akár az A), akár a B) évben éri az ilyen iskolát az új tantervvel való átmenet, a VI. osztály egyes részeket kétszer tanulna, más részek pedig teljesen elmaradnának, ha közbe nem lépünk a két osztályt egy átmeneti vegyes évet. Ebben az átmeneti évben a két osztályt külön-külön kell tanítanunk olyan átmeneti tanterv-beosztás szerint, mely a következő évre aztán biztosítja az új rend szerinti tanítás lehetőségét. Ez nem csak közli nehézséget olyan iskolában, ahol a tanító csak az V—VI. osztályt tanítja.

Nagyobb a nehézség az 1—2 tanít-ós iskolában, ahol oly csekély az óraszám, hogy az V. és VI. osztályt külön-külön tanítani a természetfajlagból egész éven át, szinte lehetetlen. A főtanfajlagjelű rendelkezés (2858/1937. sz. a. a Katolikus Iskola ötbetűrt szá-mában) értelmében a jelenleg használatban levő és jóváhagyott tananyagbeosztások és óravendek addig, míg az új Tanterv és Utasítás újabb rendelkezéssel életbe léptetve lesz, további intézkedésig érvényben marad-nak. Így megfelelő idő áll rendelkezésre az átmeneti keresztülbitele. Ez idő alatt az osztaltan iskola is megcsinálhatja ezt. De akkor már ebben az iskolát ében kell valamit keresztülbitelet. Ezt is csak úgy te-hetjük, ha bizonyos mennyiségű anyagot az A) és B) év között felcserélünk és egyes részeket, tehát csak időlegesen külön-külön tanítjuk az V. és VI. osztályt. Gondos mér-legetés alapján kell ezt az átmeneti ház-ly tananyagbeosztásunkat elkészítenünk, hogy egy évfoljam se kerüljön abba a helyzetbe, hogy a természetfajlag és vegytan egyes ré-szeinek tanítását a mi hibánkól elmulassza.

Komplikálja a dolgot az, hogy a folyó (páratlan számmal kezdődő) iskolát ében úgy az állami, mint a katolikus iskolában az A) év van soron, de különböző órák fogva sok iskolában B) év szerint tanítanak. A régi (1926. évi) tanterv életbeléptetésénél ugyanis

nem történt kifejezetten intézkedés, mely években kerüljön sorra az A) és melyekben a B) év anyaga. A most kiadott tanterv is csak a szöveg hibáit ad eme névze utasí-tás. Az utasítás azonban határozott, s így meg kell szüntetnünk azt az állapotot, hogy akár két szomszédos iskola is kétféleképen tanítson ugyanabban az évben, az egyik A), a másik B) év szerint. Gyakran előfordul, hogy ilyen iskolák között tanulócsere azzal végződött a VI. osztály tanulóra nézve, hogy kétszer tanulna az A) év anyagát és egyszer sem a B) évét, vagy fordítva. Az utasítás 391. oldalán az első mondatban határozottan intézkedik, hogy a paratlan számmal kezdődő évek az A) évi anyagot végzik, a páros számmal kezdődik pedig a B) évit. Helyre kell tehát állítanunk e terén is az egységet, amely akkor országos lesz, minthogy az állami tanterv ugyanígy intézkedik.

Olyan iskolánál tehát, ahol jelenleg B) év szerint tanítanak, kétszeres gondot kíván az átmenet az új rendre. És pedig nemcsak a természetfajlag (ahol kétszeres a nehézség), hanem mindazon tárgyaknál, amelyekben két osztály együtt tanul, főképpen természetesen az V—VI. osztályban. Itt a számolásnál, történelemnél és földrajznál egyaránt átmeneti tananyagbeosztásra és átmeneti tanítási-rendre van szükség az előbb emondottak

módjára. Az éneknél, rajznál, kézimunkánál és testgyakorlásnál az eddigi tanmenet használatához, e tárgyaknál az eddigi A) és B) évi anyagot egyszerűen felcserélhetjük az újonnan készített tananyagbeosztá-sokban.

A fent jelzett főtanfajlagjelű rendelkezés érvényt szerez a nagyméltóságú püspök barmak a Tanterv és Utasítás életbeléptető-rendet azon intézkedésének, hogy az es-perimenti erületek tanítótsága tegye közös meg-beszélés tárgyává a Tantervet és Utasítást. A most folyó órái ülések a fentiekben vá-zolt konkrét probléma megvitásával hálás munkát végezhetnek. Több szem többet lát s egyes esetekre praktikus megoldási mó-dokat találhat a közös megbeszélés.

Ezeket a megállapításokat, eredményeket célszerű lesz a Katolikus Iskolával is kö-zölni, hogy annak révén esetleg a nagy nyúlbanosság éle is kerüljenek.

Szerény véleményem szerint nincsen je-lenek az iskola belső életére vonatkozó ak-tuálisabb kérdés, mint ezen problémák meg-vitása és egyházmegyénk, egyes kerületek, egyes típusú iskolák körülmenetelhez il-leszkedő gyakorlati megoldása szó- és írás-belt uton.

A tanítóképzés rendje a világ nevezetesebb kulturállamaiban.

A Magyar Tanítóképző f. évi szeptemberi száma alapján közöljük az alábbi táblázatot:

a) Középfokú iskolai színvonalon történő tanítóképzés.

Ország	Az intézmény neve	Felviteli kor-határa	Megkívánt előtanulmány	Tanul-mányi idő év
1. Albánia	tanítóképző	15	népiszkola és középfokú iskola 4 osztálya	4
2. Argentína	"	14	népiszkola 6—7 osztálya	4
3. Ausztrália	pedag. kurzus	16	középfokú iskolák alsó tagozata	1—2
4. Ausztria	tanítóképző	15	népiszkola 4 és felső népiszkola vagy középf. isk. 3 oszt.	4—5
5. Belgium	"	15	népiszk. 8 oszt. és 1 éves előkészítő tanf. v. középfisk. 3 oszt.	4
6. Bolívia	pedag. intézet	16	középfokú iskola 4 évfolyama	4—5
7. Brazília	tanítóképző	15—16	népiszkola 5 és továbbképző iskola 3 osztálya	5
8. Bulgária	"	14	népiszkola 4 és progimnázium 3 osztálya	4
9. Chile	"	14	népiszkola és felsőbbiskola 3 évfolyama	4
10. Csehszlov.	"	15	népiszkola 5 osztálya és magasabb népiszkola 4—5 évfolyama, vagy középfokú iskola 4 osztálya	3
11. Finnország	"	17	népiszkola felső tagozata vagy középfiskola	5—6
12. Franciaország	"	15	népiszkola	3
13. Hollandia	"	15	felső népiszkola 3—4 osztálya	3
14. India	training school	14—25	népiszkola 6 és középfokú iskola 3 osztálya	1—2
15. Japán	tanítóképző	14	népiszkola, vagy felsőbb iskola 5—8 osztálya	5
16. Jugoszlávia	"	14	népiszkola 6 osztálya	5
			népiszkola 6 és középfokú iskola 5 évfolyama	2
			népiszkola 4 és gimnázium 4 osztálya	5

Ország	Az intézmény neve	Felvétel korhatára	Megkivánt előtanulmány	Tanulmányi idő
17. Kanada	"	17-18	továbbképző iskola 7 osztálya	2-3-5
18. Kína	alsó képző	14	népiszkola 6 osztálya	3
	"	"	népiszkola 6 és felsőbb iskola 3 évfolyama	1
	felső képző	12	népiszkola 6 és felsőbb iskola 3 évfolyama	3
19. Lengyelorsz.	pedag. „lienum”	16	népiszkola 6 és gimnázium 4 osztálya	3
20. Magyarorsz.	tanítóképző	14	népiszkola 4 és középfokú iskola 4 osztálya	5
21. Norvégia	"	17	népiszkola 7 és középfokú iskola 3 osztálya	4
22. Olaszország	inst. magistrale	10	népiszkola 5 osztálya	7
23. Oroszország	ped. technikum	16	valemaly iskola 7 osztálya	4
24. Portugália	tanítóképző	16	népiszkola 5 és liceum 5 osztálya	3
25. Románia	"	11	népiszkola 4 osztálya	7
	"	"	népiszkola 7 évfolyama, vagy gimnázium 3 osztálya	4
26. Svájc (Zürich, Neuenburg, Wallis)	"	15	népiszkola és magasabb iskola alsó osztálya, vagy népiszkola felső tagozata	3-4
27. Svédország	"	16-17	népiszkola és középfokú iskola	3
28. Törökország	"	15	népiszkola és középfokú iskola 3 évfolyama	4

b) Főiskolai színvonalú tanítóképzés.

Ország	Az intézmény neve	Felvétel korhatára	Megkivánt előtanulmány	Tanulmányi idő év
1. Anglia	training college	17-18	érettségi bizonyítvány	2-4
2. Ausztrália	teachers' train. col.	17-18	" "	2-3
3. Ausztria	pedag. int.	18	" "	2
4. Bulgária	"	19	" "	2
5. Csehszlov.	pedagógiai akadémia	18	" "	1
6. Dánia	tanítóképző	17-18	érettségi vizsga letelésére jogosító bizonyítvány	2-4
7. Délafrikai Egy. Áll.	tk. zsinások sz. tk. fehérek sz.	18	népiszkola 6 és felső iskola 4 osztálya	2-3
8. Észak-amerikai Egyesült Államok	train. col. egyetem	18	népiszkola 6 és felső iskola 4 osztálya	2-3
9. Görögorsz.	pedagógiai akadémia	18	népiszkola 6 és középfokú iskola 6 osztálya, vagy népiszkola 8 és középfokú felső iskola 4 osztálya	1-2 3-4-5
10. Írország	teachers' train. col.	17	érettségi bizonyítvány	2
11. Kanada	teachers' train. col.	17-18	felsőbb iskola egyetemi fok	1
12. Lengyelorsz.	padagogium tanítóképző	18	népiszkola 8 és középfokú felsőbb iskola 3-4 évfolyama	1
13. Németorsz.	főiskola tanítóképző	18	érettségi bizonyítvány	2
14. Norvégia	"	18-20	" "	2
15. Svájc, Basel	pedag. int.	17	" "	2
Genf	"	18	" "	3
Zürich	"	18	" "	1
16. Skócia	pedag. kurz. training	18	" "	1 1/2
17. Spanyolorsz.	college	17-18	" "	2-4
18. Új-Zéland	pedag. int. teachers' train. col.	16-18	érettségi vizsgálat (1. rész.)	2-4 4
	"	17	érettségi bizonyítvány	2-3

Megállapítható, hogy a felsorolt országok közül 20 ban a miénkhöz hasonlóan tisztán középfokú iskolai színvonalon történik a tanítóképzés, 10 állam már teljesen átért az érettségire alapított főiskolai tanítóképzésre és 8 államban mindkét módon folyik a képzés.

EGYESÜLETI ÉLET.

A Tolnai Egresherület Tanítói Körének Apátispusztán, 1937. évi május hó 24-én, megtartott tavaszi ülégkötés. Tarján János úr ági elnök tisztelettel köszönti a vendégeket, hőtük elsősorban báró Fláth Tibor földbirtokost, ki többször biznysaját adta annak, hogy szerel a tanítóságot és megbeszéli annak nehéz munkáját; köszönti Dr. Halmos Andor kir. tan. tanácsost, kit a tanítószag jóindulata utjának nevez a község, hogy sok irányú hivatalos elfoglaltsága mellett erre is időt szahított és megitszette a gyűlést eljövetelel.

Tarján János vil. elnök megnyitójában régi háborus emléket újítja fel egyszerű meleg hangon, közvelel elődással. Hadifogadának hosszú éveiben ismerte meg az orosz lélek egyszerűségét, szélsőségekre hajló, de jóindulata természetét. Ezen idő alatt olvasta Dosztojevszkij „Haranazov Testvérek” című híres regényét is, amelyben az író oly gyönyörűen festi le az orosz nép örök portréját. Azóta az orosz nép és Európa népei a szemüdelek, meggróháltságok borbizalmas skáláján mentek keresztül. Ennek dacára nem látunk mást, mint szeretetlenséget, részvéltenséget, szerte fanatikus beugyeltenséget a nemzetek, népek részéről. Azt mondhatnók, hogy a rosszak, gonoszak valóságos kultusza dühöng. Hova fog ez vezetni? Vetődik fel önkentelenül a kérdés! Eddig egy „méréc” az örök mérécnek mérétek meg az emberiség tettei s csak akkor vált használhatóvá, ha magán viselte az isteni törvények bélyegét. Most trányt vesztve rohan a világ. Ellenség mérgetől kibőltöten szédül a megsemmisülés fele. Az ellenfél nem himél semmiféle áldozatot, út-jét mindenféle pusztulás, rombolás, emberek hullát, tiszok romok jelzik. Jelszavuk: Harc Krisztus ellen, harc az Ó egyháza ellen s lelki válságba sodorni népek millióit. Ebben a küzdelmes, győtrő világban az emberiség nem akarja belátni, hogy csak egyedül egy menekülés van — csak egy szűntelhetetlen Csak a bajokat — s ez Krisztus keresztje. Csak ott lehet békét a mindenkor ember. Nem ferhet meg egy léleken a krisztusi gondolat s a Krisztus ellenes trányzat is! Mindolát s a Krisztus ellenes trányzat is felvált: denkinke nyíltan egy ellen! A mi helyünk bizt. Krisztussal vagy ellen! — Krisztussal állunk, mert ezt az utat mutatta meg nekünk első szent királyunk, kinek 900 éves jubileumát esztendőben, amikor az Eucharisztikus Világkongresszus is itt tartják meg, a válszt innen. Szent István jóindójéről hapja meg a lelki válszt ember élő emberiség. „Vissza Krisztushoz!” A jóvó évi kongresszusra fel kell készülnünk, hogy méltó környezetet alakossunk az Oltári-

sentség előtt világhódolatnak. Hogy valóban befőtthessük misszióntak, kövessük az Actió Katolika utasítását. Nekünk katolikus tanítóknak meg jókocotabb odadással, kitartással kell hivatásunkat betölteni, úgy az iskolában, mint azon kívül. Jelszavunk legyen a kongresszus jelszava: „Eucharistia vinculum caritativo”. — Az oldártszét a szeretet kötelekbe” — vezessen munkánkban, fejezi be az elnök megnyitóját és a közgyűlést megnyitja.

Tarján János vil. elnök felhívására nagymélt. Virág Ferenc, egyépsüspök úrét m. kit. tilkos tanácsosa förtént kinevezése alkalmával, valamint Dreher Arnold faddi plebános a 25 éves papi működése alkalmából. Tarján János vil. elnök felhívására Homocsy István, prelátskanonok, volt egyházmegyei főtanfjellelő meleghang, szereteljes levelet, amelyben hálaon köszöni a körnek tránta megnyilvánuló szeretetét, valamint felbavassa Dr. Jakob Béla, prépostkanonok, tanfjeli főtanácsos, egyházmegyei főtanfjellelő levelet, amelyben köszöntet fejezi ki a körnek a jókívánásokot és ragaszkodásot — abból az alkalomból, amikor őt a nagyméltóság Püspök Úr az ehm. tanítószagának élere állította.

Mandács József, tolnai tanító „Tudóssz és elene való védekezés” címen tartotta meg gyakorlati tanítását az V-VI. osztályban. Tanítás bemutatása előtt rövid értekezését olvassa fel, amelyben a népiszkola egészégettan tanítással foglalkozik. Értekezésében igen ügyesen, szemléletesen fejteget a népegzségügy, szociális teendők amelyek már az elemi iskola alább és felsőbb oszt-ban is tanítandók. Rámutat arra, hogy a gyermekek fokozatosan kell rászoktatni az egzségese életmódra, tisztaságra.

Tanításában ügyesen alkalmazta az értekezésében is hangsúlyozott mellőzést. Mindvétegi kedvességgel tanítás alatt a gyermekek figyelek, szivesen dolgoztak együtt a tanítóval.

Ferenc József mősi tanító „Szent vagy Uram!” címen felolvasta értekezését. Az értekezés mindvégig a hallgatóság figyelmét leköttöte; aktuális egyházzenei problémákat fejtegetett nagy hozzáértéssel, rajongó lélekkel.

Gauss Magda szedret tanító „Mozaik” címmel olvasta fel értekezését. Gyönyörűen ecseteli a tanító sorst; azt az egyszerű, gondban megószált finom arcot, aki napontik viddám arccal hálal tanítványát jőle meg akkor is, ha az élet jókölcsapásának nyomát még érz. Bészszinű mozaikot lehetne összedálatni, építeni a magaslos hitvársról, a sok nélkülözésről, sokszor nem értékel kultúrmissziósról.

Diáni elnök indítványozta, hogy a kör — az egyesületi késpénzanyagból — hűdjön 10—10 P-t a Mária Gyűm. kegyhely és a pécsi Pálos-szervelet és Rend címére, melyet a kör elfogad és felkéri az elnökséget az összeg elküldésére.

Az egyházi elnök megállapítja, hogy a fűszárak mandátuma lejárt. A Hód. Iskolák-ban megjelent ehmi-főtanfelügyelői tájékoztató értelmében 5 évenként új fűszárak választandók. Megválasztottak: világi elnök: Tárján János, ig. tanító hántortanító, aien-nökhé: Werner Ádám, műzst ig. tanító, jegyzővé: Martinek József, tolnai tanító, pénzrassó: Schadt György, műzst tanító, bírálóbizottság tagjai: Szántó Mihály, fadit, Simal Vince, sóagárdi és Gauss Magda, szedreszt tanítók; előkészítő-bizottság tagjai: Hága Ferenc, tolnai Ig. tanító, Schadt György, műzst és Mandács József, tolnai tanítók.

Határidő-emlékeztető.

Tudjátok, pálgaművés kiadására szolgoló tagokként 12 filleret és a tanítói felügyelőket költségeit megállapított összegüket az esperesi tanítóköri pénztárosok a 45.612. sz. csekkalponnal tovább haladók és s z e m é l y i sürgetés bevárása nélkül haladéktalanul beküldendők. Nyugdíjnyújtási bejelentés (ánlap)on Pécs, Hird-nyel és Szent Mór-u. sarak) november 15-ig a kir. tanfelügyelőségre bekeresendő. — **Gazd. társaságokról ism. írók. állománygy. iránti kérelem** és költségvetés november 15-ig a 23.294.1927. VI. sz. nm. rendelt. megjel. a Hivatalos Közlöny 1927. évi 8. számában) a kir. tanfelügyelőségre benyújtandó. — **A köthetőségi költségek** az egyházközségi költségvetési szabályzat 28. §-a alapján az egyházközségi képviselőtestület által megállapítandó. **Az egyházközségi választók névjegyzéke** az egyházközségi költségvetési szabályzat 7. §-a alapján november hóban a köthetőségi írásra előnygel kitűztetendő. **Kétsős tanítók** listáján nem volt elolhat szolgoló beérkezett díjak és kimutatások (lásd Katolikus Iskola 1933. aug. 1. sz.) s z e m é l y i sürgetés bevárása nélkül a határolások által most már postafordulóval beküldendők. — **Beérkezési díjakról** a 23.33.1936. sz. fűzár. rend alapján (Katólikus Iskola 1936. szept. 1. sz.) november hó pévégig a kir. tanfelügyelői hivatalhoz az előírt kimutatást be kell küldeni.

Főtanfelügyelői rendelkezés.

3102/1937. sz. **Katonai személyek r. kat. iskolai adózása.** Tudomásúétel és tájékoztatóadás végett közlöm a felügyeletem alá tartozó iskolák plébános, iskolagazgatóival, mint egyházközségi képviselőtestületek elnökökkel s ezek által az egyházközségi képviselőtestületekkel, hogy a m. kir. vallási és közoktatásügyi minisztérium 76.524/1937. Dl. ü. o. sz. rendelkezésével egy katonai

személy iskolai adója ügyében benyújtott fellebbezést elutasította ezzel az indoklással:

„Helyes ugyan fellebbezőnek az az álláspontja, hogy ő, mint tényleges katonatiszt az 1922. évi XXIII. t. c. 5. §. első bekezdésének 5. pontja értelmében az általános kereti adól mentes, a menlességet azonban tenesen vonatkoztatja a r. kat. iskolai adóra is, mert a magyarországi kat. egyházközségek adóztatási szabályzat 3. §. 5. i. pontja szerint a tényleges katonai személyek mentesek ugyan fizetésük után az egyházi adóól, az iskolai szükségletek fedezéséhez szükséges adókat azonban ők is tartoznak fizetni. Minthogy pedig az említett szabályzatot a minisztériumnak 1933. évi december hó 19-én tartott ülésén hozott határozata alapján hagyatam jövé, azt a fellebbezésben említett honvédelmi miniszteri rendeletek meg változtatják és nem érthetik.”

HIREK.

Főpásztori elismerés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyműveltségű Kerekes Károly, esp. kerületi iskolatagozó, magyarsarlói r. kat. igazgató-hántortanítónak 39 évi, minden tekintetben kiváló működés után történt nyugalmazása alkalmából főpásztori elismeréssel nyilvánította.

Tarlós János székszerződ. nyug. igazgató tanító életének 77. évében Szekszárdon, október 8-án elhunyt. Elliljáróinak, hártársainak és a híveknek általános részvételével, október 10-ikén helyszélt örök nyugodalomra Szekszárdon.

Tanítói hírevezések. Szántai Géza a hanti, Zster János a nyugdmétri, Schmidt Zoltán a koposszekesdi, Megyest Zoltán a hezsiú hántortanítói, Zóka Gábor az orosz l., Becker Lajos a mohácsi XVIII. (Mohács-sziget-Sárhát), Máté János a dunaszekesdi VI., Simon Judit a székszerződ. XI., Bachmann Mihály a dunaközlődi V., Darga Klára a tötújfalui II., Mecskei Margit a szentlőrinci III. és Gajdócsi János a hosszuhatyáni I. sors. tanító áltásra egyháhatóságilag hivenezetett.

Tolna vármegye iskolánküüli Nép-művelési Bizottsága felhívta a helyi iskolánküüli népművelési bizottságokat, hogy az 1937/38. évi előadások tárgyroszatát állapítsák meg, gondoskodjanak megfelelő előadókrol és a szükségesnek mutatkozó körök megalakításáról. Ezzel kapcsolatban különösen is felhívta a helyi bizottságokat, hogy legyen gondjuk arra, hogy 10—12 műsoros delután, vagy est keretében ismertessék a Szent Isten ünnepségekre való utalással kezdők politikai, gazdasági, lelki és erkölcsi fejlődését ezer éven át. A Nemzetköz. Eucharisztikus Kongresszusnak Budapesten való

megrendezése s sok ezer külföldi embernek az országba érkezése alkalmul szolgálhat arra, hogy 8—10 velteleltépes előadás keretében a föld népeivel való kapcsolataink tárgyalk az illető országok ismertetésére. A bizottság a vármegye áldozatosságából e célra több új film diaposztiosorozatot szerzezhet be.

Kórus mintalerakát. Beronyó Törvényhatóság Dolos bizottsága a vidéki keretezett tanítók számára a „Magyar Kórus”, az „Énekész”, és a Magyar Dolos Szövetség kiadványaiból kórusmű mintalerakát létesített a megyei népművelési bizottság hivatalában levő helyiségében. November 17-én kezdve minden csütörtök délelőti 10 órától 12-ig Vados Gábor, delután 3 óráról 5 óráig Kerényi János áll a vidéki keretezett tanítók rendelkezésére. Rendelkezésre állnak férfi, ugyes, női és gyermekkarok 2—3—4 szólamban. Egyházi és világi művek. A megyei dolos bizottság eddigi tapasztalatai alapján röjt, hogy a tanítószok sokszor csak hosszú levelezéssel, utánjárás, másolás és tetemes portköltségek után jut céljának és körülmenyeknek megfelelő műhöz. A fent nevezett kiadók művet a bizottság helyiségében

IRODALOM.

Bona Leona: A számolás és mérés tanítása az elemi nevelésben I. összefoglalóban. Felhímesertes, meleg kedélyű ember munkája, melyet be akarja bizonyítani, hogy a számolás, est az u. n. elvont tárgyat is sok derével, a játékos, hangulatos tanítási mód mellett is szép eredménnyel lehet tanítani. Minden sorából a gyermek és a tárgy szeretele érzik. Részletes kidolgozásban adja az l. o. számolás és mérési anyagának majdnem minden egységét. Minden megltet a gyermek érdeklődésének, játékos kedvének foglalkoztatására. Szemléltet anyaga, jó érdekes és változatos. Mindent megkeresi a kapcsolatok a gyermek életviszonyaival. A számfogalmakat és műveleteket apró mesék és játékok betételei illeszt. (Tolan sok is, amit e léren csinált, mert a mesék és játékok bizony sok időtölten ki és talán el is vonják a figyelmet a lényegtől.) A könyvet főleg kezdő tanítók forgathatják haszonnal, mert egészen aprólékos magyarázattal is találhatnak benne párszavas magyarázatot a szerzőnél.

Prof. Vilmos: A Japán nemzeti irodalom hís fűkire. A Kína felől dörög árgusszó ismét a túol beült szigetország, Nippon, népe felé terelt figyelmünket. Ismét tudószerűül világ, hogy a japánok kulturájával foglalkozunk. Ennek a népkép műveltségéről, történetéről csak a legutolsó év-

meglekinthető, a rendelkezésre álló harmonikum próbáhatók, illetve bemutatás is nyerne és így azonnal megrendelhetők rendes bolti áron. Pusztán eszentként kettő fillér a portó. Ezen bemutatások azonban csak csütörtök napokban és csak a fent megjelölt időben történhetnek. A megyei dolos bizottság ezen újításával könnyített öhojt a keretezett tanítószok munkáján. Nincs szükség tovább az utánjárásra, másolásra, minden itt a partitürák és a szólamok is meguehethők. (Cím: Pécs, Maglath-tér 1., l. emelet 3.)

Hílelemzés minta előadás. A gördei esperes ker. tanítókörül ószí gyúlésén Bárd Miklós vásárosdombói segédlekes részvételű előadást tartott. Úgy a tanítók, mint a jelen volt lelkesek és tanítók leköltői figyelemmel élvezték a szenzációnak ható ijesztőségét, mely hivatal van minden indulócaúl szemben gyakorlalt érügyestüléni élmény. Képzelt nehézség, hogy a rajz különösen arvaalóságát igényelmű a metasphikaít anyag igen sok eddig armalon volt előadást veszőségét mód felét megkönyglt, a rajz s a gyermek agyat, lelkesét és tanító sok tekintetben tehermenteslt.

tesidekben, az orosz-japán háború óta, szerzett tudomást Európá. Tudtuk ugyan, hogy X. szent Ferenc nyomán misszionáriusok mentek Japánba, kiknek működését és ennek nyomán a kereszténység terjedését a hivatalos Japán közönyelm nézte. De mikor a legsebb buddha-templomokat is lerombolták, akkor a hivatalos Japán hatalmas keresztényfiöldözéssel és 1673—1854-ig tartó szigorú elárköztetéssel fejt.

A 19. század második felében lazaított fordadalom után Japán kipélt zárköztetőségéből és megindul a fejlődésnek azon az úján, amelynek állomását az alkotmányos monarchia megszűlése, a gyűződelmes orosz-japán háború, a nagyhatalom állás. Préhle könyvből megvitatható, hogy a japán nép malaj, ánu és macjak, hogy a japán nép költészetében és a sorsközösség kövacsolkat egy-egy nyelv és a sorsközösség kövacsolkat egy-egy nyelv. Nyelve az urál-áltáljalton rokon. A költészetélanarész hangulnyos verselés, melyben aliteratciókat, állandó jelzőket a hitregében, krónikákban, szerelmi és észsaki dalokban, lovagregényekben keresztült jutott el a 18. szd.-ban a regényig, majd a népies drámáig. A könyv nem irodalmi elemüléssel készült. Tömör, világos, tetsező előadásban inkább néprajzi és hortörténeti érdekeségként nyúl és ezeken keresztül terelt figyelmüket a japán név irodalma felé. A könyvet báró Mitsui Takaharu, japán költészeti és nyelvészeti kutató-munkálapológmunkát a magyar-japán kulturális kapcsolatok kiépítésére felajánlott adományból a K.M.A. adta ki.

„Az Isteni Ige Társasága.” A közlegi missziós szemléletű kérdésében most hogy-tól a sejtől „Az Isteni Ige Társasága”. A kis könyvkiadónak, amely ennek a névnek csak egy évvel ezelő óta ismert jehéből szerkesztés-rendnek a keletkezését, elterjedését és mai elterjedését vizsgálja röviden és áttekinthetően.

A szerkesztendő **P. Janssen Arnold** alapította 1875-ben a hollandiai Steyben. A rend ma Európában és Amerikában 50 missziós háza van, nevel missziós területi száma-hiáridőket. *Ebenként több mint száz hiáridőket küld a pogány országokba.*

Külön érdekessége a rendnek, hogy kezdetől fogva a missziós házaiban nyomdáz-üzemet rendezett be és a nyomdákban szerkesztésükrök látják el a munkát. Epen ezért érthető, hogy az 1600 főszenlelt pap mellett 2000 testvér és testvérnének talál szép élet-hatászt ebben a rendben.

A *missziós háza* közel 300 hiáridővel dolgozik, hiáridődorok legitátórákban pedig 400. Á 23 missziós területen, melyek a rend gondozás, a pogány-ságtól megterített száma közel 700.000, a hitücsök száma közel 80.000, az évi keresztelések száma 75.000, a *szentálldozások száma*, melyek az új keresztényeknek biztosítanak *őt és fél millió*.

A missziós munka nagyarányú fejlődését mutatja az, hogy egy évtizeddel eelőtt a fenti számokhoz ellentétben 330 hiáridővel működött a pogányok közeit, a megterített száma alig 300.000 és a szentálldozások száma csak két millió volt.

Megtudjuk e könyvekésből, hogy **P. Janssen Arnold** né missziós szervezetelet is alapított, a *Szentlelk Szolgálat* rendjét. Ez a rend ma a *missziós háza* negyedik helyét foglalja el a működött növéreinek nagy száma-nál fogva a *missziós háza* működött 230 néi szervezetenek között.

Beszámol a könyv arról is, hogy az alapító boldogáratotái pere ma folyamatban van. A könyvet 22 oldal mélynyomatús képa-nyag díszíti, bemutatva a rend missziós telepét, iskoláit és a hiáridőket és segéd-ékeit egyes csoportképet. (A könyv teljes offsetnyomású borítékkel, hótve 1 P-ért kapható a kiadónál: Sz. Imre Missziós Szem. Hószeg.

A **Búvár októberben** olyan érdekes és változatos számot ad az olvasó kezébe, hogy újra meg újra megpörögve kérdezzük magunktól, hogyan lehet a tudomány sokszor elvont és nagy előtanulmány igényű megállapításait ennyire világosan, ilyen vonzóan és szinte izgalmas érdekes-séggel és mégis teljesen szakszerűen ismertetni. A Franklin Társulat természet tudományi és technikai folyóirata ennek az *érdekes szakszerűségnek* köszönhetően rendkívül sikeres. Az októberi szám kitűnő képekkel illusztrált cikkei közül megemlítjük *Cholnoky Jenő* tanulmányát a Földközi-tenger-

ről, *Tasnádi Kubácska András* cikkét az igaz-gyönyöről, *Pell Mária* és *Tongl Harald* beszámolóit a Monte Rosa hőmögön dolgozó tudományos expedícióról. Nagyon érdekes *Székly Pálma* provencei útirajza, báró *Fejérdy Gézáné* tanulmánya az állatok téli állmáról. *Combs Pál* a fény problémáit ismertet, *Moravék Endre* arról ír, hogy mit akar Japán: Az egyke kérdésést *Ambrus Tibor* teszi vizsgálat tárgyává. *Osztovszky Antal* cikkéből megismerhetjük a borecet gyártásának múltját és jelenét. *Éhik Gyula* a nádí farkasról, *Decső Mihály* a házszírek jelentőségéről ír. *Descartes* munkásságát méltítja *Jóó Tibor*, *Vertse Dező* a faszimz készítéséről, *Cavalloni Ferenc* a „nehéz nitrogén”-ről nyújt tájékoztatást. Számos kisebb közlemény a tudomány műhévébe vezet az olvasót, aki most is elragadtatva állíthatja meg, hogy a *Cavalier József* dr. szerkesztésében megjelenő folyóirat ebben a számban is nagyszerű teljesít-ményekkel növeli kitűnő hírnevét.

Az egyetlen leelőzés minden ember számára cselekvőleg és tudatosan bekerülni a művészet éltető légrékébe: a körkutatás — írja *Halmos László* a *Magyar Kórus* legújabb számban bírálóan az új tanügyi rendelkezést, amely ettől a leelőzésétől fosztja meg a középisola ifjú-ságát. A kitűnő egyháziény folyóirat másik aktuális problémákra az eucharisztikus világkon-gresszus zenei előkérését. A munkatárolók ról-észetesen beszámol a lap és ide kapcsolódó *Kemenes Frigyes* érdekes beszámolója manilla kongresszus zenejéről. *Kerényi György* nyilván a leg-utóbbi támadással kapcsolatban *Kodály Zoltán* templomi zenejét ismertet. „A konstruktív zene védelmének” címmel pedig kiváló zene-esztétikusok és pedagógusok tollából külön melléklet felel a *Barióktól és Kodályt* ért támadásra. *Huber Frigyes* a 100 év előtti népének egyesítő mozgalom állítja érdekes párhuzamba a „*Szent vagy, Úram!*” pályafutásával, *Werner Alajos* dr. pedig a polifónia műhelytitkaiból világít meg nagy kultúrával néhány fontos problémát. A minden jelentős zenei mozzanatra kiterjedő hírvort nemcsak beszámoló, de a folyóirat mögött álló zenei eszmeny dinamikájával irányít is. A szerkesztő: *Bárdos Lajos* és *Kertész Gyula* tiszta programmal való-gyokál össze a kétmellékletet is. Az eucharisztikus és jubileumi szent év szükségletei szerint *Bárdos Lajos* a három szolamu Christu vinct *Bárdos Lajos* és *Kerényi György* egy-egy Szent István dicsőítő kórusa, *Scarlatti, Viadana, Marenzio* és *Pitoni* ve-gyeskarai nyugati körkutatást. **P. Szegő D.:** „*Szivem palota*” c. gyűjtésnek a népi kultúrát nyújtja az *Enekesrend* nagy és kicsi énekeinek. A Magyar Kórus évi előzetési díja 9—P. egyes szám ára 2.40 P. Megrendelhető a kiadóhivatal-ban: Budapest 1, Fery Oszkár-u. 55.

Szerkesztéséről és kiadójáról l. le: MARJÓR SÁNDOR, Hódmezővásárhelyi Központi Könyvtár igazgatója.

Kiadónál: Nyomdázás-és kiadóház Pécs, Hódmezővári 2. számú kórház és Szent Mór-útcén sarok. — Ígászok: Dörnyosi László

KATOLIKUS ISKOLA

A pécseyházmegyei tarthatóság hivatalos közlönyé
Népköltésügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1937. évre 3 pengő.

Magyar Sándor, tanfőgályó.

Tagdíj 1937. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-útcá 9.; (Popi Otthon), hová a lap szemléi részét illető minden közlény, hirdetésék és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagdíji díjak a 46.612. sz. postaiárkényháztól befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1937. december 1.

XXVI. évfolyam, 12. szám.

Békesség az embernek...

A világ sötét négyezeréves adventjét legjobban az istenkerésés és szabadulás után való vágy jellemezte, amely legáltalánosabban, legérte-bőbben Izalás próféta fohászában nyilvánult meg: „Harmatozatk Egék felülről s a felhők csöppjeik az igazat: nyeljük meg a föld és tenem meg az idvőtől”. Négyezer év keserű, ver-gődéses várakozás után megjelent a bírók föld-ján az isteni Megváltó egy kisdad alkjában, hogy legyőzze a bűnt, a nyomort, a keresztet és halálát és megnyissa számunkra mennyei országát, ahol szí. Pál apostol szavai szerint szem-el még nem látott, füllel még nem hallott, emberi szívvel még át nem érzett boldogság vár reánk. Eljött azért is, hogy tagadjuk meg az istenlentesség, világi vágyakat; éljük jamba-rul, szerszik felebarátunkat, hogy a szeretet, béke, megelégedtség besugározassa és meg-megilegítse és gyarló földet és az emberiség békét találhasson.

„Vajon mit tett az ember? Az a földi lény, aki a hatalmas mindenható Krisztus, mindenség Urához képest csak porszem, nem ismerte meg Őt. Nem fogadta be Istent. Pedig kopogtatott a betlehemi házak kapuján, de csak egy istálló jutott neki osztályrésznél, kopogtatott az emberek szívében, de az emberek szíve nyílt meg. Kopogtat meg az emberek kapuján és befogadása rájökönkés, de a harcoló hitlenség, szabaddönkövség, emberi esontváha gyávazt szeretetlenség állpörtélt, fegyverherdorzói, akik a saját, iradalom, mü-veszet, tärvényhozás eszközeivel küzdenek a betlehemi kisdad és müve ellen, nem követik Őt. Roppant tömegük a hitközönbsök serege is, akik belemörülnek a földi gondokba, évsze-tekbe, jévszivnek Megváltójukkal szemben. Hi-zsik, hogy hitközönbsökükkel megtalálják a békét, boldogságot. Pedig mennyei févtednek. Sajnos ennek és ezeknek tulajdonítható, hogy ma az isteni gyermek békeintése, karáseonyi anyagok békeszótása egy fekte, szomorú való-gyágnak, szomorú világnak, lobbanó tüzes pokol-nak szől. Ezt a poklot, amely itt körülöttünk lobban, hol itt, hol ott mutatja tűzfóvós fejét, tudjuk jól, emberek alkották, ez van a bet-

lelmi Jézus müve. Embereké, akiknek nem kell Krisztus, Isten, béke, akiknek nem impo-náló sem a „Békesség földön az embernek”, sem a pásztorkok egyszerű tiltakozása, hanem akiknek ágyszék kell, ágzártnál, legítámadás, fojtogató füst, fűt, árthatlan, piny gyermeknek hallgatózó sikoltása, elhagyott, gyenge, tehet-eetlen asszonyok borzamas, idegőri jajgatása, hogy a következő pillanattal rostokora tépve omoljanak a semmisség. Ezek az elvételmtl krisztustagadó pogányok, akik halomra döntik a templomokat, félegetik azok képeit, ezer-számra ölik egyháznuk papjait, tanítóit, apá-éit, nem is fogmak békét hozni a világnak soha.

Volt-e valaha nagyobb szükség a békére, mint napjainkban? De állíthatja-e valaki, hogy az édes karáseonyi kisdad nélkül nyugodalmas volna életünk, békések napjaink, esencesbekek gondjaink, boldogabbnak tudata, csak a tiszta lelkiismeret adja meg az örömet és boldogsá-got”, mondja Ipsen Henrik a híres norvég drámaíró, igaz boldogság és béke csak az Úr Jézussal egyetehangzó tiszta lélek mezején nyí-lhat, virágozhat, Isten és embertársai iránti igazságos költségteljesítés, Istenszeretet, em-bertársulák szeretetével való megfegésés, meg-békesülése, hivatalos lelkiismeretes gyakorlása ke-retésben. Ha ezt követte volna a XX. század embere, ma nem volnának télen kezek, éhes szájak, rongyos, didergő testek, elégedetlen emberek. Béke áldása arnyéközná a földet.

Testvéreim! A betlehemi kisdad értünk is jött katolikus tanítókért, hogy testvércéi teyzen benűniket. Eljött, hogy falunkban szolgáldas-szuk a tiszta békét úgy kártársaink, mint falunkban minden egyes tagjával szemben. Iskolánkban a gyermekek tanítása közben. Eljött, hogy min-den katolikus tanítva közben. Eljött, hogy min-denkinek kisdad helyét, feladatát olyan mér-téltse munkakörébe helyt, feladatát olyan mér-téltse szív és az isteni béke harmóniáján. „*KH* az igaz szeretet, a kis Jézushoz vezet, békesség az embernek!”

Püspöklet, 1937. nov. 11.

Gasz Antal,
kántortanító.

„Komócsy István Segélyalap“-ból kiutalások.

A Pécségyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület 1937. június 2-án, Pécselt megtartott közgyűlése a választmányi határozati javaslata alapján, a „Komócsy István Segélyalap“-ból az 1937. évben kiosztandó segélyezések céljaira

1200 P kiosztását határozta el. A beérkezett segély iránti folyamodványok alapján segélyalap hetes bizottsága a következő kiutalásokat eszközölte:

1. Nyugalmozott igazgatótanító részére gyógykezelési költség címén	— — —	50.—	P-t.
2. Kántortanítónak gyermeke születésével felmerült orvosi költségekre	— — —	30.—	„
3. Nyugalmozott kántortanító gyermekének gyógykezelési költségeire	— — —	50.—	„
4. Kántortanító feleségének, gyermekének és anyósának gyógykezelési költségeire	— — —	50.—	„
5. Kántortanító feleségének klinikai költségeire	— — —	30.—	„
6. Tanító gyermekének gyógykezelési költségeire	— — —	100.—	„
7. Tanító és felesége betegsége folytán felmerült költségekre	— — —	50.—	„
8. Igazgató-kántortanító elhunytja és hosszas betegsége címén felmerült költségei címén, az özvegy részére	— — —	100.—	„
9. Tanító özvegye részére férjének betegsége és elhalálása kapcsán felmerült költségek címén	— — —	40.—	„
10. Kántortanító feleségének állandó betegeskedése címén felmerült költségekre	— — —	100.—	„
11. Kántortanító feleségének hosszas betegsége és legutóbbi lebetegedése kapcsán felmerült költségekre	— — —	100.—	„
12. Tanító feleségének lebetegedése címén felmerült költségekre	— — —	50.—	„
13. Tanítónő klinikai költségeire	— — —	30.—	„
14. Tanító feleségének lebetegedése költségeire	— — —	50.—	„
15. Kántortanító feleségének lebetegedése alkalmával felmerült költségekre	— — —	30.—	„
16. Kántortanító és felesége betegsége címén felmerült költségekre	— — —	100.—	„

Összesen: 960.— P-t.

Az 1200 P-ből még fennmaradó 240 P az időközben máris beérkezett folyamodványok alapján lesz szétosztva. Miután az 1937. évre előirányzott 1200 P kimerültnél tekinthető, újabb folyamodványok benyújtása most már nem indokolt. Ez alkalommal felhívjuk érdekelteket figyelmét arra, hogy a „Komócsy István Segély-

alap“-ból kérendő segélyfolyamodványok minden évben szeptember hó végéig nyújthatók. E határidő betartása annyival is inkább szükséges, mert a segélyalap hetes bizottsága csakis így képes az előirányzott segélyösszeget a folyamodványok közt megfelelő időben és módon szétosztani.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az értényi esp. ker. róm. kat. tanítói köré
1937. május 26-án, Felsőírengen, tartotta meg rendes évi közgyűlését. Szentmise hallgatás után Somssich László és Wágner János mutattak be jól sikerült gyakorlati tanítást. Schäfer József esperes, egyh. elnök megemlézőbeszédében a szentév méltó megünneplésére ad utmutató tanácsokat. A papsg és tanítóság összehang és oadaadó munkája nagyban hozzájárulhat az a szentévi az Eucharisztikus Kongresszus és a szentév sikerét. Újváry Jenő h. tanító „Mit tehet a tanító a nemzeti egység felépítése érdekében“ c. előadásával általános érdeklődést keltett. A családnál kell kezdeni a nevelést, ennek eszközei a népművelési előadások, könyvtár, ekkarr, sport, ünnepek, színművek előadása.

Barabás András iskolafelügyelői alkalmával szerzett tapasztalatairól számolt be. A tisztújítás során elnökké: Kozári György értényi, alelnökké: Wágner János felsőíregi, jegyzővé: Illés Ferenc nagykönyvi, pénztárossá: Mikódy Józsefné koppányszántói, pénztárvizsgálókká: Keresztes Pál kányai és Kovács István koppányszántói tanítót választották meg.

A máriakémeti espereskerület tanítósága
1937. június 1-én Széchenyiben tartotta tavaszi közgyűlését. Gyűlés előtt a tagok szentmisén vettek részt. Utána gyakorlati tanítást tartott Udvardiné Wankó Edít tanítónő „Nem—Nem—Soha“ címmel költ. tárgyalást a III. oszt-ban. A tanítást végző a hazafias, vallásos érzésű fűtötte. Tartalmas, élénk és módszeresen felépített

tanítást élénk helyesléssel jutalmazta a hallgatóság. Prost Péter esp. plébános, ker. tanf. elnöki megnyitójában a kat. irányelvekről, a tiszta és nyugodt lelkiismeretről és a lélek békejéről tartott komoly és gondolatokban gazdag beszédet. Hernai Béla világi elnök üdvözli a kör új tagjait és a vendégeket. Kegyelttel emlékezik meg Bucz Odón elhunyt tagtársunkról. Dr. Faust Antal nagyvejeike plébános a maillai kongresszusról érkezett. A hallgatóság élénk figyelemmel kísérte a tartalmas beszámolót. Bótz József máriakémeti plébános a budapesti Eucharisztikus kongresszus előkészítési és szervezési teendőiről beszélt. Sok munka vár papra, tanítóra a szent-év alatt. Minden felünk példázás legyen. Az ándítványok során Horváth Ferenc generós kántortanító indítványára a kör a jövőben elhunyt tagtárs sirjára koszorút fog küldeni. Tisztújítás során v. elnökké Hernai Béla, elnökké Torday Márton, pénztárossá Lutz Ferenc, jegyzővé Nemes János és számvizsgálókká Lónyay Dezsőné, Herbert Vilmos és Monoszai Endre választották meg. A Himnusz hangjai mellett a gyűlést véget ért.

A mágoesi esperesi kerület Sz. Imre tanítói köré özi gyűlést 1937. október 12-én tartotta Magoeson. A gyűlést megelőzően szomorúan vonult az összegyűlt tanítóság a templomba, ahol gyászmisét Isteben boldogult Kósa József volt köri elnök és Kovács János volt köri elnök lelke üdvéért. A szentmisét Braun István mágoesi c. apát, plébános pontifikálta. Szentmise alatt, a mágoesi zárda énekkara áhítatot gerjesztően szübbnél szübb gyszkarokat énekelt. Vitéz Kun Lajos ker. tanfelügyelő megnyitói beszédében kérte a tanítást, hogy a nemzetiégi helyeken levő gyermekekbe fokozottan neveljen magyar sziveket és lelkeket. A magasrőpti beszédében második részében megmutatta az utat a tanítónőknek és tanítóknak az Eucharisztia évenek az iskolában élendő célja felé. A gyűlés kimagasló száma volt az ovoda nagytermében 110 mágoesi németalkjú gyermekere ajkával elhangzó „Igazságot Magoesra“ és „Csalátlában“ c. költemények gyarországának” és „Csalátlában“ c. költemények szavalókorusban. Nemzetiégi helyek tanítóiban a szavalókörös csodás varázserejű megérintette azon hitet, hogy felvethetik a versenyt a németek által falvakat átjáró agitátorokkal, mert egy új, nemzeti érzést és öntudatot nevelő eszköz vált felismerési a szavalókörös erejében. Höffler Teréz mágoesi tanító tanította be és vezette a szavalókörös nagy szakértelmével. Utána lebilenselő előadásban utat mutatott a szavalókörös megalakításához és vezetéséhez és hangszóltyozta annak szívet, lelket, kedélyt nemestől erejét. A tisztújítás lezajlása után a közgyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy jegyzőkönyvi kiadvány formájában megkeresi a Nagyméltóságú Püspök Urat azon alazatos kérelmével, hogy kegyeskedjék elrendelni, hogy amint az állami és

politikai községek az ő tisztviselőik részére, úgy az egyházközségek az alkalmazásukban álló katolikus tanítók, azok nejei és gyermekei részére váltandó vasúti arcképek igazolványok térítési díjtól 16—16, illetve a gyermekeknél 2—2 pengő összeg erejéig vállalják át és a költségvetésükbe állítják be. A gyűlés vitéz Kun Lajos ker. tanf. zárószavával ért véget.

A dunaföldvári r. k. esp. ker. tanítói köré f. é. okt. 21-én Pakson tartotta rendes évi közgyűlését. A közgyűlést szentmise előzte meg a plébániatemplomban, amely alatt a leányiskola énekkara adott elő Pálinská Etelka irg. n. főnöknő és Nogula Teréz irg. nővér által benézelt és vezényelt 1 és 2 szolamú énekeket. Szentmise után Koudela Gyula vil. elnök beszámolója következett. Ismertetett körmök mozgalmának életét, körünk szeretetét talán csodálta Prost Péter esp. plébános és Ambach Mihály apát-plébános volt ker. tanfelügyelő és tisztviselőik által való felmentése alkalmából. Meleg szeretettel köszöntötte Gaál János apát-plébános, ker. tanfelügyelőt. Gaál János apát-plébános, ker. tanfelügyelő a hivatalos bemutatkozást, amely így alkalmakkor szokásos, mellőzi, mondja — helyett bemutatja a szívet, mert esp. ker. tanítósága, eme kapocs útján, odáig jutott le. Beszél arról, hogy kinek tartja és értékeli ő a tanítót. Megemlíti, mint a művész alkotását, az igazi tanító eszményképét. Világi pap a tanító, Krisztus segítő társa, mint volt a 72 tanítvány, a 12 apostol mellett. Üdvözi köri gyűlésünkön megjelent dr. Halmos Andor tanügyi tanácsos, ker. tanfelügyelőt és megjelent vendégeket. Dr. Halmos Andor tanügyi tanácsos, ker. tanfelügyelő, megköszöni az üdvözlést, jóakaratóról és szeretetről biztosítja a kör tagjait és Nagy Ilona kártársunkat közönséi 25 éves jubileuma alkalmával. Gyakorlati tanításból Nogula Teréz irg. nővér a IV. osztályban I. és 2 nőretű hangokról tanított. Előadása élvezetes, szép, a tanterv és utatlásnak megfelelő. Bírálok, így értelemben szólnak hozzá előadásához és mondának köszönetet előadó irg. nővérnek. Pálinská Etelka irg. nővér főnöknő, „A kath. tanító szerepe a nagy kath. megmozdulásban“ címmel tartott előadást arról, hogy mi a kat. tanító feladata és szerepe, a jövővi eucharisztikus kongresszusnál kapcsolatban. Előadása, amelyet mély átérzéssel, meggyőző erővel és szónoki készséggel adott elő, hallgatóságára mély hatást gyakorolt. — Péztáros jelentése után tisztújítás következett. Világi elnöké Geyer József irg.-tanító, ker. isk. látogatóg; alelnökké Csiky Székely Dénes irg.-tan.; pénztárossá Zord Anna irg.-tan.; ellenőrré Hirt János és Sugár Gyula; jegyzővé Ványi Gábor választott meg. Új világi elnök tisztjárás nevében megköszönte a beléjük helyezett bizalmat és köri közművelési a következő gyűlés helyének megállapítása után a Himnusz hangjaival végetért.

Határidő-émlékeztető.

Kimutatás hátralékos iskolai adóról és szolgáltatásokról behajtás végett a főszolgabírói hivatalnak megküldendő. **Zárszámadások** az 1936 évről és költségvetések az 1937. évre december 31-ig sürgélves bejárása nélkül elm. főtanfelügyelői hivatalhoz beterjesztendő.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

3555/1937. szám. **Tantervfelülbírói bizottsági tagok levelezése.** Ismétetlen előfordult, hogy a tantervfelülbírói bizottsági tag bérmentellenül származtatva vissza hivatalomhoz a tananyagbeosztásokat és órarendeket, de úgy, hogy a levélre, avagy a csomagra nem írta rá feladóként az iskola igazgatóságát s nem jelezte azt, hogy: „hivatalból, portóköteles”. Ennek következtében hivatalom kénytelen volt a portódíj kérészetét megfizetni. Ezt elkerülendő, felhívom a tantervfelülbírói bizottsági tagokat, hogy a jövőben a bírálóra nekik kiadott tananyagbeosztásokat és órarendeket akként származtassák vissza hivatalomhoz, hogy a levélre, csomagra következőképp írják rá: „Feladó: a ————i rk. iskolaigazgatóság”. A levél avagy csomag balsarkán pedig: „Hivatalból, portóköteles”. Ezenkívül az iskola pecsétjével is lássák el a levelet, avagy csomagot. Ily eljárás mellett hivatalom csak a rendes portódíjjal lesz köteles megfizetni.

A Katolikus Iskola 1927. március 1. számában közölt 489/1927. sz. főtanfelügyelői rendelkezés értelmében a tantervfelülbírói bizottsági tagok ugyancsak jogosultak a nekik felülvizsgálás céljából megküldött tananyagbeosztásokat és órarendeket bérmentellen levélben, avagy csomagban feladni, hogy ekként e tisztükkel kapcsolatban költségek ne legyen.

3554/1937. szám. **Az elemi népiszkolai új Püspöki Tanterv és Utasítás életbe lépése.** A Katolikus Tanügyi Közöny f. é. november 1-i számában közölt rendelet értelmében az új püspöki Tanterv és Utasítás életbe lépett. A keresztúlvitelt illetőleg azonnali hatállyal, az 1937/38. tanévre szóló érvénnyel, követhetőképpen rendelkezem:

I. ÓRAREND.

Elrendelem, hogy minden magyar tannyelvű iskolánál működő tanító készítsen az új püspöki

Tanterv óraterve alapján haladéktalanul új órarendet a mindennapi iskola részére azon elvek alapján, melyek az Utasítás 141—143. lapján foglaltak, a kisebbségi tannyelvű iskolánál működő minden tanító pedig e rendelkezéssel kapcsolatban, jelen rendelkezésem befejezősként közölt három óraterv (A., B., C. típus) alapján készítsen iskolája tannyelveinek megfelelő órarendet. Amely kisebbségi tanítási nyelvű iskolánál már bevezették a 11.000/1935. M. E. számú kormányrendelettel megállapított kisebbségi nyelvű tanítást, az általam jelen számban közölt B-típusú óraterv alapján kell elkészíteni az órarendet, mert ez felel meg legjobban a fenthivatkozott kormányrendeletnek. Hivatalom által korábban kiadott azon rendelkezés, hogy a közvetlen tanítás tárgya nagy, a csendes foglalkozás anyaga kis kezdőbetűvel írandó, továbbra is érvényben marad. Azon tanítók, akiknél heti 31, vagy 32 az előírt órák száma, szigorúan alkalmazkodjanak az Utasítás 143. oldalán előírtakhoz. Az órarendben esillagjel jelezni kell a 45. illetve 50 perces órákat s a rovatok alján esillag alatt jelzendő, hogy ezek 45, illetve 50 perces órák.

Az új órarendek 1—1 példányra az esp. ker. tanfelügyelői hivatal útján f. é. december 20-ig jóváhagyásra hivatalomhoz felterjesztendő. Jóváhagyás után az órarend 2—2 másolati példányát az eddigi rend szerint a kir. tanfelügyelői hivatalnak is be kell mutatni.

II. TANANYAGBEOSZTÁS. (Tanmenet.)

Uj tananyagbeosztást (tanmenetet) készíteni most, tanév közben nem kell, minthogy erre nem áll elegendő idő rendelkezésre.

A tanmenet tekintetében a régi és új tanterv közötti különbségek egyébként is egy átmeneti év közekeztetését teszik indokolttá. Ezert elrendelem, hogy mind a magyar, mind a kisebbségi tanítási nyelvű iskolánál működő tanítók az alábbiakban adandó irányelvek alapján igazítsák ki jelenleg használatban levő tananyagbeosztásaikat (tanmeneteiket) erre az átmeneti évre és haladéktalanul eszerint folytassák a tanítást.

A kiigazított tananyagbeosztásokat az osztalati iskolai tanítók 14 napon belül kötelesek a plebánus-igazgatónak bemutatni. Többtanítós iskolánál a tantervet rendkívül ügyesen kell — ugyancsak 14 napon belül — bemutatni és megtárgyalni a kiigazított tananyagbeosztást (tanmenetet) s az eredményt jegyzőkönyvbe kell foglalni. Az esp. ker. tanfelügyelők és iskolafelügyelők ezt a kiigazítást és az eszerint való tanítást őrizzék ellen és erről az iskolafelügyelői jegyzőkönyv 13. rovatában számoljanak be.

Hogy a jelenleg használatban levő tananyagbeosztásoknak (tanmeneteknek) az új püspöki Tantervvel összhangba hozását megkönyvitsem, a következőkre hívom fel a figyelmet:

A) A teljesen osztott iskolákban: az új tantervet már a folyó tanévben teljes egészében érvényre kell juttatni. Ez iskolák tananyagbeosztásában (tanmenetében) a hittannál, a fogalmazásnál, a természetnél és vegytannál, az egyházi éneknél, a testgyakorlással és hői kézmunkánál lesz kiigazítási való. És pedig:

a) A hittannál: az I. osztályban két-három óra előtoldása van csupán. Változtatni ezt meg lehet. Az II. osztályban „Hogytan tette meg Jézus Szent Pétert az Egyház fejévé”, e lecke után elő kell készíteni a gyermekeket a szentgyónásra és szentáldozásra. Erre az új tanterv 10 órát szán. Hogy elégessze idő álljon rendelkezésre, elhagyhatók a következők: „Az Ur anygala”, „Hogyan keresztekeltél meg Jézus”, „Hogyan tanította Jézus az embereket”, „Jézus az Olajfák hegyén”, „Hogyan itélték Jézust halálra”, „Hogyan kínozták Jézust Pontius Pilátus házában”, „Jézus Keresztútja”. — Természetesen az előkészítés keretében fogják megtanulni a parancsolatokról, a szentségekről szóló részt és a függelékkel.

— Az első áldozás után folytatják az anyagot: „Hogyan ment fel Jézus a mennybe”, „Hogyan szállott a Szentlélek az apostolokra”, „Az apostoli hitvallás”. Végül általános összefoglalás. Az III. osztályban változás nincs. Az IV. ágazat után beszéljen a hitoktató a missziókról, a IX. ágazat után pedig az Actio Catholica-ról. Az IV. osztályban elhagyhatók: (A részletes tanmenet fel sem veszi) „Napkeleti hitések”, „A szent család menekülése”, „A kánaáni menyegző”, „A kereskedők kitérése”, „Naimi ifjú”, „Háborgó tenger”, „Urunk színe változása”, „Az Ur imádsága”, „Jézus és a gyermekek”. — Az Egyház magyarázatánál ismertetni kell az egyházközségek és az Actio Catholica működését és feladatát. Az V. és VI. osztály változatlan.

B) A fogalmazásnál az új tanterv nagyobb súlyt helyez a szabad fogalmazásra és kiemeli a eslekmények, élmények, megfigyelések, vágyak, elképzelések, párbeszéd megfogalmazását. Használtsa össze minden tanító a tananyagbeosztásában foglalt fogalmazási anyagot az új tanterv és az idevonatkozó utasítások követelményeivel és egészítse ki anyagát a szabadfogalmazás követelményeinek megfelelő több fogalmazási témával.

c) A természetnél és vegytan anyagának beosztása az V. és VI. osztályban megváltozott. Ezért a VI. osztályban a meglévő tananyagbeosztás szerint halad tovább, az V. osztály anyagából azonban egyes részletek kimaradnak az új tanterv szerint, még pedig: A testek kiterjedése, áthatatlansága, líkacsossága, halmazállapota. Nyugvás és mozgás. Súly, mérése rugós mérleggel. Független, vízszintező. Esés, hajtás. Az emelő (mérleg), csiga, hengerkerék (kerékek köti), lejtő, csavár és ék. A mozgás akadályai. Az inga (ingás óra). Ellenben fel kell venniük a következő részeket: Szesztes erjedés, a must erjedése. Ecet. Gyufa. Robbanóanyagok. Petró-

leum. Benzin. Zsírok és olajok. Szappan, festőanyagok.

d) Az egyházi ének anyaga is megváltozott részben. Addig, amíg a gyermekek által használt egyházmegyei kiadású énekeskönyvek új kiadásban nem jelennek meg, amelyek tartalmazni fogják az Utasítás függelékében lévő, átalított szövegeket, mindenekelőtt ki kell hagyni a tananyagbeosztásból (tanmenetből) azon énekeket, melyeket a jelzett függelék nem tartalmaz és helyettük azokat kell felvenni elsőbbrben, melyek szövege egyezik a függelékben adott szövegekkel, vagy legalább is nem nagyon változott. A dallamok mindig szigorúan az Utasítás függeléke szerint tanítandók és énekelendőek.

e) Testgyakorlásból csak az V. és VI. osztályokban van új anyag: A nemzetvédelem előkészítő gyakorlatok. Ennek gyakorlati része a tavaszi és nyári hónapokban végzendő; a közlekedési szabályok és a légómatni ismeretek a téli hónapokban ismertetendőek.

f) A női kézimunka anyaga a III—V. osztályokban van új anyag: A VI. osztályban bővíti a mértékfelvételt és szabásrajzolást tanításával.

B) A részben osztott iskolákban: mivel a jövő tanévben — az összevontan tanított osztályok részére — mindenütt a B. évi anyagnak kell sorra kerülnie, az átmenet ez évben kétételes lesz.

1. Ahol jelenleg a régi tanterv szerinti A. évi anyaga van soron, ott a következők vendők figyelembe:

a) Hittan: A folyó, 1937/38. átmeneti tanévben az új püspöki tanterv értelmében (37. oldal) a tanév főanyag a Katedizmus. Amely iskolában tehát annak eddigi rendje szerint az idén a Biblia képezte a tanítás főanyagát, ott is a Katedizmust kell az idén behatóan tárgyalni; de emellett figyelemmel kell lenni arra is, hogy az átmeneti évben a Katedizmus mellett a páros számmal kezdődő tanévre előírt Biblia anyagának főbb részei szintén tárgyaltassanak.

b) A természetnél-vegytan anyagát át kell csoportosítani azokban az iskolákban, ahol jelenleg a régi tanterv szerinti A. évi anyagot tanítják az V. és VI. osztályban. Ezen iskolák V.—VI. osztályában ez évben lesz közös anyag és szétválasztott anyag. Mindkét osztály közösen végzi el az új Tanterv A. évi anyagából: A levegő, Légköri nyomás. Barométer. Lopó, Szívó stb. A víz. Közlekedőanyagok. Hajósság. Egés a levegőben. Szénsav, vízgőz. A fémek. Oxidáció, szintézis. Ezt az anyagot ugyanis egyik osztály sem tanulta. Az ezt követő időben a két osztály szétválik. A rendelkezésre álló anyag felőrában az V. osztály folytatja az új Tanterv szerinti A. évi anyagát. (Ezt ugyanis a mostani VI. osztály már tanulja.) A másik felőrában a VI. osztály elvégzi a régi Tanterv A. évi anyagából: A testek kiterjedése. Áthatatlansága. líkacsossága. Halmazállapota. Nyugvás és mozgás. A súly és mérése.

Függőn. Vízszintező, Esés, hajtás, Emelő, mérleg, csiga, hengerekék, lejtő, csavar és ék. Az inga. Ezt az anyagot ugyanis a mostani VI. osztály a mult évben nem tanulta. Ezután mind a két osztály megint közösen folytatja az új Tanterv szerinti A. évi anyagát.

2. Azokban az iskolákban, ahol jelenleg a régi Tanterv szerinti B. évi anyaga van soron, már több tárgy keretében van szükség lényeges változtatásra. És pedig:

a) **Az olvasmányok** közül az V.—VI. osztályban a jelenleg használatban lévő tananyagbeosztásban (tanmenetben) felvett olvasmányok közül csak azokat tárgyaljuk le, melyek szoros tartalmi kapcsolatban vannak más tárgyak ez évi (B. évi) anyagával. A többi olvasmány helyetti anyagokat vegyen a tanító, melyeket javóre az A. évi anyaga szándékozik felvenni.

b) **A helyesírás- és nyelvi magyarázatokból, a földrajznál, a polgári jogoknál és kötelességeknél** az összevont V.—VI. osztályokban a rendelkezésre álló időt meg kell felelni. Az egyik felidőben az V. osztállyal elvégezzék az A. évi anyagot, a másik felidőben a VI. osztállyal a B. évi anyag meg hátralevő részét. Természetes, hogy ily körülmények között mindenütt csak a legenyesebbekre szorítkozhatunk.

c) **A történelemből** az V. és VI. osztály mostantól kezdve gyorsított ütemben végig halad az anyag második felén (a B. évi anyag) és utána részletesebben átsimítja az anyag első felét, melynek nagy része a beszéd- és értelemgyakorlatok anyagából ismerős az V. osztály előtt, a VI. osztály pedig már tanulta. Ily körülmények közt is csak a lényeges részekre szorítkozhatunk.

d) **A természetrajzból, gazdaságtanból és háztartásból** a III. osztálynak az új Tanterv szerinti A. évi, a IV. osztálynak pedig a régi Tanterv szerinti B. évi anyagot kell elvégeznie. Mivel erre heti 2 felóra áll rendelkezésre, az időt megosztva, az egyik felőrában a harmadik, a másodikban a negyedik osztály végzi el közvetlen foglalkozással a maga anyagát. Ugyanígy járunk el az V.—VI. osztályban is.

e) **A vegyatan-termetzetanból** az V. osztálynak az új Tanterv szerinti A., a VI. osztálynak pedig a régi Tanterv szerinti B. évi anyagot kell elvégeznie. A megoldás ugyanaz, mint a természetrajz-gazdaságtanál.

f) **Az énekelés** az új Utasítás függelékében közölt egyházi énekek közül az I.—II. osztályban 6—6, a III.—VI. osztályban 10—10 tanítandó. Ez nem okoz nehézséget, mert majdnem minden osztály örörlébelet kapott. Elsősorban azok az egyházi énekek tanítandók a III.—VI. osztályban, melyek a kézikönyvben megtalálhatók, esetleg szövegváltozással kiigazíthatók. Szükség szerint néhány új egyházi éneket másolassunk le a tanulókkal. A dallamok itt is mindig szigorúan az Utasítás függelékébe szorított tanítandók be és énekelendők.

g) **A kézimunka tananyaga** a fiúknál változatlan, csupán a VI. lévelosztálynál bővült ruhamértékvetéssel és szabásvajózással, de heti 1 óra helyett 2 órát kapott s így könnyen elvégezhető.

C) **Az osztatlan iskolákban.** A jövő, 1938/39. tanévben az osztatlan iskolákban is mindenütt az új Tanterv szerinti B. évi anyagnak kell sorra kerülnie.

1. Egyébként az átmenet itt is kétféle: ahol most a régi Tanterv szerinti A. évi anyagát tanítják, ott az V.—VI. osztályban a számolás-mérési, továbbá a természeti ismeretek (természetrajz, gazdaságtan, vegyatan-termetzetan és egészségstan) anyagát kell átsepoportositani. És pedig:

a) **A számolás-mérési ismeretek**nek sok lóvén a közös anyagi az A. és B. év között, nagyobb nehézség nélkül elvégezhető mindkét évi anyag. Irányadó lesz itt az A. évi tanításmenet az V. osztály miatt. E szerint kell ezután haladni mindkét osztály közös anyagában. Novemberben úgyis még főleg a lizedestörtekekkel való műveletek gyakorlása volt a B. évi tanmenet szerinti. Amikor olyan részletek fognak következni az A. évi tanmenetben, melyek a B. évben nincsenek, akkor heti felőrában a VI. osztály külön tanítandó. A VI. osztállyal külön csak a következők gyakorlándók: Közösönség törtékek a legegyszerűbb műveletek. Kettősleteli feladatok. Takarékpénztár. A kamat és a tőke kiszámítása. A szöveg keletkezése, fajai, mérése. A kör területe. A kubikusok számítási. Ol, négyszögöl, magyar és kat. hold.

b) **A természeti ismeretek** anyagát az új Tanterv 395. oldalán közölt koncentrárt tanmenet szerint kell átsepoportositani, illetve már ez éven arra kell átérni.

2. Nagyobb nehézséggel jár az átmenet azokban a csekélyebb számú iskolákban, ahol a folyó tanévben a B. év szerint kezdtek tanítani. Az Utasítás a 390—391. oldalán azonban határozottan előírja, hogy a jövő, párosszámmal kezdődő 1938/39. iskolai évben minden iskolában B. év szerint kell tanítani. Nem folytathatják tehát ezt az iskolák folyó évi munkájukat a B. év szerint, mert akkor zarnak tanulók, akik jelenleg az V. osztályban járnak, sohasem sajátánák el az A. évi anyagot. Ezért fokozott fontossággal bír ezen iskolákban az idei átmeneti év anyagának pontos megállapítása.

a) **Az olvasmány tárgyalásra** néve ugyanaz áll itt is, mint a részben osztott iskoláknál.

b) **A helyesírás- és nyelvi magyarázatokból** az V.—VI. osztály közösen tanulja tovább a B. évi anyagát, de gyorsabb ütemben, hogy év vége felé az A. évi anyagnak legfontosabb egyseit is átvehesék.

c) **A polgári jogok és kötelességekre** néve ugyanaz a helyzet és ugyanaz a mód, mint a helyesírás- és nyelvi magyarázatoknál.

d) **A földrajza és történelemre** a részben osztott iskoláknál elmondottak az irányadók itt is.

e) **A természetrajz-gazdaságtani** anyagból a III. osztálynak az új Tanterv szerinti A. évi, a IV. osztálynak a régi Tanterv szerinti B. évi anyagát kell az időn elvégeznie. Mivel itt időmegosztás nem lehetséges, az anyagnak a beszéd- és értelemgyakorlatban is előforduló részét ott, a többi anyagot pedig a természetrajz-gazdaságtan heti 1/2 órájában végezzék el.

f) **A számolás- és mérés** anyagával az V.—VI. osztályban úgy járunk el, mint ott, ahol az A. évi van soron (l. fent az a.) pont alatt) a jelenlegi V. osztály miatt az A. évi anyag kibangsúlyozásával.

g) **A természeti ismereteknek** tulajdonképpen az A. évi és B. évi anyagát is el kell végezni a hátralevő időben. Ez csak úgy lehetséges, hogy az új Tanterv 395. és további oldalain közölt koncentrárt tanmenet körei között nagy összevonsolást eszközünk és pedig az A. évi anyag kibangsúlyozásával.

h) **Az énekelésből és testgyakorlatból** itt is a fent, részben osztott iskoláknál III—A/d pont, illetőleg II—A/e pont alatt elmondottak az irányadók.

III.

KISEBBSEGI TANITÁSI NYELVŰ ISKOLÁK.

A fenti rendelkezések a kisebbségi iskolákra is vonatkoznak, minthogy az új püspöki Tanterv és Utasítás a magyar és anyanyelvén kívül ezen iskolákra is kiterjed. A magyar és anyanyelvre vonatkozóan egyelőre érvényben marad a püspöki kar által 1930. november 6-án kiadott „Tanterv és Utasítás Módosítása a kisebbségi nyelvi rom. kat. népisoklák használatára” — további intézkedés, vagyis, amíg a delevélt megsejtintett A., B. és C. típusok helyett behozott egységes rendszer szabályozást nem nyer. Tehát a kisebbségi iskoláknál működő tanítók is kötelesek a magyar tananyelv iskolák részére a fentiekben nyújtott útbaigazítók szerint, az új püspöki Tanterv és Utasítás alapján tanmeneteket megfelelő módon kiegészíteni, illetőleg módosítani és a jelen, átmeneti esztendőben eszerint tanítani.

IV. ÁLTALÁNOS TOVÁBBKÉPZŐ ISKOLÁK.

Az általános továbbképző népisoklákban sem kívánom a tanítókat most, tanév közben új tananyagbeosztás (tanmenet) készítésére kötelezni. Ezen iskolák részére új órarendet sem kell készíteni a folyó tanévre, mert a püspöki kar által az új Tanterv kapcsán kiadott óraterv mindenben megegyezik az eddig is érvényben volt óraterffel. Fel kell azonban hívnom a figyelmet az általános továbbképző iskolák részére a püspöki kar által kiadott óratervek (Tanterv és Utasítás 502. lap) két sajtóhibájára. A fűtőszályoknál ugyanis az őszi-tavaszi hóna-

poknál, a számolás és mérésre nincs tanítási óra jelezve, holott 1 órát kell felvenni; továbbá ugyanígy a teli hónapoknál írás és fogalmazásra nincs felvéve tanítási idő; erre is 1 órát kell felvenni.

Az új püspöki Tanterv és Utasítás csak nagyon kevéssé tér el a jelenleg használatban lévő tananyagbeosztástól (tanmenettől). Ezen eltéréseket a megelöv tananyagbeosztásban (tanmenetben) már az idejében kérészkül kell vinni. Így:

a) **A vallásán tananyagbeosztást** (tanmenet) a hitoktató a Tanterv és Utasítás 503—506. oldalain található Tanterv és Utasítás alapján dolgozza át.

b) **Az olvasás- és olvasmánytárgyalásban** beiktatandók, illetőleg ilyen olvasmányok hiányában, rokon tárgyú olvasmányokkal kapcsolatban tárgyalandók az I. o.-ban: Hazánk lakóinak nyelve és vallása. Magyarország vármegyéi és egyházmegyéi. Az esperesi kerület és az egyházmegye. A II. o.-ban: Reformáció és ellenreformáció. Budavár visszafoglalása, XI. Ince pápa. Egyházi adózás. A III. o.-ban: A missziók. Az egyház és állam viszonya. A Katolikus Akció.

c) **Számolásban és mérésben** az I. osztályban: A lakarmánytélék értékmeghatározása. (A III. osztály anyagából átvéve) III. osztály: Trianoni veszteségek. (Térkép)

d) **Gazdasági gyakorlati ismeretek** a tavaszi időszakban, III. o. l. a b. n. Selyemhernyó-tenyésztés. (Átvéve III. osztályból) Téli időszerűség: Magtári munkák. A tehenítés és tejtermelés. (Átvéve a II. osztályból) Leányiskolák: II. osztály. A teli időszaknál: a sertés-tenyésztés. A disznóelés. (Átvéve a III. osztályból) **Osztatlan vegyes iskolákban** a közös tananyagban, tavaszi időszak: A kert tavaszi munkái. (Többlet) Leány csoport: A selyemtenyésztés. (A III. osztályból átvéve.)

A fentiekben szükségesnek tartottam a felügyeletem alá tartozó elemi iskolák tanerítő tájékoztatni, hogy ekként a már elteltepedt új Tanterv és Utasítás a mindennapi és általános továbbképző iskolákban már a folyó tanévben — a lehetőséghez képest — megvalósíthatók, illetve, hogy ekként a régi tantervből az új tantervre az átmenet már a folyó tanévben lehetővé vádjék új tananyagbeosztás (tanmenet) készítésére nélkül. Az új Tantervnek és Utasításnak minden vonatkozásban teljesen megfelelő új tanmenet (tananyagbeosztás) elkészítése és betervezése tárgyában külön rendelkezés fog — megfelelő időben — intézkedni. Addig is legyen az új Tanterv és Utasítás a tanítóház állandó tanulmányának, tanácskozásainak tárgya.

Ez alkalommal külön is felhívom a tantervel felvilágosító bizottsági tagokat, hogy a hozzájuk még a folyó évben bírálatra kiadandó órarendeket a legnagyobb lelkiismeretességgel és pontossággal bírálják felül, nehogy a más oldalról jövő hivatalos bírálatnak jogos észrevételei lehessenek a már iskolai használatra kiadott órarendek ellen.

Sorszám	Tantárgyak	Részben osztott iskola										Osztott iskola																		
		1-4					5-9					10		11																
		I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	I	II	I	II															
1	Valóslan	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	2	1	1	1	1	1	1	1								
2	Magyar nyelv	6	6	6	3	2	4	3	3	3	2	2	1	1	3	1	2	1	1	2	1	1								
3	Anyanyelv	8	8	7	4	4	5	4	4	3	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2								
4	Számolás és mérés	5	5	5	4	4	3	3	3	3	2	2	2	2	2	1	2	1	1	1	1	1								
5	Földrajz	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1								
6	Történelem	2	2	3	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1								
7	Term. és geod. ism.	2	2	3	4	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	3	1/2	1	1	2	1/2	1								
8	Ének	1	1	1	2	2	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1/2								
9	Rajz	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1/2								
10	Kézírnauka	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1/2								
11	Tetűnevelés	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1								
		27	29	31	32	32	32	18	20	19	20	22	24	23	13	15	16	16	17	17	16	17	17	8	10	10	10	11	11	11

Sorszám	Tantárgyak	Részben osztott iskola										Osztott iskola																	
		1-4					5-9					10		11															
		I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	I	II	I	II														
1	Valóslan	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	2	1	1	1	1	1	1	1							
2	Magyar nyelv	7	7	7	3	4	3	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1							
3	Anyanyelv	7	7	6	4	4	3	4	2	3	2	3	3	1	2	2	1	1	2	2	2	1							
4	Számolás és mérés	5	5	5	4	4	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1							
5	Földrajz	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1							
6	Történelem	2	2	3	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1							
7	Term. és geod. ism.	2	2	3	4	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	3	1/2	1	1	2	1/2	1							
8	Ének	1	1	1	2	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1/2							
9	Rajz	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1/2							
10	Kézírnauka	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1/2							
11	Tetűnevelés	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1							
		27	29	31	32	32	18	20	19	20	22	24	23	13	15	16	16	17	17	16	17	17	8	9	8	10	10	11	11

Sorszám	Tantárgyak	Részben osztott iskola										Osztott iskola																											
		1-4					5-9					10		11																									
		I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	I	II	I	II																								
1	Valóslan	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	2	1	1	1	1	1	1	1																	
2	Magyar nyelv	8	8	7	4	4	4	4	2	2	3	2	3	2	1	3	2	2	2	2	2	2																	
3	Anyanyelv	6	6	6	3	3	4	4	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2	1																	
4	Számolás és mérés	5	5	5	4	4	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1																	
5	Földrajz	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1																	
6	Történelem	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1																	
7	Term. és geod. ism.	2	2	3	4	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1/2																	
8	Ének	1	1	1	2	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1/2																	
9	Rajz	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1/2																	
10	Kézírnauka	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1/2																	
11	Tetűnevelés	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1																	
		27	29	31	32	32	18	20	19	20	22	24	23	14	16	17	16	16	19	18	21	20	10	11	14	14	15	15	15	15	15	17	17	8	8	10	10	11	11

3556/1937. szám. A tanulók fogadására az iskolában a tanító által. Ismétletlen panasz merült fel arra nézve, hogy vasár- és ünneppan, amikor a tanulók szentmisére gyűlekeznek, a tanítók nem jelennek meg a szentmise kezdése előtt kellő időben az iskolában, hogy ott a tanulókat fogadják, köztük a rendet fenntartsák, ellenőrizzék, hogy van-e minden tanulóknak imakönyve, s már előre jelezzék nekik, hogy mely énekeket fogják énekelni a templomban s hogy a tanulókat párban sorakoztatva, rendez időre, a szentmise megkezdése előtt, a templomba vezetessék s ott ugyancsak a felügyeletet gyakorolják. A püspöki rendszabályok II.része,V. fejezet, 28. §-a előírja azt, hogy: „az oktatás előtt egy negyedórával minden tanító megjelenik az iskolában a gyermekek fogadására és köztük a rendet fenntartja, az óra végeztéval pedig a tanulókat az utcaig kíséri és onnan rendezben hazabocsátja.”

Igaz, hogy az idézett püspöki rendszabályok 28. §-a az oktatás megkezdése előtti időről szól: de magától értetődő, hogy a tanító nemcsak a tanítás előtt, hanem mindazon alkalomokkor, amikor a tanulókat az iskolában gyűlekeznek, köteles őket úgy fogadni, mint a tanítást megelőzőleg. Mert az minden vitán felül természetes, hogy a tanulókat sohasem lehet a fent jelezett felelős tényező nélkül hagyni. A püspöki rendszabályok II. rész, V. fejezet 24. §-a értelmében pedig minden tanító köteles tanítási a szentmisére, körmenetekre, vallási gyakorlatokra, gyónásra, áldozásra s minden testületi kivonulásra elkísérni és ott feleltük a felügyeletet az egész idő alatt gyakorolni. Ezt megfelelő módon másként eltalni nem lehet, mint úgy, ahogy ezt a fentebb idézett 28. §-a előírja, vagyis hogy minden olyan alkalomkor, amikor a tanulók az iskolában gyűlekeznek, a tanítók őket egy negyedórával előbb, a fent körülírt módon fogadják.

Fentiek alapján felhívom a felügyeletet alá tartozó összes tanítókat és tanítóneket a feleltük feladatlanság tudatában szigorú kötelességüknek tekintés azt, hogy amikor a tanulókat az iskolában akar tanításra, akár szentmisére, akár más ténykedésre gyűlekeznek, annak kezdete előtt egy negyedórával fogadják őket a fent idézett rendelkezések megfelelőleg és köztük nevelői kötelességüket gondosan teljesítsék, pontosan betartva azokat a rendelkezéseket is, amelyeket erre vonatkozólag a püspöki rendszabályok alapján, helyi hatóságuk, a plébános, iskolaiigazgató előír.

Amennyiben a jövőben a fentiekre vonatkozólag panasz merülne fel, az illető ellen az eljárást haladéktalanul folyamatba teszem.

3557/1937. szám. Szekesfehértáv tartandó tanügyi kiállítás. A Szent István jubileumi év és a nemzetközi eucharisztikus ünnepségek a hazai és külföldi érdeklődés kivétel középpontjába vonják az öskoronázó Szekesfehértáv.

Ez indítja a székesfehérvári tankerület kir. főigazgatóját arra, hogy a magyar nemzetnevelés munkájáról a hazai és külföldi érdeklődés számára olyan képet nyújtson, amely impozáns formában mutassa be a közelmúlt évek immáron gyökeret vert és páratlanul értékesnek mutató tanügyi reformjait, amelyek a tanügyi közgazgatás egységes átszervezésére és iskolatípusokként az oktatásnevelés munkájára vonatkoznak. Ezt a gondolatot a tankerületi kir. főigazgatóság egy nagyarányú tanügyi kiállítás alakjában látja megvalósíthatónak.

Fentebb vázolt s terve vett kiállítás sikere érdekében felhívom a felügyeletem alá tartozó érdekelteket és iskolákat, hogy a kiállításához szükséges kivételes adatszolgáltatást és a kiállításra kerülő tárgyakat, a tankerületi kir. főigazgatóság hivatalának felkérésére, az egyszerűség kedvéért közvetlenül hozzák megrendelésre a székesfehérvári tankerületi kir. főigazgatóságnak. Abban a reményben vagyok, hogy a felügyeletem alá tartozó intézetek és iskolák a legnagyobb ügybuzgalommal fognak közreműködni a terve vett kiállítás méltó sikere érdekében.

HIREK

Tanítói kinevezések. Ivánka Mihály a báta VI. sorsz., Radics Gyula a dunaföldvári kántortanítói és Krisztofics Károly a dunaföldvári IV. sorsz. tanítói állásra egyházbiztoságilag kinevezetett.

Oberritter Ödön betegszabadságon levő segédlelkész 29 éves korában Erdőmészken és Nagy Ferenc volt lakócai adminisztrátor 34 éves korában Egerben elhunyt.

Frank Mária mohácsi nyug. tanítónő f. é. november 12-én, életének 75 évében elhunyt, akit általános nagy részvét mellett Mohácson helyeztek örök nyugalomra.

Tanítók vasúti arcképes igazolványainak érvényesítése az 1938. évre. Baranya vármegye kir. tanfelügyelője ezúton hívja föl a város és a vármegye tanítóit, hogy a vasúti arcképes igazolványoknak az 1938. évre leendő érvényesítése tárgyában a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a Néptanítók Lapja 1936. évi december hó 1-i számában megjelent 6833/1936. sz. rendeletében foglaltak minden irányban tájékoztatást nyújtsanak. Az állami tanítók a rendeletben előírt és iskoláink két példányban kiállított kimutatást közvetlenül a m. kir. központi illetményhivatalnak, a nem államiak pedig a kimutatáson kívül az igazolványt és a 34.230 sz. csekk számla javára befizetett előírt összegről szóló csekkelszámtervét a kir. tanfelügyelői hivatalnak legkésőbb 1938. évi

január hó 4-ig küldjék be. A térítési összegnek, kiállítási és érvényesítési díjnak egy befizetési lappal való befizetése esetén ezeket az összegeket a helyes elszámolás és könyvelés végett a m. kir. postatakarékpénztári befizetési lap értesítőlap részének hátlapján részletezni kell, illetve fel kell tüntetni azt, hogy a befizetett összegből mennyi a térítési és mennyi a kiállítási vagy érvényesítési díj. Az állami tanítók igazolványukat a központi illetményhivatal záradékolásának megtörténte után a pécsi MÁV. üzletvezetőségénél közvetlenül érvényesítik. A nem állami tanító kérését a kir. tanfelügyelő záradékolja még akkor is, ha államsegélyt élveznek. Névváltozás esetén új arcképes igazolvány kiállítása kérendő.

AZ ELHASZNÁLT LEVELBÉLYEG gyűjtésével elősegíthetjük Isten országának terjedését. A gyűjtés módja: A bélyegyet félcéntiméternyi szegéllyel vágjuk ki, hogy sértetlen maradjon, mert csak sértetlen bélyegnek van értéke. Mindentféle levelibélyeget lehet gyűjteni, de az alkalmi bélyegek idővel értékesebbeké válnak. A bélyeggyűjtéssel sokat használhatunk a misztériós ügynek, ha sokan és állhatatosan végezzük. Beküldhetők a bélyegyek: SZENT IMRE MISSZIÓS SZEMINARIUMNAK Kőszeg, „A SZIV” bélyegosztályának, Budapest, VIII., Mária-u. 23. szám, KATOLIKUS MISSZIÓK szerkesztőségének, Budapest, VIII., Mária-u. 23. szám.

Szerkesztődeli és kiadásért felel: MAGYAR SÁNDOR.
Hirdető a Pécsi Egyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület.

Hatalás Nyomdaraugyánárság Pécs, Hírdő-utca 21. szám
Hírdő- és Szent Mór-utca sarok. - Igazgató: Dörszky Ló-tnc.

**Szövetkezve küzdünk
a drágaság ellen!**

Karácsonyi

cukorkát, kávét, leát,
rumot, likőrt

a Pécs-Baranyai

Keresztény Szövetkezet

üzleteiben vásároljon! **Jókat érni!**

Iroda T.: 13-40. Főútel T.: 13-20.

Fióküzleteink: I. fiók: Szigetf.-országi 70. Telefon: 15-52.
II. fiók: Aidinger János-utca 8. Telefon: 15-04.
III. fiók: Kossuth Lajos-utca 24. Telefon: 18-12.
IV. fiók: Meesekalja. Telefon: 18-19.

A Szövetkezet 1922. év óta áll fenn és azóta 5 1/2% osztalékot fizet. Vásárlási visszatérítés 1935-36. évben 2 1/2% volt. 1 üzlet rész 2 P.

Egy liter jó asztali bor 40 fillér!